

Sumer Magyar hitvilág kérdései

/ Mezopotámia régészete /

Első fejezet

A tudásunk döntő többségét Közép-Keletről, szinte kizárólagosan a régészetnek köszönhetjük. Az elmúlt másfél évszázadban végzett ásatások adnak hírt a Közép-Kelet népeinek életéről, kultúrájáról.

A XIX. Századi régészet alapvetően azzal foglalkozott, hogy a terepen talált tárgyakat összegyűjtse és az európai múzeumok számára kiállító műtárgyakat biztosítson. A régészet akkor vált komoly tudománnyá, amikor már több éves tudományos képzésre került sor, a leletek osztályozása és rendszerezése miatt. A gyakorlati képzés csak a terepen elképzelhető, ott kell biztosítani a hallgatóknak a gyakorlati képzést, a gondosan előkészített és kidolgozott technikák a nyilvántartás bevezetésének a biztosítása mellett. A kutató régésznek arra van szüksége, hogy minél több információhoz jusson a kormeghatározások területén és nem utolsósorban a leletek osztályozása tekintetében. Az ásatásokhoz kezdeti időben két fontos eszköz kellett, az egyik a jó sok pénz, a másik viszont a régésztől a komoly képzelőerő és a szerencse. Ha csak a feltételek voltak meg, akkor még kellett a vállalkozó szellem is, mert a Közép-Keleti emberek mentalitása messze más volt, mint az európai embereké, hiszen a muzulmán ember nem szívesen látta a maga környezetében a fehér embert.

Úgy tartották, hogy tartania kell tőlük, mert a földjük rejtett kincseit elorrozza és elveszi tőlük.

Valójában a kezdeti régészeti feltárások idején ez így is volt, mert ha megnézzük a Francia, vagy az Angol múzeumokat, de még a Német múzeumokat is láthatjuk, hogy hihetetlen mennyiségű leleteket hoztak el Mezopotámia területről. Önálló múzeumok jöttek létre, vagy a meglévő múzeumok keretei között új gyűjtemények. Példa erre a Pergamon Múzeum, amely hihetetlen mennyiségű anyagot őriz a folyamköz területéről. De térjünk vissza a feltárásokhoz, mert egy lelőhely feltárása számos szakember együttműködését feltételezi, a feltárás elvégzése bonyolult feladat. A lelőhely feltárása mellett a régész az ókori környezetet is rekonstruálja, vagy legalábbis kísérletet tesz arra. Hogyan is kerülhet kiválasztásra a lelőhely?

Alapvető követelmény a terepbejárás, melynek során az adott környezetben az őscivilizáció nyomait fe kell kutatni. Azt hiszem az egyik legjobb módszerek egyike, ha megismerjük a település őstörténetét és azokat a tárgyakat, amelyeket már korábban megismerhettünk. Ezen ismereteket összegezve a feltárást elő lehet készíteni, és ütemterv alapján megkezdhetjük a feltárást. A régész legfelelősségteljesebb feladata a feltárt anyagok korának a meghatározása. Az ásatások során az ásatási réteget gondosan át kell vizsgálni és a rétegek, lerakódások sorrendjét pontosan meg kell határozni, illetve állapítani. Figyelembe kell venni az adott körzetbe használt eszközöket, azok formáját az idő múlásával a bekövetkezett változásokat.

Időrendi sorrendbe történő állítással megállapítható a kiszemelt ásatási réteg kora. A Közép Kelet díszített agyagedényeinek maradványai lehetőséget nyújtanak az ősi kultúrák vizsgálatához, a szükséges időrend megállapításához. Vannak esetek, amikor az időrend

megállapítása valamivel egyszerűbb, mert valamilyen természeti, vagy csillagászati jelenséghez lehet kötni. Így a napfogyatkozás, vagy az égitestek (csillagok) együttállásának a leírása, mely Mezopotámia területén nem ritka. Más esetekben más vizsgálatokra van szükség, amelyekhez természettudományos módszereket kell alkalmazni. A legegyszerűbb példa erre a fa évgyűrűi, melyek a fa korát szinte pontosan elénk tárják, de a kormeghatározás tudományosan elfogadott módszere a szénizotópos vizsgálat, mely a kormeghatározást jól szolgálja (szénizotópos radiocarbon, vagyis C 14-es vizsgálat).

Mezopotámia régészete szempontjából bizonyos fokig szerencsések vagyunk, mert az utókorra maradt sok kiégetetlen agyagtábla írott forrása, melyek tartalmazzak az akkori korból az eseményeket és forrásokat, nem utolsósorban az akkori társadalomról az információkat. Ezek a táblák elszámolásokat tartalmazzak a kereskedelemről, annak az alakulásáról, az állami bevételek és kiadások hogyanjáról és mikéntjéről. Az is igaz, hogy a közel félmillió agyagtábla szövege még nem ismert számunkra, mert nincs megfejtve, éppen ezért a jövő régészeinek és természetesen a nyelvészeinek a feladata lesz a tábláknak a megfejtése terén. Akad bőven feladat a ma még vitatott kérdések tisztázására, esetlegesen új elemek felfedésére, talán a kronológiai határok jobb és pontosabb meghatározása terén is. Tudjuk azt, hogy a régészeti kutatások igen költségesek, azt is tudjuk ma kevés az-az ásatás, ahol megfelelő anyagi eszközök állnak rendelkezésre.

A szakemberek, elkötelezettségén múlik, hogy a feltárási munka milyen színvonalon kerül a tudomány asztalára, mert ha a terepen hibázik a régész, akkor a kapcsolódó tudomány is egyre nehezebbé és pontatlanabbá válik. A mai mezopotámiai kutatások legnagyobb problémájának látom, ami a mai napig ott történik. Egy ilyen konfliktusos világban hogyan lehet kutatásokat végezni, hogyan lehet a múzeumok hihetetlen nagy értékeit megőrizni. Úgy látom az emberi kultúra kincseit néhány „*Művelt-nemzet*” fiai „Csáki” szalmájának tekintik, mert a múzeumok és a híres könyvtárak ritkaságainak egyes példányai megjelennek idegen országok piacain, ahol gazdát cserélnek. Azt hiszem, össze kell fogni a barbár cselekedetekkel szemben és meg kell akadályozni a műkincsek és kultúrtörténeti tárgyak és anyagok elrablását.

Nem csak mi leszünk szegényebbek az eltűnt leletek miatt, hanem az emberiség is, hiszen a terepen látva a régészek odaadó munkáját és a feltárt leleteket a „*Művelt Nemzetek fiai*” ellopják, és kereskedelmi tárgyakká degradálják az ott tárolt anyagokat.

Ősi mezopotámiai kultúrák kialakulása

Az ősi népek kultúrájában a világ bármely pontján megfigyelhető egy közös vonás, az ősi hitvilág néhány eleme minden ősi nép emlékezetében úgy él, mint a mezopotámiai ősi népek emlékezetében élt. A hitvilág alakulása minden népnél ugyan azokat az utakat járja be, mint a mezopotámiai kultúrában megtalálható, illetve itt írták le és maradt meg az utókorra. A legjellegzetesebb a „*Világteremtésének a mítosza*”, ott él minden más nép emlékezetében és ezek a népek úgy élik meg, mint a sajátjukat, így az életet adó Istenség békéjét és nagyságát, melyet tisztelni kell. A népek hitvilágának a génekbe való beépülése ma is minden népnél megfigyelhető. Azonosan gondolkodnak a világról, annak teremtéséről, az életről, az isteni csodákról és az istenek tiszteletéről. Jól látható, hogy az istenek az őskorban a történelemelőtti időkben, a hegyekben laktak, mert a tüzes hegyek voltak az istenek lakhelyei. Ha valaki vezekelni akart az isteneknél, akkor a tüzeshegy lábánál áldozatot kellett bemutatni, majd az istenek bűnbocsánatának következtében a tüzeshegy tüzeskövein végig kellett menni. Ha ezt valaki épp bőrrel megúsza, úgy az istenek kegyelmet gyakoroltak felette. Továbbá megfigyelhető a hegyvidék népeinél hogyan alakultak ki az istenek iránti tisztelet és miként érvényesült ez, mind a síkságon lakó népeknél, hogyan alakult a hit és a hiedelem világuk. A síkságon is biztosítani kellett az istenek lakhelyét, de mivel nem voltak hegyek magasabb épületeket építettek az isteneknek, mint sajátmaguknak. Ebből az elképzelésből, de nem utolsó sorban a tiszteletükből egyre nagyobb és magasabb épületeket emeltek az istenek tiszteletére. Így alakultak ki a síksági istenek hegyei, melyek nem mások, mint a mezopotámiai zikkuratumok (toronytemplomok). A fejlődés következménye, hogy meghatározottan hány lépcsős a Zikkuratu, vagyis a toronytemplom. Itt már hozzájárul a világ megismerése a szellemi fejlettség foka, amely az emberi fejlődéssel párhuzamosan ugyan úgy fejlődött, mint maga az emberi társadalom. A Zikkuratu lépcsőinek a számát a fejlettségi szint, vagyis a világ ismerete határozza meg. A sumerek a korai időkben három lépcsős, a fejlettségük csúcsán viszont hét lépcsős zikkuratumot építettek, remélem, lehet hinni a legújabb kutatásoknak és az agyagtáblákon fenn maradt írásoknak, amelyek szerint a lépcsők számát az határozza meg, hogy hány bolygót ismertek a nap körül. Így az isteneknek a legfelső szinten volt a lakhelyük, vagyis a csillag (nap) közelében, tehát a szertartással az istennek évente tiszteletet adva a termés megújulás szertartásával a tavaszi napéj egyenlőség idején, ahol az istenek áldást osztottak a népre és meghatározták a nép feladatát a következő év tevékeny munkavégzésére. Ez a hitvilág nem csak Mezopotámiában alakult ki, minden más történelmi népeknél ugyan így kialakult viszonylag kis eltérésekkel. Lásd Egyiptomot, az ősi Európát, vagy a dél - Amerikai indiánokat. A tárgyi emlékek mind arra utalnak, hogy a csillagvallás lehetett az első hitvilág, ahonnan ezek a kultúrák eredeztették az isteneiket, amelyeket a későbbiek során az emberi társadalom a saját képére formált és ember alakban tisztelték őket. Jól látható, hogy a hegyekben élő isteneknek mekkora házakat építettek, lásd Egyiptom esetében a piramis mezőt, mely nem más, mint az istenek lakhelye az Orion csillagmezőben a Szíriusz csillagkép tükrözött pontos kicsinyített mása, vagyis az Orion mezőn belül a Szíriusz (Nagykutya) csillagkép tükrözött mása. A kutatásokat ma is folytatják, igaz ma minden eszközzel támadják azokat a kutatókat, kik az Asztraló Archeológia eszközeivel és azt segítségül hívva, új megállapításokra jutnak. A begyepesedett és a bebetonozott tudományok képviselői nehezen tudják elfogadni az új eredményeket és azt, hogy az élet halad tovább, újabb és újabb feltárási eszközök segítségével lehet igénybe venni. Így a csillagok járásának a pálya számításait a precessziós mozgásuknak a következményeit, hogy az egyik állatövbel a másikba megközelítőleg 2160 évenként halad át a másikba. Ma már pontosan kilehet számítani ezen bekövetkezésének az időpontját. Ugyan ez érvényes a kormeghatározás vonatkozásában is ez különösen akkor igaz, ha olyan pontos építmények adnak támpontot, mint az egyiptomi piramisok. Maradjunk annyiban, hogy ma már nem csak összehasonlító technikával, radiókarbon vizsgálatokkal határozzák meg a lelet korát stb. Ott

tartottunk, hogy az isteneknek a sík vidékeken hegyeket építettek, így Zikkuratukat Mezopotámiában, piramisokat Egyiptomban, dél és a közép - Amerikában, Dolmeneket és Naptemplomokat Európában. Az istenek hegyét, tehát valamilyen módon az ősi népek kiépítették, vagyis megépítették az isteneknek a szent kultikus helyeit. Minden nép hitvilágát nem ismerjük, azonban vannak sejtéseink, mit, miért tettek, mert az ismeretekből már sejteni lehet az ismert nép mellett élő népek, mit vehettek át a szomszédaitól, mit vallhatott az magáénak. A csillagvallások a történelem során szinte mindenhol a kultúrnépeknél átalakult emberi arcot viselő istenek képévé. Ez az emberi kultúra fejlődését jelzi. Mégis a vallási és az isteni hiedelem mellett megjelentek olyan kultikus ábrázolások, amelyek a világ minden népénél megtalálható, így a sírleletekből jól ismerjük az isten szobrocskákat, melyek az elhunytat óvták a túlvilági élete során, vagyis a túlvilági életnek a hiedelme az ottani megtisztulás és a boldog élet kiteljesedésének a lehetőségét biztosította. A mai vallások is sokat merítettek ezekből a hiedelmekből, hiszen az emberi kultúra részévé vált maga az üdvözülés lehetősége az istenek jóindulatának elnyerésének a lehetősége, valamint a földi bűnök alól való megtisztulásnak lehetősége. Ez nem új keletű a ma ismert vallások is az ősi vallásokból vették át és örökítették át. A hívő emberek esetében nincs is ezzel semmi baj, mert a hitvilág az emberi fejlődés mozgatórugója és éltetője. Ugyan ezen az elvek alapján érvényesült a történelemelőtti embereben a szeretet és a megbecsülés dogmája, amely belekerült az emberiség génjeibe. Ugyan mi a magyarázat arra, hogy a megtermékenyítés fogalma a történelmi idők során akkora szerepet kapott az emberiség hitvilágában, hiszen a másállapotú (terhes) „Nő” isten szobrocskákat a világ minden tájáról ismerjük. Azt hiszem nem nehéz kitalálni, miért jöttek létre a családok a társadalom legkisebb sejtjei, és miért jöttek létre azok a normák, melyek szabályozzák a társadalmon belül a családok felépítését, illetve a funkcionális működését. Az első ilyen jogállást a sumerektől ismerjük, ahol a szokásjog figyelembe veszi a genetikai adottságokat a férfi és a nő között, ebből adódóan a társadalmi fejlődésben játszott szerepét és ebből következően a társadalomban elfoglalt helyét. A társadalmak fejlődése során kétféle irányzat alakult ki, így a Matriális (Anyajogú), vagy a Patriális (Apajogú) társadalmak. A férfitársadalmi szerepe miatt az ősi társadalmakban a fejlődés következményeként döntően a Patriális (Apajogú) társadalmak váltak életszerűvé. Az „Anyának”, vagyis a nőnek a szerepük a fajfenntartás és a gondoskodás igen nehéz feladata alakult ki, éppen ezért a világtörténelem népeinél, az anyát ábrázoló szobrocskák legtöbbször a termékenységet szimbolizálják, vagyis a szobrocskák áldott állapotú (terhes) nőt ábrázolnak. Ebből látható, hogy az „Anyá” szerepe egy alakuló társadalomban mennyire fontos, mert nem csak a fajfenntartás miatt van erre szükség, hanem a család összetartó erejét is a „Nők” biztosítják. Különösen érdekes ez a Sumer társadalomban, ahol a családon belül a nők és a férfiak között néhány apró kivétellel azonos volt a megítélés. Ebben a fejlődési fázisban döntő volt a fajfenntartás, éppen ezért a férfiak részére a szokásjog nem tiltotta a házasságkötés előtti gyermekáldást és annak lehetőségét, mert egy férfi az élete teljében szinte bármikor nemzőképes volt, míg a nő havonta egyszer fogamzóképes. Felvetődhet a kérdés, miért a nő feladata a család belső ellátása, gondozása, hiszen a mai társadalmakban is támadják azt a felfogást, hogy a nő feladata a család összetartása, a gyermeknevelés és a családon belüli harmónia biztosítása. Kísérletek néha fellángolnak a feminista mozgalmakon belül, de nem véletlen az, hogy a társadalmak fejlődése következtében az élet úgy alakította a családok belső felépítését, mint az a történelmileg a társadalomban kialakult. Nem igaz az - az állítás, hogy a nő szerepe ne lenne elég a fizikai és szellemi képessége szerint arra, hogy családfenntartó szerepet töltsön be. Az élet bizonyította ahol a nők nagy hányada vállalta a család ellátásának és az életfeltételeinek a megteremtését, ott sérültek a családokra vonatkozó történelmileg kialakult belső szabályok, illetve a belső munkamegosztás normái. Ennek a családon belüli normái és azok sérülései azt váltották ki, hogy a családok kohéziója meglazult, megnövekedtek a válások össztársadalmi arányai, valamint a családon belüli nevelés, a családból hozható intelligencia erőteljesen visszaesett, ezek mind meglátszódnak a „Népességfelfogás” rendszerében. A kritikai érzék szintjében és nem utolsó sorban az emberek erkölcsi normáiban. Az erkölcs alacsonyabb szintre való degradálásával elérhető, hogy a családok labilis helyzetét teremtjük meg, amely a

társadalom gyenge láncszemévé válhat, mert a család a társadalom olyan láncszeme, amely mindenkor magában hordozza a társadalom kifejező erejét, a társadalom életképességének a mércéjét. Meg kell érteni, csak azok a társadalmak lehetnek életképesek, amelyek a társadalom építőköveit minden szinten fontosnak tekintik, mert a családok klasszikus fogalmait nem lehet másként kezelni, mint a történelmünk során az kialakult. A bomlasztó erő, amely ma ilyen irányba hat az nem más, mint öngyilkosság a kialakult kultúrákkal szemben. Tudomásul kell venni a politikai hatalmaknak, hogy a kultúrákat és a kialakult társadalmi formátumokat nem lehet egyik kultúrából a másikba exportálni, mert az mindenkor összeütközéshez vezet. Mindezt a feltételezést a történelem már bizonyította. Ismerjük a Sumer területekre történő népek betelepülését, amelynek legtöbbször az volt a következménye, hogy a Sumer lakosságot és annak kifejlett kultúráját háttérbe szorították és az akkori lehetőségekhez képest a meglévő kultúrával együtt elnyomták a Sumer népet. De tudunk arról is, hogy az asszírok tűzzel, vassal irtották a Sumer népet és a csatlakozott népelemeket is. A Folyamköz területén tudjuk jól, hogy egy olyan kultúra alakult ki a hosszú évezredek során, melyből a környező népek igen sokat megőriztek. Tudjuk azt, hogy a Folyamköz kultúrájának a kialakulása nem a Dél Mezopotámia területén kezdődött, mert a régészeti feltárások rámutatnak arra, hogy a síkság peremén és annak peremterületén alakultak ki azok a kultúrák, amelyek a történelem fejlődési folyamatában eljutottak a Sumer társadalomig. Ezeket a megelőző kultúrákat összefoglaló néven cserép kultúráknak nevezzük. A tudomány ezt a történelmi időszakot kerámia kultúrájának is nevezi. Ahhoz, hogy eljussunk a Sumer társadalom kialakulásához látnunk kell e kultúrák fejlődését és a fejlődésre ható következményeket. Arról kell szólni, hogy miként jöttek létre azok a kis közösségek, amelyek befolyásolták a környezetükben élő népeket, népelemeket, látni kell, hogy a történelemelőtti időkben jóval lassúbb volt a fejlődés, mint a történelmi időkben, így a tárgyi feltételek, valamint a szellemi kapacitás még a fejlődés alacsonyabb fokán állt. A társadalom fejlődésének folyamata az adott pillanat tudásának, a tapasztalatának a halmazától függött, mert a tapasztalatok összessége meghatározza a tudásszintet. A tudásszint milyensége viszont meghatározza a fejlettség szintjét, tehát a tapasztalat, valamint a tárgyi ismeretek szerepe döntő a társadalom alakulása terén. Nem állíthatjuk azt, hogy a tudást a történelemelőtti időkben az istenek ajándékként adták az emberiség kezébe, csak élniük kellett velük. Azt kell feltételezni a tudás megszerzéséhez igen sokat kellett tenni a természeti jelenségek munkába állítása terén, valamint igen sok tapasztalatot kellett az emberiségnek szerezni ahhoz, hogy könnyebb életforma kialakulhasson. Az ősi kultúrák terén a régészeti ásatások bizonyítják, hogy i.e. 12 000-és 10 000- közötti időben már az ember néhány növényt és állatot háziasított, vagyis nevelte az állatokat a húsáért, vagy a tejéért, esetlegesen a segítségnyújtásáért (lásd a kutyát és az ember viszonyát). De nem csak az állatokat kellett háziasítani, hanem a növényeket is, mert a gyűjtögető életforma nem tudott annyi ételmezt biztosítani, mint a letelepült életformába a vadon élő növények termesztése. A régészet bizonyította be, hogy i.e. 12-10- ezer közötti időben háziasították a búzát, az árpat, a kölest, a csicséri borsót, de az állatok közül is sokat háziasítottak. Ilyenek voltak az őstulok, a szamár, a kutya, a kecske, a juh. Láthatjuk, részben megteremtődtek a feltételek a letelepült életforma, életmód kialakítására, de ehhez kellett azok a körülmények, amelyek a feltételrendszert megteremtették. Ez a feltételrendszer nem más, mint a megfelelő éghajlat a maga kedvező klímájával, a termőfölddel és természetesen a meglévő termelőeszközeivel. Nagy a valószínűsége annak, hogy első időszakban a földet nem szántották, hanem botokkal, kő eszközökkel lazították így segítették elő a gabonatermesztést, a gyomnövények irtásával segítették elő a terméshozamok növelését. A termelőeszközök fejlődése magával hozta a hozamok növelését és így az állatállomány növelésének a lehetőségét is. Az emberi kultúra fejlődése során az ember eszközöket készített a maga javára, valamint a termelés könnyebbé tételére. A történelemelőtti időkben az emberek kezdetben agyagból készítették az edényeket, de egyszer arra is rá jöttek, hogy az edény kiégetve hosszabb életű és tartósabb. Éppen ez, ami segíti a ma emberét a múltja megismerésében, így a régészet a cserép kultúrákat hasonlítja össze és az összehasonlításokból jól látható, hogy miként fejlődött az emberi tudás és milyen technológiákat ismert az akkori ember. Nem részletezem, mert

az emberréválás fogalmát mindenki tanulta az iskolában, ki alacsonyabb, ki magasabb fokon, így rövidesen rá térek a kerámia kultúrák folyamközi kialakulására. Az állattenyésztés és a földművelés elterjedésével különböző típusú települések jöttek létre Közép-Keleten. Néhány területen kicsiny szétszórt kisközösségek jöttek létre, mert a lakóinak az élete szinte észrevétlenül alig változott az elődeikétől. Alapvetően a kerámiák területén látszik, hogy egy újabb kerámia típus váltotta az előző időszakot. Ezek a szerény települések a folyó völgyekben és az aviuális (áradmányos) síkság peremén alakultak ki, mert a földművelésre alkalmas területek a folyó árterületében, vagy annak közelében voltak. Tudjuk azt, hogy a folyók a tavaszi áradás idején kiléptek a medrükből és a síkság alacsonyabban fekvő területeit elöntötte. Az áradás visszavonulásával az áradmányos területeken a folyó lerakta a hordalékát, amely a talajt termékennyé tette. Ez a természeti jelenség nagyban hozzájárult a történelmi közelmúlt házasított növényeinek a termesztéséhez, azok termés hozamainak növeléséhez. A termés hozamok növekedésével párhuzamosan a településszerkezet is megváltozott, rendezettebbé váltak a lakóterületek, lassan kialakul a faluközösség, egyre inkább elkülöníthetővé vált a faluközösségen belül a rétegződés. A régészeti feltárások mind ezt bizonyítják. Az i.e. VIII. - VII. évezred fordulóján újabb kerámia stílusok jelentek meg, melyek arra engednek következtetni, hogy a fejlődés újabb fokára értek. A megelőző kultúrák hagyatékát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy **Umm - Dabagíja** területén történt feltárások azt bizonyítják, hogy letelepült életformába éltek az emberek, mert a gyűjtögető életmód eszközeit a feltárások kimutatták, de a helyben történt növénytermesztés eszközeit is feltárták. A falucska közössége a település szerkezetében olyan változásokat hozott létre, mint a vertfal, a paticház típusok megjelenése, az agyagba pelyvát keverve ezzel is növelve az agyag szilárdságát és élettartamát. A melléképületeknél jól megfigyelhető a szabadterben három oldalról kisméretű épületek helyezkednek el, melyeken nem volt ajtó. A helyiségek méretei megközelítőleg 1,5 x 1,75 m, mely arra enged következtetni, hogy ezek a kisméretű épületek nem lehetek mások, mint tárló helyiségek. A lakóházak egy, vagy két helyiségből álltak, néhány helyen lépcső maradványokat találtak a kutatók, ami arra enged következtetni, hogy a házakba a bejárat nem lehetett máshol, mint a tetőn keresztül. A legérdekesebb jelenség az volt, hogy ezeknek a házaknak kiépített kéménye volt, egy kiépített tűzgyújtó helyiséggel ellátva, tehát a házban végezhető főzésre, sütésre alkalmas helyiség volt kialakítva, vele párhuzamosan a füstelvezetés a szabadba biztosítva volt, tehát szabad kéménye volt. Valószínű a környező települések egyéb termékek beszerzésére szakosodtak, így a só, a bitumen, és az obszidián (vulkáni üveg) beszerzésére szakosodtak. Azt nem tudjuk, hogy az itt élők milyen piacot találtak az áruiknak, mert a kutatók erre nyomot nem tudtak feltárni. Azt tényként elfogadhatjuk, hogy a felesleges gabonaféléket tárolták, mert a tárló kapacitás arra vall, hogy felesleggel rendelkeztek és minden biztonnal kereskedtek a felesleges gabonával, ez a raktározott gazdaság volt a későbbi mezopotámiai városi társadalmak létrejöttének az alapja. Ebben az időben még a településeket jóindulattal sem lehetett klasszikus értelemben vett faluközösségnek nevezni, de már megvoltak a csírái a falu és a városiasodás lehetőségének. Lásd a település szerkezetét, majd a későbbiek során a rendezettebb lakóterületet, amely már magán viseli a faluszerkezet elemeit. Az épületei vagyon különbségekről árulkodik. A fejlődés szintje egy újabb kultúra kialakulását feltételezi, hiszen egyre szebb és jobb minőségű kerámiákat használtak a település lakói, melyek jól elkülöníthetőek a korábbi kultúrák tárgyaitól. A lakóházak ebben a kultúrában már több helyiségből állnak, az alapterületük eléri a 30 - 40 nm. megjelennek a melléképületek és a gazdasági épületek.

Haszuna kultúra

A fejlődés következményeit jól meg tudja különböztetni a feltáró régészet, s ezt meg is teszi, hiszen a kerámia kultúrák összehasonlításából jól látható a fejlődés szintje. A régészet fejlődésének köszönhetjük, hogy ma már a történelemelőtti korszakot is vizsgálni lehet. A cserépkultúrák elkülönítését és az összehasonlító vizsgálatát ma már el lehet végezni, mert így teljesebbé válik az ismeret a rég letűnt kultúrák anyagaitól és azok fejlettségi szintjéről. Az i.e. VIII. - VII. évezred fordulóján új kerámia stílusok jelentek meg, melyek díszesebbé váltak, így a fejlődés során eljutottunk a festett kerámiák korszakába. Ebből a korból származó kerámiákat könnyen felismerhetjük, hiszen ezek a kerámiák sötét égetésűek, erősen égetett, (egyenlőtlen) barna színű kerámiák. A kerámiák mintázata erre a korra jellemző karcolt mintázattal készültek. Elterjedési területe észak mezopotámiától egészen anatóliáig megtalálható nyugati irányba, azonban módosult formába északi irányban az elterjedési területe lényegesen nagyobb, mint nyugati irányban. Az ma már biztos, hogy északi irányban érdekes utat tett meg ez a kerámia kultúra típus, mert az Ural hegységig megtalálható, de az elterjedési területe a Szkíta vidékeken ugyan úgy megtalálható, mint a Balkánon, vagy a mai Magyarországon. Tudjuk jól a cserép kultúrák sokmindenről árulkodnak. De ma még nem tudjuk, hogy az elterjedési terület köthető e, egy néphez, vagy a véletlen műve, hogy ilyen nagy területen terjedt el. Az is igaz, hogy nálunk, vagy a környezetünkben fellelhető cserépkultúrát nem Haszuna kultúrának nevezzük, hanem **Proto-Körös**, vagy a későbbi időben Körös kultúrának nevezzük. Magyarországon a legnagyobb személyiség, aki ezt a kultúrát kutatta **Dr. Kalicz Nándor** volt, aki feltárta Aszód határában a kőkori falut és annak a hagyatékát. Igaz Kalicz Nándor ezzel kapcsolatban megírta az egyik híres könyvét, „**Őskori falu Aszód határában**” címmel, melyben a cserép kultúra alapján meghatározta, hogy milyen szintet értek el e tájon az akkori Népek. De ehhez a munkához csatlakozik egy másik munkája is, ez pedig nem más, mint az „**Agyagistenek**”- című munkája, melyben megvilágítja, miként élhettek itt ezen a tájon a kőkori emberek és milyen lehetett a hitviláguk. Most nem akarom a magyarországi lelőhelyeket részletezni és taglalni, de szólnom kell róla, hogy a fent említett cserépkultúra nem egy zárt világhoz, vagy vidékhez kapcsolódó kultúra volt, mint azt sokan gondolják, hanem népeket és földrajzi területeket átfogó nagy fejlődési területeket érintő kultúra volt. Ha az egyéb ismérvekkel a hasonlóságot vesszük alapul, akkor látni kell ez a kultúra a folyamközből indulva, vagy a Kárpát-medencéből, valamilyen formába kifejtette a hatását, egészen az Északi Jegestengerig. Azt is tudjuk, hogy a Kárpát-medencében kialakult kultúra régebbi, mint a Mezopotámiai, csak erről nem szívesen beszélnek a témával foglalkozó tudósok. A Köröskultúra lelőhelyeit észak Lengyelországban ugyan úgy megtaláljuk, mint a Szkíta, vagy Csehország területén. Jó példa erre a szlovák területen található Árva várában látható állandó kiállítás, ahol szép számmal vannak kiállítva a Köröskultúra edényei és más tárgyai. Magyarországon is több, múzeum felvállalta e kultúra tárgyainak a kiállítását, így az Aszódi Petőfi Múzeum is. E kis kitérő után térjünk vissza a Folyamközbe a Haszuna kultúra kialakulásának a területére. A lelőhelyeket megfigyelve arra a következtetésre jutunk, hogy a kialakulásának a területet nem más, mint az aviuális síkság perem területei, tehát e kultúra is a síkság peremén alakult ki, mint már annyi a megelőzők közül. Eltérésként azonban megfigyelhető, hogy a Haszuna kultúra kialakulása már bizonyosan különbözik a korábbi kultúráktól, itt az ember, vagy az emberek csoportjai bizonyíthatóan letelepült életformában éltek. Ez miből állapítható meg? Elsősorban abból,

hogy itt bizonyíthatóan háziasították a növényeket és az állatok egyrészét, így a búzát, az árpát, a csicseriborsót, a kölest, az állatok közül a szarvasmarhát, a kutyát, a sertést stb.

Sokan mondhatnák, ugyan honnan tudjuk mind ezt? A feltárások során a kutatók megtalálták a magokat és az azok tárolására szolgáló tárló edényeket és a tárló épületeket, az állatok közül a csontokat, melyeket az ember a településen elfogyasztott. A kutatók megtalálták azokat a leleteket, melyek ékes bizonyítékai a **Demostikálásnak** (háziasítás), vagyis a növények és az állatok háziasításának. Felvetődik a kérdés, hogy mit kell tudni a Haszuna kultúra kerámiáiról? Alapvetően azt, hogy a kerámia agyagát pelyvával soványították, melyet a kerámiából jól láthatóan el lehet különíteni más korok kerámiáitól.

A másik ismertető jegy a lapos formák létrejötte. A csészék mélyek, a korsók gömbtestűek, a tálak viszont oválisak a tányérok és alátétek laposak, a díszítő motívumok a karcolt díszítés. A fejlődés következményei mind nyomon követhetőek, így a késő Haszuna korban megjelenő geometrikusdíszítő elemek, vagy az állatalakos rátétek, melyek díszítették a késő Haszuna kor edényeit. Azt is jól megfigyelhetjük, hogy bármennyire is változatosak a Haszuna kor edényei, de mégis jól elkülöníthetőek más korok és kultúrák edényeitől. A cserépkultúrák anyaga a cserép, az évezredek során nem semmisül meg, ha eltörik is mozaikszerűen összerakható és a fő szempont a kutatás szempontjai szerint megmarad, tehát összehasonlítható marad más kerámiákkal.

A Hassuna kultúrát a korai időszakhoz szoktuk kötni, mert elősumir kultúrának is szoktuk nevezni, de valójában ebben a korban a szabírok uralták a Folyamköz területét. Mindenekelőtt, meg kell jegyezni azt a tényt, hogy a cserép kultúra mellett szólni kell a faragásos tevékenységről is, mert ennek a kultúrának a részét képezi. A szerszámok nyeleit már faragásokkal díszítették, főleg csontból készült nyeleket faragásokkal díszítették. Ezek a dekorációs elemek később jelentős szerepet játszanak a „*nagy kerámia*” korszakban. A szellemi fejlődést is jól el lehet különíteni az előző időszaktól, mert **Schanidar Zawi Chemi** – rituális temetkezési formákból a túlvilági életnek a hiedelme tárul elénk, amely végig kíséri az egész Turáninak nevezett népek hiedelemvilágát. A temetkezéseknél megfigyelhető az, hogy a halottat hajlított testel, fektetve temetik el, az asszonyok nyakékkal és örlőkővel vannak eltemetve. Az már csak hab a tortán, hogy a Kárpát kultúrában vörösfestékekkel öntötték le a halottat, de ez megfigyelhető Mezopotámiában is. Ez valószínűleg rituális jelenség lehetett. Meglepő ez a kultúra már ismerte a réz öntésének a technikáját és technológiáját, mert a régészek megállapításai szerint rézüstöket tártak fel, valamint rézüntő kemencéket az ie. VII. évezredben **Yarim-Tepe** (Járim-Tepe) területéről. Arról sem feledkezhetünk meg, hogy Európában is ebben az időben bronz fókásokat fedezhetünk fel, így a Kárpátokon belül és a későbbiek során a szabír szabályák megjelenése a Tarján törzs birtokában, ennek írásos hagyatékával rendelkezünk. Az viszont tény, hogy ez a kultúra igen sokat adott az emberiségnek.

Mit kell tudni a kor emberéről

A feltárások bizonyítják, hogy az emberek közösségben éltek a település szerkezete nem mondható tervezettnek, talán spontán módon alakult ki, elképzelhető, hogy családi kapcsolatok alapján alakult ki. A fentiekre nincsenek egyértelmű bizonyítékaink, mai szemmel rendezetlenek a települések, de a házak, amibe laktak már kb. 40 nm.-esek voltak, négyszögletesek, melyek agyagtéglából egymásra rakott falazással épültek és több helyiséges házakban éltek az emberek. Ebben az időben még helyenként előfordult a vertfalazásos építési eljárás, de a paticsház, vagy a veremház típus ebben az időben szinte teljesen eltűnt. Ez az emberek hosszú időre történő berendelésére utal, a letelepedés már végleges. A késő Haszuna korban megjelent a fém használata is és annak a feldolgozásának a lehetősége.

Kialakult a fémfeldolgozás technikája, hiszen a sírok sírmellékletei réztárgyakat, ékszereket, valamint szerszámokat hagytak az utókorra, így a bronz fokosokat, nyakékeket, a közbülső időszaknak a leleteit megtalálták a régészek **Ki-Karim-Shahr**, **M'lefaat**, **Gird Chai** régészeti lelőhelyeken. Erre a legjobb bizonyíték Yarim-Tepe – I.- lelőhely. A feltárás alsórétege bizonyítja azt, hogy olvasztották a rezet, belérv a természet is, valamint az itteni ásatások hozták felszínre először az ólmot, mint ékszert. Ebben a történelmi időszakban jelentek meg a luxus cikkek, így a hegyikristály, a tengerikagyló, valamint az obszidián (vulkáni üveg), melyből szerszámokat készítettek. Nagy valószínűséggel mondhatjuk, hogy Jarim-Tepe - I az észak mezopotámia kereskedelmi központja lehetett. A Haszuna kultúra temetkezéseiről keveset tudunk, de az igaz, hogy a településen kívül temetkeztek, a sírleleteik viszonylagosan szegényesek, a temetőkből a halottat zsugorított formában temették el. A Haszuna kultúrában egy új kultúra fejlődik ki, amely más ismérveket mutat, ezt azért új kultúraként szoktuk megjelölni, mert az eltérések a kultúrában pontosan kimutathatók ez a kultúra a Szamarra kultúra.

Szamarra kultúra

Az ie. VI. évezred második felében a késő Haszuna rétegeiben újabb kifinomult kerámia jelent meg. Ezek jól kiégetett kerámiák, amelyek úgynevezett dél mezopotámiai **Szamarra** kultúra edényei. A kerámia kultúrában megjelennek a festett és festéssel díszített alabástrom szobrocskák, melyek valószínűleg kultikus célokat szolgáltak és viszonylagosan nagy számban kerültek elő, mint sírleletek. A megmunkálásuk hasonlít a késő Haszuna kor leleteihez, de már szemmel is jól látható, hogy a tárgy kidolgozása jobb, így a tárgy minősége és használhatósága a használat során eredményesebbé vált. A kerámia edényeken megfigyelhetjük, hogy a henger, vagy a hordó alak mennyivel szabályosabb, mint a korábbi Haszuna kor edényei esetében, mind ez arra enged következtetni, hogy ebben az időben a kerámiák készítésénél kézikorongot használtak. Igaz ez még nem tudja biztosítani azt a mennyiséget, mint a lábbal hajtott fazekas korong, de jobb edényt lehet vele készíteni, mint a hurkakerámia készítés idején, Vagy mint az agyaglapítással készült edények formázása tett lehetővé. Az új technika és technológia a kerámia területén lassan tömegtermelés irányába mutat, illetve mozdul el. A Szamarra települések egy viszonylag keskeny sávot foglalnak el a Tigris középső folyásánál. Ez a kultúra lesz az, amely a Sumer társadalom kialakulására hatással lesz, hiszen a kerámia kultúrájának jelentős részét átveszik, és tovább fejlesztik. Viszont az építészetnek eredményeit a Sumerek a maguk területén eredménnyel átveszik, és tovább fejlesztve alkalmazzák. A Szamarra kultúra legismertebb lelőhelye a **Tell-Esz-Szawwan**- az alsó rétegek vizsgálata azt bizonyítja, hogy ie. 6600- 6300 közötti időszakra lehet datálni a korát. A vizsgálatok eredményét radiokarbon (szénizotópos C14) vizsgálatok bizonyítják. A Szamarra kor ismertetőjegyei, élesen elütnek a korábbi kultúrák ismertetőjegyeitől, így a halottkultusz megváltozott, nem a lakóterületen kívül temették a halottaikat, mint a Haszuna kor időszakában, hanem a házak padozata alá (padlózata), amely azt a kultuszt szimbolizálja, hogy a lakók továbbra is a szeretteikkel együtt élnek és együtt laknak. A sírmellékletek csodálatosan szépek, különösen az alabástrom szobrocskák, amelyek kultikus jelleggel kerültek az elhunyt mellé. A sírmellékletek terén megfigyelhető egy új jelenség. Ebben a korban megjelennek a luxuscikkek, így a réz karkötő, a rézfülönfüggők, a kultikus tárgyak, a tálak és más jellegű tárgyak. A mai feltételezések szerint az edényekben a halott mellé valószínűleg ételeket raktak, hogy a túlvilágon az elhunyt ne éhezzen. A kor építészete hasonlít a Haszuna kor építészetéhez, de jelentősek az eltérések is, az épületek, épületegyüttesek méretei általában 150 nm. körül voltak. A falazás technikájában is találunk újat. A házak sarkainak a merevítése új elemként jelenik meg, melyet a Sumerek az építészet során átvesznek, és tovább fejlesztenek. A Szamarra kultúra építészetének a falazása is jól felismerhető, mert a vályogtéglák egymásra rakott falazása sokkal szabályosabb, mint az előző kultúra falazási technikája volt. Az épületek, épületegyüttesek elhelyezése is sokkal rendezettebb, mint a Haszuna kor települései voltak. Itt meg kell jegyezni, a falazáshoz használt vályogtéglák mérete, melyet keretből vertek 60x16x08 cm volt, de ezen kívül van más ismertetőjegyük is. Ezeknek a vályogtégláknak a tetejükre a lesimításuk után újbonyomósos technikát alkalmaztak a falazási kötőanyag jobb tapadásának az elérésére. Az épületek kialakítására úgy került sor, hogy a falazásokat kb. 3 m-, távolságra falazták, mert az áthidalások korlátot jelentettek. Az épületeknél jól megfigyelhető, hogy a szobákat úgy alakították ki, hogy a szoba hossza eltér a szélességüktől. A fedést gerendákkal oldották meg, fonatokat helyeztek rá és azt agyagból készült pelyvássárral kiöntötték. A házak fűdémszerkezetét felülről agyaggal letapasztották és így kapták a poór fűdémeket. Ezzel a technikával a későbbiek folyamán négyszögletes szobákat lehetett kialakítani 3m szélességben és eltérő hosszúságban, így tudták kialakítani a 15 m hosszú, vagy azt,

megközelítő helyiséget. A megfigyelések arra engednek következtetni, hogy ezeket, az épületeket több generációs családok lakták. Nagy a valószínűsége annak, hogy a kialakítások miatt a ház egyik felét a férfiak lakták, a másik felét a nők. Megfigyelhető az is ie. 6100-körüli időben, az épületekben újabb változások figyelhetők meg. Ebben az időben kisebb épületeket építettek, csupán 70 nm. körülieket, de szabályos négyszög alapú szobákkal, és ami feltűnő, az épületek körül vizesárok található, mely valószínűen az épületeket védte a külső behatolások ellen, tehát a vizesárok védműként funkcionált az épület körül. Tell-Esz-Szawwan felső rétegeit az erózió szinte teljesen tönkretette, mert ez a réteg volt a felszínhez legközelebb. Ezért sokáig csak feltételezések voltak, hogy a gazdálkodás milyen szintet érhetett el. A kutatók gyanították, hogy a gabonatermesztés és egyéb növények termesztésénél már öntöztek, vagyis ebben a periódusban kellett kialakulnia az öntözési gazdálkodásnak. Ezt a feltételezést erősítették meg a **Csogma-Mami** ásatások során feltárt épületek. A házak és a szobák négyzet alapúak voltak, amelyben a kutatók tárló épületeket és magvakat találtak, megtalálták a bizonyítékot arra, hogy itt már gabonát termesztettek és háziállatokat tartottak. **Szongor-A** – lelőhelyein pontosan megállapíthatóak azok a leletek (házak), melyekre csak gondoltak a kutatók. Mindenhol voltak melléképületek, (melléképületek), melyek gabonátárolásra alkalmas épültek. Ezek voltak az elődei a későbbi hombárokknak. Végül Csogma-Mami - körül a feltárások bebizonyították az öntözési gazdálkodás gyanúját, itt tárták fel először az öntözőcsatornák létét. A termelés növelése céljából a termő területeket megnövelték és ezzel párhuzamosan a terméshozamokat is jóval meg tudták növelni. Ennek voltak következményei, így termésfelesleget tudtak előállítani, mely a belső munkamegosztást is megváltoztatta, létre jöttek a vagyoni különbségek, ezzel párhuzamosan a lakosság körében létre jön egy rétegződési folyamat, megjelennek az iparosok, a kereskedők (kialakulnak a szakmák) stb.

Az iparosok csoportját képezték a csatornaépítők, a kőművesek, a szerszámkészítők. Ennek következtében kialakulnak a termőterületek, körzetek, vele párhuzamosan kialakulnak a faluközösségek, melyek a társadalom fejlődése szempontjából egy újabb forradalmi előrelépést jelentettek.

Halaf kultúra

A **Halaf** kultúra eredete bizonytalan, létrejötté ie. 6000.- körüli időre lehet datálni, de úgy tűnik, hogy ugyan abban a régióban alakult ki, mint a Haszuna kultúra. Területe észak mezopotámiától egészen a Zagrosz hrgység koszorújáig keletre, valamint észak Anatóliáig befedve nyugati irányba a Földközítengerig terjedt. A fejlődés Dél-Mezopotámia területeit alig érintette, így a hatását erre a területre nem tudta kifejteni. Azt látjuk ez a kultúra kívül esett a fejlődés fő vonulatán, részben közvetítő szerepe volt, de leginkább befogadó szerepe volt a déli területek felé. Nem állíthatjuk, hogy a korai szakaszban meghatározó szerepe lett volna. A növénytermesztés növényei megegyeznek a Szamarra kultúra növényeivel, ezek voltak a tönkölybúza, a hatsoros búza, valamint a kétsoros búza, továbbá a toklászos és csupasz kivitelben, a lencse, a keserű bükköny, a csicseri borsó, a köles. Azt bizonyosan állíthatjuk, hogy időben új gabonafélék is megjelentek, ilyenek voltak a len, a bükköny. A Halaf kultúra szintén a síkság esőövezetében a peremvidéken alakult ki és terjedt el.

Az építészet területén egy visszaesésnek vagyunk a tanúi. A Halaf kultúra embere visszatért a kisméretű kerek házakhoz, amelyeknek az átmérője 3-7 m.- volt, ezek a kerek házak voltak a Tholloszok. Ezek a kisméretű házak nagy valószínűséggel csak egy családot tudott befogadni, tehát jelét sem látjuk annak, hogy több generációs házak épültek volna, ebből következik, hogy a generációk külön éltek. Ezeket a **Thollosz (köralakú)** házakat könnyen fel lehet ismerni, mert nincs rajta ablak, sem ajtónyílás, hanem köralakú (Thollosz)- házon van egy átvágás, amely a ki és a bejárás lehetőségét biztosítja. A Halaf kultúra előrehaladásával e Tholloszokhoz négyszögletes toldalék épületeket emeltek, így a ház teljes hossza elérte akár a 20m is. Ezek az épületek több funkciós feladatot láttak el. A kutatók oltárokat, vagyis oltárasztalokat és bemélyedéseket találtak a ház belsejében. A kutatók szerint ezek kultikus feladatokat láttak el, tehát kápolnaként is funkcionáltak, itt áldoztak az isteneknek. A házakat ma a tudomány úgy ismeri, hogy kulcslyuk házak. E kulcslyuk házak toldalékát a tudomány **Alpacsyjének** nevezi a kultikus szerepe miatt. Jarim – Tepe - II. ásatásain derült fény arra, hogy a Thollosz házaknak kupolájuk, vagyis kupolás tetejük volt, ma már bizonyos ez, mert ezek az épületek lakóházak voltak. A kerek (Thollosz) házak építésénél a falak vastagsága 1-1,5 m.vastag volt, de a késő Halaf időszakban a Jarim-Tepe II. ásatásain mindössze 25cm. falvastagságot találtak. A régészek egy érdekes jelenségre is felfigyeltek. A falazás technikájában megjelent egy új építő elem a kő. A mai ismereteink szerint itt Jarim-Tepe II. területén használták az építők először falazás céljára a követ, és ami még új elem a fal vastagsága csupán 25 cm. A lakóházakba a bejárás bizonyossággal állíthatóan a tetőn keresztül történt. Jarim-Tepe II. ásatásain a kutatók megtalálták a lépcső nyomokat, amely a tetőre vezetett, tehát a kulcslyuk házakba a bejárás lehetősége a tetőn keresztül történt. Ezért nem lehetett ablakot, vagy ajtót találni a külső körítő falon. A Halaf kultúra temetkezéseiről alig tudunk valamit, a temetési szokások alig árulnak el valamit, annyit tudunk róla, hogy egy nagyméretű sírkamra oldalába temetkeztek, amelyben megtalálható volt a koporsós temetkezés, de a hamvasztásos temetkezés is jelen volt. Amit ebből a temetkezésből megtudhatunk az a tudomány számára kevés. Reméljük újabb helyek, gyarapítják majd a tudomány lehetőségeit, ahol újabb adalékkal lehet bővíteni az ismereteinket. A Halaf kultúra kerámiáit jóval könnyebb felismerni, mint bármely előző kultúra kerámiáját, mert a Halaf kultúra kerámiái jól ki vannak égetve. Ez annak köszönhető, hogy az égetés technológiája egy modernebb formáját alkalmazták. A régészeti feltárások bizonyítják, hogy a Jarim-Tepe II - ben már kétaknás égetőkemencében égették a kerámiát.

Ez a kerámia minőségén is jól látszik, mert a máz egyenletesen van kiégetve, nem tapasztalható réteges égetés, amely a máz színét elváltoztatná. A Halaf kultúra kerámiáin az alapszín vörösesbarna, melyet más néven lazac színnek is nevezünk. A Halaf kultúra motívumai igen egyszerűek, a vöröses alapszínen megjelenik a fekete szín, majd a késő Halaf korban a fehér szín is, valamint ebben az időben a geometrikus motívumok és minták jelennek meg a kerámiákon. Ha alaposabban megnézzük a Halaf kultúra kerámiáit, láthatjuk, hogy milyen egységesek, még akkor is, ha figyelembe vesszük a minták változatosságát. Ezek a kerámiák, amelyek a déli irányba alig mutatott hatást a késő Halaf időszakban a déli területeket is meghódította és így válhatott a **Sumer** kultúra kincsévé, amelyet az **Ubaid** kultúrának ajándékozva megteremtette az új kultúrát, amelyet Ubaid kultúrának nevezünk.

Ubaid kultúra

A Tigris és az Eufrát közötti feltöltött területen, a déli síkságon egy új kultúrának a feltételei megteremtődtek. Az **Ubaid** kultúra kialakulásának a korát ie. 6000-5900-ra tehető, hiszen ebben az időben a folyamköz déli területein olyan fejlődési folyamatok indultak el, amelyek korábban nem voltak. Elindult a falusi élet fejlődése mellett az áradmányos területeken a városiasodás a maga feltételrendszerével. Ebben az időben a társadalmi rétegződés feltételei is megteremtődtek. Az írásos emlékek is visszanyúlnak ehhez az időszakhoz, mert a **Vízözön** legendában a városok alapításáról szó esik és a kor vonatkozásában az írásbeliség kialakulására, erre az időszakra már kialakult az írásbeliség is. Mezopotámia területén a jövő régészeinek és nyelvészeinek lesz feladata, ha másért nem, akkor a megfejtésre váró agyagtáblák nagy mennyisége ad erre lehetőséget, hiszen meg kell fejteni azt a nagy mennyiségű agyagtáblát, melyeket már feltártak. Ma még nem tudunk sokat erről a korról, de többet annál, hogy véleményt alkossunk erről a korról, igaz ma még viszonylag sok a bizonytalanság, melyet le lehet küzdeni a feltárások gyorsításával, mert ma sejtéseink vannak az ott élt népek multjáról, tevékenységükről, kultúrájukról. A régészet igen sok beszédes tárgyat feltárt már, de nem eleget ahhoz, hogy tisztán lehessen látni az ott élő népek multjáról és eredményeiről. Az Ubaid kultúra lelőhelyei közül a legismertebb a **Hadzsi-Muhammad**, amely a hordalék alatt mintegy 3m. mélyen található a valamikori folyómeder alatt. Tudjuk azt, hogy a síkságon a folyók lassanként változtatják a medrüket, hiszen az egyik oldalon feltöltést végeznek, míg a másik oldalon a partot folyamatosan bontják. Eppen ezért lehetséges az, hogy ma a folyók az egykori városoktól 15-20 km. Távolságra folynak, de nem ritka a 20-30 km. távolság sem. A feltárásoknak nagy nehézséget jelent a hordalék alatti kutatás, mert nagy anyagi áldozatokat követel és nincs arra biztosíték, hogy konkrét eredményekkel jár. A kérdés az, hogy a kutatókat mi motiválta a Hadzsi -Muhammad lelőhely megtalálásában, azt kell mondani a szerencse volt a kutatók segítségére, mert a folyómederben a vízállás olyan alacsony volt, hogy a partoldalból a töltésalatti részen, szabadon látszódtak a régészeti leletek. A ma ismert legkorábbi lelőhely **Tell-Awwalli**, melynek kapcsolata volt a Mezopotámiai Szamarra kultúrával. Ezt onnan tudjuk, hogy a leletek hasonlósága és a minősége megegyezik a Szamarra kultúra kerámiáival. A feltárások során nem csak cserépedényeket, de más tárgyakat is találtak a kutatók, így épületeket, amelyek a Szamarra kultúrával mutatnak hasonlóságot, bár a használat során tovább fejlesztették. A feltárt épületek, épületegyüttesek kb. 200 nm. alapterületűek voltak, az elrendezésük hasonló a Szamarra kultúra épületeihez, megegyezik a **Tell-Esz-Szawwan** korai rétegeiből ismert házakkal, Tell-Awwalli másik feltárt háza bizonyítja ezt a fejlődést, mert az épület alapjánál körben 60 cm. szélességben merevítő falakat találunk a körítő falakon, amely bizonyíték arra, hogy ezt az építési formát nem csak átvették, hanem tovább is fejlesztették. Jól megfigyelhető a legkorábbi rétegekből előkerült falaknál, hogy a merevítések csak a sarkoknál, vagy a közelében volt megépítve. A IX.- rétegben található falaknál kb. 2 m - ként volt a körítőfal merevítve, de a VI. rétegben viszont 60 x 60 cm -,ként körben megerősített falakat találunk. Ennél jobb bizonyíték nem kell ahhoz, hogy látható legyen a fejlődési folyamat, miként vált az épület szinte erődrendszerré. A falazó vályogtéglák mérete itt eltér a korábbi kultúrák téglá méreteitől, a méret 60 x 60 x 8 cm, vastag téglák voltak, melyek a napon kiszáritva az alapfalba beépítettek. Az Ubaid kultúra kerámiája nagy hasonlóságot mutat a Szamarra kultúra kerámiájával, amíg a Szamarra kultúra kerámiája teljes területén festett, addig az Ubaid kultúra kerámiája a minta alatti részen üresen lett hagyva és utólag a minta felhordása után újra égetve negatívan rögzítették a mintát a kerámiára. Az Ubaid kultúra kerámiájának a színe megegyezik a Szamarra kultúra kerámiájának a színével, a fenti

eltéréssel, tehát az Ubaid kultúra kerámiája színe vöröses barna. A mai ismereteink szerint Tell-Awwali lelőhely kétségtelenül Mezopotámia legrégebbi, az - az legkorábbi lelőhelyek egyike, mely a hordalék alá van temetve. Az is igaz, hogy a kutatók a hordalék alatt Awwalitól jóval korábbi rétegeket is találtak, de a feltárások még nem történtek meg. A megfigyelések bizonyítják, hogy Awwali kerámiái egyértelmű hasonlóságot mutatnak az Ubaid kultúrával, így nem kétséges, hogy azonos kultúra anyagával állunk szemben. Ennek tükrében bátran mondhatjuk, hogy az Ubaid kultúra uralta egész dél Mezopotámiát. Az Ubaid kultúra megalapozta a későbbi Sumer kultúrát, hiszen ebben az évezredben jöttek létre a Sumer városok, így Eridu, Ur, Uruk, Larsza, Nippur, stb. ie. 6500-ra Sumerben, de egész Mezopotámiában elterjedt a földművelés, nem csak az esőzónában, hanem dél Mezopotámia áradmányos területein is. Az öntözéses mezőgazdaság alapja a falvak kialakulásának és a későbbiek során bekövetkező városiasodásnak. Az áradmányos területeken alakult ki az öntözéses gazdálkodás egyik legbonyolultabb formája. A folyók kiöntése utáni visszahúzóadás következményeiként a földre újra el kell juttatni a vizet, mert ez a terület már nem esik bele az esőzónába. A szervezés pontossága határozza meg, hogy a gazdaság mennyit tud profitálni a tapasztalatokból és mennyit alkalmaz belőle a termelés területén. A kreatív Sumer ember a társadalom fejlődésének köszönhető, a gazdaság rohamosan fejlődik és a társadalom fejlődése is jelentős eredményeket ér el. Mik ezek az eredmények? A társadalmon belül megindul a rétegződés, ez a többlettermelésnek köszönhető, mert a felesleget értékesíteni kell, ebből következően létre jön egy kereskedő réteg, amely a termékeket valahol értékesíti, ennek következménye nyilvántartásokat kell vezetni, hogy látni lehessen, mit, miért és mennyiért stb. (egy másik fejezetben kifejtésre kerül) így kialakult az írnoki réteg, amely a Sumer társadalom egyik elit rétegét alkotta. Ebből az írnoki rétegből jön létre a hivatalnoki és az irányító réteg, amely az uralkodót segíti a politika kialakításában. Elmondhatjuk ebben a régióban jött létre a városok sokasága, amely a gazdaság fejlettségének az eredményeként jött létre. Az írás létrejött is az ie. 5000 - 4000. - közötti időben történt. Ma már tudjuk, hogy az írás kialakulása sokkal korábbi, mint azt gondoltuk néhány évtizeddel korábban. Igaz az első időszakban a primitív képirás formájában, de már sok mindent le lehetett írni vele. Ezzel párhuzamosan létre jött a mennyiségek meghatározása, a számtan, a matematika, így a tudományos fejlődés alapjai megteremtődtek. A városok kialakulásának az okait még sok esetben nem értjük, de vannak sejtéseink és bizonyosságok is arra, hogy miért alakult ki. Tudjuk azt, hogy a gazdaság legfontosabb eszközei a templom birtokában volt, így a templom a hatalom jelképévé vált, amely köré odatelepült a lakosság, mert a templom volt a munkaadó és egyben a végrehajtó is, az emberek és a Sumer társadalom felett is. Ie. 4000 - 3500.- körüli időre az épületek egyre gazdagabbak lettek, az épületek szerkezetében olyan új elemek jelentek meg, amelyek arra engednek következtetni, hogy a gazdaság eredményeivel párhuzamosan a tudásszint is jóval magasabb fokot ért el az azt megelőzőektől. A feltárások eredményei bizonyítják, hogy az ie. IV. évezred végére már az egész Sumer társadalom területére érvényes az, hogy a városiasodás folyamata kialakult és ezt követően minőségi változások gyarapítják a Sumer tekintélyét.

Második fejezet

Közép-Kelet kutatásai

A Közép-Kelet arab országai az ősi Sumer, valamint az Asszír birodalom területén található. Így e területeket az ősi kultúrák találkozási helyének is tekinthetjük. A Biblia leírása szerint is ezen a területen történt az ősi népek letelepedése, társadalmuk és a kultúrájuk kialakulása. A történelmi ismeretek az elmúlt századok során minimálisak voltak. A történelmi távlatok megismerése az (1860 - 1880-as évek) - ben vált lehetségessé, mert ezen a területen ebben az időben kezdődött meg a romvárosok feltárása. E romvárosok feltárásainak eredményeire közvetlenül elemzéssel nem kívánok kitérni, azonban néhány mondat erejéig szólni kell a régmúltról, illetve az ősi kultúrák kialakulásáról, valamint arról, hogy az ott élő népek emlékezetében hogyan él a régmúlt. Méginkább az ősi kultúrák emlékeire szorítkozzunk a folyamköz régmúltjára az ősi népek építő tevékenységére, melyből kifejlődött a ma ott élő népek öntudata, valamint azoknak az eszméknek a létrejötte, amelyek az ott élő népeknek ma a sajátjai. Tudni kell az ősi kultúrák mindenkor elütöttek az európai, vagy szaknyelven fogalmazva az európai kultúrától, sőt az európai kultúra is valószínű a folyamköz kultúrájából fejlődött ki, erre a régészeti leletek a bizonyosságai, lásd a Tatárlakai (Tartaria) agyagtáblák meglétét, amelynek a kora jóval idősebb és helyenként megegyezik a Sumer agyagtáblák korával. Igaz a szövegmegfejtés ma is vitatott, mert valószínű Ótörök (türk) Rovásírással íródott, mint említettem a megfejtés ma is a viták keresztüztüében van, tehát nincs megegyezés a megfejtés körül. Az emberiség bölcsőjének a kialakulása igen hosszú folyamat volt, így az előrelépés a letelepült életmód kialakulása, melynek feltétele nem más, mint ezen a területen kialakuló mezőgazdasági munka meghonosodása, a vadnövények, így a tönkölybúza, a vad árpa házasítása (demosztikációja), vagyis a vadon termő növények termesztése, nemesítése. Hosszú évszázadok során kialakuló letelepült népesség, amely részben mezőgazdasági termelésből, részben gyűjtögetésből tengette az életét. A fejlődés a hatékonyabb termelésnek leginkább az eszközök fejlettségének a következménye, hogy kialakulnak a foglalkozások, ilyenek az eszközök előállítására specializálódott csoportok, melyek a termelőeszközöket állították elő, ilyenek ásókapa, eke, öntözőberendezések stb. A társadalmi tagozódás részei az építőmunkások megjelenése, valamint a parasztság megjelenése. Ebből is látszik a társadalmi fejlődés és annak a következménye a tagozódás, amely azt mutatja, hogy a társadalmon belül megindul a differenciálódás, vagyis a vagyoni különbségek kialakulása. A változások a fejlődés e fokán megy végbe. Kialakul a termelői réteg, illetve a kereskedői réteg, amely meghatározza a fejlődés irányát. Az ősi Sumer birodalom fejlődése során alakult ki a világ legelső ismert külkereskedelme, mert ebben az időben ezen a területen nem lehetett követ találni. Így Egyiptomból importálták a nagy építkezésekhez az építőanyagot a követ. Szükség volt rá, mert a paloták építése e nélkül elképzelhetetlen lett volna. A kő hiány szülte meg az új építőanyagok előállításának a technológiáját és annak az elsajátítását. A fejlődés folyamatában, részleteiben nem ismerjük, de vannak sejtéseink a fejlődés folyamatairól. Lehet a véletlen műve is az építkezés technológiájának, az elsajátításának a tudománya az ősi Sumer területekre datálható. A tégláégetés, a cserépegetés technológiája, illetve technikája ősimúltra tekint vissza, éppen ezért nem kívánok részletekbe menni. A társadalom fejlődésének a következménye a termelési eszközök rohamos fejlődése, valamint új anyagok, illetve új technológiák meghonosodása a tudomány csiráinak kialakulását segítette elő. A hosszú fejlődés eredményeként kialakult a csillagászat, vele párhuzamosan a matematika, a fizikai jelenségek mikéntjére a választ keresték. Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az ie. IV.

évezred és a III. évezred fordulóján a kornak megfelelően modern társadalom alakult ki a folyamközben. Ezt ma is megtapasztalhatjuk, mert a Sumer nagyvárosok ebben az időben alakultak ki, élükön a városi előljárókkal, a királlyal, a városi istenek földi helytartóival. Bátran elmondhatjuk, hogy ebben az időben alakultak ki a városállamok, amelyek egymással folyamatosan rivalizáltak. A Sumer nép folyamatosan keveredett összeütközésbe a népmozgások miatt, hiszen a szomszédságban újabb népelemek jelentek meg. Ma már kimutatható, hogy ezek a népelemek mozgása elsősorban keletről nyugati irányba mozgott, egyesek letelepedtek, míg mások tovább mentek, tovább vándoroltak nyugati irányba. A IV – III - évezred fordulója táján megjelent egy új népelem, amely alapvetően nem a letelepült életformát tartotta szem előtt, hanem a pásztorkodást, a vándor nomádeletet. A beszivárgás eredménye az lett, hogy ez a népelem, amely letelepedésre várt, folyamatosan átvette a Sumer kultúrát, részben a nyelvet is, melyet a saját nyelvvel gazdagított és tovább fejlesztette. Az állattenyésztésről lassan átálltak a mezőgazdasági termelésre, valamint a nomád életmódról a letelepült életmódra, ez a nép nem más, mint az Akkádok, vagy más néven az Óasszírok. Ez a folyamat viszonylag hosszú ideig tartott, ez meglátszik az irodalom, a művészetek más ágaiban is. Lásd a reliefeket, a festészetet, valamint az építőművészeteket és azon más területét, így a díszítő szobrászatot stb. A romvárosok, melyek utánuk maradtak azok mind jól példázzák, hogy egy visszaesés következett be ebben az időszakban, mert a kifinomult építészeti elemek egyszerűbbek lettek, az architektúra színvonala jól követhető, tehát látszik a visszaesés jelei. Így jól megfigyelhetjük az irodalom terén, hiszen ebben az időben a régi művek másolása került előtérbe, új művekről szinte nem is tudunk. A Sumer kultúra legnagyobb ajándéka a világnak az írás feltalálása, valamint annak a kifinomult módszere. Csodálatos művek maradtak az utókorra, lásd a Vízözön legendát, vagy a Gilgames epost stb. Az ismert legrégebbi irodalmi alkotás vissza utal az ie. VI.- évezredre, s onnan örökíti meg az eseményeket, égi jelenségeket. (lásd a Sumer irodalom kis tükre). Kiemelkedő eredményeket értek el a Hymnus irodalom terén, ma ezeket, a gyöngyszemeket megcsodálhatjuk. Ha a Sumer kultúra területén szétnézünk, akkor láthatjuk, hogy a matematika, a csillagászat milyen magas fokot ért el. Pontosan tudták a csillagoknak a járását követni a horizonton és meg tudták határozni a viszonyát a Naphoz, illetve más csillagok és bolygók között. Meglepő, hogy milyen magas szintet értek el, mert az ie. IV. és III. évezred fordulóján a bolygók állását meg tudták határozni, sőt a Nap körül hét bolygót tudtak meg különböztetni, ami a mai szemnek szinte lehetetlennek tűnik. A korai vallások kialakulásában jelentős szerepet játszott a csillagok járásának az ismerete, ezt az ismeretet meg is őrizték az építészet területén, így a toronytemplom (Zikkuratu) építésze terén, vagyis a bolygók ismerete egy-egy lépcsőt jelölt, amely maximum hét lépcsős lehetett, hiszen hét bolygót ismertek. A templom volt a politikai élet központja, mert innen irányították a gazdasági életet, valamint a társadalmi teendőik ellátása a papkirályok kezében volt, melyet úgy hívtak, hogy Ensi, vagy Patesi, ami annyit jelentett, hogy a helytartó. A főpapok ebből következően nem istenek voltak, hanem az istenek földi helytartói. Az ie. IV.- évezred végétől a III. - évezred során az Ensik hatalma megerősödött, jól látszik Úr városának közelében feltárt királysírok leleteinek az anyaga, amelyben az uralkodó teteme mellett megtalálható a szolga nép az - az a személyzet, a rabszolgák holtteste is. Az ie. III. évezred idején dél Mezopotámia egész területét behálózta a városok sokasága, ezzel bizonyossá vált, hogy a letelepült életforma ezen a vidéken gyökeret eresztett. Az ősi városok többségét ma már ismerjük, mert az archeológia (régészeti) feltárások a felszínre hozták őket, Eridu, Úr, Uruk, Larsa, Surappak, Nippur, stb. Az egyik agyagtábla arról ad felvilágosítást, hogy Lagas királya 36000 férfit tud kiállítani, illetve ennyi tartozik az uralma alá. A városi életnek a központja a templom, illetve a hozzátartozó hombárok (magtárak), melyben tárolták a terményt a kereskedelemből származó érceket, melyeket az ottani mesterek kész áruvá dolgoztak fel. A feldolgozott árút vissza kellett a templomnak szolgáltatni, mert a templom főpapjának volt a joga a szerszám, a

luxuscikkek ajándékozása, a szerszámok termelésben történő állítása. A földek megművelése a szabad napszámosok feladata volt, ehhez kapcsolódtak a hadifogoly rabszolgák munkába állítása ennek a zártrendszerű gazdaságnak a létrejötté itt Közép-Keleten alakult ki, ezt a gazdasági típust (oikos) zárt gazdaságnak nevezzük. A termelést irányító papság és a föld bérlői, továbbá kézműveseken keresztül a rabszolgamunkát végző hadifoglyokig mind az Isten szolgálói voltak, az életüket, a tevékenységüket az isten szolgálatába állították, az isten szolgálata határozta meg az életüket. A gazdaság zárt rendszeréből fakadóan Mezopotámia városállamaiban egyre feszültebbé vált a helyzet, a belső ellentétek egyre jobban elmélyültek. Kialakult egy vagyonos réteg, illetve egy mélységesen elnyomott szegény termelő réteg, ebből fakadóan lázongások törtek ki kb. ie. 2400 - körül. Ma úgy tudjuk ezeknek az eseményeknek a központja Lagas városa volt. A Lagasi király **Urukagina** igyekezett úrrá lenni a helyzeten, éppen ezért reformokat vezetett be az osztályellentétek megszüntetése miatt. Az osztályellentéteknek mesterséges úton nem lehetett elejét venni. Az öntözőcsatornák karbantartása is hanyatlóban volt a meggyengült hatalom lehetővé tette az észak, északkelet felől érkező népek betelepítését. A reformokkal sikerült egy nagyobb ívű politikai egységet megteremtteni, de a feszültség forrásait nem lehetett megszüntetni, vagy a felismerés hiánya miatt nem lehetett megoldani. A betelepült új népeknek, s ezen kívül is a legnagyobb létszámú **Akkádok** voltak. Ez a nép más volt, mint a Sumer nép, mert az Akkádok sémi nép volt. A Sumer területeket valószínűleg az ie. XXIII.- sz - folyamán népesítették be. Új városok épültek, lassan, de biztosan olyan súlyra tettek szert, hogy a sumerek hatalma kétségessé vált. Az új népesség átvette a sumerektől a nyelvet és vele együtt az írást is. Mint tudjuk a Sumer írás az akkori hatalmak diplomáciai nyelve volt, egészen az ie. III. - századig, ekkor a Görög váltotta föl, viszonylag rövid időre, tehát a görög is diplomáciai nyelv lett.

Térjünk vissza az Akkád városokra, Kis, Agade (sajnos a helyét még ma sem ismerjük) stb. Umma ezidőtájt a legnagyobb hegemoniával rendelkezett, mégsem tudott ellenállni az Akkád befolyásának, végül Akkád királya I. **Sarukinu** (Sargon, vagy Sarrukin) Mezopotámia Sumer, Akkád városállamait egyesítette, így az önálló városállamok léte semmivé foszlott. Így lehetünk szemtanúi annak, hogyan válhatott a Sumer államok összessége egy koncepció részévé, új államszervezetté, vagyis létre jött egy birodalom. Az emberiség történelmének ma ismert első birodalma.

Ez a birodalom kettős céllal tartotta fenn magát. A birodalom megtartotta, amit átvett a sumerektől, helyenként a gazdaságot megreformálta, a belső piacokat igyekezett ellátni az általa gyártott termékekkel, továbbá részben a kereskedelem útján. A belső ellátás mellett mindenkor szem előtt volt a hódítás, tehát azok a városállamok, amelyek még ez idő tájt függetlenek voltak, azok sem remélhettek sok sikert. Az akkádok uralma nem volt hosszú életű, mert ma, ahogyan rekonstruálni tudjuk mindössze 150 - 200- évig tartott, mert ebben az időben felgyorsultak az események. A **Gutik** támadásai alatt összeomlott a birodalom. A folyamköz történetében újra látható a törés, a társadalmi hanyatlás időszaka következett, amelynek gazdasági hatásai is nyomot hagytak. Az öntözőcsatornák elhanyagolt állapota miatt visszaesett a mezőgazdasági termelés. Vele együtt a tudomány eredménye is, részben, vagy egészen feledésbe merültek. Nagyméretű építkezések, új városok, illetve települések nem jöttek létre. Ebből az időből származó sírleletek is szegényesebbek, látható belőlük az akkori népesség színvonalának a visszaesése. A folyamköz újraegyesítésének kísérlete az Akkádokkal rokon nép nevéhez fűződik, ezek nem mások, mint az **Amoriták**. Az Eufrates bal partján létrehoznak egy új nagyvárost, mely a folyamköz irányító központjává nővi ki magát. Ez a város nem más, mint Babil (Babilon görögösen) városa, vagyis az istenek kapuja (istenek városa Babilon) - görögösen. Az Óbabiloni birodalom megteremtése **Hamurappi** - nevéhez fűződik. Ie. 1728 - 1686. Ez a kiváló szervezőnek köszönhető, olyan új módszereket honosított meg, mint pl. a jogrendszer írásba foglalása, amely a történelem során addig

páratlan volt. Történelemtudományi szempontból azért jelentős, mert először láthatjuk, hogy milyen volt a társadalom belső szerkezete, milyen belső szerkezete, milyen belső viszonyok hatottak, látható a fenti államszerkezet összeomlása után az Óbabiloni birodalomig milyen hosszú idő telt el és milyen fejlődési folyamatok voltak e néhány évszázad alatt. Az Óbabiloni birodalom létrejötte új elemmel gazdagította az állam szerkezetét, igaz ebben az időben is zártrendszerű volt a gazdaság (oikos), a gazdasági élet központja a királyi központ, illetve a főpapi, vagyis a templom, de már nem azonos erővel, vagyis a király személyében. Igaz a királyi hatalom az égből szállt alá, **Samas** napistentől származtatja magát, a királyi templomok fő patrónusa most is, de a templom és a palota már nem a kizárólagos tulajdona és a földek sem. A király és a templom önálló földel rendelkezik, tehát a hatalom részben megoszlik a király és a főpap között. A gazdaság elsődleges tulajdonosa a király, de nem kizárólagos, amit a törvényei világossá is tesznek. Ebben az időben egy új társadalmi réteg jelenik meg, mely nem más, mint a földbirtokos arisztokrácia. Továbbá ugyan úgy érvényesül a zárt (oikosz) rendszerű gazdaság. A kézművesek a városokban már önállóan a piacra termelnek, ott adják el a termékeiket, viszont ott is szerzik be a nyersanyagot, amelyből új termékeket állítanak elő. Ebben a társadalmi rendszerben a viszonyok is összetettebbek, mélyrehatóbbak a tagozódások, bonyolultabbá válik a társadalom szerkezete. A lakosság három részre tagozódik, így a teljes jogú szabadok, a félszabadok, valamint a rabszolgák. A felsorolásból látható, hogy jogi forma alapján a társadalmi csoportok között nagy a különbség. Az arisztokrácia tagjai a nagykereskedők és az önálló kézművesek. A második csoportba tartoztak a királyi birtokon dolgozók, vagy a templom gazdaságban dolgozó emberek, ezek nem mások, mint a kereskedők ügynökei, a királyi hadsereg szolgálati birtokkal ellátott katonái. A rabszolgák tartoztak a harmadik csoportba, akik még az életükkel sem rendelkeztek. A törvények a szabadokat ért testi bántalmazásért - szemétszemért, fogat - fogért elv alapján torolták meg. A félszabadok bántalmazásáért csak anyagi kártérítés járt. A rabszolgákat két csoportba osztották, így a király, illetve a templom tulajdonába voltak, semmiféle jog nem illette meg őket. Betegség esetén a költség a tulajdonost terhelte. A rabszolga bujtatásáért, illetve szöktetéséért halálbüntetés járt. A rabszolgákat a szabadoktól rabszolgabélyeg különböztette meg. Az adórszolgák helyzete valamivel jobb volt, mint a birtok rabszolgáké, kiválthatták őket, vagy ledolgozhatták az adósságukat. Igaz általában soha nem telt le az adósságuk. A hadifogoly rabszolgák szolgálati köteleke soha sem járt le, tehát örökérvényű volt, halálos bántalmazásuk esetén a gazdát törvény büntette, tehát nem rendelkezett a rabszolga életével. A faluközösség tagjait sem adós, sem birtokos rabszolga sorba nem lehetett taszítani. A kereskedelem jelentős kiváltságokat élvezett, így a gazdaság ütőereivé váltak. A kereskedők közvetítették az árút Mezopotámia és a külföld között, így a kereskedő rétegen belül különbségek alakultak ki, differenciálódott a kereskedő réteg. A kereskedelem során Mezopotámia soha nem jutott el a pénzgazdálkodás küszöbéig, mindenkor a cserekereskedelem maradt ezen a területen. A továbblépés lehetősége fel sem merült, mert a gazdasági életben jól működött a kölcsönnyújtás - lehetősége, kölcsönt lehetett kapni megfelelő kamat fejében, a kamatot mindenkor százalékban határozták meg, így ismerünk magas kamatlábat, amely lehetett 25 - 30 %, de ismerünk 8 - 13 % kamatot is.

A kamatok fizetését mindenkor búzában kell érteni, hiszen a búza volt az értékmérő és az elfogadott. Az akkori gazdasági élet ismerte a kereskedelmi társulások fogalmát, valamint a váltójog fogalmát, sőt az ügynökségek fogalmát is. A járulékokat mindenkor búzában kellett megfizetni. A kereskedelmi kapcsolatok messze a környező országokon túl mutatnak. Ismereteink szerint joggal feltételezhetjük, hogy a mai India területével, valamint a Délkelet Ázsia országaival kapcsolatban állt. Az Óbabiloni birodalom utolsó éveiben nem találunk háborúra utaló jeleket, sem feljegyzéseket, sem a helyi ásatásokon erre utaló nyomokat, még a környező országokban előkerült agyagtáblákon sincs erre utalás, vagy forrásanyag. Így joggal

feltételezhetjük, hogy az utolsó évtizedek békében teltek el. Két fontos írást figyelembe kell venni, ez nem más, mint **Ammiszuduka** rendeletei, valamint a Vénusz táblák, melyek erre a késői korszakra datálhatóak. Ammiszuduqa uralkodásának korát erre az időszakra lehet tenni, ie. 1646 - 1626. az idejét. Hosszú- hosszú évek során felhalmozott adósságát eltörölte (elengedte) a Vénusz bolygó eltűnése, felkelése csak bizonyos időnként lehet, melyet ma már ki tudunk számítani, a fent említett joggyűjtemény erre való hivatkozással jól behatárolható. Ma tudnunk kell a kutatás régi eredményeit felhasználva egy új történeti kronológiát alkalmazni, mert a történéseket így jobban meg lehet határozni. A mai kutatások nap, mint nap újabb felfedezéseket tárnak fel és így mindinkább a szemünk elé tárul a Föld ezen részének a történelme, az események kronológiai sorrendje. A megfejtett agyagtáblák szövegeiből azonosíthatjuk az **Ammurukat** és a **Hurrikat** a Mezopotámiába sodródó népvándorlások ebben a korai időkből megkezdődött. Az agyagtábla szövegek utalnak új népelemek megjelenésére, valamint a **Samsulina** kilencedik uralkodási évében találkozunk először a **Kassuk**, **KUS** Népével és azok említésével, valamint a **Hettiták** (Héttörzs országa) **Mursilis** király ie. 1595 - ben végig vonult az Eufrat mentén és kirabolta Babil városát és részben le is rombolta. Ez a csapás az Óbabiloni birodalom végét is jelentette. Ez nem jelenti azt, hogy az ott élő népek mind egy szálra elpusztultak volna, hiszen csak a szervezet egységes állam rendszere vált semmivé. A Babil elfoglalását követő hosszú időre alig, vagy szinte semmit nem tudunk, nem maradtak hátra írott források.

Kultúrtörténeti források

Kultúrtörténeti szempontból tekintjük át ezt a durván kétezer évet, melyet a kora Sumer alapítástól az Óbabiloni birodalom bukásáig láthatunk, nézzük meg, mit tudtak az itt élő népek az utánuk következő népeknek átadni. Közép-Kelet népei az idők távolába süllyedve, mit adott a világnak, valamint a kultúrnépeknek jelentős irodalmi anyagot adott a maga multjával a hitvilágával. Időről időre az ismeretlenség homályából fölbukkannak olyan népek, népnevek, melyeknek a megismerése hosszú tanulmányozást kíván. Az emberek emlékezetében megjelennek a szárnyas lények, nagyszerű és titokzatos emlékművek, szárnyas oroszlánokról szóló regék, szárnyas istenek és mennyi- mennyi túlvilági események, melyekről a Biblia is említést tesz. A bibliai irodalomban számos utalást találunk, így a „világteremtésének” az eposzára, vagy az ősi törvények alkalmazásának a módjára, és még sorolhatnánk tovább. Igaz gyermekkorom óta foglalkoztat az a gondolat, hogy az emberiség fejlődésének milyen lehetett az útja, különösen az ősi időkben, milyen lehetett az akkori világnézetünk, hogyan fordították ezt a kialakult világnézetet a maguk kultúrájának kialakítására, hogyan élték a minden napjaikat. Amikor a számomra megadta a sors, hogy a tudásszomjamat ott a helyszínen olthassam, hogy kint a terepen megismerjem a kutatás tárgyát, szinte nem akartam hinni a szememnek, amit ott láttam. Különösen akkor vált világossá, amikor elémtárult az a mérhetetlen anyag mennyiség, amelyet már részben, vagy egészben a tudomány feldolgozott, vagy ma is feldolgozásra vár. A feldolgozásra váró anyagok még okozhatnak meglepetéseket, úgy a tudományos világnak, mint az egyszerű embereknek. Ma azt hisszük, hogy a mult nincs ránk nagy hatással. Azt kell mondanom, hogy koránt sem így van, mert a „Népek hitvilága”, erkölcsi normái, mind-mind visszavezethetők az ősi kultúrákra, az ősi hiedelem világra. Gondoljunk csak arra, hogy az irodalomra s arra, hogy annak milyen befolyása van a mai irodalmunkra. Olyan irodalmi alkotások, mint a „Teremtés mítos”, mely a Sumerektől származik, úgy hiszem minden kultúrember, igyekszik megérteni az ősi népek gondolatvilágát, vele együtt a hiedelem világát is. Nem lehet véletlen, hogy sok ilyen alkotást a Biblia - is átvett, megörökítette vele a következő generációk gondolatvilágát, és vele együtt átörökítette az ősök szellemét a következő generációkra. Gondoljunk arra, hogy az írás mekkora mérföldkő volt a maga nemében a maga idejében. A gondolatokat nem szájról szájra hagyományozták, hanem kőbe vésve, vagy agyagtáblába nyomva (róva), mely szinte örökéletűnek bizonyult. Igaz az írás kialakulása nem a szótagírással kezdődött, hanem a képirással, majd ebből fejlődött ki a szótagírás, amellyel már jóval több mindent lehetett kifejezni, mint a képirással. Ha a mai írásra vetjük vigyázó szemünket, ugyan azt látjuk, mint az írások az Ókorban, el tudjuk olvasni és tudjuk értelmezni, ez azt feltételezi, hogy olvasni tudunk, ebből látszik az olvasás készsége már a korai Ókorban is megvolt. Igaz ez a tudásanyag, csak kevesek kiváltsága lehetett.

A képirás nem veszett el az idők rengetegébe, mert a kifejezés eszköze ma is, sőt az Ókor második felében megjelent, mint művészet, tehát festészet formájában, melyet a korai képirók ugyan úgy műveltek, mint a ma élő festőink. Visszatérve az eredeti gondolathoz az írás művészete mindenkor magában hordja a szellemiséget az ember örömét, vagy a bánatát. Csodálatos irodalmi műveket ismerünk ebből az időből, és ebből a történelmileg oly távoli világból. „A Világ teremtésének a legendája”, amely eredeti olvasatban lenyűgöző szépségű alkotás, vagy a „Vízözön legenda”, amelynek a keletkezési idejét ie. IV. - III.- évezred fordulójára tehetjük. A szövege a mai fülnek is igen kellemes, tisztán érthető és emberközpontú. Szándékosan nem akarom előtérbe helyezni az elemzéseket, mert nem ennek

a dolgozatnak az anyagát képezi. Igaz a fent említett irodalmi alkotások ma már a nagyközönség számára is elérhetőek, és hozzáférhetőek. Az Akkád irodalom, mely későbbi a Sumer irodalomtól jelentős hagyatékkal bír, amit az utókorra hagyományozott, így az ősi eposok, amelyeket meg kell említeni, ilyen a **Gilgames**. (Galgamas) epos, valószínű az eredete Sumer, vagy a Teremtés mítos, vagy az **Isteni madár**, vagy **Nergál és Ereszkigál** története stb. Jelentős mennyiségű irodalmi alkotás áll ma a rendelkezésünkre, most csupán utaltam a lehetőségekre, hiszen se szeri, se száma a Sumer himnuszoknak, szebbnél szebb alkotások, melyeken ma elcsodálkozunk. Utaljunk most egy másik területre, amely a tudományokat alapozta meg, ilyen a csillagászat. Az emberi letelepedés korát véleményem szerint nem kérdőjelezi az, hogy ie. V - IV. - évezred során telepedtek be azok a népelemek a Sumer területekre, melyek a Sumer államszerkezetet alkották. Az is lehet, hogy korábban, az biztosnak látszik, hogy a Szabírok rokon nép volt a Sumer (Mah-Gar) néppel. Azért lehetetlen, mert ezt a fejlődési folyamatot, mint egy ezer év alatt nem lehetséges elérni, hiszen mind annyian tudjuk a kőbaltától a csillagok ilyen szintű megfigyeléséig szinte lehetetlen el jutni. Ebből következik az a megállapítás, hogy a kronológiai időszakot ki kell tolni korábbi idősakra, hiszen látható a fejlődés ilyenétén való kényszer helyzete.

A fejlődés nem juthatott volna arra a szintre, hogy ki tudják számítani a csillagok állását, vagyis az égitestek mozgását a horizonton, a mai ismereteink alapján ez lehetetlen. Úgy ítélem meg, hogy a mai kutatások csökönyösen ragaszkodnak a tudományok területén kialakult konvencióhoz (elfogadott) konzervatív állásponthez. Megítélésem szerint egy ilyen magas szintű kultúra kialakulásához több ezer év szükségeltetik, talán nem túlzok, ha azt mondom, hogy elképzelhető tízezer év is, vagy még több!

Az istenek nem készen adták a tudást az emberek kezébe, hiszen a tapasztalatok halmozódásának a terméke, ha ez nem így lenne, akkor mivel magyarázható az, hogy a népelem, vagy egy nép olyan gigantikus építkezésekbe fog, mint a **Zikkuratu**- építészet. Hogyan állhatott olyan magas fokon az akkori tudás, a társadalmi fejlettség, hogy a környező népek fölé emelkedett az, mint látható. Azt hiszem az éghajlati adottságok, a természeti feltételek, illetve a megfelelő kiválasztódásnak meg kellett történnie, ha ez a népek keretei között nem alakul ki, akkor nem tud kialakulni ilyen magas szintű kultúra. Ha valamelyik tényező hiányzik, már megakad a fejlődés folyamata. Abból, hogy az égi megfigyelésekből matematika legyen, igen- igen hosszú időnek kell eltelni, sőt még inkább ahhoz, hogy meghatározzák az égitestek **Zodiakus**- (Zodiákus) rendszerét. Mivel magyarázható, hogy ma is több égitest ugyanazon nevet viseli, mint amit a fent említett népek a maguk istenei alapján adtak neki. Továbbá mivel magyarázható a **Vénusz** táblák anyagában található utalások? Hogyan tudták, hogy mennyi időnek kell el telni ahhoz, hogy ugyanazt a jelenséget újra azon a területen látni lehessen, ha nem tudták volna kiszámítani? Mi sem bizonyítja jobban, mint a fent említettek is, hogy a matematika ebben az időben olyan magaslatokat ért el, amely lehetővé tette a fenti megállapításokat. Tudnunk kell nem csak a csillagászat területén voltak ilyen eredmények, hanem az építészet területén is. Mint már említettem a toronytemplom építészete terén nem lehetett volna megépíteni azokat a műtárgyakat, ha nem ismerték volna a szöveget, nem ismerték volna a fok fogalmát, az arányok ismerete feltételezi a **Phüthagoras** – (ejtsd Pitagórásznak) tételének az ismeretét, sőt erre vannak bizonyítékaink is. Az egyik agyagtábla imígyen fogalmaz, „*a derékszögű háromszög hosszabbik oldalára emelt négyyszög megegyezik a két rövidebb oldalára emelt négyyszög összességével*”. (Megfejtés S. N. Kramer Csikágó 1958-59.) Mivel magyarázzuk a naptárak készítésének a tényét, hiszen meg tudták határozni az események időpontját, számot adnak erről a fent maradt írások. Ebből tudjuk azt, hogy mi miért következett be, tehát ha túlzásokkal is, de indokolták az akkori viszonyoknak megfelelően az események bekövetkezésének a tényét, vagy a kikerülhetetlenségét. Ha nem ismerték volna a bolygók járását, a pályájukat, akkor hogyan készítették horoszkópokat, hiszen ebből a korból ismerünk többet is. Mindannyian tudjuk, hogy a Sumer agyagtáblák

adnak hírt arról is, hogy a Nap körül bolygók keringenek, ez megint egy olyan új elem, amiről beszélni kell és nem szabad megfélemlenünk, tehát összehasonlítva a Középkor nézeteivel, tudásával, kiderül a korai Sumer kultúra tudományos ismerete messze fölötté állt a Középkor tudományos ismereteinek. A sumerek és az őket követő más népelemek magukba szívták a Sumer kultúrát, s annak azokat az elemeit, amelyek a tudományban is jelen vannak. Tudjuk, miként fejlesztették tovább az előttük élő népek ősi kultúráját, így a matematikát, a mértant, a szögek ismeretét stb. A Sumerek a kör felosztását eredetileg 365 részre osztották fel és hét tizedesig számoltak vele, de rájöttek arra, hogy a 360 fokkal könnyebb számolni és minimális az eltérés, így a számolást az utóbb említettek alapján számoltak. Azonban megfigyelhető, hogy a csillagászat az **Amurru** - kor után szinte teljesen a háttérbe szorult. Arról azonban szólni kell, hogy a fejlődés másik ilyen ága az egészségügy fejlődése, a gyógyítás módjai és a lehetőségei. A mezopotámiai államok hátra hagyott agyagtáblái dokumentált területei az orvostudománynak az orvostudomány magas fokának, hiszen tudtak lázat csillapítani, a fertőzéseket tudták kezelni, sebészeti beavatkozásokat végeztek sikerrel. Különböző betegségek százait sorolják fel a ránk maradt agyagtáblák és azt is, hogy a betegségeket mivel kell gyógyítani. (Lásd a ránk maradt füves könyvet). Néhány gondolat erejéig térjünk ki arra, hogy itt mezopotámiában milyen népek, illetve népelemek fordultak meg. Azt hiszem mindannyian, tudjuk, hogy a magyarság származását a kutatók többnyire Ázsiára teszik, alapvetően délkelet Ázsiára. Azt hiszem, van ebben az elgondolásban valami, és pedig számomra, ami érdekes, hogy mindannyian tudjuk, hogy a magyar faj milyen antropológiai fajhoz tartozik, nyilvánvaló a Turranoid ember csoportozáshoz való tartozása. Akkor nem értem miért nem erre a területre tevődik a magyarság kutatásának a fő irányvonala, miért ragaszkodik még ma is a hivatalosan befogadott, de már túlhaladott finn-ugorizmus elméletéhez? Miért nem engednek teret a keletkutatáson belül a magyarság kutatásnak? Hiszen magam tapasztaltam, hogy számos ősi kultúrára való visszautalás és értelmezés szinte kizárólagosan magyarul lehetséges. Továbbá nem értem miért nem lehet olyan létező elemekből elindulni a kutatás területén, mint a beszélt nyelv, a nyelvemlékek korának a meghatározása, az ősi Magyar, vagy Magyar nyelvemlékek (lásd Németh Gyula kutatásait), igaz N. Gy. Török eredetűnek vélte az ősi Magyar nyelvet, de nem zárta ki a további kutatások lehetőségét. Ha Turranoid ember típusozáshoz tartozik a Magyar faj, akkor miért nem szorítkozik a kutatás erre a területre, nem csak a nyelvemlékekre vonatkoznak a Közép-Keletre utaló jelek. A magyarság eredete nyilvánvaló, hogy europoid és valamikor keveredett a Turáni területeken, hiszen csak **Turrannoid** fajhoz tartozik, vagyis kevert népről beszélünk. A magyarság díszítő elemei is keleti mintákat hordoznak, sőt hagyományoznak az utókorra, lásd a palmettákat, az aranykincs leleteket stb., az ősi népünk díszítő világát. Az ómagyar szavaink illeszkedését a keleti nyelvek nagy családjához. Elképzelhető, hogy őseink a történelmük során bebarangolták az egész Közép Kelet-Ázsiát, sőt az Én ismereteim szerint kapcsolatban kellett állniuk a kelet népeivel, népelemeivel, hiszen rendkívül sok a magyar nyelvben a Perzsa eredetű szótövének, még tovább menve az ismert Sumer is jelen van a Magyar nyelvben. Állíthatják mind azok a nyelv kutatók, kik vették a fáradságot, és görcső alá vették a keleti nyelveket, elsősorban az ősi népek nyelvét. A saját tapasztalataimra támaszkodva elmondhatom, hogy mennyire meglepett az a tény, hogy a Sumer városok nevei szinte kizárólagosan magyar nyelven értelmezhetőek. Itt van pl. **Nippur**, még rátekintésre is magyarul hangzó város, mert, mit is jelent magyarul, a név két részből áll, tehát összetett szó, így a Nipp a (NAP) a másik, vagyis a második rész, mint toldalék szó, nem más, mint az úr szó (uralkodót) jelent. Tehát ebből is jól látható, hogy mi következik, Nippur városa nem lehet más, mint királyi város, hiszen a nevében benne van, hogy a Nippur városa, vagyis a felkenet városa, továbbá királyi székhely, királyi város, az uralkodó Nap-Ur városa. Sok ehhez hasonló névvel találkoztam a Folyamköz ősi városainak neveinél, melyek ma is magyarul értelmezhetőek, de tovább megyek a Sumer „*Teremtés mitos*” hogyan, kezdődik? „

„Midőn Enlil és Enki a feketefejűeket megteremtette”, tudjuk az ősi magyar hagyományból, hogy a magyarokat úgy osztályozták, hogy fekete magyarok, Magyar, Széki magyarok stb. A széki magyarok megnevezés egyértelműen a Székely magyarokra vonatkozik, amely a saját nyelvi elnevezésükben egyértelműen a székekre való jelenti. A fekete magyarok megjelölés nem azt jelentette, hogy a bőr színe milyen, hanem a haj színére utaló volt Mezopotámia területéről nézve, másrészt a feketének a jelentése az ősi szokás szerint északit jelentette. Ha afrikai magyarok megjelöléssel hangzik el az, hogy fekete magyarok, az azt jelenti, hogy a Fehér-Nílus vidéki magyarokról van szó, tehát nem mindegy az, mely területen élő magyarokról beszélünk. A Hun időszak megnevezései is eltérők lehetnek, de erre most nem térek ki. Nem vagyok nyelvész, de mégis érdekel, hogy miért vannak azok a mondák, amelyek visszautalnak ezekre az ősi időkre, lásd a „Góg és Magóg történetét”, vagy a későbbi korból származó mondánkra a „Hunor és Magor történetére” (Nimród legenda), mind-mind a történelem homályába vesző távlatokba visz bennünket vissza. Éppen ezért javasolnám a mai kutatóknak, hogy ezeken a területeken kellene hatékonyabb kutatást végezni, ha már mi nem is, de az unokáink, a jövő generációk részletesebb képet kapjanak a Magyarság származásával kapcsolatban. Azthiszem nem sokat tévedek, ha feltételezem azt, hogy a Magyar népek, népelemek származási helyét valahol a Cassu, Cus, Ckusan, Kassuk, Kus, Kos- népek nagy családjában kell keresnünk. Ha már tudjuk, hogy a Magyarok valahol a Turáni alföldön voltak, éltek, akkor miért csak Antropológiailag kellene bizonyítani létüket, hanem nyelvileg is. A sors iróniájához tartozik, hogy a Kazakisztáni aranykincs leleteket összehasonlítva a Hon-visszafoglalás kori (Hazatérés) leletekkel, valamint a Szkíta kincsleletekkel, akkor következik a meglepetés, mert ezeknek az ősi népeknek a hagyatéka oly módon hasonlítanak egymásra, hogy szakavatott szemnek kell lenni, hogy pontosan be lehessen határolni, mely népek hagyatékát vizsgáljuk. Ez alig megkülönböztethető leletanyag erre a beszédes példa. A kutatók sokszor kézlegyintéssel elintézik a dolgot mondván, hogy perzsa, illetve perzsa területekről importált anyag, vagy alkotásokról van szó. Hihetetlen, mert a Kijevi Központi Múzeum, vagy a Bagdadi, Bagdad Múzeum gyűjteményét látva, melyek az adott területen lettek feltárva, illetve a Kijevi Központi Múzeumban látható Szkíta kincsek, melyek az Ukrán területeken található Szkíta kurgánokból (halomsírok) kerültek elő. Ezek a fenti népek földrajzi elhelyezkedése és az óriási távolságok a kincsek ellenére mégis hasonlítanak. Ezek a hasonlóságok azt feltételezik, hogy nagy a valószínűsége annak, hogy a hagyományozó népek valamilyen úton - módon rokoni, vagy más kapcsolatban voltak egymással, mert ha elkülönült kultúrából származóak lettek volna, akkor a kultúrájuk hagyatéka is teljesen mások lennének. Bizonyára szerteágazó kutatásokra lenne szükség, úgy a Turáni alföld ősi népeinek körében, valamint az ottani területekről szétrajzott népek vándorlásáról, valamint a betelepedésekről. Mint tudjuk a kelet népei, lásd a Sumer (eredetét nem ismerjük), vagy más olyan népelemek, melyek beszivárogtak a sumerek lakta folyamközbe, ilyenek a Gutik, az Ammuruk és sokan mások. Valójában nem ismerjük a múltjukat, említések utalnak a hagyományozott anyagban róluk, de nem ismerjük az akkori tevékenységüket, annak teljeskörű hatásait az ősi kultúrára, nem tudjuk azonosítani a nyelvüket. Kivételek ez alól azok a népek, amelyek új nagy kultúrát teremtettek (alapítottak), mint az Ammoriták, kik megalapították az Óbabiloni birodalmat. Ha megfigyeljük azokat a kisebb népeket, melyek a Közép Kelet ősi társadalmát valamilyen módon befolyásolták, akkor tisztán láthatjuk hogyan hatottak a Sumer társadalomra pozitív, vagy negatív irányba, a feltűnt népelemek a társadalom vérkeringésébe kerültek, majd szinte észrevétlenül eltűntek. Azt hiszem kétféle folyamat játszódott le az akkori társadalomban, illetve a társadalmon belül, és pedig ezek a népelemek, vagy nem voltak olyan erősek, hogy az akkori társadalomvezető erőivé váljanak, így beolvadtak, (asszimilálódtak) az ottani népekbe, vagy a hatalmat megkaparintották és így a társadalomvezető erőivé váltak. Lásd a Sumer és az Akkád viszonyát, nem csak átvették a korábbi népek eredményét, hanem újat is adtak hozzá, valamint az akkori kultúra egyes elemei feledésbe merültek, ilyen volt a csillagászat, a

matematika stb. Ennek a fejezetnek a zárásaként elmondhatjuk, az emberiség történelme során a kultúrák időnként igen magas fokot ért el és ugyan így igen nagy mélységekbe zuhantak vissza. Tehát az emberi tudás fejlődése mindenkor ciklikussággal haladt, tovább fejlődött, vagy szunnyadt és idővel elfelejtődött. Ma a hagyatékokra visszatekintve, döbbenve látjuk azt a briliáns fejlődést és tudást, amely évezredek múltával semmivé vált, vagy újra a későbbi időkben felfedezésre került, lásd a Püthagoras tételét, a matematikát stb. Erre a kérdésre még a későbbiek során visszatérek, úgy a népek fejlődési ciklusaira, mint a Magyar népek általam elképzelt életútjára és nem utolsósorban a kultúrára, amely egy-egy nép létének életet adó fennmaradására nagy hatással volt. Azonban a jövőben nem kívánok messzire kalandozni a folyamköz kultúrájának az alakulásától, sőt az ott élő népeknek a megtelepedése és az ott kialakult társadalmi viszonyok a mai életük és múltjuk részét képezik. Látnunk kell, hogy erre a területre tevődik a kultúrák találkozási helye s a mai konfliktusok és azok forrásai ma is jól láthatóak e kultúrák között. Erre egy másik fejezetben fogok kitérni, mert a napjaink problémái is ide vezethetőek vissza. Szólnunk kell a kereskedelemről néhány szót, mert ebben az időben alakultak ki azok a kereskedelmi formák, amelyeket részletesebben áttekintünk. A hosszú távú kereskedelem egyik kulcsa a nagy távolságok leküzdésének a lehetősége, vagyis a szállítások végrehajtásának a lehetősége, továbbá a szállított mennyiségek lehetősége. Az első időszakban a szállítás lebonyolítását öszvérrel, vagy számmárral végezték, ez a szállítási mód nem volt éppenséggel hatékony, mert a fent említett állatok nehezen viselték a száraz klíma megpróbáltatásait és a terhelésük lehetősége is gátat szabott a szállítandó árúk mennyiségének. A szállítás hatékonyabb eszközét az Arabok találták meg dél Arábiában, ahol a tevét (dromedár) háziasították, és így karavánutakat megszervezték. A szállítás illetően történő felgyorsítása már az Arab népeknek köszönhető. Tőlük vették át más népek a karaván szállítás módját és a tevék használatát. A karavánzállítással megnyíltak azok az utak, amelyek korábban elképzelhetetlenek voltak, tehát a sivatagon keresztül lehetett a tevével szállítani, amit a korábbi kocsi, illetve öszvérháton történő szállítással nem lehetett megoldani. A rossz utak miatt a kocsikkal történő szállításnak nagy a valószínűsége, csak a helyi kereskedelem eszköze volt. A szekeret eleinte ökrök, vagy szamarak húzták, tudjuk azt, hogy ie. IV. - III.- évezred során ezt a szállítási formát alkalmazták, amelyet a jövevény népek is átvettek. Ebből is látszik, hogy nem igaz az a feltevés, hogy a Sumerek nem ismerték a kereket. Állíthatjuk, aki ezt mondja, az nem mond igazat, mert a korai irodalom mind erről beszámol. A szállítás másik eszköze az ie. III. - II.- évezred során a vízi szállítás volt. A nagy tömegű árúkat vízi úton szállították. A víziszállítás olcsóbb volt a szekérszállítástól. Tudjuk a korai civilizációk jóval, korábban használták a tengeri vízi szállítást, ebben az időben ismerték meg a vitorla használatát és annak kezelését, sőt a tájékozódás már a csillagok állása alapján vált lehetségessé. A tengeri szállításoknál a szeleket jól ki tudták használni, hosszú fejlődés eredménye volt a hosszvitorla megismerése, illetve a használata. A hajók sebességét felgyorsította és jobb lett a hajók manőverező képessége. Az ie. Kb. XV. század közepén már akkora hajókat építettek, hogy 200-250.db.- rézbugát tudtak szállítani rajta. A fémek iránti kereslet indította el az összetettebb kereskedelem kialakítását, amely már hosszú távú kereskedelemmé fejlődött. Mint már korábban említettem valószínű, hogy a Sumerek, vagy az Akkád birodalom együttesen távolsági kereskedelmet folytatott Indiával, sőt hátsó Indiával. Felmerül a kérdés, miért gondoljuk azt, hogy ilyen távolságokból szerezték be az árút, bizonyítékaink, vannak arra, hogy fűszert használtak, így borsot, sáfrányt, teát, stb. Az ie. II.- évezred vége felé a széthullás kezdetei látszódnak, a társadalom, erjedésnek indult, ez a folyamat az ie. XV.-század folyamán megfigyelhető, okait a következő fejezetben tárgyaljuk, továbbá a népmozgásokat is erre az időre tehetjük, valamint új fajok jelentek meg ebben a térségben.

Harmadik. fejezet

(Kultúrtörténet)

Ha arra gondolunk, hogy az ember nem csak a környezetének a terméke, hanem egyben több ezer éves fejlődésnek az eredménye is. A gondolatainknak a világát nem a véletlen határozza meg, hanem a régmúltból a génjeinkbe beépült ismeretanyag, amely képes a cselekedeteinket és a gondolatvilágunkat irányítani. Aki a múltját nem ismeri, az a jövőben tapogatózik. A mai kultúreberről joggal feltételezzük, hogy a múltjuk ismerete mellett mennyire tudnak a jövőbe látni. Nem könnyű ez a kérdés, különösen akkor nem, ha olyan történelmi távlatokba akarunk látni, mint a kora ókori Sumer társadalma. Próbáljunk betekinteni abba a világba, ahol az írott történelem nem maradt fent, sőt a tájékozódás eszközeként csak a mondák, vagy a mítoszok maradtak fenn. Igaz a Sumer társadalomról bőséges írásos anyag maradt fenn és áll a rendelkezésünkre, de azt is tudjuk, hogy a legtöbb másolat formájában hozzáférhető. Árgus szemekkel figyeljük vajon a másolatok a másolások következtében módosultak-e az írott szövegek, vagy nem, mert tudjuk jól, hogy az egyes szövegek másolásánál szövegértelmezés miatt sok a módosulás, mert az elírás és az értelmezés miatt az eredeti szöveg sok esetben új értelmet kap. Erre meg kell említenem a **Biblia** írott szövegét, hiszen a sok másolás miatt egyes szövegrészek szinte elvesztették az eredeti értelmüket. Ennek a dolgozatnak az a feladata, hogy az olvasót vissza vezesse a régmúltba, azzal a szándékkal, hogy a letűnt korokból néhányat megemlítve, az akkori történéseket a mai ember számára érthetően és kézzelfoghatóan tálalja. Nem könnyű a feladat, mert az ilyen letűnt koroknak az anyagát nehéz feldolgozni és vitatható azt állítani, hogy az események láncolata, egymáshoz való viszonya egzakt módon biztos. Sokszor sírleletek alapján lehet általános következtetéseket levonni, vagy az írott és ránk maradt szövegek alapján lehet következtetni az eseményekre. Felvetődik a kérdés, hogy az emberek hogyan éltek azokban az időkben, ahonnan esetleg semmilyen írásos anyag, vagy emlék nem maradt fenn. Mind ezt köszönhetjük a XIX. Században kialakult új tudománynak, amely a múlt emlékeit rendszerezve összegyűjtötte és a kormeghatározás eszközeinek segítségével megállapítja a leletek korát. Ez a tudomány nem más, mint az **Archeológia**, vagyis a régészet tudománya. Elmondhatjuk a mai tudásunk jelentős részét a régészetnek, köszönhetjük, a leleteket a régészek ásták ki és tették a számunkra érthetővé a történelmi kort és a leletek hovatartozását. Nem állíthatjuk ma sem azt, hogy a feltárt leletek bizonyosan egy évszámhoz kapcsolódnak, mert ahhoz kell egy olyan támpont, amely alapján konkretizálni lehet. Általában a régészet kormeghatározást végez és tólig behelyettesíti az adott területre a leletet. Kivételt képez az, amikor a lelet konkrét dologhoz kapcsolódik, pl. királysírban a király neve ismert, vagy a király uralkodási ideje ismert. Ebben az esetben hű képet lehet felvázolni a korról, az akkori népről, a múltról. Úgy gondolom a régmúlt időkben történő barangolásunk, csak akkor lehet sikeres, ha a régészek nyomdokain haladva, velük együtt örülve mutatjuk be az olvasóinknak, az olvasó közönségünknek a feltárások eredményeit. Az ember kíváncsi lény és úgy hiszem, mindannyian kíváncsiak vagyunk a múltunkra, az eleink életére, kultúrájára, amelyből, a feltárt leletekből vonhatunk le némi következtetést. Ha visszagondolunk az első történelmi

tanulmányainkra valahol ott hallottunk egy népről, akiket **Sumereknek, Szumíroknak, vagy Szabíroknak** neveztek. Valójában ezt a nevet nem tudjuk hová tenni, mert a Sumer szó ismeretlen jelöl, de mégis mondjuk ennél az elnevezésnél, mert a tudomány ezzel a névvel illeti a két folyó völgyében élt népet. Szeretném megjegyezni, ma már tudjuk ennek a népnek a nevét, amely nem más, mint **Mah-Gar**, de erre majd, később kitérek. Az ie. 5 000. - vagy, 10 000 - évvel ezelőtt az óvilágnak is volt vonzáskörzete, ez nem más, mint a Tigris és az Eufrat köze, ahol adott volt a civilizáció minden feltétele. Nézzük meg mik is voltak ezek.

- 1,- A letelepült életmód
- 2,- A növények háziasítása, mezőgazdasági termelés.
- 3,- Az állatok háziasítása és tartása.
- 4,- A föld megművelése / szántás, vetés, trágyázás stb. /
- 5,- Önellátás biztosítása.

A letelepült életmód legmélyebb gyökerei a történelmi múltba vezetnek. Sejtéseink szerint több mint 10 000 - évre visszanyúlik olyan időkre, amelyeket a genetikai változások lassú ritmusa jellemezett. A kőkorszaktól a kultúra fejlődésének egyre nagyobb a szerepe. A fejlődés felgyorsulásával nagyobbak a változások, de jócskán elmarad attól, hogy a civilizáció tudatos alapokon nyugodjék. Még meg kell tanulni tudatosan szervezni és nagy erőfeszítésekkel uralni a természetet és szervezni az ember környezetét. A már felhalmozott tudást és tapasztalatot és a technikai forrást átültetni az akarati cselekvésre, tudatos szervezőmunkára és uralni az ember önmaga gerjesztette változásokat, melyeket maga idézett elő, ha a fentiek működőképeseek, akkor tovább erősíti a változások folyamatát. A szellemi folyamatok bonyolultabbá válása, a társadalom szerkezetének a változása, a megtermelt javak felhalmozása, ezzel párhuzamosan a meglévő népesség növekedése. Ahhoz, hogy a társadalom kialakuljon feltétlenül, végig kell menni a fent említett úton, hiszen a fejlődés folyamataiból nem lehet kihagyni egy lépcsőfokot, mert a fejlődés abban a pillanatban megakad és már nem is funkcionál. Tudni kell az alap felépítésével, épül fel a társadalom váza, és ebből következően kialakul a társadalom, majd a társadalmi keretek fölé épül a felépítmény. Igaz a fentiek filozófiai fogalmak, de megpróbálom aprópénzre váltani és érthetően bemutatni a társadalmi fejlődés összetett folyamatát. Közép Keleten vált először nyilvánvalóvá a kultúrák egymásra gyakorolt hatása. Az is kétségtelen, hogy a civilizációk kialakulása ezen a területen ment végbe, különböző emberfajták telepedtek meg, és egyben keveredtek egymással, gazdagították ezt a területet, de a fejlődés következtében fel is szabadította ezt a területet, mert az emberiség történelme nagy valószínűséggel itt kezdődött. A folyamköz a történelem folyamán egy olvasztótégelyhez hasonlítható, mert a népek, népelemek jöttek és letelepedtek, egyesek tovább mentek, míg mások beolvadtak az ott élő népek kultúrájába, illetve adtak az ott élő népek kultúrájához, voltak a kultúrának olyan elemei, amelyeket a jövevény népek, népelemek átvették, és a sajátjuknak tekintették, és a sajátjukat gazdagították. Voltak olyanok is kik feledésbe merültek, mert a jövevények nem tudtak vele mit kezdeni. Az eszmék népről- népre áramoltak, ebből következően a hitvilág is ki volt téve az állandó változásoknak, ma tudjuk azt, hogy a mai hitvilágunk és az eszméink, mind visszavezethetők Mezopotámia területére, a szokásaink többsége is. Nehezen tudjuk megmagyarázni, hogy miért jött ide annyi ember a folyamközbe különböző kultúrák képviselőiben, a legvalószínűbb az, hogy a korábbi lakhelyeik túl népesedtek és a nomádeletmóddal járó továbbhaladás és a velejáró megélhetés reményében a folyamközbe, betelepültek, vagy tovább mentek. Az emberiség növekedését mindenkor meghatározza, hogy milyen a megélhetés lehetősége, mert a szaporulat ennek a függvénye. Ha nincsenek meg a feltételek, akkor a halálozási arányok megnövekednek, tehát a tudás felhalmozódás következtében jobban lehet kezelni a létfenntartást és annak a lehetőségét. A letelepült életforma azt sejteti, hogy a termelés növekedésének a záloga, a tudás felhalmozódása a termelést nem kizárólagosan a természeti folyamatokra bízta, hanem már beavatkoztak a

természeti folyamatokba. Az eső várása helyett csatornákat építettek és fokozatosan megkezdődött az öntözéses gazdálkodás elterjesztése. A folyamközbe két jól elkülöníthető kultúrát tudunk megkülönböztetni az egyik az észak Sumer területen fejlődött ki, melyet északi kultúrának nevezünk, vagyis Gyermó (Dzsermo) kultúrának nevezük. Ez a kultúra nagy hasonlóságot mutat az Indusvölgyi kultúrákkal, így a Harappa, Mohendzsó - Dáro kultúrával, valamint a déli Sumer kultúrával, mellyel behatóan kívánok foglalkozni. A Közép Keleti népek korai történelme során világosbőrű emberek voltak, ezeket a népeket ma Sumereknek nevezük. *(Antropológiailag Turranoid, vagy Kaukázusi jelzővel illették, azt hiszem a Turranoid fajta megnevezés ismertebb, mint a Kaukázusi megnevezés).*

A fehér emberek a Homosepiens faj három nagy csoportjának az egyikét alkotják az **Europoid**, míg a másik kettő a **Mongoloid**, és a **Negroid**, továbbá megkülönböztetünk népeket a nyelvük alapján, nyelvészeti összehasonlítás alapján. Az első ismert civilizáció megjelenése a mai ismereteink szerint Mezopotámiába alakult ki, annak is a déli mocsaras részén. Ez a terület a termékenyfélhold déli részén helyezkedik el. A Tigris és az Eufrat között, már a Neolitikum (kőkorszak) idején sok mezőgazdasági település alakult ki. Minden jel arra mutat, hogy a legrégebbi települések a folyamköz déli mocsaras vidékén alakultak ki. Az évenkénti áradás a folyók környezetében termékeny talajt halmozott fel. Az ókorban az éghajlati viszonyok is kedvezőbbek voltak a mainál, éppen ezért a gabonatermesztés ezen a területen, ezen a talajon sikeresebb volt, mint más területen. Ha feljegyzéseknek lehet hinni az akkori gabonahozam, megegyezik a Kanadai búzaföldek átlagával, így a hozam lehetővé tette a felesleg megtermelését, így a felesleget el lehetett adni, vagyis értékesíteni. / nem kívánom részletezni a kereskedelem kialakulását, mert egy korábbi fejezetben ezt részletesen kifejtettem.

(Mezopotámia fekvése egyszerre jelent gondot, így a klímája miatt, másodsorban óriási lehetőségeket is magában hordozza).

A Tigris és Eufrat képes volt megváltoztatni a folyását, a folyásirányát a delta mocsaras vidékén, gáttal és csatornákkal, valamint árkokkal kényszerítették a folyó vizét a gabona termőföldekre. A kiáradt víz magával sodorta a hordalékot, amelyet lerakott a művelt területeken az iszapot és termékenyítette a talajt. Néhányezer év elteltével ma is hasonló módon öntözik a termőföldeket, azzal a különbséggel, hogy a talaj ma már erodált és viszonylag nagy a só tartalma, amely a termékenységet bizonyos fokig gátolja. Az ősi módszerek alapján alakultak ki, vagy alakították ki azokat az agyagteraszokat, amelyekre az első telepeket építették. Ezek a parcellák ott találhatóak, ahol ma is a legtermékenyebbek a földek. A mocsárvidéken mai mezőgazdasági kultúrája szinte megegyezik az évezredekkel, korábbival. Újra felfedezik a régi módszereket és annak a kipróbált technikáját alkalmazzák. A mezőgazdaság fejlődése tette lehetővé, a társadalom fejlődése elősegítette a letelepült életforma kialakulását. A termelőeszközök fejlődése a termelés hatékonyságát segítette elő, így a felesleg megtermelése kialakította a társadalom rétegződését és a kereskedelem kialakulását. Megindult a városiasodás folyamata, hogy a mezőgazdasági termelés növekedett, úgy növekedett a városi lakosság számaránya is. A mocsarak lecsapolása egyre inkább arra ösztönözte a lakosságot a mezőgazdasági termelőket, hogy egymással közvetlenül kapcsolatba kerüljenek, így a csatornák és a megművelhető földpadok karbantartását közösen végezték el (szövetkeztek). Ez a választási lehetőség új szervezést igényelt és egyben a hatalom új összpontosítását igényelte. Így a földek megműködése több munkaerőt igényelt. Valahol ebben a folyamatban vált világossá, hogy az embereknek nagyobb egységekbe kell tömörülni, mint amikor egymaga gazdálkodott. Akkor csak az önvédelemmel kellett törődnie, így lényegesebben nagyobb egység védelmét kellett megszervezni. Ennek az emlékeivel találkozunk a mocsárvidék Telljeinél (településdomb), hiszen a fallal körülvett városok ennek következtében alakultak ki. Mezopotámia ősi nevét nem ismerjük, ugyan úgy a lakosságáról sem tudunk szinte semmit, hogy honnan és mikor érkeztek a folyamközbe. Azt

viszont tudjuk, hogy a sok betelepülés következtében kevert volt a lakossága. A tudósok véleménye megoszlik abban a tekintetben, hogy a Sumerek mikor érkeztek a Folyamközbe. A tudomány mai állása szerint valószínűsíthető, hogy ie. 4000 - körül telepedtek le ezen a területen. Az Én meglátásom szerint a terepen szerzett tapasztalataim mást igazolnak, tudjuk milyen magas szintet ért el a Sumer társadalom, a Sumer kultúra. Azt nem lehet ezer év alatt elérni, sem abban a környezetben, sem olyan fejlettségi fok mellett a környezeti feltételek nem voltak adottak, a környező népek kultúrájának a fejlettségi foka messze elmaradt a Sumer kultúrától. A környező népek mind nomád, pásztornépek voltak, (lásd a II. fejezet fejtegetéseit) Úgy gondolom, megérné a mai technika eszközökkel újabb kutatásokat végezni, mert ma már látható, hogy az ilyen mérvű fejlődéshez rövid az ezer év alatt nem lehet elérni. (szerző véleménye) Tudjuk azt, hogy a Sumer civilizáció gyökerei igen mélyre nyúlnak. A helyi Sumer lakosság életmódja nem sokkal különbözött a letelepült szomszédjaikétól. Falvakban laktak, és az eszmerendszerük tartotta össze őket, a falvak környezetében alakultak ki a kultikus központok, melyeket soha többé nem hagytak el. A városok kialakulásának során az első város **Eridu**- volt. A városok lakossága a fejlődés következtében folyamatosan gyarapodott, a gyarapodás eredményeként kialakultak a városok (hosszú folyamat). A fejlődés eredményeként megépültek a templomok, a várost körülvevő falak, amelyek a várost védelmezték a külső támadások ellen. Megfigyelhető ezek a kultusz központok az első időszakban, csak a helyi lakosság érdekeit szolgálták, majd folyamatosan az össz lakosság kultusz helyeivé váltak és nem utolsó sorban az Istenek is beköltöztek a templomokba. Ebben az időszakban kezdődtek el a nagy építkezések, hiszen az Isteneknek meg kellett teremteni a lakhelyét. Így kezdődött el a monumentális Ziqqurat (Zikkurat) építkezések Toronytemplomok. Ezeknek, az építkezéseknek meg voltak a kritériumai, mit és miért kellett azt úgy megépíteni, mint ahogy a Zikkuratuk megépültek. A szertartásokról már nem is beszélek, mert ma is a viták kereszt tüzében van, hogy hogyan zajlottak a szertartások. A fenn maradt írások azonban tájékoztatnak bennünket arról, hogy a termékenység Istenének bemutatott szertartás miként hatott a társadalomra. Az ie. IV.- III. – évezred fordulóján tudunk arról, hogy a városokban hatalmas templomok magasodtak, így Ur.-ban, Uruk-ban, (Bibliai Erek - ben) csodálatosan szépen díszített templomok épültek, majd 2,5 m átmérőjű vályogtégla oszlopokkal. A történelemelőtti idők bizonyítéka, hogy ezen a területen a fazekasság jelentős sikert ért el, mert a VIII.- és a VI. évezredre datálható cserépedény maradványokra lehet bukanni lépten, nyomon. Magam láttam olyan feltárást, ahol 20-22- ét kultúr réteget lehetett szabad szemmel jól meg különböztetni. Ezeket a faunákat az avatott régészek mind igyekeztek be azonosítani és a kormeghatározást ennek megfelelően elvégezni. **Kis**- városának a feltárásnál találtak a régészek olyan cserép leleteket, amelyeket az ott dolgozó régészek ie. 6 - 8 - ezer évesnek datáltak, vagyis 8 – 10 - ezeréves leletek is megtalálhatóak. Ebből is látható, hogy a folyamköz nem csak a történelmi időkben volt lakott, hanem már a történelemelőtti időkben is. A Sumer civilizáció nagyon nagy érdeme az írás feltalálása, illetve a megteremtése, amely modern szóhasználatlaltal a tény anyagok és a tudás tárolását tette lehetővé. Felvetődik a kérdés, hogy az írás mely formája volt az első, amit használtak. Az írás kialakulása hosszú folyamat eredménye. Rossz az a megközelítés, melyek szerint néhány kutató azt állítja, hogy a Sumerek ie. 3000- körül találták fel az írást. Láttam sok száz, de talán több ezer agyagtáblát különböző korokból, ebből másolat formában és nem egyet, nem kettőt eredeti formában. Az írás fejlődése az első időszakban a feljegyzések képirás formájában történhetett. A feljegyzések során találkozunk ilyenekkel is, majd a fejlődés következményeként a szó és a szótagírás felé mozdult el az írás fejlődése. Ez a fejlődési szakasz lehetett a döntő az ékírás felé, hiszen az ékírás is a kezdeti szakaszban még követi a képirás megszokott formáját, de már jóval több mindent kilehetett vele fejezni. Szólni fogok az irodalomról, mint műfaj kialakulásáról és az elterjedéséről, majd az oktatásról is. Több kutató annak a véleménynek ad hangot, hogy a pecséthengerek feltalálása a földművelés

meghonosodásával alakult ki. Tudjuk azt, hogy ezeken a kis hengereken képek és egyéb jelek találhatóak. Nagy a valószínűsége annak, hogy a hengerek azon közösségek tulajdonának a hengerei voltak, kik a gazdaságot irányították és ezekkel a hengerekkel igazolták, hogy végrehajtották a rájuk rótt feladatokat. Ebben az időszakban a lakosság egyáltalán nem tudott írni, sőt a vezetőréteg sem, ezért írnokokat alkalmaztak. Az írás tudománya az írástudó számára komoly rangot jelentett. Visszatérve a hengerekre azok az igazolás eszközeit biztosították a tulajdonos számára, mert az iratokat az írnok megírta, elkészült a nyilvántartás, de a hengerrel igazolta (aláírta), hogy tud a dolgról, mert a henger az aláírást helyettesítette. A táblába ott hagyta a lenyomatát, a véset nyomata mindenkor eltért a mások által használt vésetek lenyomatától. Ezek a pecséthengerek Mezopotámia kultúrtörténetének legnagyobb teljesítményei közé tartoznak, hiszen ezek a hengerek, praktikájukat tekintve szinte a korukat megelőzték. A másik oldala egyre művészebb kivitelben készültek, ebből is jól lemérhető a mezopotámiai kultúra fejlettségi szintje. Szólni kell az ékírás írásmódjának a hogyanjáról: sokan nem tudják, hogy hogyan rótták az írnokok ezt a bonyolult írást az agyagtáblákba. Az agyagot félkeményre gyúrták és egy táblán laposra hengerelték, az írnok egyik kezében a tábla volt az agyaggal, míg a másik kezében egy nád, amely átlósan ki volt hegyezve. Ezzel a hegyezett náddal az ékírás jeleit bele nyomkodta a nyers agyagba. Amikor az írnok az agyagtáblát teleróttá, utána kirakta a napra száradni. Így évek és évtizedek múltán is lehetett újra olvasni. Az égetés technikáját nem használták, mert erre nem volt szüksége az írnoknak, azonban sok az égetett agyagtábla, amellyel találkozunk. Igaz ezek az agyagtáblák, így még tovább tárolták a táblákra írt szövegeket. Az égetés legtöbb esetben a véletlen műve volt, mert a tárló épületek a háborúk alatt kigyulladtak és a tűzvész kiégette ezeket a táblákat, ilyen agyagtáblákat utoljára Szíriában láttam **Ebla** ásatásánál (A feltáró régész J. Pttinató Olasz). A Sumer nyelvről ma már meglehetősen sokat tudunk, az utókorra hagyományozott néhány szót, amelyet ma is használunk. Ilyenek a gyermekmondókák, pl. Szórákatémusz... Ec pec kimehetsz... Továbbá a gyermekaltatók, Csi csíja baba..., tehát a gyermek altatók nagy része a Sumer kultúrából maradt az utókorra. Az írás feltalálása nem csak a feljegyzések rögzítésére volt alkalmas, hanem a kommunikáció hihetetlen távlatait nyitotta meg az emberiség előtt, másfelől a feljegyzések tárolásának a lehetőségét teremtette meg. Az írás megjelenése és alkalmazása egy kulturális forradalmi tettnek felelt meg. Tudjuk azt, hogy a kommunikáció terén ma mit jelent a számítógépes technika. A maga korában az emberiség kultúrája alakulása terén az írás legalább ilyen volt. Az írás lehetővé tette a meglévő erőforrások hatékonyabb kihasználását, nagymértékben hozzájárult az akkori államhatalom megerősödéséhez és nem utolsósorban egyensúlyt teremtett a monopolizáló papi réteg és az államhatalom között. Rendkívül sok írásos anyag maradt fenn a Sumer társadalomból ránk. Ezek mind azt bizonyítják, hogy az akkori tudást tárolták és a tárolás mellett új forma is megjelent, amelyet **Irodalomnak** nevezünk. El kell gondolkoznunk, hogy kik is voltak azok a Sumerek, kik oly kreatívan gondolkodtak, tudunk e valamit erről a népről? Csupa nagybetűvel annyit tudunk, hogy Turanoid fajta nép volt, vagyis nem tudjuk kik voltak. A nyelvük nem éppen rokonítható a mai nyelvekkel, talán némi hasonlóságot mutat a magyar nyelvvel és a szanszkrit nyelvvel, de nem állíthatjuk, hogy az ősi magyar nyelvnek kizárólagosan egyenes ági rokona lenne. A vizsgált szavak, szótövek igen hasonlóak, a szótövek azonossága több száz esetben megegyeznek a magyar szótövekkel. Néhány tudós tett már kísérletet arra, hogy bizonyítékot találjon, hogy a Sumer és a Magyar nyelv rokonsága bizonyosságot nyerjen. A tudósok felsorolásától most eltekintek, de egy másik fejezetben hivatkozni fogok rájuk névszerint is. Úgy gondolom nem szabad figyelmen kívül hagyni annak a lehetőségét, hogy a kutatás ezen a területen újra megindulhasson, és teret kapjon, hiszen a kutatás eredménnyel kecsegtethet mindannyiunkat, mint tudjuk a 1848-as szabadságharcunk után az akkori hivatalos nyelvészek, meghamisították a magyarság származásáról az ismert anyagokat azt állítva, hogy a Magyar nép az egy nomád vándorló nép

volt. Úgy gondolom ennél nagyobb hamisítás a történelmünkben még nem történt. A saját tapasztalataim is azt mondatják velem, hogy igen is foglalkozni kell a nyelvkutatással, mert a Sumer városok nevei szinte kizárólagosan magyar nyelven értelmezhetőek. Nem kívánok elemzésekbe bocsátkozni, de vitatkozom azokkal, kik kategorikusan kijelentik, hogy nincsen kapcsolat a két nyelv között. Mivel lehet magyarázni azt, hogy a magyar nyelvben kb. ötször annyi a Sumer eredetű szó van, mint finn-ugor, vagy türk eredetű (Török). Mivel magyarázható, hogy a Magyar faj Turranoid eredetű, és még nem beszélve arról, hogy a világ nagy nyelveiből hogyan lehet kimutatni a Magyar nyelvemlékeket. Azt hiszem ennél nagyobb bizonyíték nem is kell ahhoz, hogy a világ népei között járva a legegyszerűbb emberek is a magyart testvérnek, rokonnak tekintik. A magam részéről ezt annak tudom be, hogy a távoli népek génjeibe beivódott a rokonságunk és az a tudat, hogy az ősi hitvilágunk megegyezik, vagy közeli rokonságban áll az „Ő” hitvilágukkal. Erre utaltam a II. fejezetben az aranykincsek vonatkozásában is. A Sumer irodalom megismerése nem igazán könnyű feladat, mert nagyon nehéz rekonstruálni a fenn maradt irodalmat, ezen belül is a költészetet. Ezek az alkotások messze a múltba visznek vissza bennünket, így a történelemelőtti korra utalva, de jól elkülöníthetően, messze a történelem homályába süllyednek. Van egy epikus mű, amely a régmúlttal foglalkozik, pl. Uruk kapcsolatával az Iráni fennsík cserekereskedelmének állít emléket. „*Enmenkar versengése Aratta urával*” című epos, amely megörökíti az akkori viszonyokat. Hű képet rajzol az ottani világról, igaz a témát hősköltéménnyé formálja s az Istenek vetélkedésével, majd rejtvények megfejtésével záródik az epos. A világ egyik legrégebbi története a **Gilgames**-epos, amelynek a keletkezésének az idejét nem ismerjük, de valószínűsíthető, hogy Uruk városának alapítása után íródott. Az általunk ismert változat ie. VII-századból származik, vagyis akkor íródott, illetve másolták. Azt nem tudjuk, hogy az átírások következtében milyen változások történtek az eredeti műhöz képest, de az epos története az ie. III.-ik évezred vége, vagy a II.- évezred elejére datálható a keletkezése. Gilgames a történelem valóságos személye Uruk városának az uralkodója volt és egyben a hőse. Tudnunk kell, hogy más irodalmi alkotásokban is szerepel a neve. Gilgames (Galga-Más) az első olyan ember, akit név szerint is megemlítenek az eposok. Az eposok legdrámaibb része, melyet a mai ember is könnyedén megért a vízözön eljövételének az ábrázolása. A kiválasztott család kivételével **Enlil**- elpusztítja az emberiséget, a bárka belsejében élük túl az özönvizet, a víz elvonulása után Ők lesznek az új emberi faj ősei. Tudomásom szerint ez a rész a régebbi változatban nem szerepel, hiszen önálló műként is ismert a **Vízözön legenda**. A korai irodalmi alkotások közül ennek a műnek a legszebb a versszerkezete, a nyelvezete. Sajnos a teljes mű nem maradt meg az utókorra, csak töredékformába, de így is csodálatos a nyelvezete és a képek megjelenítése. A Gilgames - epos története a történelmi idők népeinek ugyanúgy fontos lehetett, mert a Sumer eszmék elterjedése Közép Keleten, még akkor is, amikor a kultúr központ áttevődött észak Mezopotámiára, ott is ugyanúgy élt, az ott élő népek is magukénak vallották. Évezredekkel később az **Asszírok** a Gilgamest a maguk őseinek tekintették, sok más egyébgel együtt. A Mezopotámiai kultúrák eredményei az évszázadok, de mondhatjuk évezredek során feledésbe merült, de érdekes módon a Gilgames cselekedetei, a teremtés mítos és a Vízözön legenda megmaradt az utókorra. A fent említett két mítos, oly mértékig terjedt el a világban, hogy elmondhatjuk a világ nagy történelmi népei átvették és őrizték a hagyományaik között. Ezek a hagyományok a Népek világáról alkotott nézeteit meghatározták, különösen úgy, hogy ezek az elemek beépültek a népek vallásaiba és a gondolkodásukba, gondolatvilágukba. Ha belegondolunk abba, hogy a Sumer nép eltűnt a történelem színpadáról, de az általuk alkotott modellek tovább éltek az utánuk következő népek életében, államszerkezetében és nem utolsó sorban a népek, népelemek gondolkodásában, gondolatvilágában. Ha az irodalmi alkotásokat vesszük figyelembe, láthatjuk milyen hatással volt a nevelés és az oktatás területén. A sumerológia megfogalmazása szerint a Gilgames epos a világirodalom legszebb és páratlan

alkotása. Ma már tudjuk, hogy az irodalmi közvélemény ezt minden fenntartás nélkül el is fogadja. Ezzel nyilvánvalóvá válik, hogy elismerik a Sumer irodalom elsődlegességét, melynek a fent említett epos az egyik legkiemelkedőbb alkotása. A sumerológia azon dolgozik, hogy feltárja vajon mi inspirálta a sumer írnokokat arra, hogy ilyen műveket megalkossanak. Valószínűsíthető, hogy ezek a történetek, mint a Gilgames története hosszú-hosszú időn keresztül szájhagyomány útján terjedt tovább, amíg egy írástudó írnok agyagtáblába leírta, valószínűsíthető, hogy először erkölcsi oktatás céljából, oktatási anyagként, példaként, állították a hallgatók elé, az oktatás elérte a célját, mert a hallgatóság tagjain élményszerű hatás végig söpört (ez a hatás a catarzis). Az élmény, amelyben az oktatás résztvevői részesültek, arra készítette az írnokot, hogy az ismert történeteket lejegyezzék és így az írástudók a hallgatóságnak, mindenkor feltudja olvasni, tehát a történeteket így lehetett eltárolni. Ebből adódóan a fantázia szárnyalását is bele lehetett szőni a történetekbe, így színesebbé és mozgalmasabbá lehetett tenni a történetet. Az oktatás színvonalát így emelni lehetett, mert a hősköltemények az emberekben egy új érzelmvilágot alakított ki, hiszen a haza, a hazaszeretet gondolatát közvetítette az emberek felé. Ezek az írások egy történetiség mezsgyéjén haladva meghatározta a nép hovatartozását, identitását, a népelemek egybeforrottságát tette lehetővé. Az írás megjelenésének korai szakaszából már ismerünk himnusokat, ilyen a **Tell-Abu-Szalabih**-i agyagtábla, melyen egy naphimnust találtak a kutatók. Ezzel bebizonyosodott, hogy a szájhagyomány mellett, már a korai időkben is lejegyezték azokat az eseményeket, amelyeket úgy éreztek, hogy az utókor számára is fontos lehet. A tudomány egészen a közelmúltig azt állította, hogy a leltárak és az elszámolások voltak az elsők, de láthatjuk, hogy a felvetés nem állja meg a helyét, sem az idő próbáját, mert a himnus irodalom már a korai időkben is művelt ága volt az irodalomnak. Az igen tisztelt olvasó figyelmébe ajánlom, hogy ma már ezek az alkotások hozzáférhetőek, de szemléltetésként néhányat bemutatunk belőlük. A himnusok nagy része archaikus formába maradtak fenn, így ebből az időből származó alkotásokat nem sorolhatjuk a költészet virágkorának az alkotásai közé. A Sumer panteon bonyolultságát figyelembe véve nem csoda, hogy ebben az időben keletkezett a legtöbb himnus, fenn maradt az utókorra az Úr városa templomának a himnusa, az Uruki újév himnusa, **Gudea** Lagas uralkodójának a himnusa, amely a **Ningirsu** Istent dicsőíti. Az írnoke mesterség himnusa, amely arról énekelt, hogy a kis templom, hogyan teljesíti az emberi megújulást. A felsorolásból nem maradhat ki a Világ teremtésének a legendája sem és a Vízözön legenda, amelyet a Biblia is megőrzött az utókor számára. Kultúráról szólni és azt meghatározni nem könnyű feladat, mert a kultúra számomra a civilizációt jelenti, amely nem más, mint a tudás felhalmozása az életviszonyok mind szélesebb területének megvalósítására. Azt hiszem a kultúra a civilizáció, nem más, mint a tudásanyag, a tudomány eredményeit is beleértve, a műveltség az emberi lét olyan finom rezzenéseinek a megjelenítését is magába foglaló tevékenység és annak az eredményeinek az összessége kell, hogy legyen, amely hatással van a környezetére, a társadalom fejlődésére. A társadalom fejlődésének új utat mutat, és irányt szab. A kultúra részévé vált a vallás kifejlődése, amely a Sumer népnek szellemi hovatartozást adott. A vallás kialakulása Urban, Urukban, történt meg, de azok az eszmék a kelet más vallásaiban is megtalálhatóak, mert átszivárogtak és e vallások alappilléreivé váltak. Bár sok esetben alig felismerhető módon vannak jelen, de több ezer év múltán is hatnak a világra, az emberiség gondolkodására. A Sumer vallás megteremtette az erkölcs fogalmát az emberek egymásiránti tiszteletét és az alá és fölé rendeltségi viszonyát, s annak az elfogadását, vagyis az **Állam** kialakulásának az erkölcsi tiszteletét és annak a szükségszerűségnek az elfogadását. A mai erkölcs alapnormái mind visszavezethetők a Sumer társadalom erkölcsi normáira. Az erkölcsi normák betartására nagyon jó példa a Gilgames-epos, hiszen az eposban szereplő férfit **Enkidut**, ki a természet ideális alkotása, ki az ártatlanságát egy templomi szajha csábítása miatt veszíti el, bár később számára a kiút a civilizáció lesz, de elveszíti a természethez

fűződő meghitt kapcsolatát. Ezeket a rejtett utalásokat megtaláljuk minden kultúrnép mitológiájában, de a világnézeti rendszerében is. Ugyan így megtalálhatók ezek az elemek a vallással kapcsolatban is a biblikus irodalom területén. Ebből is látszik milyen hatással, van a világra az-eszmerendszer, amely a korai civilizációban, különösen a Sumer civilizációban kialakult. Nem ismerünk olyan civilizációt, ahol olyan kiemelt szerepe lett volna a vallásnak, mint a Sumer társadalomban. Van egy magyarázat erre, hogy miért kellett az emberiségnek függenie az istenektől. A tudat alatt létezett egy olyan ősi társadalom, amely kialakította az emberek képére az istenek fogalmát, az emberekben olyan mélyen ültette el az istenektől való függés fogalmát és tudatát, hogy láthatjuk ez az ősi társadalom az emberek képére formálta az Isteneket. Amelyektől cselekedeteik következményeivel maguknak, az embereknek tartaniuk kellett. Önmaga szabályozás rendszerét alakították ki, hiszen a jóért az erkölcsi normáknak megfelelően elismerés és dicséret járt az istenektől, a negatív cselekedetért elutasítás és megvetés volt az ár. Így a szabályozás önmagát részben irányította és a népeknek erkölcsi tartást biztosított, az istenek ezt várták el a néptől, az egyes emberektől. A Sumer vallásnak fontos politikai feladatai voltak. Tudjuk azt, hogy a föld az isteneké volt, viszont papkirály az nem lehetett más csak is az istenek földi helytartója, ami magában hordozta, hogy a királyt nem lehetett emberekből álló bíróság elé vinni, tehát a királyok isten eredetűek voltak, az istentől származtatták magukat. A papok fontossága igazolta a kiváltságaikat, a gazdasági erejüket. A Sumer társadalom ebből a szempontból hagyományt teremtett. Nem véletlen, hogy látnoksággal felruháztak, vagy más néven keleti bölcsenek nevezik „Őket”. „Ők” hozták létre az oktatási rendszert, amely az írás elsajátításán alapult, és az oktatási rendszerben képezték ki az írnokokat, akik tovább vitték mind azt, amit ma kultúrának nevezünk. Felvetődik a kérdés, hogy mit is kell tudni a Sumer társadalomról, a Sumer istenekről? Azt hiszem Sumériában alakult ki a természeti erőket megszemélyesítő isteneknek a Panteonja, ez maga a mezopotámiai vallásnak az alapja. Ebből vált hitté és vált teológiává, amely nem más, mint egy világszemlélet, ma úgy mondanánk, hogy filozófia. Eredetileg minden városnak meg volt a maga istene, ezt a világ teremtésének a mítosában is megtaláljuk, de a „*Vízözön legegenda*” is ennek az ékes bizonyítéka. Az istenek rangsora a városok politikai kapcsolatain keresztül fejlődött ki, így befolyásolta az emberek társadalomszemléletét. Mezopotámia istenei ebben az időszakban ember képében jelentek meg, volt istene az égnek, a levegőnek, a víznek, a szántásnak, a szellemeknek, a háborúknak, a termékenységnek, stb., de az istenek összességének az élén **Anu**, vagy sumerul An Isten állt, alárendelten a két fia **Enlil** és **Enki** állt. Ezeknek a fő isteneknek a szerepét nem könnyű értelmezni. Tudnivaló: **Anu** volt az istenek Atyja. A korai szakaszban Enlil volt a legfontosabb Isten, a levegő ura, aki nélkül semmi sem létezett. Enki volt a bölcsesség istene az étellel egyenértékű az édesvizek ura, valamint a melységek ura. Itt idézzek a „Vízözön legendából”

„*Midőn Enlil és Enki a fekete fejűeket megalkotta Földet dús növényzettel és állatokkal betakarta...*”

Enki volt az, az isten, ki fenntartotta az Enlil által megalkotott világot. Az istenek, mint már említettem Sumériában igen bonyolult rendszerben fejtették ki a tevékenységüket, és igen bonyolult szertartások következtében vezekeltek előttük, amelyekért gazdag termést és hosszú életet garantáltak az istenek az embereknek. A mezopotámiai létbizonytalanság szükségessé tette az alapvető szükségletek kielégítését, biztosítását. Így az emberek bizonyosfokú védettséget élveztek az istenektől. Az istenek személyében fogalmazódott meg az a törekvés, hogy uralkodjanak a környezetükön és tudjanak ellenállni a hirtelen rájuk törő árvizeken és a homokviharakon. Ezek mellett biztosítaniuk kellett az évszakok szabályos váltakozását. Minden évben megrendezésre került a nagy tavaszi ünnep az „*Újra teremtés ünnepe*”, ahol a teremtés drámája újra lejátszódott az elkövetkező évre maguknak biztosították az istenek segítségét. Az ember a vallástól leginkább azt várta, hogy segítsen a halál rettenetén túl lenni

és azt legyőzni. A Sumer vallásnak az örökösei, alig ha kaptak vigasztalást a halál elkerülésére, mert a számukra a halál utáni élet biztosítva volt, bizony, bizony ez sivárnak bizonyult, ebből következően a nyomorult földi élet reményében a halál utáni megdicsőülésben hittek, ez meg látszódik a temetkezési szokásokban. Így a király halálakor a szolganépe elkísérte a túlvilágra a királyt, ez jól látszik a király temetkezésénél, de érdekes módon a korai időszakban, egyetlen királysírban sem találták meg a király földi maradványait, sokáig nem tudták, hogy mi lehet ennek az oka, hogy a sírból a tetem eltűnt. Eleinte sírrablásra gondoltak és gyanakodtak, de ennek nyomát nem tudták felfedni, hiszen ma is sok tudós vitatkozik azon, hogy a sírokat kirabolták és elvitték a király földimaradványait más helyre, ahol eltemették egy rituális szertartás szerint, vagy azt megsemmisítették. Azt hiszem nyitva áll a kapu előttünk, mert nem vették észre eddig a kinevezett tudósok, a királyok nem temetkeztek Sumériában, amire írásos emlékeink vannak. Ma már tudjuk, hogy a királyi udvarban a szertartást elvégezték a kíséző személyzet, feláldozta magát és a királysírnak megfelelően azon a helyen a társadalmi rangjának megfelelően elhelyezték a testüket a királysírban, a király fekhelye szabadon maradt, mert neki végig kellett utaznia az **Élettengerén** és ott található **Tilmun** országában kapott végső nyughelyet. Kérdezhetik: Honnan tudjuk mind ezt? Nem kell hozzá jós tehetség, csak el kell olvasni a „*Vízözön legendát*”. Az tudósít bennünket mindenről, hiszen a Sumer király **Tilmun** országában megüdvözülni, és istenként tekint le a földi sivár világra. Idézzük fel a „*Vízözön legendának*” ezt a részét.

*„ENLIL a ZIASZUDRÁT megölette
Életet adott hasonlót: naggyá tette
Az emberiség magjának fenntartója
Tilmun országában kapott helyet.”*

Továbbiakban az a kérdés, hogy melyik tenger volt az élet tengere és hol helyezkedett el ez az ország, melyet **Tilmun** országának hívtak. Azt hiszem, ha nem nyúlunk vissza a régmúlthoz nem könnyű rá jönni, hol lehet ez az ország, de előttünk van az ősi szöveg, melyből mindent meg tudunk és a titokról a fátyol fellebben. Nézzük meg a Sumer nyelvben mit jelent a tilmun szó? Forrást, vagy édesvizet, akkor nézzük meg a tengeren, vagy a tengerek alatt hol lehet édesvizet találni, tudom, nem fogják elhinni, de **Bahrejn** szigetén és az azt körülvevő tengerfenéken, sőt Bahrejn (arabul) édesvizet jelent. Az 1800-as évek végén és az 1900-as évek elején hihetetlen sok mumifikálódott holttestet találtak Bahrejn szigetén, melyen ma is vitatkoznak a kinevezett kutatók, hogy honnan kerülhettek a szigetre. Határozottan el kell ismerni, hogy a Sumer királyok temetkezési helyét találták meg ezen a szigeten, ebből adódóan látható, hogy a temetkezések száma több ezerre tehető kb. megközelítőleg 10 000 múmia, így azt kell feltételezni, hogy nem egy – két ezer évig létezett a Sumer társadalom, mert ezt az óriási fejlődést nem tudta volna elérni, mint egy ezer, ezeröttszáz év alatt, amit a léte során elért.

Nem véletlen, hogy a sumereket az emberiség kialakulásának a bölcsőjeként ismerjük. Nem véletlen, hogy a Sumer hitvilág termékeként itt jelenik meg a mélységek birodalmának a fogalma (pokol), vagy **SEOL** idézem:

*„... (hol) földet és agyagot esznek...
Tollruha a madaré, fedezi el talpig Őket,
Por lepi már be a kilincset,
Por lepi be az ajtózárt”*

(Rákos Sándor fordítása)

A Sumer vallás egyik melléktermékeként keletkezett az első élethű ábrázolás az emberekről. Marriban (észak Mezopotámia) nagy előszeretettel ábrázolták az embereket rituális

tevékenység közben. Előfordult, hogy az ábrázolt személy díszes ruhában felvonuláson ábrázolták élethűen, ez az ábrázolás relief, vagy szoborformába készült és így került megvalósításra, de tudunk színes kerámia, vagyis mozaikábrázolásokról is. Az ábrázolások olyan mély mondanivalót rejtenek, hogy az alkotásra nézve sugárzik róluk, hogy milyen célzattal hozták létre. Magyarul: a művészeti hatása feltűnő. A pecsétnyomókról már korábban említettem, hogy milyen módon és hogyan fejlődtek művészi színvonalra. Ebből a képkompozícióból sok mindent meg lehet tudni az akkori társadalomról, a társadalmi életről, az akkori ruházatról. A férfiak legtöbbször borotváltak voltak stb. A szobrok ebben az időben szinte kizárólagosan csak uralkodókat ábrázoltak tevékenységük közben, vagy uralkodási pózban. A művészetek terén messze kiemelkedik az építészet, hiszen ebben az időben hihetetlen pontossággal hatalmas templomokat és palotákat emeltek, melyeknek a rekonstrukcióit már ismerjük. A legszebbek közül is kiemelkedik Úr városának a temploma, melynek a díszítése ma is csodálatot vált ki az emberekből. Ezt a díszítést szögmozaiknak nevezzük. Tudjuk azt, hogy a zene mekkora hatást váltott ki a Sumer emberekből és milyen élményt nyújtott a hallgatók számára, hiszen a fenn maradt iratok, kitérnek erre. Ha arra gondolunk a Sumerek igazán emberközelbe kerülnek hozzánk. A kultúra részét képezi az emberek közötti kapcsolatának az alakulása és az elhelyezésük a társadalom hierarchiájában. Először is meg kell néznünk a társadalomalkotó elemeit képző házasság, vagyis a család fogalma hol helyezkedik el a Sumer társadalmon belül. Jól látható már a kezdeteknél, hogy a család a legkisebb egység, amely a maga aktivitásával a társadalom alappillérvé vált, hiszen minden egyes eleme a társadalomra visszahat, de különösen a családokra. Ha már a családokról beszélünk, akkor meg kell néznünk hogyan is lehetséges a klasszikus Sumer család fogalma. Tudjuk a társadalmi elfogadottsága alapvetően megvolt, azokat a családokat tekintette eredményesnek, ahol a fajfenntartás mellett megvalósult a közérdek, hogy a társadalom felépítménye számíthatott az egyén teljesítményére. Vagyis a saját érdekei mellett tudatosan, vagy spontán, de megvalósultak a társadalom érdekei. Mik lehettek ezek az érdekek? A gazdálkodás a földeken, az önellátás minimumának a biztosítása, megteremtése a társadalmi lét újratermelésének a biztosítása, a közösség érdekeinek a biztosítása, a hiedelem világ befogadása, vagy elfogadása, eleinte a szokásjog tiszteletben tartása, majd a későbbiek során az uralkodói jog elfogadása, és az írott jog elfogadása, és annak érvényre juttatása. Maga az államszervezet létének a biztosítása, adók, közmunkák és más állami feladatok teljesítése. Ugyan milyen jognak kellett érvényesülnie a házasság létrejöttének előzményeként! Azt hiszem itt néhány gondolat erejéig figyelembe kel venni a Sumer társadalom ide vonatkozó elemeit. A Sumer házasságok gyakorlatilag ugyanazon a pilléren nyugodott, mint a későbbi évezredek során, ami azt jelenti, hogy a fejlődés már olyan szintre jutott, ami biztosította a házasság kötelékében a felek érdekeit és a vele szembeni elvárás találkozott a társadalom elvárásaival. Nézzük meg lépésről lépésre hogyan jöhetett létre a két fél között a házasság, volt e intézményesített köteléke, vagy kötelezettsége? A házasság létrejötté mindenkor a menyasszony családján állt, vagy bukott. Ha a kérő ajánlata megfelelő volt, akkor létrejöhett a házasság, amelynek a feltételeit mindenkor szerződésben rögzítették. A családfő mindenkor a férj volt, tehát a házasság patriarhális rendszerben működött, azt viszont tudni kell, hogy a Sumer társadalom csak az egynejlőséget ismerte el családnak. A család fogalmához hozzátartozott a gyermekáldás elfogadása, vagyis az volt a jó házasság és család, ahol a gyermekáldás nem egy, vagy kettő volt, hanem a lehető legtöbbet illett elérni. Felvetődik a kérdés, hogy miért volt erre szükség, hiszen a fajfenntartás miatt a kettő, vagy a három gyermek is elég lett volna, de ebben a korban az egészségmegőrzés szintje jóval alacsonyabb volt, mint a mai. Ebből következően a gyermekhalandóság ezrelékes aránya jóval nagyobb volt a mainál. Ez a fent említett családmodell a világ legnagyobb részén elterjedt és a legújabb időkig létezett. Mégis akadnak családmodelleken belül érdekes eltérések. Jogi és irodalmi emlékek tanulsága szerint a Sumer nők a legrégebbi

időket is figyelembevéve soha nem voltak olyan elnyomottak, mint azt sokan gondolják. Ugyan úgy összehasonlíthatjuk a szomszéd népek nőtársadalmaival, akkor látjuk a Sumer nőknek a kötelezettségek mellett voltak jogaik. Ha mélyebben megvizsgáljuk a családok fejlődési szakaszát a környező népek tekintetében, akkor meg kell állapítani, hogy a Sumer és a **Sémi** népek hagyományai ezen a szakaszon válhattak el egymástól. A Sumer istenek történeteit megfigyelve láthatjuk, hogy a társadalom palettáján a nőt ugyan olyan jogok illették meg, mint a férfit, egy lényeges különbséggel, amely nem más, mint a tolerancia, mely szerint értékelték a „*Nők*” genetikai felépítését, ebből következően a társadalmi szerepüket. A Sumer Isten történetek érzékeltetik, hogy ez a társadalom tisztában volt a női szexualitás veszélyeivel és a félelmetes hatalmával. Tudomásunk szerint a sumerek írtak először a szenvedélyről, a szerelemről, az áhítatról. A vallási eszméket nem könnyű intézményekhez kötni, de a Sumer törvények jóval tovább hatottak a világra, a környező népekre. A sumerek eltűnése a történelem színpadáról nem volt akadálya a törvények fennmaradásának, mert néhány paragrafus (§) a mai napig a jog alapelvét adja. Ilyen az egyenjogúság elve (itt értelmezni kell a rangbani hovatartozást) az elbírálásnál a kétserpenyős kiegyenlítő elvét, szabályát, melyet a Sumerek alkalmaztak, pl. a férfiak és a nők egyenjogúságát bizonyos kérdésekben. Ma sokan meglepődnek azon, hogy erről beszélünk, mert az átlagember úgy tudja, hogy ez a jog a XIX. század vívmánya. Meg kell mondani, hogy nem! A sumereknél ez már meg volt és jól is funkcionált. A Sumer törvények komoly jogokat adtak a nőknek. A nő nem egyszerű vagyontárgy volt, még a szabademberek gyermekének rabszolga anyját is törvény védte, és jogok illették meg. A válást mind a nő, mind a férfi kezdeményezhette, sőt a nőt azonos jogok illették meg a férfiakkal. Azt viszont tudni kell, hogy ha a nő a házasságban házasságtörést követett el azt halállal büntették, még a férfiakat nem. Ez a különbség a vágyonnal és az örökösödéssel függött össze. A mezopotámiai törvénykezés csak jóval a sumerek kora után kezdte a szüzesség fontosságát hangsúlyozni és rá erőltetni a nőkre, a tisztességes asszonyokra a fátylat, a lányokra a kendőt. A nőkreható bénító erő a jövőbeni helyüket kezdte meghatározni és ez a szerep néhány kultúrában ma is nagy erővel hat. (lásd az iszlámvallást). A Sumer társadalom fejlődése a térség népei között is feltűnő, mert a sumerek találékonysága és a kreatív gondolkodásuk segítette elő az öntöző csatornák megépítését és azok működtetését, vagyis a természeti jelenségek bevonását a termelésbe. Sokat köszönhetünk ennek a népnek, „*Ők*” rakták le a matematika alapjait és határozták meg az értékrendszert, vagyis a számok értékét. Nekik köszönhető a hatos számrendszer kialakítása, melyet a mai napig is használunk. A matematika fejlődése olyan szintet ért el Sumerben, hogy tudták alkalmazni a négy alapműveletet és ebből következően a bonyolult számításokat és műveleteket is. Tudtak hatványozni és tudtak gyököt vonni. A hitelügyleteknél százalékot, illetve kamatot számítani. Tudtak a tizedekkel és törtekkel számolni, matematikai feladatokat megoldani, ismerték a geometriai fogalmakat, hiszen ma is használjuk a szögeket. A Sumerek osztották fel a kört 360- fokra és ez alapján szinte minden műveletet el tudtak végezni vele. A kör szögekre való felosztását nem csak matematikailag tudták kiszámolni. Ki tudták számolni a kör területét és vele párhuzamosan a kerületét is. Meglepő, de ismerték a **Püthagoras** (Pitagorász) tételét is, és nem utolsó sorban a geometriai varázs számot (Pít) is ki tudták számolni, de pontosabban dolgoztak vele, mint manapság mi az örökösök. Ebből látható, hogy a **Pi**- fogalmát ismerték és alkalmazták a számításaiknál. Sokan kételkednek abban, hogy a hatos számrendszert és a mellett a tízes számrendszert is a sumerek találták fel és dolgoztak vele. Higgyék el, hogy igaz, mert a csillagászat olyan magas szintet ért el, hogy a bolygók pályáját ki tudták számítani és ebből következően naptárakat tudtak készíteni, a paraszt naptárat ma is használjuk. Ki tudták számolni a bolygók precessziós mozgását és meg tudták határozni a bolygók keringési pályáját, meghatározott időre vonatkozóan a bolygó kulminációját, vagy nyugvási idejét. Tudták a tizedes számokat alkalmazni és a törtekkel dolgozni, igaz nem szívesen dolgoztak vele, inkább az egész

számokat kedvelték és azt részesítették előnybe. A geometriai és a matematikai tudásukat az építkezéseken jól tudták alkalmazni, különösen az aránypárok kiszámításánál, valamint a statikai számításoknál. Az írnokképző gyakorlati anyagokból majdnem mindent pontosan tudunk, mert látjuk, hogy mit gyakoroltattak a tanulókkal. Az építkezéseknél hatalmas teraszos és oszlopos épületeket emeltek (építettek), amely komoly statikai tudásról és tervezési tapasztalatokról tanúskodik. Ha meg tudjuk tekinteni az Uri - Zikkuratut, akkor láthatjuk, hogy mekkora tudással rendelkeztek ahhoz, hogy az megépíthető legyen. A sumerek tudása ezzel nem ért véget, mert tudjuk azt, hogy a kereket ismerték és a nehéz árut már szekéren és kocsin szállították. Tudjuk azt, hogy ismerték a bronzöntés technikáját és technológiáját, ismerték a viaszveszejtési eljárást, tudtak üreges tárgyakat önteni. A fazekaskorongot a sumerek találták fel, ezzel megkönnyítették a fazekasság nehéz munkáját, és ezzel iparszerűvé tették a fazekasságot. Ezen túlmenően ismerték az üvegöntést és a síküveg készítését is. Az üveg az ie. 3000.- körül elfogadott volt a Sumer társadalomban (öblösüveggyártás stb.). Sőt, arról is tudunk, hogy mit jelentett a hétpecsés titok, mert valójában a vas gyártásának a technológiáját rejtették el a világ elől, hiszen az egyik királyuk azzal dicsekszik, hogy olyan anyagból készült a tőre, amely keményebb minden más anyagnál és értékesebb, mint az arany.

Ebben az időben kialakultak az iparos rétegek, melyek a városi polgárság további tagozódását hozta létre. Ez a fejlődés a kereskedelem kialakulását és működését feltételezi, hiszen felvetődik a kérdés, hogy honnan szerezték be a nyersanyagot, a rezet a feldolgozáshoz, hogy iparszerűen tudták előállítani a tárgyakat, de ebbe itt ne menjünk bele, mert erről már részletesen szóltam. Összefoglalva a sumerek nem csak a mezőgazdaság fejlesztése terén alkottak maradandót, hanem az élet más területein is és különösen a tudományok területén, de mindentől fontosabb volt az írás feltalálása, amely a társadalom fejlődésének nagy lendületet adott.

Negyedik fejezet

Kik voltak a Sumerek

(Kutatók és kutatások eredményei)

Kik voltak valójában a sumerek? Azt sem tudjuk, mikor és hogyan vándoroltak Mezopotámiába. A fenti kérdésre ma sem tudjuk a választ, egy dolgot biztosan állíthatunk, hogy nem voltak **Sémik**. Ebből adódik az a megfontolás, hogy a sumereket így Turáni lakosságnak nevezzük, a turáni kifejezés nem a nép nevét jelenti, hanem egy tudományos elkülönítést jelöl más népektől. Megkülönböztetés lehetőségét a nyelvük adja, mert minden más ismert nép nyelvétől elkülönül a Sumer nyelv. Rokonsági fokot a nyelvcsaládok között felfedhetünk, de még a kutatások nem bizonyították egyértelműen, hogy a Sumer nyelv biztonsággal, mely nyelvekkel mutat közvetlen rokonságot. A Sumer nyelv kutatása területén meg kell említeni **Karel Karamált**, aki a vizsgálatai során olyan eredményekre jutott, hogy a Sumer nyelv a Kaukázusi nyelvek családjába tartozik. Ennek a munkának vannak hiányosságai is, mert kizárólag a kaukázusi nyelvekkel történt az összehasonlítás, így más nyelvekkel nem hasonlította össze. A hiányosság a kezdeti kutatások terén talán még elfogadható, de a kutatások súlypontja sohasem került úgy a központba, hogy teljeskörű vizsgálatnak vetették volna alá a Sumer nyelvet. Az természetesnek tűnt, hogy a kaukázusi nyelvek körében kell keresni rokon nyelveket, de a kutatás sohasem jutott el odáig, hogy a nyelv kutatás terén próbálja meg végig követni, hogy honnan származhatott az a nép, amely ilyen kultúrát tudott felépíteni és ilyen kifejező nyelvvel ajándékozta meg a Közép-Kelet népit, akik oly sokat merítettek a Sumer kultúrából. A kezdeti időszakban a kutatók is a sumerek létezését is kétségbe vonták, mert tudjuk az egyik híres magyar keletkutatónk Goldziher Ignác is azt állította, hogy Közép-Keleten soha nem létezett Sumer társadalom, holott már nyilvánvaló volt, hogy egy olyan nép hagyta ott a hagyatékát, amely nem lehetett más nép és népelem hagyatékával összetéveszteni. Karel-Bor-Mádl 1891-ben, írott művében, (*Képzőművészet Története Ókor*) kétségbe vonja a sumerek létezését, de rá mutat arra, hogy a sumerek olyan új elemekkel gazdagították az addig ismert anyagi kultúrát, amelyik szemmel láthatóan különbözik a Sémi népek anyagi kultúrájától. Nem szabad megfeledkeznünk azokról a magyar kutatókról sem, akik igazán maradandót alkottak a Sumer és a keleti nyelvek kutatása területén. Mindjárt kezdjük az elején, mert **Kőrösi Csoma Sándor** nyelvészeti kutatásait nem véletlenül keleten gondolta megtalálni, úgy a nyelvemlékeket, mint a magyar őshaza lehetséges helyét. K.Cs.Sándor 1819 novemberében indult el Erdélyből a hosszú útjára, most ezt a hosszú utat kövesük lépésről lépésre.

1819. november az indulás ideje, gyalog indul el a kitűzött célja felé. Az út számára viszontagságos volt, mert Bukarestbe 1819. november végén érkezik meg, majd 1820. január. 01.- én indul tovább, átkelt a Dunán és január 11.- én érkezik meg Szófiába. Január 16.-án indul tovább **Pippopolisba**, majd **Enosba** érkezik, február 07.- én Enosból görög hajón **Alexszandriába** érkezik, onnan tovább utazik **Tripolisba**, majd **Latakiába**, áprilisban Latakiából **Aleppóba** érkezik gyalogszerrel, ahonnan ismét gyalog **Moszulba**, s onnan **Bahdadba** (Bagdad) érkezik, ahonnan lóháton **Kerminshar** (Koramsar), onnan **Hamadam** városán áthaladva október 14.-én **Teheránba** érkezik.

Teheránban egy rövid pihenőt tart, majd 1821. március 01.-én, tovább megy **Mashedbe**, ahonnan október 20.-án indul tovább, november 18.-án érkezik meg **Bokharába** (ejtsd (Buharának), onnan **Bakh** és **Kalum** városokat maga után hagyva **Bamiámi** hegyszoroson keresztül **Afganisztánba**, - **Kabulba** érkezik. Érkezésének időpontja 1822 január 06.-a, január 19.-én tovább indul és január 26.-án Alard és Ventura francia tisztekkel találkozik egy **Duka** nevű helyiségben. 1822. március 12.-én, eléri **Lahor** (Lahore), április 14. én, már **Kasmír** fővárosában **Sringar**-ban találjuk, a veszélyek miatt **Ladak** tartomány székhelyére **LEH** városába érkezik. Július 03.-án visszaindul Lahorba és július 16.-án találkozik Wilhem Moorcroft az angol kormány tisztviselőjével, ahol az utazása célját elmondja és némi anyagi támogatást is kap, de kap egy könyvet is, amely a Tibeti nyelv szerkezetével ismerteti meg K: Cs. Sándort, a könyv címe **Alfabetum Tibetannum**. Ezt követően Kőrösi Csoma Sándor elkezd a tanulmányozni és vele a tibeti nyelvet. 1822.- novemberében ismét visszamegy Kasmírba, ahol a hideg téli hónapokat Moorcroftnál tölti és 1823 januárjában harmadszor megy vissza Lehbe, onnan délnyugatnak indulva **Zanskar** kerületi **Janglandi** zárdába, itt tizenhat hónapot tölt el és a legmostohább körülmények között, itt fordítja le a **Budha** (Buda) tanításának a törvényeit. A mostoha körülmények nem mások voltak, mint a hideg és az éhség, bizony a telet fűtetlen fagyos helyiségben vészelte át. Itt fordította le a Budha tanításainak a magyarázatát. K. Cs. Sándor nagyra értékelt a munkásságát, a saját élete legnagyobb vívmányának tartotta az eddigi fordításait. Tudnunk kell, hogy K. Cs Sándor itt vetette meg az alapját a tibeti tanulmányainak. 1824.- októberében a kereszténység negyedik századában a régi elhagyja a zárdát, és **Subatuba** érkezik, itt éri az a meglepetés, hogy felsőbb parancsra **Kennedy** kapitány (százados) letartóztatja, K: Cs. Sándornak is le kellett írnia az egész élettörténetét. Idézzünk fel egy részletet ebből a jelentésből.

„Én Székely Nemzettség szülötte vagyok. Ez a Magyar Nemzetnek azon részéhez tartozik, amely Dárcziában telepedett le és jelenleg is Erdély Nagyfejedelemségeit alkotja, mely Ausztria császári uralkodása alatt áll”.

Nézzük meg mit is, mond K. Cs. Sándor a Krisztus utáni negyedik században érkeztünk, tehát hol vannak a finnugoristák! Szó sem esik erről, hiszen egyértelmű, hogy az eleinket és az őshazát keleten kell keresni, nem északon. Azt hiszem ennél szebben nem is, üzenhetett volna K. Cs. Sándor a mai kutatóknak, hiszen a finnugoristák a magyarságot valahol a dél Ural vidékére teszik, a Vogulokkal együtt, még nomádnak tekintik a magyarokat. Valójában mi lehet az igazság? Nem véletlen, hogy az ilyen üzenetek miatt a finnugoristák agyon hallgatják K. Cs. Sándor kutatásait. A finnugoristák szerint a magyarok dél Ural területén, vették át azokat a török szógyököket, amelyek a nyelvünkbe oly mélyen beivódott, vagy a germán, és talán a szláv szavakat, a magasan „*Civilizált.*” szomszédoktól. K. Cs. Sándor életútját vizsgálva azt látjuk, hogy az angol kormányzás Kőrösi leveleinek az olvasása után Kennedy százados jóállása, nem csak megadta a Székely Hazánkfiának a továbbutazásra az engedélyt, hanem a szükségleteinek a fedezésére pénzületi támogatást is kapott, havi 50-en rúpiát. Ezek után K. Cs. Sándor elkötelezve érezte magát, hogy az angolok kérésének eleget tegyen, behatóan tanulmányozta a Tibeti nyelvet és vele párhuzamosan az irodalmat is. K. Cs. Sándor a vállalásának hiánytalanul eleget tett, mert úgy érezte az angolok felé lekötöztetett, éppen ezért lerója a kötelezettségét. Tudjuk ennek a munkának a gyümölcse nem más, mint a Tibeti Angol szótár elkészítése, mellyel ámulatba ejtette a világot. Nekünk magyaroknak is jutott néhány eredmény K. Cs. Sándor munkásságából, így az őstörténetünkre vonatkozóan. Ezek a gyöngyszemek a mai kutatót lelkesedéssel tölti el, mert a nyelvemlékek tárházát tárja elé. Nézzünk meg ebből néhányat? Kezdjük a Kennedy századosnak írt levelét. **Subathu** 1825. március 25. Ebben a levélben bemutatja az eddigi tanulmányait és annak érdekes részeit a Tibeti nyelvből és az irodalomból, a Budha tanításainak mélyreható vizsgálatok szerzett felfedezéseit. K. Cs. Sándor minth említi a magyar szót, egy felomenális felderítés bemutatásával teszi.

„30. Hogy pedig megvan a lehetőség, kötelezettségem teljesítésére: bátor vagyok azt állítani, hogy Én jártas vagyok több régi és újabb Európai és Ázsiai nyelvekben, és hogy anyanyelvemen, a magyarral közeli rokon, nem szavakban ugyan, de alkotásban, a török, indiai, kínai, mongol és tibeti nyelvekkel. Minden európai nyelvben kivéve a magyart, törököt és a finn eredetű nyelveket, találunk előragot, a héber és az arab nyelvek mintájára. A magyarban úgy, mint az indiai, kínai és a tibetiben, postpositioli fordulnak elő és affixumok, avégett, hogy többrendű igeformák alkottassanak ugyanazon gyökből. A magyar nyelv pedig, a sanskrít, vagy az arabtal szemben nyelvészeti tekintetben nem áll alsóbb rangban. („Is not inferior either to the sanskrit or arabic”) Magyarul. („Bátor vagyok még kijelenteni azt is, hogy Én párn nyelvész vagyok.”)(Linguist) Többféle nyelvet evégből tanulmányoztam, hogy a művelt irodalommal megismerkedjem, hogy bejussak az ősrégi időknél érdekes tárgyakkal telt tárházába. Ott hasznos ismereteket szerezzek, hogy képes legyek, mitegy beleélni magamat minden korszakba és közeledni bármely hírneves nemzettel, éppen úgy, mint ahogy teszem most az angolokkal.”

Itt van a teljes idézet a tizenhét nyelvet beszélő nagy nyelvtudósunk, megállapítja, hogy a magyar nyelv nem játszik alárendelt szerepet a szanszkrittal, az arabtal szemben, megállapítja, hogy a magyar nyelv rokon a keleti nyelvekkel. További bizonyíték erre ugyan ez a levél 33.-ik pontjában foglaltakban megtaláljuk. Idézem:

„33. Európának keleti és északnyugati részében sok nyoma találtak a régi Buthizmus és a szanszkrit szavaknak az ottani népek között, amely népek, csak az újabbidőben Charlemagne után térítették fegyverhatalommal a keresztény hitre. De a legnevezetesebb buddhista emlékek közé tartoznak azon sanskrít szók, melyeket a görög és a római írók használtak történelmi jegyzeteikben, a régi Tráchiát (Rumániát, Macedóniát és a Duna két partján fekvő Serbiát, Pannóniát és Daciát illetőleg.) 34. Bátorodom néhány példát felhozni állításaim bizonyítására. Pannónia belüli szerinti lefordítása e sanskrít szónak Sarbaja, mely nemzet jelenleg a Duna délpartján fekvő tartománya, Szerbiára vonatkozik Belgrád fővárossal. E tartomány régebben Magyarországhoz tartozott. (Dákia a mai alsó Magyarország, Erdély, Moldova, Oláhország, Beszarábia) hihetőleg appellatív neve mindezen tartományoknak azon oknál fogva, mivel szőlőben bővelkedtek, származik ez a sanskrít Dákh, vagy Dák= szőlő s objektív formája, Dákhia, vagy Dákia = szőlős, szőlőben bővelkedő. Ez meg van erősítve más történelmi adatokkal is. A régi geográfok és történetíróknál előfordul ezen, szó, Agathyrus a midőn t. i. azon tartományokról érkeznek, melyeket feljebb említettem. Thirus alatt értetik bacchus páczája ékesítve szőlővel = ez a bornak jelvénye. A Dnipper folyó Oroszország délnyugati részében a régiek előtt Boristhenes név alatt volt ismeretes, ez a magyar szó, jelentése angolban wine godel bor = Wine, Isten = God a magyar adjektív képzővel és, mely az angol nyelvben a multidő idejű participiumának, mely tudniillik ed-del végződik”

Itt újra idéznünk kell Duka Tivadarnak a Körösi 34. pontjához fűzött lábjegyzetéből. Lássuk: „vesszük K. Cs. Sándor megjegyzését, Európának a keleti és északnyugati részén sok nyomát találjuk a Budhizmusnak és a szanszkrit szavaknak. Másik fontos megjegyzése,

„hogy ősi történetünk gyér adatai között is előforduló számos név és különösen hazánk fővárosának elnevezése is csalhatatlanul a távolkellettel összeköttetésére utal, ki tagadhatná? Buddha, Buda Ugyanazon név, melyet az emberiség száz és százmilliói még mindig imádnak: s miért ne lenne szabad feltennünk, hogy az őseink előtt sem volt ismeretlen? Mi lehetetlen van azon feltevésben, hogy csupán egy Buddha szobor, vagy talán egy Láma zárda is állhatott a nagy folyam partjain fekvő kies bércek tetején. Alatta a túlsó parton, épült egy helyiség, mint a hogy az, ma is minden Láma telep szomszédjában szokott történni. Az alatt fekvő területen, tehát emlékeztet Pest = Past. Pest / alatt/, pedig persa szó, és csakugyan kifejezi azon topografiai viszonyt, mely Buda és Pest között létezik. Buda – Alja, Templom – Alja, Zárda – Alja.”

Ha figyelembe vesszük K. Cs. Sándornak, hogy **Boristhenes** név alatt jelöli a **Dnyeper** folyót és annak régi nevét. Itt utalnom kell egy másik kiváló őstörténet kutatónkra Dr. Padnyi Viktornak a Dnyeper és a Dentumagaria a többi folyóra vonatkozó megállapításait. Idézem: „Mind az – iz - mind a – ten - szavak Ószumír szavak. Felhívom az olvasó figyelmét, hogy Kr. előtti évezred folyamán legjellegzetesebben **Szkíta** tért jelentő Meotisz- vidékének összes nagy folyói a „**Tan**”- „**Taniz**” (*Tan, Tanuz*) Istennevek viselték. Az ókorban nem pontosan ismert és a Ptolomeus térképen helytelenül jelölt **Don** folyó a térképen a Don alsó folyása a **Donyec**el folytatódik „**Tanis**.” neve a „**Tan-iz**”- név tartozása, melynek későbbi, szláv torzítású megfelelője a **Donec**.

A Don neve minden valószínűség szerint egyszerűen „**Ten**”, vagy „**Tan**” volt. Ez a „**Ten**” Egyébként benne van a „Dnyeper” (*D-N-Ten*) és a Dnyeszter (*D-N-ten*) folyó nevekben is, sőt a Dnyeszter tisztán felismerhetően az „**ÍZ - TAR**”, egyébként a Duna Szkíta neve”.

Azt gondolom az őstörténetünk újbóli helyes mederbe tereléséhez figyelembe, kell venni a korábbi kutatások eredményeit, mert pl. K. Cs. Sándor és Padányi Viktor kutatásai megegyeznek abban, hogy az Ókori történetírók műveiben leírtak alapján látható, hogy a magyarság Keletről való eredeztetése, tehát az őshazát nem északon kell keresni, és nem is az Ural, környékén kell keresni. Érdekes Csomának az a maglapítása, hogy a magyar nyelv és a szankszrít nyelvszerkezetileg és szerkezetében biztosan rokon nyelv. Sőt a fenti idézetekből láthatjuk, hogy a buddhizmus jelenléte Európában nem kizárt, mert a Buddhára utaló kifejezések az európai nyelvekből szintén kimutathatóak. A Magyarság eredetét maga Padányi Viktor már a korai időszakban, amikor még a Szumír (Sumer)-ek létezését a tudomány szinte kizárta, már a magyarság eredetét Szumírnak vélte. Sokan azon is meglepődnek, hogy K. Cs. Sándor nem csak szankszrít magyar nyelvrokonságát állapítja meg, hanem gyanakodott olyan szavak nyelvünkhöz való kapcsolatán is, melyet kizárólag Mezopotámiai eredetűnek tartott, tehát nyelvi, sőt faji rokonságot sem zárta ki.

Későbbiek során vissza fogok térni a Mezopotámiai szó gyökéhez, melyek K. Cs. Sándor elgondolását erősíti, hiszen többen nyelvészetileg Csomát megerősítik abban, amit még Ő akkor sejtett. K. Cs. Sándor munkásságát már annyian értékelték és legtöbben addig jutottak, hogy a Tibeti - Angol szótárat méltatták, holott a kutatásoknak a gerincét a Magyarság kutatása tette ki. Igaz a munkái nem magyar nyelven íródtak és olvashatóak, hanem igen szépen megfogalmazva angolnyelven. A Magyar Kulturális Szemle 1987. május - júniusi számában Dr. Herpai Zoltán így ír Kőrösi Csoma Sándorról, munkásságáról. Idézem.

„Kőrösi Csoma Sándor írásainak számunkra minden fontos része igen szép angol nyelven olvasható a British Múzeumban. Alapos átvizsgálása heteket vesz igénybe, vaskos jegyzetfüzetek készítését igényli. A 60-as évek elején minden művét alaposan átvizsgáltam, hamarosan észrevettem, hogy Sándor (Sikander) igen mélyen belenyúlt a **Shakiya** - tan szellemisége precíziós áttételébe és úgy habzsolhatja gyönyörű angolsággal, a szellemi igényekkel még rendelkező olvasót, mint ha azt akarná mondani, **Vegyétek** és **Egyétek** ez a mi igazi lelkünk, metafizológiánk. Kihagyott szemekkel kerestem geometriai szisztémákat is, hiszen ahol annyit szerepel a hármas, a hatos, a nyolcas, meg a tizenkettes princípiumkötegesítés, mint a **Stangyurban**, ott csak kell lenni valahol geometriai szisztémának is. De ilyet sehol sem találtam. Föltűnik az is, hogy Sándor nem csak a szankszrít - Magyar szavak világában talált vagy 500 - szóhasonlóságot, de gyanakodott az olyan szavak fölött is, melyek eredetét határozottan Mezopotámiaiainak tartotta. Megvallom, midőn kiírtam, vagy három oldalra való, akkoriban Én is csupa jó sumír szavaknak véltem őket, mert nem tudtam még, hogy a **Subarok**, presumírok voltak és a Sárga Tenger valamint az Atlanti Óceán között szabályszerűen röpködtek táltos lovaikon.”

Ezek után Herpai a **Tanergatika** elnevezésű munkájával foglalkozik, amelyről azt állítja, hogy Bólyai „Isten Tanjának Kőrösi Csoma Sándor **Sangyurjának**” egyenes leszármazottja és a cikkét imígyen fejezi be. Idézem:

*„A-Tanergetika azt sem nézi jó szemmel, ha pl. Kőrösi Csoma Sándor sírkövén hamis a születési dátum és még hamisabb az Ő igazi monumentjét hirdető alkotását jelző két nagy, voltaképpen fabatkát sem érő könyve. Az Ő igazi monumentje az ő - Subarok szellemi életének, gondolkodásmódjuknak hűséges tolmácsolása, sem nem tibeti, sem nem szanszkrit, hanem jó angol nyelven. Annak a tannak a megtalálása, amely a keze nyomán tisztán kitárulkozott számunkra a **Stangyur** alfejezeteiben s annak egészében. Kőrösi Csoma Sándor megtalálta Népünk igazi erejét, eredetét.”*

Megfigyelhetjük a fenti idézeteket, jobban szemügyre vesszük, láthatjuk, hogy Kőrösi Csoma Sándor az 1800-as évek első felében már beszél a magyar és a Mezopotámiai nyelv kapcsolatáról, holott még az sem ismert, hogy létezett e Sumer, Sumír, Szubar, Szabír nép, hogy ez a nép milyen kultúrával élt és létezett. A nyelvemlékek még mélyen a földalatt voltak, így a megfejtésükről szó sem lehetett. Sumer, Sumír, Szabír, vagy Hurrinak nevezett agyagtáblák ezrei, tízezrei még a föld alatt voltak. El tudjuk talán képzelni, milyen hatással lett volna Kőrösire, ha már az Ő korában ismerték volna a Sumer, Sumír, Szumír, Szubar, Szabír kultúrát és nem utolsósorban a nyelvet, az írást. Az addig ismert nyelvek alapján K. Cs. Sándor kijelenti, hogy a két nyelv és a két kultúra rokon, sőt a hasonlóság meglepő. Ez olyan intuícióval rendelkező emberre vall, aki sok esetben rá érez a lényegre, és utólag megkeresi a közöst abban. Ha a Kennedy századoshoz írott leveleit szemügyre vesszük, akkor látjuk, hányszor üzen a későbbi korok kutatóinak, hogy vannak területek, amelyeket jobban szemügyre kell venni. A magyar nyelv és a szanszkrit nyelv rokonságát kimutatja, bizonyításra, mint egy 500 - szót gyűjt össze és ezzel is igyekszik bizonyítani a két nyelv rokonságát. K. Cs. Sándor munkássága fényesen mutatja az utat, hogy a magyar őstörténetet és annak a kutatásának és a nyelvészetnek merre felé kell keresni az ősi kultúrákat, az őshazát, mert a finnugorisztika a „*Vogul gyökös*” nyelveredetünket a fentiek egyértelműen cáfolják.

Ma felemelő érzés **Dr. Herpai Zoltán** idevonatkozó a fentiekben idézett munkáját olvasni, mert Kőrösi Csoma Sándor eredményeit **Shakija**-Tannal és a **Stangyurral** kapcsolatban érezni lehet, hogy azoknak számunkra üzenete van. Mintha Kőrösi azt akarná mondani, hogy nézzétek meg a munkáimat, és benne megtalálod a néped múltját és a kultúrája örökségét, itt van a Sumer, Sumír, Szumír, Szabír, Szaka és **Skitiának** elnevezett múltatok. Erre való utalásokat találunk a Kennedy századosnak írt leveleiben, így a 38. pontban, fogalmazottakban is. A magyar nyelv rokonságát nem lehet kétségbe vonni a szanszkrit nyelvekkel, mert a nyelvszerkezete és a nyelv kifejező ereje oly módon hasonlít egymásra, hogy csak rokon nyelveknél tapasztalunk ilyet. A fenti idézetekből látható az Európai népek ősi nyelve is kapcsolatban állt a szanszkrit nyelvvel, K. Cs. Sándor szerint a Svédnek nemzeti nevüket a Szkítáktól kapták, akik szanszkrit nyelven beszéltek, talán a **Géthák**-tól (szkita fajú nép) a **Gaul**, **Germán** és a **Saxon** népcsoportok, valószínű a Szkíták szomszédságában éltek és így átvették a későbbiek során és sajátjuknak érezték. A Kőrösi kutatásait még érinteni fogjuk, de vissza kell térni a Sumerekhez.

A Sumer agyagtáblákon található irodalmi alkotásokban **Meluha** nevezetű területről beszélnek, mely valószínűsíthető egy Sumer őshazával. Ez a feltevés is visszavezet bennünket az Indus földjére, hiszen ha összehasonlítjuk az észak Sumerben található kultúra hagyatékát, akkor szemmel látható a hasonlóság a Sumer és a Mohendzsó-Dárói, vagy a Harappa kultúra között. Ez is bizonyíték arra, hogy a sumerek őshazáját valószínűleg India területén kell keresni, de addig kimondani, vagy állítani, hogy a sumerek indiai származásúak voltak úgy gondolom, addig nem lehet, amíg nincsenek meg a bizonyítékaink. A kutatók némelyike a sumerek származását a kaukázusi területekre teszi, mert a kaukázusi nyelvek is ugyan úgy rokon nyelvek a Sumerrel, vagy a szanszkrit nyelvekkel. Ha a kultúrák hasonlóságát vesszük figyelembe, akkor látható igazán, hogy az Elámi kultúra áll legközelebb a sumerhez, ebből következik az a feltevés, hogy a sumerek az indiai síkság peremén haladva jutottak el a folyamközbe és ott alkották meg azt a magas szintű kultúrát, amelyet a tudomány

Sumer kultúráként ismer. A sumerek **Hon-** foglalása továbbra is kérdéses marad, mert azt sem tudjuk, hogy egy hullámban foglalták el a folyamközt, vagy több, talán folyamatos betelepüléssel és az őslakosságot magukba olvasztva kerültek a hatalom birtokába. Nem tudjuk azt hogyan történhetett, de biztos, hogy a letelepült életforma olyan fejlődési folyamatokat indított el a Sumer társadalom fejlődésében, amelyek ma is hatnak, ilyenek a társadalmi szerkezet egymásra épültsége, valamint a hitvilág, az erkölcs fogalma, a törvényesség fogalma stb. A Sumer kultúrával és a Sumerek nyelvével és írásaik elemzésével egy kiváló magyar kutató foglalkozott, aki a Budapesti ELTE. Professzora volt **Dr. Dávid Antal**. Dávid 1950- ben egy hatásos tanulmányt írt **Brednic' Hrozn'y** (ejtsd Breznics Hroznyinak) 70.-ik születésnapjának alkalmából „*Észrevételek a Sumer írás eredtéről*” címmel (Ramerqes sur l origine de l écriture Sumerienne) Dávid és Hrozn'y Professzorok jó baráti viszonyba voltak egymással, tudni kell azt, hogy Hrozn'y a Hettita nyelv megfejtője és korának az egyik legismertebb orientalista volt. Dávid Antal kutatásainak eredményeire rá nyomja a bélyegét az, hogy a származása szemita, mert mindent alávet a szemitizmusnak. A kutatásainak az eredményeit figyelembevételre igaz, amit állít, de szemita megközelítéssel teszi azt. A Magyar nyelv kutatásáról szoltunk K. Cs. Sándorral kapcsolatban, de abban az időben nem állt rendelkezésre a Sumer írás és nem ismertük a sumerek hagyatékát, sem irodalmi tekintetben, sem más kultúrtörténeti tekintetben, hiszen azt sem tudtuk, hogy ez a nép hagyományozta a világra az írás művészetét, amellyel szinte mindent ki lehet fejezni. A tudományos világ lázasan figyelte a XIX.- század első felében, hogy sikerül e megfejteni a mezopotámiában talált agyagtáblák szemmel láthatóan írásos anyagát. Sokan próbálkoztak a megfejtéssel, de eredménytelenül, vagy csak csekély eredményeket tudtak felmutatni. A megfejtéshez mindenkor kell egy jó adag szerencse is és kiváló érzék. Ez a feltétel adott volt, mert 1756.-ban Dánia királya expedíciót indított Közép-keletre az „*Ismeretek bővítése*” céljából. Megjegyzem: az expedíció hat tagjából öten meghaltak betegség következtében, így csak a német **Carstein Neibuhrnak** sikerült elérnie **Perszepoliszt**, a perzsák királyainak 2000- éves romos palotáit a mai **Szúzában**.

Neibuhrnak sikerült pontos másolatot készíteni az ott található feliratokról. 1772.- ben megjelent könyve a Sumerek útja felfedezéshez vezető tudományosság kulcsfontosságú első lépésnek bizonyult. Neibuhrer volt az első, aki megfigyelte, hogy a feliratok három különböző nyelven és két ékírtos nyelven, íródtak. A feliratok túl rövidek voltak ahhoz, hogy meg lehessen fejteni elfogadhatóan, a sikertelenséget némi siker koronázta, mert fény derült arra, hogy a három nyelv közül a harmadik óperzsa nyelv, melyet az ie. - VI. - IV. században használtak. Sokan hozzájárultak a sikerhez, de egy német középiskolai tanár **Georg Fridrich Grotefend**, akinek az érdeklődése 1802.- ben egy a barátaival kötött fogadás eredményeként fordult a szövegek felé. A görög történeti szövegekből ismerte a kései perzsa uralkodók monumentális felirataiban használt formulát, amely a következőképpen hangzik, „*X a nagy király, a királyok királya, y fia (aki szintén) nagy király.*”

Ezt szem előtt tartva fogott neki a munkának, megvizsgálta a Perszepoliszi feliratokat, megfigyelte hol fordul elő újra jelisméltődés. Nem csak megtalálta, amit keresett, de még egy kulcsra is rábukkant, amely segített neki a megfelelő uralkodót megtalálni, és a nevét rekonstruálni. Ez a formula, amire rábukkant a következő „X a nagy király, a királyok királya, Y fia, / aki szintén/ nagy király, a királyok királya, Z fia”

Grotefend számára nyilvánvaló volt, hogy akár ki is a Z az biztos, hogy nem volt király, mert nála is megisméltődött volna az első formula. Grotefendnek két olyan perzsa uralkodót kellett találnia, aki egy közember fia és unokája volt. A fenti feltevése után kezdett el kutatni **Herodotos** királylistájában, amely az óperzsa korban uralkodó **Ahkmaida** uralkodóit tartalmazta. Hamarosan meg is találta, mert **Hüsztahszpész**, csak tartományi helytartó volt Nagy Kúrosz ideje alatt, de a fia I. **Darrejosz**. valamint a fia I. Szerxész is király volt.

Így Grotefend alig néhány hónap alatt nem csak a király, a fiú is és a „Nagy” perzsa szavakat megfejtette, nem csak a megfejtés sikerült, hanem a perzsa történelem három kulcsfontosságú alakjának a nevét is és annak ékírtos változatát is sikerült megfejtenie. Miközben Grotefend és még sokan mások az óperzsa nyelv megfejtésén fáradoztak, addig mezopotámiában megváltoztak a körülmények, a lehetőségek, mert az Európai hatalmak és az Oszmán Birodalom közötti kapcsolatok odáig fejlődtek, hogy 1798.-ban elhatározták, hogy képviselőt nyitnak Bahdadba (Bagdad). 1802.-ben a Bahdadi diplomáciai képviselő konzuli jogkört kapott. Jelentős nyelvészek és tudósok töltötték be ezt az állást, a rezidencia rövid időn belül a tudósok találkozási helye lett, és a találkozások főhadiszállása lett. A szellemi élet kiemelkedő alakja és a legismertebb diplomáciai képviselő **Henry Creswicke Rawilson** nevű katona, diplomata és nyelvész volt.

Rawilson 1826.-ban utazott keletre Indiai brit hadsereg tisztjeként. Rawilson minden újonnan jöttet versenyre hívott ki, jelentős tétbe fogadva. A sportok jelentős részében jártas volt a tenisztől az agyaggalamb lövészetig, egyszer történt, hogy 1200 km. Lovagolt hat nap alatt a perzsa sivatagban. Rawilson tipikus példája annak, ki a tettek mezejéről tanulással tudóssá képezte ki magát, ehhez szüksége volt az intellektuális szorgalomra és az akaratára, valamint a tudásszomjára. Az első időszakban keveredett nála a kalandosság a tudományos felfedezésekkel. A Sumer újra felfedezésében játszott szerepe a tudomány területén elvéghetetlen. Amikor Grotefend és segítői az óperzsa nyelv titkainak a megfejtésén dolgoztak, addig a másik két nyelv megfejtése körül olyan akadályok merültek fel, hogy nem tudtak a megfejtés területén előre lépni. 1835.-ben katonai feladatok végrehajtására Perzsiába vezényelték Rawilsont és itt hírért vette, hogy **Behistum** városa mellett sziklafeliratok találhatók. Itt nem csak I. Darrejosz hősi tetteit megörökítő feliratok vannak, hanem ennél is fontosabb, kb.1200-sornyi a király cselekedeteit három nyelven megörökítő ékírtos, feliratok találhatók. Rawilson rá jött arra, hogy a már ismert óperzsa nyelv segítséget nyújthat a még ismeretlen két másik nyelv megfejtéséhez. A legnagyobb kihívás számára az volt, hogy hogyan másolja le a kb. 100-m. magasban lévő függőleges falon az ékírtos feliratokat. Hihetetlen bátorságról tett tanúbizonyságot, mert a szikla tetejére felvitt egy hosszú támasztólétrát, amelyet sikerült a feliratok tövében lévő kb. 60cm.- széles sziklapárkányra megtámasztania és így elérte az első felirat oszlop felső sorát, amelyről később kiderült, hogy óperzsa írással van felvésve a sziklafalba. Megrázó látvány lehetett, mert ahhoz, hogy elérje a felsősort a támasztólétra legfelső fokára kellett állnia és miközben a könyökével a sziklának támaszkodott a másik kezében lévő jegyzetfüzetébe másolta az ékírtos jeleket. Később igen szerényen így írt erről a munkáról, idézem:

„A felirat érdekessége teljesen elűzött minden veszélyérzetet.”

A másik két feliratoszlop még ennél is nagyobb kihívást jelentett számára, mert az egyik írásmező alatt letört a sziklapárkány, ahhoz, hogy elérje a létrájával, át kellett hidalni a szakadékot. A munkavégzése során volt egyszer egy olyan pillanat, amikor a lába véletlenül lecsúszott a létráról és a létra egyik oldala szétesett. Rawilson az ujjaival kapaszkodva függött a sziklaszakadék fölött (alatta 100-m.- mélység tátongott) nagy nehézségek árán sikerült átmászni a másik oldalra, ahol egy másik állványt felállítva sikerült lemásolnia a szikla feliratokat. Az utolsó felirat még az Ő leleményességén is kifogott, mert sehogyan sem tudta ezt a feladatot megoldani. 1847.-ben egy vadóc kurd fiú vállalta díjazás fejében a feliratok lemásolását. A kurd fiú vállalta, hogy minden sima függőleges sziklafelületen átmászik a vállán kötéllel, és a felirat oldalai mentén a bevert ékekhez kellett erősíteni a kötelet és egyfajta függőszéket akasztottak rá. A kurd fiú ezek után centiméterről, centiméterre haladva átvontatta magát a vésett felület előtt és Rawilson utasításait követve pacskolatot készített, az-az papírmásé lenyomatot készített a falról. A Behisztumi feliratok megnyitották az utat a két ismeretlen nyelv megfejtése előtt. Rawilson egymaga végezte el ezt a munkát, mert 1843.-ban decemberben kinevezték a Bagdadi diplomácia képviselőjének.

A Bagdadi rezidencia kertjének a végében kiépített magának egy a Tigrisfolyó fölé nyúló nyári lakot, hogy leküzdje a nyári fullasztó hőséget, felállított egy vízikereket (vízkerék), amely folyamatosan hűtötte a nyárilakot. Itt ebben a házban üldögélve a széke alatt egy kölyök oroszlánnal, még a legmelegebb nyári hónapokban is dolgozhatott az ékiratos szövegek megfejtésén. Rawilson azonosította a kurd fiú által készített pacsolat feliratán található szöveget és vele együtt a nyelvet. Ez a nyelv a Babiloni Akkád nyelvnek a késői változata volt, amelyet a Sumerek után betelepült sémi nép írt le először, kb. ie. III.-évezredben. Az Akkád nyelv megfejtésének a publikációja méföldkövet jelentett Rawilsonnak a Behisztumi felirat babiloni változatáról készített és 1851.-ben kiadott előzetes fordítása. Rawilson és munkatársai, valamint a kollégái rájöttek, hogy az írás több száz különböző jeltől áll, vannak közöttük logogrammak (egész fogalmakat kifejező jelek), mint pl. és jel, kötőszó helyett és vannak szótag jelek,- ennek következtében Rawilson kísérletet tett arra, hogy egy Akkád A: B. C.-t kidolgozzon, minden kísérlete eredménytelenül végződött. Rawilson egyik kortársa egy remete életet élő író teológus **Edward Hincks** rájött arra, hogy a jelek nem egyes betűk, hanem magánhangzókból és mássalhangzókból álló szótagokat jelölnek. Hét jel pl. melyet a tudósok korábban R betűvel azonosítottak, valójában az, ar, ir, úr, ra, ri, és ru- szótagokat jelölte. Hincks arra is rá jött, hogy a jeleknek több olvasata is lehet, mind ez függ a szövegkörnyezettől. Néhány jel eltérő szövegkörnyezetben logogrammaként és szótagjelként is szolgálhat. Még bonyolultabbá vált a kép, mikor Rawilson rájött arra, hogy bizonyos jelek többféle szótagot is jelölhetnek és megfordítva, néhány szótagot több eltérő jellel is lehet írni. Ilyen pl. a Du- szótagot nem kevesebb, mint 23 különböző jellel lehet írni. A megfejtett nyelv egy kirakós játékhoz hasonlítható, mert többféle módon lehet olvasni, mert írni is többféle módon lehetett. William Hery Fox Talbot a fényképezés atyja mellesleg buzgó assziriológus levelet írt a Királyi Ázsiai Társaságnak és próbát javasolt, akkoriban éppen egy kiadatlan asszír szövegen dolgozott és javaslatára a szövegmásolatot elküldték Rawilsonnak, Hincksnek, és vezető francia **Jules Oppert**-nek. Mind a hármukat arra kérték, hogy fordítsák le a megadott szöveget, de senki mással nem konzultálhatnak. A szkeptikusok arra számítottak, hogy az eredmény nagy eltérést fog mutatni. Amikor a társaság hathét elteltével megkapta a lefordított szöveget, a testület összevetette a szövegeket és megállapította, hogy azok minden fontosabb pontban meggyeznek. Ettől az összevetéstől számítjuk az Akkád nyelv megfejtését. Az Akkád nyelv ékiratos írását sokan igyekeztek úgy beállítani, hogy az a **Sémi** népek hagyatéka. Hicks 1850.-ben azt a következtetést vonta le, hogy ez az írás semmiképpen nem lehet a sémi népek hagyatéka, mert a feltételezések szerint egy korábban ott élő néptől vették át és a sémi népek, megpróbálták a saját nyelvükhöz idomítani a saját beszédük rögzítése miatt. Hincks hipotézisét látszott igazolni néhány érdekes szöveg, amelyet **Layard** ásott ki **Assur-ban-Apli** könyvtárának táblái között.

Ezek az úgynevezett szótárak ekkor már ismert akkád szavakat sorolták fel, olyan ismeretlen szavakkal együtt, amelyeket ugyanazzal az ékírással, de egy másik azonosítatlan nyelven írtak. 1855.-ben Rawilson felvetette, hogy egy ismeretlen nyelv népe találta fel az ékírást. Az írás mögötti nép kiléte még egy darabig titok maradt. Rawilson a Szkitákra gyanakodott a Fekete Tengertől északra élő nomádnak tartotta őket. Az ismeretlen Nép megfejtője Jules Oppert maradt. 1859.-ben egyik előadásában számolt be arról, hogy az egyik feliratban „Sumer és Akkád királya” címre hivatkozva, felvetette az ismeretlen nép nem más, mint a **Sumer** nép, akik feltalálták az **Ékírást**. Oppert felvetése nem talált azonnal elismerésre, mert igen sokan támadták érte, azt állítva, hogy csak kitaláció az egész. Különösen nagy tekintélynek számító Oláh származású **Jozeff Halévy** állította még a századfordulón is, hogy csak kitaláció az egész. A sokasodó bizonyítékok az ellenzőket visszavonulásra kényszerítették és ezt követően az eredményeket igyekeztek elhalgatni. Azt hiszem meg kell mondani, hogy a Sumerológia, mint tudományág komoly fejlődésnek indult az első

világháború után, de nálunk Magyarországon kedvezőtlenül alakultak a dolgok, mert ha valaki behatóbban akart foglalkozni a Sumer kérdéssel rendszeresen fálnak ütközött az illető. Ha valaki az őskor történetével kívánczított foglalkozni és ezen belül is a Sumer kérdéssel, akkor a Magyar „Hivatalos” tudósok örültek, vagy suvernyáknak tekintette azokat a jól felkészült tudósokat, akik a fentiekkel kívántak foglalkozni. A másik eset a politikai nézetük miatt kénytelenek voltak külföldre távozni. Az emigráció keserű kenyerét enni azért, mert az ilyen irányú kutatást a politikai rendszer nem szívesen vette. Megérdemlik mind azon kutatóink, hogy névvel megemlékezzünk róluk, és néhány munkájukat megemlítsük, mert a tisztelt olvasók közül bizonyosan lesz olyan, aki ezek után az említettek munkáját szeretné megismerni. Elsőként említsük meg Dr. Padányi Viktort, aki a magyarság kutatása területén elvéülhetetlen érdemeket szerzett. Dentu Magyarija c. munkája sokban hozzájárult a Magyarság ősi világának a megismeréséhez. Dr. Baráth Tibor, aki a Magyarság Östörténete c. I. II. III. kötetével örvendeztette meg az olvasót,

De sajnos Magyarországon hozzáférhetetlen volt egészen a rendszerváltásig. **Dr. Baráth Tibor** ebben a művében nyelvészeti elemzésekkel és a történelmi tényeknek az összehasonlításával, olyan új elemeket tár az olvasók elé, mely új megvilágításba helyezi a Magyarság ősmúltját, származási területét a Sumer-Magyar közös őshaza lehetőségét, részletes elemzései, és közérthetősége olvasmányossá teszi a művét. Szólnunk kell az egyik legnagyobb nyelvészünkről, aki szintén idegenbe fejtette ki az áldásos tevékenységét. **Dr. Bobula Ida** nem csak nyelvészeti bizonyítékait sorolta fel, hanem a Finn-ugorizmussal szemben, harcosan kiáll az igazáért, úgy érvel, hogy mindenki számára érthető legyen, de vitába száll azokkal, akik a Magyar Sumír rokonság megkérdőjelezésével igyekeztek „Őt” elhallgattatni. Az egyik cikkében azt írja, hogy Magyarországon a hatalom uszályában a „Svehákok” kezében van a tudomány irányítása és így új bizonyítékot, szinte lehetetlen elfogadtatni velük. Érdekes a hivatkozása, mert Oppertre hivatkozva a nyelv hasonlósága, nem „Ő”, hanem Oppert francia sumerológus hívta fel a figyelmet, még a XIX. Század végén. Úgy látszik a Magyar tudományos körökben még nem hatott Oppert észrevétele, mert a saját kutatóink és elismert tudósaink ágálnak leginkább ellene. A ma élő két kiválóságra szeretném felhívni a tisztelt olvasó figyelmét. Bíró Józsefre, aki hihetetlen energiával és precizitással kutatja a Magyarság történetét és a Szabír kapcsolatokat. Az idegen népek nyelvében található ősi magyar szavak beékelődését és a nyelvben történő meghonosodását. A Magyar kultúra elemeinek a Szabír kultúra terén tapasztalható kölcsönhatásairól. Művei: „Kőrösi Csoma Sándor és a Szabírok”, „A Szabír Magyarok Östörténete”, „A Szabír Magyarok a „Sumírok” tanítómesterei” című munkái. Igaz korántsem teljes a felsorolás, de a legfontosabbak közül történt a megemlítés. Úgy gondolom a magyarság kutatása területén szintén nem hagyható ki **Dr. Badiny Jos Ferenc**, aki szintén átfogó képet ad a sumerológia és a Magyarság származásával kapcsolatban a felnövekvő generációknak. Művei közül meg kell említeni, Mah-Gar a Magyar, vagy az Ister-Gami oroszánok titkai c. művei melyben szintén részletes elemzést ad az ősi magyar kultúráról, a magyarok eredetéről, de nyelvészeti elemzéseket is ad a magyar nyelv fejlődéséről. Az elmúlt évtizedek kutatásainak eredményei együtt jár a felvetődő problémákkal, mert a Sumer nyelv fejlődése és más népek átvételei oly módon módosította a nyelvet, hogy egyre nehezebb megtalálni azokat az eredeti szótöveket, amelyek eredetüként a Sumer nyelvben megvoltak. Szerencse a kutatások szempontjából, hogy időben felismerték a Babiloni- Akkád átvétel és az Asszír közötti különbséget, mert nem nagy az eltérés. A mai modern megközelítéssel kb. annyi, mint a szlávnyelvek közötti különbség (talán megértik egymást, de nem beszélnek a szóban forgó nyelvet)

Rawilsonnak is és Oppertnek is nagyon sok fejtörést okozott a hasonlóság és a meglévő különbségek, Rawlson a Sumereket Babiloni Szkítáknak tartotta, még Oppert egy korábban ott élő és önálló kultúrával rendelkező népnek tekintette. A leletek sokasága bizonyította be, hogy Oppertnek volt igaza, mert a Sumer nép egy önálló magas színvonalú kultúrát hozott

létre a folyamközben. Az Assziológia atyjának tekintett **Fridrich Delitzsech** 1850 - 1922 között az Asszír nyelvtanának előszavában Oppert nézetét még 1889.- ben is teljesen elvetette. Idézem:

„A sémi Akkádoknak igazuk lesz, ha Nabu Istenüket tulajdonítják az írás feltalálójának, és az a körülmény, hogy soha sehol (Kassuk kivételével) nem említenek egy harmadik, Sumer, Akkád népet. Végül is azzal magyarázható, hogy ilyen nép nem is létezett”.

Leon Hezey-de- Sarzech munkatársa (1884 - 1912) közzétette a „Découvertes en Chaldée par Ernest de Sarzech (Ernest De Sarzech felfedezései Kaldeában című munkája), amely kizárólag Sumer szövegeket tartalmazott, kiegészítve a Sumer szobrok és domborművek képeivel, melyekről a laikus is meg tudja állapítani, hogy feltűnően eltérnek a Ninivei és a Korszabádi műemlékektől. Ebben az időben publikálta **Rudolf Ernest Brünow** (Valamennyi ékírás jel... rendszerezett jelek), vagyis (Classified List of all... Cuneiform Ideographs.. című munkáját). A mai napig a legalapvetőbb munkáját, amely az Assziológia alapművének számít, amelyben az eddig ismert összes kifejezéssel a Sumer nyelv is szerepel. 1905. - ben jelenik meg **Francios Thereau Dagin** francia és német fordításban a Sumer királyfeliratok gyűjteménye Sumer és Akkád királyfeliratok címmel. Delitzsech 1913.-ban kiadja „*Sumerishes Glossart*” Sumer szójegyzék című munkáját és 1914. - ben a „*Grondzüge der sumerischen Grammatiko*” Sumer nyelvtana alapjai.

Meglepő Delitzsech munkássága, mert a század fordulóján még hallani sem akart a Sumerekről, de a bizonyítékok revidiálták a nézetét és lám, ilyen pozitív irányba változtatta meg a nézetét és a véleményét. Ezzel a munkával elismerte, hogy volt Sumer nép és volt Sumer nyelv és tulajdonképpen szembe kell nézni a Sumer kultúrával, a Sumer kultúra eredményeivel, a régészet terén, ma jól figyelemmel tudjuk kísérni a fejleményeket. Azt is tudni kell, hogy az 50-es években újabb nagy jelentőségű felfedezést tett Samuel Noa Kramer prof a Csikágói egyetem sumerológusa, mert megtalálta azt a nép nevet, amelyet a sumer szó takar. Bebizonyosodott az, hogy ezt a népet Mah-Gar-nak nevezték (1959). Igaz sok a megfejtésében a hiba, de Badiny Jos Ferenc a hibákat kijavította és így már minden a megfejtésében a helyére kerül.

Ötödik fejezet

Az ősi Sumer városok feltárása

(Új tudomány születik)

Az elmúlt évezredek homályába vesző történelmi múlt szinte ismeretlen volt az európai ember számára, viszonylag keveseknek adatott meg, hogy a világnak ezen az eldugott területén európai ember megfordulhatott. Történt egyszer az 1800. - as évek közepén néhány érdeklődő utazó, vagy diplomata, erre a távoli vidékre vetődött. Néhányan felfigyeltek arra, hogy a folyó völgyekben és néha a sivatagban a felszínből kiemelkedik egy - egy halom, vagy domb, amelyet a bennszülöttek a maguk nyelvén Telleknek neveznek. A bennszülöttek ezekről a tellekről történeteket, sőt időnként rém történeteket meséltek melyek magukkal ragadták az akkori utazót, vagy a gyűjtőt. Ezekkel a történetekkel felkeltették az élesebb látással rendelkezők figyelmét, hiszen olyan városok nevei is elhangzottak, melyeket már a **Biblia** is megemlített. Igaz az akkori érdeklődők tudtak a Bibliából ismert Babilonról, Asszíriáról, Ninivéről, de nem sejtették, hogy egy jóval korábbi kultúra hagyatékait sikerül a felszínre hozniuk. Ebben az időben Irak területe a Török Birodalom legelhagyottabb területének számított. Ezért sokszor kalandorok is megfordultak ezen a területen. Az is tudjuk, hogy a városok között voltak olyanok az érdeklődésük bűvöletében égve az emberi kultúra régmúltjára voltak kíváncsiak. Abban az időben a régészet nem létezett, mint tudomány talán a kutatásokat nem is nevezhetjük kutatásoknak, mert ezek a kutatók, csak régiségeket gyűjtöttek. Az Archeológia, mint tudomány kialakulása ezeknek a kutató utazóknak köszönhető, mert az ősi leletek gyűjtői a feltárásokba rendszert vittek és módszeresen ennek megfelelően tárták fel azokat a területeket, melyeket úgy látták, hogy sikerrel ősi maradványokra bukkanhatnak. Ezen módszerek alapján lassan kialakult a régészet tudománya, melynek a feladata a leletek rendszerezése, összehasonlítása, kormeghatározása, valamint a leletek biztonságba helyezése mellett a leletek konzerválása volt a feladata. Ma már a kutatók a feltárásoknál a tudomány legújabb eredményeit felhasználva, így a kompjúteres technikát, a kormeghatározáshoz a szénizotópos **C - 14** vizsgálatokat, de a legújabban a génvizsgálatokat is, **UH.-** és egyéb vizsgálatokat, technológiai eszközöket is alkalmazásba fognak a kutatók. A mai feltárások nem egy jól felkészült szakember tudását igényli, mint a kezdeteknél, ma már a feltárásokon részt vesz az építész, az antropológus, az archeológus, a fotós, a rajzoló, de sorolhatnám tovább a tudomány számtalan képviselőit. Minden egyes jelenséget - látható és láthatatlant a feltárás során rögzíteni kell, ezért a kutatók fotóst, és rajzolót, és matematikust is alkalmaznak a feltárások során, mert a megfigyelések a jövő kutatóinak is igen sok segítséget adhatnak. A feltárásoknál ma már nélkülözhetetlen a feltárási napló vezetése a feltárások megkezdése előtt el kell készíteni a négyzetrácsos feltárási térképet, de nem utolsó sorban a rajzok elkészítése, vagy ma már elfogadott fényképek elkészítése is. A felsorolt eszközök, mind hozzájárulnak a feltárási munkához. Az úttörő régészek nem is gondoltak arra, hogy valójában új tudomány alapjait rakják le, mert akkor elég volt, ha valaki jó látással rendelkezett és a tárgyak összehasonlításával meg tudta határozni, hogy mely kor hagyatéka került felszínre, ma ettől sokkal bonyolultabb a feladat. Ma a tudomány az eszköztárát felvonultatva igyekszik meghatározni a leletek korát és a hovatartozását. A Sumer területek feltárása területén néhányan elévülhetetlen érdemeket szereztek, ezek között ismerünk diplomatákat, utazókat, legtöbbször nem régészként kezdték a pályájukat, mert legtöbbször régiség gyűjtés céljával kerültek kapcsolatba a régészettel, majd a későbbiek során néhányan patinás nevet szereztek

maguknak a kutatás területén. Ilyen kutató diplomata volt a francia **Ernest de Sarzek**, aki Baszrai állomáshelyén megunt a semmittevést és a lovaglást. Egy alkalommal a sivatagban lovagolt és megpillantott egy kimagasló dombot és felugratott a domb tetejére, uram bocsá, mit látott a szeme, a föld alól a felszínből egy a szemmel láthatóan emberi kéz munkálta kődarabot pillantott mag, melyért leszállt a lova nyergéből és megvizsgálta a kődarabot, ekkor vette észre, hogy egy szobor csodálatosan megmunkált vállrészét látja a földbe heverni. Ez a jelenség annyira felzaklatta és felkavarta, és egyben felkeltette a figyelmét, hogy egy másik alkalommal minden engedély nélkül nekilátott, embereket toborzott és elkezdte átkutatni a dombot, vagyis a Tellt. A szobor torzót feltárva jött rá, hogy egy csodálatos diorit szobor töredéket talált, ez annyira inspirálta, hogy kutatóárkot ásatott és falakat, épület maradványokat talált, de ami még érdekesebb volt számára, olyan téglákat talált, amelyeken szemmel láthatóan írás volt, de olvasni nem tudta. Az írott téglákon kívül agyagkúpokat találtak, amit szintén nem tudott beazonosítani, ekkor határozta el, hogy részletesen átkutatja ezt a Tellt. (Dombot, település halmot jelent)

Ezt a lelőhelyet **Telló**-nak nevezték a bennszülöttek. Az első kutatások után már érezte, hogy egy korai ókori város maradványaira bukkant, a kutatások eredményeként egy vályogtéglateraszt keresztezett, így egyértelmű volt számára, hogy egy nagyobb épület maradványaira bukkant, ekkor itt megtalálta a fent említett szobortorzó maradványait, melyhez pontosan illeszkedett az a váll rész, amelyet a felszínen talált. Ekkor 1871.-et írtunk a történelem során és 1878.-ban engedéllyel folytatta az ásatást, és még ezt követte hatévi megfeszített munka, mire sikerült feltárnia az ékiratos agyagtáblákat, és néhány vésett agyaghengert, edényeket. Sarzeket a Francia kormány is támogatta 1880 - 81.- ben, éppen ezért visszatért a **Tellóra**. Ezek után egész sorozat szobrot talált olyat, mint korábban, a szobrok mind dioritból készültek, így nem tudta eldönteni, hogy a diorit (bazalt) honnan származhat, a későbbi kutatások bizonyították be, hogy a távoli **Omán**-ból valók a dioritok.

A szobrok kidolgozása igen finom volt, jelét sem lehetett annak látni, hogy egy barbár kultúra hagyatéka lett volna. A legszigorúbb összevetést is kiállta volna a Tellóból előkerült szobrok, hiszen a művészettörénet minden skálája megtalálható volt ezeken a szobrokon, így Sarzek úgy ítélte meg, hogy egy magas szintű kultúra hagyatékát sikerült megtalálnia. A leletek fontosságára való tekintettel az állásából kérte a felmentést és így kizárólag a feltárásoknak szentelhette összes idejét. A nagy mennyiségű leletet a **Louvre** Múzeum vásárolta meg fejedelmi áron 130 000-ezer frankért, ami abban az időben óriási mennyiségű pénz volt. A kapott pénzt mind visszaforgatta az ásatások fedezésére, tudjuk jól, hogy egy időben az a vád fogalmazódott meg vele szemben, hogy a meggazdagodás reménye hajtotta. Ezt az állítást meg kell cáfolnom, mert akkor miért küzdött az áldatlan körülmények között az ásatás mielőbbi feltárásáért és a küzdelme még akkor sem hagyott alább, amikor megkapta a mocsárláz (Malária) betegséget. A feltárásokat az utolsó pillanatig irányította egészen a haláláig, onnan a felesége irányította a kutatásokat, amíg „Ő” is meghalt a mocsárláztól. Mondhatjuk mind a ketten feláldozták magukat a tudomány oltárán.

Sarzek (1837-1901) feltárásai során, mint egy 50 000. - agyagtáblát tárt fel, azoknak az agyagtáblának ironikus felhangja is volt, **Jules Oppert** 1881.-ben a Berlieni Nemzetközi Orientalista Kongresszuson nagyra értékelte Sarzek felfedezéseit, melynek az eddig ismeretlen Sumer nép kultúrájának bizonyítékai. Sarzeket a Francia Akadémia a „*Halhatatlanjai*” közé választotta. Külföldön még sem adtak hitelt Oppert szavának, mert még egy jó ideig támadták a Sumer kultúra létezése miatt. Ma ezek a szobrok mind megtekinthetőek a Louvre Múzeumban, ma már tudjuk a múzeum nagyon jó árat fizetett és jó vásárt tett a vásárlással. Ebben az időben derült fény arra, hogy a Sarzek jól gondolta, hogy az általa feltárt leletek idősebbek a Babiloni, a Ninivei, az Asszúr birodalom korától, vagyis egy ősbibb kultúra emlékeit tárta fel. A feltárt hely olyan ősi város volt, melyet a kutatók akkor kezdtek Sumer néven emlegetni, vagyis Sumerként Azonosítani. Ez az ősi város, mint

bebizonyosodott nem más, mint az ősi Sumer **Girszu** városa. Azonban Sarzek a következő évben ismét visszatért a Tellóra és folytatta az ásatást, melyet korábban elkezdett. A munkának meg lett az eredménye, mert újabb diorit szobrokat talált, összesen 9 db,-ot, amelyekről hamarosan kiderült, hogy a szobrok kora több mint, négyezer évesek, tehát ebben az időben ezek a leletek voltak a legrégebbiek, melyek ásatásokon kerültek felszínre. Ezen felbuzdulva Sarzek a századfordulón minden évben visszatért a Tellóra újabb ásatást végezni. A feltárások során domborműveket is talált és azokon lévő feliratokat tárt föl, melyeknek a megfejtése nem volt könnyű feladat. Igaz ebben az időben az ékírás részben megfejtésre került, de a Sumer nyelv ismeretének a hiánya nem tette lehetővé a Sumer ékiratok elolvasását, de erre még visszatérek. Az egyik sztélé, amelyen a Lagaszi király **Ennatumi** vezette hadsereget és láthatjuk rajta a feliratot, amely megfejtésre vár. A megfejtés sokat nem váratott magára, mert kiderült, hogy ez a lelet lehet még korábbi, mint a szoborleletek, a sztélé évszázadokkal régebbi volt, mint a szoborleletek és ezen a sztélén jól látható volt a legkorábbi hadsereg ábrázolás. Sarzek kutatásainak időszakában már viszonylag sokan dolgoztak Közép-Keleten a mai Irakban, ebben az időben Bagdadban és a nagyvárosokban virágzott a feketekereskedelem, Közel, és Közép-Keleten. Az akkori rendezetlen viszonyok megkeserítették Sarzek munkáját, mert múkinccsgyűjtők alagutakat ástak a kutató árkok között és rengeteg olyan értéket elvittek, melyek később a Bahdadi piacokon cseréltek gazdát és jutottak el Európába és Amerikába magángyűjtőkhöz. Sokszor az európai és az amerikai múzeumok is itt szerezték be azokat a tárgyakat, amelyeket értékesnek találtak, tehát egy rablógazdálkodás folyt a múkinccs piacokon, csak becsülni tudjuk, hogy ékiratos agyagtábla kb. 35000.-db. jutott ki illegálisan Mezopotámia területéről, de más kultúrtörténeti tárgyak ugyan úgy eltulajdonításra kerültek. Ebből is látható, hogy egyeseket nem a kultúrtörténet érdekelt, hanem a tárgyak régiség értéke, sőt az, hogy mezopotámiai területekről mit tudtak beszerezni. Dr. Oppertnek igaza volt abban, hogy a sumerekre oda kell figyelni, mert egy ősi kultúra letéteményesei lehetnek. Ennyit jelent egy zseni gondolkodása, hogy valójában a föld mélye mit rejt, egy tudós ember számára az nem lehet közömbös. 1880.- tól szinte kizárólagosan az Angolok és a Franciák uralták Mezopotámiát a kutatások területén. 1886. -ban egy Német régész kezdte meg a munkát Tellótól, mindössze 19 km. távolságra Szurgulon és Tell-Himbán, ezt a német régészt **Robert Koldwey**-nek. hívták. Koldwey új tudományos ásatási módszert vezetett be, amelyek új irányt szabtak a régészet tudománya alakulása terén. A megkezdett úttörő munkát később egy új lelőhelyen kamatoztatta, amely már nem a közvetlen Sumer kultúrához tartozott, mert Koldwey nevéhez fűződik Babil, az- az, Babilon feltárása. Koldwey új módszerei a német precizitás, a leletek helyének a pontos meghatározása forradalmasította a feltárások szakszerűségét. Koldwey az úttörő régész, aki sokat tett annak érdekében, hogy a régészet ne kincskeresés legyen, hanem tudományos kutatás. Annál is inkább nagy elismerést érdemel, mert újat teremtett a kutatás területén. A legnagyobb elismerés számára, hogy **Seton Liloyd** nyilatkozta, úgy ítélte meg Koldwey munkáját, hogy „*Új korszakot nyitott a régészet területén*”. Ettől a kortól a régészek kezdték felismerni, hogy a településhalom (Tell) rétegtanának (**Sstatigráfiájának**) egymásra rakódott rétegek sorának. (A lelőhely története során a rekonstrukciójában játszott szerepe mekkora lehet.). 1880.-as években már a kutatók egyre többször rétegtani kutatásokat végeztek (Szondákat ástak), amelyek kronológiai keresztmetszetet nyújtottak a lelőhely történetének szakaszairól. Meglehetően könnyebben állapítani az érintetlen (Insitu) helyzetben lévő leletről a korát, a lelet gyártási technológiáját, a korra jellemző technikát, az összehasonlítások során jobban figyelembe lehetett venni a változásokat. A technikai fejlődések egyes szakaszait és lehetőségeit, össze lehetett hasonlítani más lelőhelyekről előkerült tárgyakkal az azonos rétegek tárgyi emlékeivel, meglehetően állapítani a hasonlóságot a tárgyak elterjedési területét. 1883.-ban egy újabb expedíció érkezett a folyamközi kultúra feltárására, de a felkészültségük és a tudományos ismereteik messze elmaradt a német kutatókétól. Az amerikaiak szemügyre

vették azt a településhalmot, mely a későbbiek során bebizonyosodott, hogy a Sumerek egyik leg régebbi városa volt, ez a város nem más, mint **Nippur**. Az amerikaiak felkészültségére mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a helyi törzsekkel kezdetben összetűzésbe kerültek és megölték egy arab támadót, ennek az lett a következménye, hogy az arab törzsek tagjai összefogtak az amerikaiak ellen és felgyújtották az amerikaiak nádkunyhóit, és elrabolták a lovaikat és a fegyvereiket, nem utolsósorban a pénzüket. Az amerikaiak fejvesztve menekültek Mezopotámia területéről, de az expedíció vezetője **John- Petersz** tiszteletes volt a Penszilvániai egyetem frissen kinevezett héber nyelv professzora. A következő évben újra megjelent az amerikai expedíció, de akkorra az arab törzsek másként viselkedtek velük szemben, kiderült még abban az évben az arabokat meg tizedelte a kolera járvány, a bennszülöttek hiedelme arra utalt, hogy az amerikaiakkal szembeni incidenseket megtorolta velük szemben az **Allah**, vagyis az Isten. Így a hozzáállásuk teljesen békéssé vált, így az expedícióval szemben is. Az amerikaiak szinte semmit nem tartottak be az akkorra kialakult ásatási feladatokból és szinte fejetlenül nekiláttak a településhalom feltárásához, utólagosan egyáltalán nem lehet követni a feltárások menetét, mert alig készültek feljegyzések, rajzok, vagy feltárásokra vonatkozó adatok, nem készültek feltárási térképek sem, jellemző volt az amerikaiakra a szakbarbár feltárás, vagyis a kincskeresés tipikus példája. 1893.-ban az amerikai ásatás új vezetés alatt folytatódott, de a körülmények alig változtak a terepen. A terepen végzett munka továbbra is ugyanazokat a hiányokat szenvedte, mint korábban. Ebben az időszakban történt, hogy az arab törzsek felláztak a török hatóságok ellen, hiszen a törökök korrupciója hihetetlen méreteket öltött, az arabok elnyomása viszont igen nagy volt. Ezek a lázongások egészen az 1900.- as évekig elhúzódott. A mostoha körülmények ellenére az amerikaiak kitartása példás volt és ennek a magatartásnak köszönhetően az lett az eredménye, hogy a feltárások során kb.-30 000 db. agyagtáblát tártak fel, a táblák között voltak közmondásgyűjtemények, írnokiskolai feladatok, könyvelési adatok. A közmondások gyűjteménye számunkra is igen érdekesek, mert ma is megállják a helyüket. Pl.-, *„Lehet urad, lehet királyod, de az ember, akitől félned kell, az adószedő”* a másik ilyen,-, *„A barátság egy napig tart, a rokonság örökké”*, talán egy másik területről is idézzünk és adjunk ízelítőt, hogyan is értelmezték a házasság kérdését. *„Öröme megnősült, meggondolásra elvált”*, ebből is látható mennyire rugalmas volt a Sumer szokásjog, amely lehetővé tette a házasságon belüli egyenlőséget, mert látható a közmondásból, hogy mind a két fél kezdeményezhette a válást. De a közmondások ma is takarják azt a társadalmi mondanivalót, amely ma is életszerűvé teszi azt. A Tellóból és Nippurból előkerülő nagymennyiségű leletanyag már az ellenzőket is megfontolásra készítették, még mindig van olyan kutató, aki határozottan szemben áll azzal, hogy a Sumer nép, vagy társadalom nem létezett és csak kitaláció az egész. A meglévő hatalmas információ ellenére Halévi továbbra is azt állítja, hogy csak kitaláció a Sumerek léte. A századfordulóra a Tellóról és Nippurból előkerülő anyagoknak akkora volt a meggyőző erejük, hogy már az ellenzőknek nem maradt a tarsolyukban megfelelő érv anyag, így visszavonulót fűjtak és hallgattak az eredményekről. Ebből az következett, hogy nem csak a sumerek pusztá léte vált nyilvánvalóvá, hanem a magas szintű kultúrájuk is. A tudományok területén és az élet más területén is komoly eredményeket értek el. A két város feltárása (Girszu és Lagas) volt az első a Sumer városok közül. A feltárások eredménye jeladasként hatott az akkori régészekre és természetesen a nyelvészekre, mert az ékiratokat még nem tudták el olvasni, így a fentiek a figyelmét Sumériára irányították. A következő évben az ősi Sumer városok egymásután tárták fel a titkaikat. A világ meggyőződhetett arról, hogy valóban létezett egy olyan civilizáció, amely joggal érdemelte ki az emberiség bölcsője elnevezést, mert a Sumer nép hagyatéka egyértelművé tette, hogy ez a nép olyan magas szintű kultúrában élt, hogy mi az utódok is azokat az eszközöket és fogalmakat használjuk, mint ez a nép megteremtett. Nem lehet figyelmen kívül hagyni az olyan helyet, mint ÚR. Ez a város többször is a Sumer birodalom politikai fejlődésének a központja volt,, az **INN-NA-NA** a

hold Isten kultusz helye. Az **Inn-Na-Na**-nak szentelt toronytemplom (Zikkuratu) itt található, valamint nyolc különböző Itenség templomának adott helyet **Úr** városa. A hatalmas templomok maradványait tárták fel a régészek. Az idő vas foga meg tette a hatását, de az erózió mellett a XVII. században felkeltette **Piero del Valle** utazó figyelmét. Sejtelve sem volt Piero del Vallanak arról, hogy bibliai helyen áll, ugyan úgy a XIX. – század első **Úr**-i régészének **William Kennet Lotus**-nak. Az **Úr** városának **Tell**-jét a bennszülöttek **Mukajjar**-nak hívták.

J. E. Taylor Baszrai konzul a brit hadsereg őrnagya az ásatások eredményeként megtalálta **Nabu-Naid**-nak a toronytemplom alapkö hengerét a holdisten kultuszának buzgó terjesztőjének ékiratos jeleivel, melyen feltüntette a toronytemplom (Zikkuratu) összes korábbi építője nevét is. Taylor innen tudta meg, **MUKAJJAR** azonos **Úr** városával.

Az I. világháború befejezése után **Robert Kempbell-Tompzon** (katonatiszt elhárítás) a British Múzeum munkatársa dolgozott **Úr** városának a feltárásán. 1919 februárjában **Henri Robert Hall** kiásta a toronytemplomot az elsőszint magasságáig, erről a munkájáról írta a *Season s Work at Úr (Egy évad munkája Úr-ban c. könyvét)*. 1922-ben egy új nagy tudású régészt neveztek ki a British Múzeum és a Filadelfiai, Penszilvánia Universiti Múzeum közös expedíciója élére Sir Leonard Woolley (1880 - 1960) az Oxfordi **Ashmolean Museum** egykori munkatársát. Woolley a tapasztalatait Egyiptomba a Núbiai **Kharkheimisben** szerezte. Az I. világháborúban, Egyiptomban teljesített szolgálatot, mint hírszerző tiszt, melyért kettő év börtönt kapott (megjegyzésként). Így 1922.- ben térhetett vissza a régészethez az új állomáshelyén az expedíciót 1934.- ig vezette igen eredményesen. Az amerikai egyetemről, valamint a British Múzeumtól mindennemű támogatást megkapott. Megjegyzem, hogy még a kérésére keskenyvágányú vasutat is építettek neki. Az expedícióhoz megkapta azt a lehetőséget, hogy a szakembereket saját maga válogatta ki, így olyan kutatókkal dolgozhatott, mint Sir **M. E. L. Malován, Sydney Smith, Leonard Legrian** és egy kitűnő titkárnővel **Keeling** kisasszonnyal, aki 1927.- ben Woolleyné lett és kitűnő segítő társa. Az első tevékenysége volt az expedíció felkészítése a feltárandó területre, Woolley a szemrevételezésnél észrevette, hogy a rommező egyik felén csontokat pillantott meg és Ő tudta, hogy ha ott temető van, akkor csak jól felkészített munkásokkal lehet feltárni, így annak a területnek nem fogott neki. Első lépésként a Holdisten templomát és a mellette álló toronytemplomot (Zikkuratu) kezdték el feltárni, melynek az alapterülete 62 m x 43 m-es volt.

Eredetileg a háromszintű Zikkuratu legtetijén a „*Szent Nász*” szentélye állott. A feltárás időszakában már csak kettő szint állt, mert az idő vasfoga már a felsőszintet eltüntette. A harmadik szintről a munkások tájékoztatták, mert azok tudták róla a hagyományból, amely szájról szájra hagyományozódott. Az első szint magassága 11m magas volt, míg a másodiké 6m. magas volt, a harmadiké 3m. magas lehetett és valószínűsíthető a legtetijén a „*Szent Nász*” szintnél a magasság 4m lehetett. Az egész toronytemplom olyan magas lehetett, mint egy öt emeletes tömbház. A tetijéről csodálatos kilátás nyílt a környezetre, éjjel pedig a csillagos égre. A toronytemplom tégláit könnyű volt beazonosítani, mert minden téglába **Úr Nammu** a nevét bele pecsételtette. Ebből már nem is volt nehéz megállapítani, hogy több mint négyezer évet bírtak ki a téglái. A falazás módja kötésre a téglák egymásra rakva a kötőanyag bitumin volt. A kiásott templom védelmét meg kellett oldani az időjárási viszonyoktól, ezért az Iraki műemlékvédelmi igazgatóság „*Megfiatalította*” egészen az első szintig és új burkolattal látta el a külső körítő falat. Sir Leonard Woolleynak volt a feltárások során jelentősebb felfedezése is, és pedig 1927-ben visszatért ásatni, ahol annak idején a csontokat látta. Mint nagy gyakorlattal rendelkező régész tudta, hogy a temető feltárásához jól képzett szinte szaktudással rendelkező munkatársakra van szüksége. Az eltelt öt évet gyakorlatszerzésre biztosította a munkásai részére és így 1927.- ben megkezdhetette feltárni a csontok helyét. A feltárás első napjaiban bebizonyosodott, hogy temetőt rejt a föld mélye, a

leletek teljes mértékben igazolták a feltevését. A temetőben nem csak nagyszámú sírt tárt fel, hanem 18 sírban a legmagasabb méltóságot viselők aludtak örök álmukat, tehát királyi sírokat tárt fel. A sírokban felbecsülhetetlen értékű kincseket talált. A sírleletek vetekedtek az Egyiptomban feltárt **Tut en Hámen** sírleleteivel. Mint már említettem a királyi temetőben 18 királyi sírt, míg a köztemetőben megközelítőleg 200 sírt tárt fel. A királyi temető feltárása megindította a találgatásokat a vízözön kérdéséről a Gilgames epos hihetőségéről. Woolley olyan mélyen ásott le, ahol már csak homokkal és kavicsal kevert agyagot találtak, az agyag szinte teljesen más volt, mint a közvetlenül felette lévő rétegek. Woolley nem elégedett meg azzal a vegyes réteggel, amely nyilvánvalóan árvíz által okozott lerakódás lehetett. Woolley-it nem elégítette ki a látvány. Éppen ezért tovább ásott lefelé keresve a szűz talajt. Az ásás eredménye az lett, hogy az áradás lerakódása, vagyis a köztes réteg alatt újabb cserép maradványokat talált és tárt fel. Ezért a köztes agyagos réteget egy nagy árvíz hordalékának tekintette. Magyarozatként felmerült a Gilgames eposban szereplő vízözön, amely a világot elöntötte, számításba vette még a Mózes Könyvének a vízözönét. A sajtó felkapta ezt a hírt és nagy hírverést csinált a vízözön rétegnek, holott az ellenőrzés még nem történt meg. **Kis**-ben ugyan ebben az időben folytak a feltárások és ott is egy agyagrétegre bukkantak, hasonló réteget találtak a kutatók **Surappak** feltárásánál is, ahonnan a Gilgames vízözön hőse is **Um** Napisten is származott. A vizsgálatok azt bizonyították, hogy ezek a rétegek nem egykorúak, így nem egy nagy egységes árvíz (vízözön) rétegről lehet beszélni, hanem helyi árvizek voltak azok a hordalék rétegek. A hordalék rétegek közötti különbség több száz évet mutat, tehát kizárt az egy nagy áradás elmélete. A szenzáció hajhászok bosszúságára, mert előre azt állították, hogy Woolley megtalálta a vízözön réteget. Így a szenzáció szappanbuborékként semmivé lett, csupán **Edmund Sollberger** összefoglalója maradt meg az utókorra, melyben részletesen kifejti, hogy valóban nagy, de helyi árvizek voltak, melyek során egységesen sohasem árasztották el a folyamközt. Hasonlóképpen ítélte meg a homokdűnéket is, mert véleményem szerint ezt a sivatagi szél hordta össze ilyen formába. **Surappak** (vízözön városa) feltárása nagyon vonzotta a régészeket, mert a régészek is szerették volna látni a bizonyosságot arra vonatkozóan, hogy valóban létezett e ilyen kataklizma, vagy sem. 1900.- ban érkezett a filadelfiai egyetem **Hermann Heilprecht** expedíciója, de az engedélye csak egy évre szólt és így 1901.- évi ásást meg kellett pályázni. Mondanom sem kell ki kaphatta meg a következő évad feltárási munkáinak lehetőségét. **Robert Kollwei** a későbbi Babilon feltárója. 1902–1903 - ban **Dzsemet-Naszr**-kori edényeket és archaikus agyagtáblákat és pecséthengereket tárt fel.

Olyan ősi települések feltárásához, mint Uruk (bibliai Ere), ma Warka néven ismerjük, a feltárások mélyreható kutatást igényelnek. A rommező 450 - hektár területet fed le, amelynek a feltárása pontos ütemezett és tervszerű részletes feltárást igényel. A feltárás nehézségeit az bizonyítja, hogy már száz év eltelté alatt sem sikerült teljes részletességgel feltárni a területet. Igaz a feltárt épületgyüttesek és templomok (Zikkuratuk), olyan élményt nyújtanak a látogatóknak, hogy kitarul előtte az a kultúra, amely ilyen magas fokot ért el. Nem csak a látnivaló, de az élmény azt eredetiben látni a négy-négy és fél ezer éves építészeti alkotásokat, a falak díszítő elemeinek a szépségét és a szögmozaik burkolást, amely a nagy templomot díszíti. 1904.- től az utolsó ideig német régészek dolgoztak ezen a területen, már ez is bizonyíték arra, hogy a feltárás egy igen komoly vállalkozás. Néhány hírnevet szerzett régész nevét meg kell említeni, akik sokat tettek annak érdekében, hogy Uruk városa szakszerűen fel legyen tárva. **Julius Jodana Nödeckene**, valamint **Walter Andrea**, **Henrich Lenzen**. Urukban láttam először, hogy egymásra épülve 24 fauna réteget jól el lehet különíteni egymástól, ehhez a feltáráshoz fűződik az, hogy itt találtak a legfiatalabb ékíratos táblákat, de a legrégebbieket is. A hatalmas védőfallal körül vett Uruk Gilgames (Galga- Más) és **Istár** ősrégi templomainak városa. A templom kettőezer évig épült, de soha sem készült el, és ez idő alatt **In-Na-Na**-az „Ég háza”- nevet viselte. Az igen tisztelt olvasónak elárulom, hogy a

híres **Bábel** tornya Uruk-ban állt és nem Babilonban. Továbbá az isten temploma (Toronytemplom Zikkuratu) alapjai a Dzsemet-Naszr korból valók, valószínűleg a ma ismert legrégebbi mezopotámiai templom, az sem kizárt, hogy az építésének a kora megelőzi a Sumerek betelepülésének a korát. Ugyanitt található a késői korból a Perzsa **Mitrász** temploma, valamint a Pártus **Gerens** temploma is. A Sumer területek feltárása igen nagy feladat a régészek számára, de felelősségteljes is, mert egy olyan népről kell véleményt alkotni, amely népet közelebről nem ismerjük, csupán a hagyatékaik alapján alakíthatjuk ki a véleményünket erről a népről. Bebizonyosodott az ásatások és feltárások következtében, hogy egy ilyen magas szintű kultúrában élő nép volt a Sumer, Szumír, Szabír - nép.

A következő állomásunkhoz érve a régészeti barangolásunk során és pedig **Eridu** - ba érkeztünk meg. Még emlékezik az igen tisztelt olvasó arra, hogy a „*Teremtés mítos*” alapján a városok közül is az első volt Eridu, vagyis a mítos szerint a legelső város volt, melyet Enlil és Enki megalkotott. Azt is tudjuk, hogy a „*Királyság alászállt az Égből*”, tehát a királyság az égből szállt alá, vagyis Isten királyság volt az első. Eridu mai neve Abu Sahreyn, valamennyi mezopotámiai város közül a legkedvezőtlenebb éghajlatú, a régészek itt ivóvíz hiányába szenvedtek, mert a tisztátalan Eufrat vize magas agyagtartalmú, éppen ezért az iraki régészek tárják fel. A legismertebb régész volt **Dr. Taud Szafart** (barátjának tekintett), aki autóbaleset áldozata lett. (magam is ismertem) A Csikágói egyetem Baghdadtól keletre a Diyala folyó mentén több lelőhely feltárását finanszírozta. Ezekben a területeken nagy mennyiségű szobrokat találtak, illetve tártak fel, megközelítőleg annyit, mint Sarzeck a **Tellón**. Brit és Amerikai kutatók Kis - ben egy Sumer palotát és temetőt tártak fel. A Franciák újból a Tellón ásatnak és a **Sarzeck** által, ezeket a munkákat igyekeznek befejezni és feltárni. A helyzet Irak függetlenné válását követően megváltozott. 1934.-ben elfogadott Régiségvédelmi Törvény megnehezítette az ásatásokat végzők számára, hogy a feltárt leleteket kivigyék az országból. Ezért néhány expedíció elhagyta az országot és áttelepült Szíriába, ahol a törvények jóval elnézőbbek voltak a feltárások leletanyagával szemben. Ennek köszönhetően az Iraki Régészeti és Műemléki Felügyelőség irányítása alá kerültek azok az expedíciók, melyek ott maradtak és folytatták a munkát és a feltárásokat végezték, továbbá az Iraki régészek nevéhez fűződik több fontos Sumer felfedezés. Erre az időre elegendő ismeretanyag állt rendelkezésre Dél-Mezopotámia településhalmaiból ahhoz, hogy fel lehessen mérni a Sumerek örökségének a nagyszerűségét. A régészek olyan összetett világot fedeztek fel, melynek a létéről egy évszázaddal korábban senki sem hitt, igaz kevés olyan monumentális épületet találtak, amely vetekedhetett volna az Egyiptomi piramisokkal, vagy későbbi görög Panteonnal. Azt is látnunk kell, hogy a vályogtéglá kevésbé ált ellen az idő romboló hatásának, de így is a tudományos kutatás bebizonyította, hogy Sumert nevezhetjük a világtörténelem első olyan civilizációjának, amely megteremtette az állam fogalmát, a társadalmi rétegződéseket kialakította, megalkotta az írást, a matematikát, a csillagászatot, és nem utolsósorban az orvostudományt. Ha a fent említetteken kételkednének, akkor legyen erre bizonyíték az agyagtáblákról megszólaló Sumerek hangja, kik ugyan úgy hozzánk is szólnak, mint a kor emberéhez. Végül a Sumerek megismerése nem jelentheti azt, hogy ismerjük a végeredményt és nincs többé feladatunk! Pontosan ebből következik, hogy csak a kezdet a Sumerek megismerése, mert ebből kiindulva lehet más területek kutatását eredménnyel elvégezni.

A fentieket figyelembe véve a régészek még mélyebbre ástak és így az ősi kultúrák létre bukkanak, melyet az első fejezetben már tárgyaltunk. A Sumer civilizáció egy rövid ideig úgy tűnt, hogy szilárd pont az emberiség történelme során, de rá kellett jönni arra, hogy a fejlődés más területeken is olyan szintet ért el, amely egy-egy állomását jelentette az emberiség társadalmának fejlődése során. Ilyen az Indiai **Harrappa** – kultúra, vagy a **Mohendzsó-Daró**- kultúra. Úgy tűnik a kutatás nem ért véget. A településhalmok még mindig tartogatnak számunkra meglepetéseket és feltárandó titkokat.

Hatodik fejezet

Vallás és hiedelem világ

Az ókori Közép-Keleten az istenek százait tisztelték. Minden városnak volt istene, sőt minden etnikai csoportnak önálló istenei voltak. Talán a mai kifejezéssel mondhatjuk, hogy vallási türelmetlenség ismeretlen volt Mezopotámia területén. A régiók isteneit mind be lehetett azonosítani más régiók isteneivel. A Sumer istenségek panteonja nagyon korán kialakult, mert a korai civilizáció embere maga képére megformálta az isteneit, oly módon, hogy mindenkinek volt kezdetben istene, de ezzel párhuzamosan a felsőbbrendű isteneket is megtartotta, akik feleltek az istenek cselekedeteiért. Azonban ezek az istenek az embereknek mindenkor biztosították a megélhetést, a boldogulás lehetőségét. Az istenek emberi formája nem véletlen, mert úgy vélték a tevékenységük ugyanúgy emberi formát öltött, vagy úgy viselkednek, mint az emberek, tudták azt az emberek, hogy az isteneknek természetfeletti erejük van. A hiedelem szerint ugyanolyan érzelmek és szükségletek motiválják „Őket”, mint az embereket. Ha valamit kérnek az istenektől, akkor ki kell engesztelni és áldozatot kell bemutatni a tiszteletükre, vagy ajándékokkal kell kedveskedni nekik. Az istenek mellett a panteon egyik zugába megtalálhatók a rosszindulatú szellemek, esetenként azok az istenek, kik mindenkor azon munkálkodnak, hogy az emberiségre bajt hozzanak. Az istenek mellett voltak rosszindulatú démonok és szellemek is. Ebből is látható, hogy milyen összetett volt a Sumer hiedelem világ. Démonok voltak felelősek a betegségekért és azokért az eseményekért, melyek negatívan befolyásolták az időjárást és a terméshozamoknak a tönkretételét. Ebből adódóan bonyolult szertartásokra volt szükség, hogy a démonokat ki lehessen engesztelni. Ie. 3000 – 2500 - közötti időre kialakult az elemeket és a természeti erőket többé-kevésbé megszemélyesítő isteneknek a panteonja. Ez a mezopotámiai vallásnak az alapja. Tudjuk azt, hogy ez a fejlődés nem állt meg ezen a szinten, hanem a társadalom fejlődésével párhuzamosan fejlődött a vallási dogma is és a hiedelemvilág és az égi megfigyelések és a természeti jelenségek olyan mérvű beágyazódása a vallásba és a hiedelem világba, mint tapasztaljuk, szinte más kultúrába nem tudott olyan módon kialakulni, mint a Sumerben. A természeti adottságok is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a hiedelem világ ilyen módon fejlődjön. Tudjuk jól, hogy az istenek nem mindenkor a világmindenségben éltek, hanem a földön. A földi lakhelyük, viszont soha nem a síkság volt, hanem a hegyek és a hegyek csúcsai, de különösen a tüzes hegyek (Tűzhányók) voltak az istenek lakhelyei. A tüzes hegyek nem mások voltak, mint a vulkánok, melyek az embert és annak a lakhelyét veszélyeztették. Álljon itt példaként egy idézet:

„Oltalmazzon az isten, szívetekben legyen szeretet, Te a szent hegyen voltál, tüzes köveken járkáltál.”

Milyen csodásan adja vissza az ember hitét és az istenek tiszteletét az–az, hogy valaki feljuthasson a hegyre, a hegy lábánál áldozatot kellett bemutatni az istennek. Ha az áldozat füstje magasan szállt úgy az istenek úgy rendelkeztek felmehessen az a személy a hegyre az istenek lakhelyére. Ha valaki túlélte a tüzes köveket, úgy az istenek megkegyelmeztek neki, vagyis bűnbocsánatot nyert a vétkeire. Erre számtalan irodalmi alkotás áll rendelkezésünkre, ilyen a *Világ teremtése* c. epos, vagy a *Vízözön legenda* stb. A három fő isten képének a kialakítása megalkotta azt a hármas tagozódást, amelyet ma is a nagy történelmi vallások magukénak tudnak, ez nem más, mint a Szentháromság fogalma (triada). Vallásonként más -

más tartalommal megtöltve, de ugyanazon cél érdekében, a hitvilág jelképeként és a dogma hagyományaként. A Sumerek három fő istene a következő **AN** a világ ura, ki hatalmát megossza **Enlillel** és **Enkivel**. Mezopotámia területén a sumereket megelőzően nagyon sok sírban kicsiny szobrocskákat találtak, ezek a szobrocskák legtöbbször valamilyen istent ábrázoló szobrocskák voltak. Nagyon sokszor áldott állapotú (terhes) nőt ábrázoló szobrocskák, vagyis vénus szobrocskák voltak. Ezek a szobrocskák mindenkor a termékenységet szimbolizálták és a napjainkig teljesen világos és egyértelmű volt, hogy fenntartások nélkül az istenanya képmását látták benne az emberek. Az utóbbi néhány évtizedbe kezdtek ezeket a szobrocskákat behatóbban tanulmányozni és vizsgálni, a szobrocskák tulajdonképpeni jelentését megfejteni. A szobrocskák tökéletesen bemutatják az ókor emberének a hitvilágát, mert korábban mindenki arra gondolt, hogy ezek a másállapotú (terhesanyát) anyát ábrázoló kis szobrok az istenanyát ábrázolják, de a megfigyelések arra engednek bennünket következtetni, hogy mivel a szentélyben ezek a szobrok nem találhatóak meg, így a magnak a termőerejét kellett megóvnia az aratástól a vetésig, vagyis a mag földbekerülésével a kikelésig (ez a Magna–Máter fogalma). Láthatjuk, hogy a korábbi ismereteink valószínű, hogy hiányosak voltak, mert az istenanyát láttuk korábban ezekben a kicsiny vénus szobrocskákban. A mai ismereteink azt mondják velünk, hogy a termékenység szimbólumai voltak ezek a szobrocskák, melyek oltalmazták a vetőmagot, hogy a csíráképeséget nehegy elveszítse, vagyis a termékenység istenségei voltak ezek a szobrocskák (Földanya tiszteletét szolgálták). A Sumerek istenei az emberek lényegéből alkotott képzelet és a társadalmi életben szerzett tapasztalataival párhuzamosan alakult ki mindenről, ami a szemünk elé tárult, így a településekről, a földről, a hajlékukról, a mezőről, a csatornákról, gyakorlatilag a tudatalatt ezekre hivatott emberek (istenek) felügyeltek, melyek isteni erővel és akarattal bírtak. Ebből arra következtettek, hogy az egész földet és az egész világmindenséget, amelyet maguk felett sejtettek, valamilyen hatalmas tudással rendelkező isteni erővel bíró lényeknek kell irányítani. Ahogy a társadalmi fejlődés a városiasodás és a földeken termelt javak gyarapodtak, úgy nőtt az istenek száma és vele együtt a tekintélye. Az anyaistennő ellen szól az a körülmény is, hogy a fejlődés városias korszakában nem találunk férfit ábrázoló terrakotta isten szobrokat sem, tehát a szobrocskákknak valószínű őrző és védő, óvó szerepe volt, a termékenység és a csíráképeség megóvása terén. Jellemzőként a késői korból fenn maradt egy feljegyzés az istenekről, amelyben két és fél ezer istenség nevével szerepel, természetesen magába foglalja a Sumer és az Akkád, valamint az Asszír isteneket is. Látható miként a fejlődés is, úgy a hitvilág tisztulása is inkább az égi jelenségek felé, vagyis a csillagok állása és mozgásuk felé összpontosul a figyelem, tehát a hitvilág is kezd elvontabbá válni. A gondolkodás az emberek körében is valószínű elvontabbá vált azáltal, hogy a csillagok járásával és az égi jelenségekkel tudtak sok mindent megmagyarázni, következésképpen a hit és a hiedelemvilág fokozatosan az égitest imádat, vagyis a csillagvallás, a csillaghit felé formálódik. Olyan jelképes ábrázolások jönnek létre ebben a világban, mint a szimbólumok és azoknak az elvonatkoztatott értelmezése. Az istenkirályság magyarázata ott van a teremtés mítos, vagy a Gilgames (Galga-Más) eposban, ahol egyértelműen kimondatik, hogy a hatalom az égből szállott alá, vagyis a „*király az isten földi helytartója*”. Az isten megnevezés sumerül **Dingir** (isten) Akkádok és a Babiloniak, valamint az Asszírok **Ilu**-nak (isten) nevezték. A Sumer ékírásban az isten neve előtt ott áll egy csillag, mint jel, mint determinatívum-ként. Ábrázolásokon az istenség feje fölött „**Tarra**” szavak díszítették, tehát ebből láthatóan meg lehet különböztetni szobrok, vagy az ábrázolás esetén, hogy földi halandóval állunk szemben, vagy egy isteni személlyel.

A fő Istenháromság

A Mezopotámiai vallás a kor egyik legkonzervatívabb vallása volt a kutatók szerint. A három istenséget úgy emlegeti, mint a Szentháromság megtestesítőit. Néhányszor ehhez a hármashoz csatlakozott egy negyedik is. Nézzük először a hármast névszerint. Az első az **An** (Akkádul **Annu**) úgy tartották, hogy az „*Istenek Istene*” a „*Legistenibb, Isten*”-volt. Csillagjelével írták a nevét, melyet determinatívumként még egy másik, a többi isten neve előtt feltüntetett csillag is meg előzte. Ebből következik, hogy az istenek között „**Ő**” volt a fő isten, aki a mindenség felett uralkodott, vagyis az „*Ég Istene*” írásmódja szerint az „*Istenek Istene*”-volt. A Sumer emberek számára igen távoli és megfoghatatlan volt, akiről igazán elképzelésük sem volt. Nem ismerjük valójában volt e elfogadható szimbóluma. Általában a határköveken házi oltárra helyezett isteni „**Tiarával**” ábrázolták. A világegyetemen való uralkodása mellett semmilyen funkciót nem töltött be. Azt is tudjuk, hogy nagyon ritkán fohászkodtak hozzá imával, még a nevéből is nagyon ritkán képezték tulajdonnevet. A kultusza nem igazán terjedt el Mezopotámia területén. A hatos számrendszer hatvanas száma volt a számértéke, vagyis a $6 \times 10 = 60$.

A fő szentélye **Enana** - temploma az **Égháza**, vagy **An – háza Uruk**-ban állt. Az emberek szempontjából ellenséges istennek tartották, mert a Gilgames epos egyik jelenetében An a hőst Istárt kérésére az égi bikával akarja megöletni. A törvények, mint istent főhelyen említik meg, így van ez **Úr-Nammu**, vagy **Hamurappi**-nál. A teremtés mítos Akkád változatában kevésbé pozitív szerep jutott neki, **Annu** eredménytelenül szállt szemben a szörnyeteg **Tiamattal**.

Tudnunk kel, hogy az An isten a teremtésben igen nagy szerepet vállalt, mert a teremtés mítosban megtalálható az a mozzanat, amikor a föld teremtésénél azon munkálkodik, hogy a földnek ne egyszerű héjazata legyen, hanem több. Az istenek összeülnek és megbeszélik, hogy milyen formát kapjon a föld és megállapodnak abban, hogy a földnek hét héjazata kell, hogy legyen, mert így a felelősség is jobban megoszlik a fiai között. A mélységeknek is hét réteget javasolnak az istenek, melyet meg is valósítanak. Ezért van az, hogy a halál a mélységek birodalmába van, hiszen a halálhoz vezető út az nem lehet másként, csak is a mélységek birodalmában a bejutáshoz hét kapun kell eljutni ahhoz a helyhez, ahol a végső szót kimondják a halottal szemben. A halál istene nem is lehet más, csak is Erszkigal, aki ítélkezik mindenki felett.

Enlil

Enlil a levegő ura és a Sumerek igazán megbecsült és tisztelt istene volt. A korai időkben a neve megjelenik, mint a leginkább tisztelt istené. A Szurappaki időkből származó agyagtáblákon, illetve **Dzsemeth-Naszr** korból előkerült feliratokon szerepel a neve, mint jóindulatú istené. Több megnevezését is ismerjük különböző korokból, így „Gazda”, **Bélau (ÚR)** stb. **Enlil az An** elsőszülötte fia volt, akivel azonos a szimbóluma – az oltárra helyezett Tiara-, így Enlil szinbólikus száma nem is lehet más, mint az ötven, vagyis a tízes számrendszer hamisítatlan képviselője. Enlil fő szentélye az É-Kur az, az „**Ország Háza**” nevű templom, mely Nippurban állt. Sokan ma utalva a Római keresztyénségre azt szokták mondani, a „*Sumerek Rómája*” volt Nippur. Az Óbabiloni nagykirály Hamurappi, így hagyta az utókorra, hogy Enlil - től kapta a „*Fekete fejűek*”- feletti uralmat, vagyis a királyságát. **Annu** csak kihirdette az uralkodásának a kezdetét, ezért a törvénykezésnél a büntetések kiszabását formálisan Annu, csak jóváhagyta, éppen ezért a nagy király Enlil-től, olyan csapást kér, amely tényleg méltó a világ mindenható istenéhez. Enlil kegyetlen és néha romlást hozó isten volt, de voltak néha nemes cselekedetei is. A Sumerek nehezteltek Enlilre, mert nem akadályozták meg ÚR - városának lerombolását, azonban azért tisztelték, mert szerette a rendet és olykor, ha kellett jótékony is tudott lenni. Álljon itt egy idézet erre, és pedig Sumer Himnus:

*„Ha a Nagy Hegy, Enlil, nincs ott,
Város nem épül, települést nem alapítanak,
Királyt nem emelnek, főpapot nem avatnak,
Jósjel nem jelöl ki látnokot, papnőt,
A sereg mellé nem kerül kinevezett parancsnok,
Folyóban a ponty-ár takarja nem csap magasra,
A tenger felől érkező (Dagály) rendellenes,
Feje nem jut el messzire,
A tenger nem termi meg önként nehéz adóját,
At óceán halai nádasikban ikrát nem vetnek,

Az ég madarai a téres földön fészket nem raknak,

A súlyos esőfelhők az égen torkukat nem nyitják
Meg.
A mezőkön sarjú, árpa a szántásban nem
Növekszik.
A réten büszkesége, a fű, növény nem virul,
Kertekben a hegyek széles lombú fái
Gyümölcsöt nem emelnek”*

Tisztelt olvasóim a fenti idézetből látható, hogy milyen nagyra becsült volt Enlil a Sumer társadalmon belül, e gyönyörű himnussal adóztak a tiszteletének.

Enki

A Sumer fő istennek harmadik tagja **Enki** az édesvizek és a mélységek ura, vagy a föld ura. Akkád neve **Ea**.- ma ezt a megnevezését igazából nem tudjuk értelmezni. Enki városa a Sumer királylista alapján **Eridu**-volt és itt található a neki szentelt E-abzu, az-az a „*Mélységek Palotája*” Enki ábrázolása a mai ember számára kissé elvont, mert animista elképzeléseknek felel meg, mert a határköveken báránycsőrjében láthatjuk az oltáron elhelyezve, mely egy halfarkú bak hátán fekszik. Lakhelye az **Abzu**-ban van a földkéreg alatt elterülő édesvízű óceánba. A neve alapján Enki az édesvizek mélyének az ura. Nagyon népszerű volt a Sumereknél, mert a bölcsesség isteneként is tisztelték, továbbá az emberek nagy tanítómesterének tekintették, aki az embereket megtanította a mesterségekre, a művészetekre, de a tudományokat is Enki biztosította az emberek számára. Úgy tartották a Sumerek, hogy Enki kezében ott volt az „**Me**” - is. Ennek a Sumer kifejezésnek nem ismerjük az igazi értelmét, mert a mai nyelvben nincs biztosan beazonosítható megfelelője. Általában „*Isteni végzéseként*”, vagy „*Érzékfölötti erőként*” értelmezhető, mely az embereket és a környező világot irányította. A kutatók összeállítottak egy listát, hogy az **Me**-szóval mit jelöltek, így több mint hatvan kifejezést tudtak összeállítani. Ezekben, a fogalmakban különböző fogalmak mellett megtalálhatóak a konkrét és az elvont fogalmak is. Olyan fogalmakkal is találkozunk, amelyek az istenek, és a kellek fogalmkörébe tartoznak, tehát a kezdetektől fogva adottak az istenek számára ezek a fogalmak, amelyeket az emberek nem befolyásolhatnak, vagy egyáltalán az emberek számára teljesen elkerülhetetlen. Az **Me** - fogalmak közé tartozik jó néhány olyan funkció, melyet csak isten adhatott, ilyenek a királyság, a főpapi hivatal, vagy a sorscsapások, vízözön, városok pusztulása stb. Az **Me** - elvont fogalmából is álljon itt néhány, ilyenek, igazságosság, őszinteség, hazugság, levertség, vagy a fáradság fogalma. Az **Me**-fogalom körében megtaláljuk a különböző emberi képességet (Tehetség) művészet, zene, zeneélvezet, hangszeres zenei játék, és a többi. A család fogalmába is jelentős szerepe volt az **Me**-nek, ilyen a szeretet, a megbecsülés, a gyermekáldás fogalma, a családi bútorok, és a többi. A társadalomra kifejezett hatása igen komoly tényező volt, mert meghatározta a politika irányát, a politikai gondolkodást, a világváltozó és változatlan voltát. Benne az örököt és a változót, a jót, a rosszat, és az istenek akarátát, vagyis, ha átfogó képet akarunk kapni az **Me**-ről, akkor talán úgy lehet megfogalmazni, hogy a társadalom átfogó filozófiája az **Me**-ben találhatóak meg, hiszen az élet minden területén kifejti jó és rossz hatását. A Sumerek szemében Enki egy jóságos isten volt, aki nem csak civilizációs vívmányokat harcolt ki, hanem az életetadó édesvizet is az embereknek adta, továbbá az embereknek a megmentője is és az istene volt. Emlékezzünk vissza a „*Vízözön legendára*”, hogy Enki volt, aki nem akarta azt a súlyos büntetést az emberekre rá zúdítani. Ha már nem lehet megmenteni az emberiséget, akkor elhatározta, hogy szól **Ziadszudra** - nak (máshol Nóé), hogy az istenek úgy döntöttek, hogy vízözönt küldenek az emberiségre, azt tanácsolta neki, hogy építsen egy nagy bárkát, egy olyat, amely elsüllyeszthetetlen és vigyen minden lényből egy párt és mentse meg a vízözön utáni időkre. Enki kérleli Enlilt és Nammut az áradat elhagyásáért, de fáradozása nem járt eredménnyel. Még **Nergálnál** is járt az alvilág istenénél, de a szava nem nyert meghallgatást. Mint már tudjuk Enki az édesvizek istene a beteget gyógyítja a gonosz démonokat elűzte a papjai ilyen esetekben ráolvasással gyógyítást végeztek. Enki nagy érdeme, hogy a szülő anyák védelmét is „**Ő**” látta el, mert a felügyelete alatt szülő anyák a magzatukat fájdalom nélkül hozhatták a világra, így a szülés az anyáknak ajándék volt. Erre álljon itt egy példa egy Sumer Himnus:

„Egyik lábával a csónakban áll,
A másikkal a meredek partra lép:
Melléhez szorítja őt, megcsókolja őt,
(Melléhez szorítja őt, ölébe fekszik,
Vesszeje a lánynak feltöri a testét, megcsókolja őt.)
Ő Enki magját méhébe engedi,
A magot a méh befogadja, Enki magját.

Egy nap volt első hónapja,
Két nap volt második hónapja,
Kilenc nap volt kilencedik hónapja,
Asszonyi sorsának hava:
olajon, mintha olajon,-
Mintha finom, remek olajon,
Ninmu, mintha olajon, mintha olajon,
Mintha remek, sikló olajon,
Megszülte Ninkurát”

Tudjuk azt, hogy az istenháromság minden tagjának volt felesége, **An** - nak a feleségét **Iuil** - nek (Istennő) hívták. **Enlil** - nek a felesége, **Domgalmumnak**, a feleségek listáján szerepel még egy negyedik is **Ninhurszag** istennő a „Hegy úrnője” a Sumerek Őt dicsőítették úgy, mint az istenek „Anyját” „Atyját”

A királylistákból tudjuk, hogy számos uralkodó is Anyjának tekintette, mert a „Szent tejével” táplálta. **Ninhurszag** városa „**Adabe - mah temploma**” „Legnagyobb ház”, vagy „Magasztos ház”. Ninhurszagot általában gyerekekkel az ölében ábrázolták, határvöveken omega alakú szimbólummal. Az isten Anyját sokféleképpen nevezték **Nin-Mah**- nak „Legnagyobb magasztos Úrnő” **Nintu** - „Úrnő, aki életet ad” **Lagas** - ban „**Mama**” - nak hívták, vagy „**Mami**” - nak, tehát a Sumerek hitvilága, mint látható igen összetett volt, hiszen társadalomfilozófia alakult ki a fő istenek tevékenysége körül, amelyet nem könnyű megérteni.

Hetedik fejezet

Csillagvallás istenei

Mezopotámia területén élő népek hitvilágába nagy befolyásra tettek szert a környezet megismerése mellett az égitestek ismerete, valamint az égitesteket övező titkok bizonyos fokig feltárultak azok előtt, akik már ismerték a csillagok járását, mozgását. A megfigyelések olyan következtetések levonására készítették azokat az embereket, akik már ismerték a csillagok pályáját, ismerték a naprendszeren belül való elhelyezkedésüket, vagy éppen a naprendszeren kívüli pályáját.

E sorok írója felhívja az igen tisztelt olvasó figyelmét, hogy már korábban utaltam arra, hogy milyen kapcsolat van az építészet és a bolygók között, és milyen lehet az istenek szerepe az emberek és a társadalomra ható eszmeiség tekintetében. A hiedelemvilág és a fejlődés eredményeként a tudományos eredmények a vallás fejlődésével az emberek szimbolikus gondolkodását és a hiedelemvilágát olyan irányba orientálja, hogy a szimbólumok egy kiteljesedett vágy és eszmerendszert visz be a tudomány és a szellem cselekvő gondolkodásába. Látható módon itt is kialakulnak a megfelelő istenek, pontosan a fejlődés következményeként a triada, vagyis a mennyben lakó három istenség.

A Sumer Napistent külön nem kell bemutatni, mert oly sokat beszéltünk a Vízözön legendáról, ahol szó esik a Napistenről „**Utu**”-ról Akkádul „**Samas**”, a természeti elemek Istene, viszont „**Iskur**”- Akkádul „**Adad**”, a következő istenünk „**Nanna**”- Akkádul „**Szin**” (eredetileg **Szu-en**)

A triada felállása a következő

Utu (Samas) - Napisten

Nana (Szin)- Holdisten

Iskur (Adad) Természeti elemek istene

Nergál a „*Nagy úrnő*” szülte férjének **Nannának** a Napistent **Utu**-t, ismerték még **Babar**-néven is. „*Fényesen ragyogó*” Akkádul **Samas**, vagyis Nap néven, mindent látó, aki mindent helyesen ítél meg, ezért **Utu** a legfőbb bíró is. Nevezték még isteni szekeresnek is, mert minden nap az égen áthaladt és a fényével életet adott és világosságot a földön élő

embereknek, éppen ezért nagyon nagy tiszteletnek örvendett, különösen akkor, amikor a nap felkelt, mert a fényével megvilágította a földet, és a sötétséget elűzte az égről. Álljon itt egy nap Himnus, amely tiszteletét példázza.

*„UTU, óh Isteni Nap,
Amikor a nagy hegyből kilépsz,*

*Amikor a nagy hegyből, a mély tavú hegyből kilépsz,
Amikor az ég és a föld határa mögül kilépsz,*

*Elédborul a többi Isten,
Óh UTU, Isteni Nap!..*

*Tüzed hálóba fogja a földet
S bércek ormát sugarasra gyujtod’*

A napkocsi hajtóját névszerint is ismerjük „**Bunene**” és rajta kívül tanácsadói is voltak, „**Nigzigu**” a „**Jog**” és „**Ningirszu**” az igazság, **Utu**-t napkorong-ként, vagy ember alakban ábrázolták hatalmi jelvényeivel együtt, tiarával a vállából kisugárzó fénynyalákkal, jogarral és gyűrűvel, szimbólikus száma a 20. (Húsz). A Gilgames eposban Utu- segítette Gilgamest tanácsokkal és útmutatásokkal látta el. Utu „*Fényesen ragyogó*”, vagy az „*Én bírám*”- a temploma Szippárban és Larszában található „*Fényesen ragyogó palota*”- néven vált ismerté.

NANA

Nana, a holdisten Akkádul **Szin**, Enlil és Ninlil fiaként tartják számon, és Holdistenként ábrázolták, Mezopotámia területén mindenkor vízszintes helyzetben látták, ma is így van, mert a hold sarlója, ma is mindenkor így látható. Addig, ameddig meg nem győződtem róla nem akartam elhinni! Vízszintes helyzetben egy ősi bárkát ábrázol, vagy talán bikaszarvat, ezért **Nanát** Enlil bikaborjának is szokták nevezni, szimbólikus száma a 30-as, a holdnapok számára emlékeztet, melyek felett rendszeres változásával uralkodik. A szentélye **Ekisnurgál** - **Úr** városában volt a város északi részén, de a kultusza még Harránban is jelen volt, itt a templomát „**Ehlulhu**” - nak nevezték. Ugyanakkor a fia „**Nuszku**” - fény és a tűz kultuszának az Istene, de már a késői korban (Asszírok kora ie. I. évezred első fele).

ISKUR

Iskur a természeti elemek istene, Iskur kultusza a feltételezések szerint Szíriából, vagy Kis-Ázsiából származott. Iskur a vadviharok és a pusztító jégesők, és a retteget árvizek istenének tartották, de tisztelték a bő termést hozó jótékony arcát mutató istenként is. Félték tőle, mert nekitulajdonították a csatornák eliszaposodását, a földek elszikesedését, és az éhínséget hozó tevékenységét, ezért nevezték helyenként a csatornák felügyelőjeként is. Hamurappi nagykirály a törvényei megsértőire az Iskur (Adad) büntetését kérte, idézzük fel, hogy hogyan *„Adad, a bőség ura, az Egek és a föld öntözésének felügyelője, az én segítségem, az esőket égből, a bő vizet a forrásnál vegye el tőle, országát inséggel és éhséggel pusztítsa, s városa felett haragosan dörögve, országát- vízözön halommá változtassa”*

Iskur kultusza sokfelé elterjedt, így **Bit-Koham**-ban, de Babilonban leginkább, késői korban (ie. I. – évezredben Asszúrban kettős templomot **An**-al közösen, akit az apjának tartottak) építettek számukra templomot, és nagy tiszteletnek örvendtek. Iskur ábrázolása általában szekercével és villámnyilakkal ábrázolták. Határköveken, bikaborjúhátán elhelyezett oltár felett szimbolikus villámmal. Szimbolikus szent száma a hatos (a hatos számrendszert szimbolizálva). A csillagos égen a „**Holló**” (CORVUS) csillagkép volt az övé, a nagy oroszlán képében pedig a „**Regulus**” csillag. A csillagistenséghez tartozott még, mint istennő, eredetileg **In-Nana** az „égbolt úrnője” **Napisti lánya** – Akkádul **Istár**. Megfigyelhető, ahogy a keresztény kultúrában elzarándokolnak Szűz Mária kegyhelyeihez, hasonlóan imádták Mezopotámia területén az **Uruk-i** (É- ANA) templomban az Agadei, a Kis-i, a Marri, az Arabellai, az Asszúri és a Ninivei **Istárt**. Az új Babiloni Birodalom idején **Nabu-Kuduru-Ussuru** (Nabukkó-Donozer) **Istár** istennek építtetett hét Istár kaput, amelyet meg lehet tekinteni Berlinben a Pergamen Múzeum udvarán eredetiben, mert Babilonban, csak másolat található. **Innint** úgy emlegetik, mint **An** lányát, máshelyütt **Nana**, leányának tekintik, vagyis **Samas** nővérének, vagy éppenséggel Enki lányának. Nem kell komolyan venni, mert ennek szimbolikus jelentése van. Vajon ki volt **Innin** férje?

A szerelem és a gyönyör istennőjét társították a megingathatatlan házastársi hűség fogalmával. Számos szerelmi kalandját ismerjük, de a legtöbb végzetesnek bizonyult. Gyönyörű megfogalmazásban adja vissza a **Gilgames** epos VI. táblája Dávid Antal fordításában. Idézzük!

„Volt-e férjed kit nem hagytál el? Volt szeretőd, kit nem csaltál meg? Volt egy is bár, ki nem ment tönkre azok közül, akik szerettek? Tammúznak, a szerelem ifjú, nap - homlokú szép istenének „Ő” vont magához először-csókjaiért mivel fizettél? Sok éven át búsult miattad, sirt érted a megcsalt szerelmes!

S a második? A terketóllú? Gerjesztetted vad szerelemre, hogy ész nélkül rohant utánad, s szárnyát törted, mikor elért már! Megrokkanna bolyong az erdőn, s azt kiáltja - eltört a szárnyam!

*Szeretted a him oroszlánt is, mégis hétszer és újra hétszer - had kinlódják - verembe csaltad! Soha nem ostoroztad e halálra a tüzes mént, a harcra szomjast? Előbb kéjre gyűjtöttad a testét, azután a hátán termettél, hét és újra hét mérföldre űzted, s végre mikor egy tiszta forrás elé rogyott, hogy oltsa a szomját - ivóvizet is föl kavartad! Idős anyja, **Szillili** néné, azóta is zokogva átkoz.*

Hát a pásztort, a szelíd őrzőt, aki hamut szórt a lábaidhoz, aki naponként göbolyécskét áldozott föl tiszteletedre, miután kedved betöltötte, nem változtattad him farkassá? Ré múlt nyája futott elől, furkósbottal kedvelt bojtára zavarta el, és hű kutyái megszabták bundáját uruknak. Isullánu, atyád kertésze, kedvedbe járt... (úrnője voltál)! Virágokat szedett csokorba, asztalodat földiszította, de te rá is szemet vetettél, s csábígtatad ilyen szavakkal:... (-Isullánu, öntséd át belém férfierődet)! Jer, lakjál jól, egyél, igyál csak, hogy jobban győzd,

ha majd velem istennője volt, hanem a csaták a háborúk és a harcok úrnője is. hálsz. Fejet csóvált s így szólott akkor Isullánu, a derék férfi: - Mit követelsz tőlem, te úrnő? Vajon anyám nem süített - főzött otthon nekem, egy szem fiának? Mire való az olyan étel, melyből erő helyett romlást, gyászos véget eszi az ember-?

Meg hallgattad ezt a beszédet, s haragod a kertészre lobbant: vergődő, vak denevérré változtattad szegényt legottan.

S most Én, kellek, engem kívánnál? Látom is már, mily sorsra juttatsz!”

- **Innin** nem csak a szerelem istennője. Tudjuk azt, hogy békés természete miatt a fő tevékenysége a szövés és a fonás volt.

Ismerjük, mint a harcok oltalmazóját. Egy Babiloni Himnusban imígyen szólnak, róla idézem: „Ha a mámorító ital mellett ül, úgy tartja magát, mint bár ha nő, mint egy derék férfi”. A csillagos égbolton Innin a Vénuszt képviselte, melyben a Sumerek az „Ég és földégő fáklyáját” -látták, este nő volt, az esthajnalcsillag képében viszont férfi volt. Innin szimbóluma nyolcszögű csillag (napkerék) volt, ahogy a határkövek ábrázolásairól ismerjük. Pecséthengereken is megörökítették, ott oroszlán hátán állva. (címerállatával ábrázolták).

Szimbolikáját figyelembe véve a hatalom jelképe is és a szimbolikus száma a tizenöt (állítólag Apjának **Szinnek** szentelt számának a fele öt illeti meg).

Egyébb Istenségek

Az eddig ismertetett istenségek a Sumer istenségek panteonjából a legismertebbeket mutatta be, mert a fentiekén kívül még sok száz istenség létezett. A társadalom fejlődése következtében a világnézet és a hitvilág is kivolt téve a folyamatos fejlődésnek és ennek következtében az istenek száma ugyan úgy nőtt, mint ahogy ma megfigyelhetjük a Római keresztyén egyházaknál a szentek és a szent emberek tiszteletével a tisztelt személyek száma folyamatosan nőtt. Nő a szentek, a boldogok, vértanúk és a patrónusok száma. A Sumer társadalomban sem történt ez másként, mert a helyi istenek száma olyan mértékig fejlődött, hogy az istenség tiszteletei területe, csak egy városra, vagy egy viszonylag szűk területre, közösségre koncentrált. A fejlődésnek köszönhetően a Sumerek két nagy csoportra osztották az isteneket, mert így áttekinthetőbb volt az istenek panteonja. Az első csoportba tartoztak az **Égiek** („*Igiguk*”) a másik csoportba a **Földi** istenségek „*Annumakuk*”. Ezek után csak néhány ismert istenséggel foglalkozunk, mert a tevékenységük hatással volt a társadalom fejlődésére. Tipikus mezőgazdasági isten volt „**Ningirszu**” Girszu város ura, vele azonosították „**Ninurta**” a „**Föld ura**”, tisztelete Lagas és Girszu körzetében alakult ki, Ninurtát nagy tisztelet övezte Nippurban is. Mind a két istent **Enlil** fiának tekintették, feladatuk volt a szántóföldek és a harcmesők védelme, ezek után Ninurta az **Orkán** istene is volt. Ningirszu szimbóluma igen sokáig hatott, mert a késői korban, Asszíriában „**Imdigud**” egy mitológiai állat” oroszlán fejű sas „Ninurta” felesége „**Baba**” Lagasi istennő, akinek a szimbóluma a liba.

Ninurta asszonya „**Gula**” istennő „**Nagy Ninkarrának**” – Partvidék úrnőjének- hívták, egész Mezopotámiában úgy tisztelték, mint az orvosok jótevőjét, ki meggyógyítja a beteg embereket, az élőket és feltámassza a holtakat, szimbóluma a kutya. Hamurappi nagykirály a törvények megsértőire a törvénykönyv végén **Ninkarrának** a segítségét kéri. Idézzük fel.

„Ninkarrak, Anum lánya s javam szószólója az É - kurban, rossz nyavalyát, súlyos fájdalmat, mely nem enyhül s melyek mibenlétét orvos fel nem ismeri, amely kötéssel nem gyógyítható, s mint halálos marás el nem távolítható, támasztván tagjaimban, életfogytig sirassa férfiasságát.”

A továbbiakban csak azokkal az istenekkel foglalkozunk, akik az alvilág urai voltak, vagy azokkal ahonnan nincs visszatérés élőember számára.

Sumer szövegekben ez nem lehet más, mint az alvilág, Sumerül és Akkádul is a fő istent **Nergal**-nak hívták, **Enlil** és **Ninlil** fiaként tisztelték, korábban a perzselő nap istene volt, ki tüzekeket okozott és az emberek testét lázzal égette és dögvészt hozott az állatállományra. isteni fivérére **Ninurtához** hasonlóan életeleme volt a háborúskodás, **Nergal** felesége **Ereskigal**. A fejlődés és az idő előrehaladtával a későbbi birodalmak ugyan úgy átvették az isteneket és azok tiszteletét a cselekedeteikkel együtt, csak némileg módosult a nevük.

Nyolcadik fejezet

A Sumer nép hiedelem világa

A fentiekben tárgyaltuk az istenek helyét, szerepét a Sumer hitvilágban, de nem beszéltünk részletesen arról, hogy a hitvilág az emberek hitvilága, hogyan alakult a sok istenhit felől az egy Igaz istenhit felé, vagyis az istenek égi otthonának kialakulása milyen változásokat hozott a vallási nézetekre és a társadalomra. Szeretnék tisztaképet adni arról, hogy a Sumer világszemlélet hogyan kapcsolta egybe a Földet az Éggel és miért a teokratikus uralmi rendszer kialakulásának a lehetőségét tette első helyre az általános gondolkodás és a világszemlélet megértése szempontjából, ezt a kapcsolatot magától érthetőnek tartotta a Sumer társadalom, hiszen az istenek az égben laktak, és onnan irányították a földi ember cselekedeteit. A Sumerek egyszerűen mást elképzelni sem tudtak.

Következőkben nézzük meg, hogy miként lesz a világnézetből ég és földi erők közös uralma a társadalom felett. Az ég és a földi közös uralmi rendszerből két megnyilatkozást nézzünk meg.

1. Ilyen a láthatatlan isteni teremtőerő megnyilvánulása.

2. A maga valóságában létrehozott világmindenség a kozmoszsal együtt, a kozmosz és a föld uralkodó törvényszerűségeivel együtt.

Ebből a két összetevőből jön létre a teokratikus uralom. Az ősi Sumer hitvilág sok ezeréves hagyománya három szóból álló törvény, ez megjelenik ékiratokon úgy, mint rovásírásban, de még a legrégebbi képirásban is megtaláljuk, ezek nem mások, mint az Isteni „*Kinyilatkoztatások*”, melyek a kiművelt Sumer papok fejében már a „*Szellemvilág*” titkainak

ismerete megjelenik. Tehát a tudás birtokába kerültek, így az isteni hatalom lemérhetetlen és kiszámíthatatlan és egyben megmagyarázhatatlan rendelkezéseként a papok megértették és beépültek a Sumer emberek hitvilágába. Így elmondhatjuk, hogy a tudással rendelkező emberek (Papok) voltak az elsők az „Isteni kinyilatkoztatások” - legrégebbi és legősibb részesei. Az „Ó” ismeretanyagukból származik mind az, amit a későbbi társadalmak is átvettek, de a következő vallások is innen merítették a tudásanyagot, így pl. a **Bibliá**-ba található **Patriarkak** kinyilatkoztatásai is mind átvételek a Sumer ősi hitvilágból, mert ez mind meg van írva ékiratos táblákon a **Biblia** előtt több ezer évvel, tehát a Sumer Nép teremti meg a vallási kinyilatkoztatásokat, melyeket a Biblia szerint a **Zsidók** hitét adták. Ebből is látható, hogy a **zsidók** is átvették az ősi hagyományokat, és azt megtartották belőle, ami az „Ó” szempontjaik szerint a hitüket erősítették, mert a zsidóknál belép egy olyan fogalom, amely a Sumereknél nem volt meg, ez nem más, mint az *eredendő bűn fogalma*, de erre majd később vissza térek, mert nem a zsidók kérdéséről tárgyaljuk, hanem a Sumer hitvilág kérdéséről. El kell mondani még azt, hogy a zsidók, vagy a szemiták átvették, és maguk képére formálták ezeket a kinyilatkoztatásokat és magukénak vallják, nem ez a baj, hanem az, hogy ma a tudomány is nehezen tart lépést az új ismeretekkel, mert eredendőnek tartják a Biblia szerint, hogy minden úgy van, ahogy ottan le van írva. Most látjuk, bizony ez jóval korábbi, mert a Bibliát a Sumer ékiratos tábláktól több ezer év válassza el. A kinyilatkoztatások korában még nem létezett sem **Júdea**, sem a **Zsidóság**. A fenséges láthatatlan világteremtő uralmát megteremtette a hit, és így létrehozta az „Egyetlen Isten”- „kettős háromságát”, ezt a kettős háromságot szimbolizálja a két egymásba illesztett háromszög, amely így összefűzve hatágú csillagot alkot, tehát ez a jelkép nem a zsidóság jelképe, hanem a Sumerek hitének a jelképe. A zsidók Dávid csillagaként tisztelik, de ugyan úgy a Római Pápaság címerében is megtalálható. A háromszögek különböző szimbólumok jelei, így az első háromszög a teremtő birtokosait jelenti, így az **An-t, En-lil, En-ki-** személyét, akinek az uralkodási területét a velük szemben lévő, de már a második háromszöghöz tartozó csúcsok képviselik. A központ nem más, mint az egyetlen „**Isten**” szimbóluma, akinek a rendelete az, hogy a háromság istenei (**urai**) a birodalmukhoz érkeznek. Az egyetlen „Isten” hármasságát a világ három dimenzióján juttatja érvényre, ez nem más, mint az **Ég-a Föld** és a **Lélek** egybetartozásának a misztériuma. A Sumer hitvilágban a hatágú csillag „**Egyetlen Isten**” szentháromságát jelképezi, jelképezi az **Ég és a Föld és a Lélek** hármasságát. A Sumer időkből a „Miatyánk szövege így hangzik” idézem:

„Dicsértessék meg a Te szent neved a kétszeri háromságban”

A hatágú csillag nem csak az **Úr-Nammu** törvénytáblájának a díszjele, hanem több hasonló domborművet ismerünk ebből az időből, így az Isztanbuli Múzeum gyűjteményében is látható hasonló domborművet, de a **Mohendzso-Dáro** (India) kultúrkör ugyan így ismeri a hatágú csillagot, mint a Sumer. A kifejlett Sumer társadalomtól veszik át a Babiloniak (Kaldeusok) és az ókor Közel-Kelet népei, így a Föníciaiak és a Kis-Ázsia partjainál lévő népek. A világszemléletük középpontjában az **Ég és a Föld**, vagyis a kozmosz és a **Föld** kapcsolata uralkodó törvényszerűségek az elfogadottak, tehát az isteni akarat mindenkor az égből szállt alá a Földre, mert az események mindenkor az égiek akaratából jön létre (valósul meg), ezt a világszemléletet megtaláljuk az ékiratos táblákon, melyeket ma már a kutatók minden nehézség nélkül el tudják olvasni. Találunk olyan ékiratot, ahol az van le írva, hogy a „*Felső világ királyai*”, ezek a királyok nem mások, mint az istenek, akik egyszerre irányították az égi és a földi eseményeket. Az sem véletlen, hogy az ókori görögök filozófiája azt mondja, hogy *„az ókor népeiről, ha meg akarjuk ismerni Őket, úgy meg kell ismerni azon népek gondolkodását, vallását és a teljes hitvilágát”*.

Csak akkor válik világossá a kora ókor népeinek az élete a tevékenysége és a társadalom szerepe azon a területen, ahol élt és dolgozott, hogyan élte meg az **Ég és a Föld** kapcsolatát, milyen volt a sorsa a társadalmon belül, milyen volt a vallás a politika, mivel ebben a korban

a kettő nem választható el, így a valláspolitikai érvényesül a Sumer társadalmon belül. A Sumer hitvilágban az emberek tudták azt, hogy az emberi cselekedetek irányítása, az felülről történik, vagyis az istenek akaratából történik minden a földön. A Földön csakis az Ég isteneinek az akaratával érvényesülhet az irányító nem más, mint az „**Ég Istene**” az „**Égi Fennség**” ez befolyásolja a gondolkodást az emberek közötti kapcsolatokat a vallásos gondolkodást az istenekről és azok misztériumáról, a mindenható hatalmáról, befolyása van a királyi hatalom érvényre juttatására a király cselekedeteit is az ég istenei irányítják. Éppen ezért a királyok az égi istenek Földi helytartói, tehát a királyi hatalom nem más, mint az istenek akaratának az érvényesülése a király személyén keresztül. Így a hatalom a teokrácia szerint isteni hatalom, amely mindenkor az igazságra van felépítve. Ez a hatalmi struktúra az embert olyan egyenrangú lénynek tekint, mint az isteni hatalom közvetítője, vagyis részese az ember a hatalom gyakorlásának és az isteni akarat végrehajtásának a szereplője. Így az emberek cselekedeteinek a megítélése ugyan csak a törvények, vagyis ugyanazon törvények vonatkoznak, mint az égiekre, tehát az ember ugyanolyan szabad és önálló (egyenlőnek születünk), mint az égiek. A Sumer ember hitte, hogy az égitestekre vonatkozóan az istenek lakhelyei, hitte azt, hogy ott az istenek mindenkor megtalálhatóak, így a csillagokat és a bolygókat azonosította az isteni személyekkel. Ebből az következik, hogy az égi uralom törvényeit az égitestek közvetítik, így az égitesteket jobban meg figyelve feljegyezték a változásokat és minden olyan változást, amely a pályán való mozgásból következett. Ezek a változások adták az isteneknek a kedvezőtlen hatásának az érvényesülését, mert a feljegyzésekből így mindent meg lehetett tudni, hiszen a művelt papok tudták követni a csillagok (bolygók) járását, mozgását és a jelenségek bekövetkezését viszont ki tudták számítani. Mint már utaltam rá az okos Sumer papok az „**Égi Uralom**” földi helytartói voltak, vagyis papkirályok. Minekután a bolygók és a csillagok, vagyis a kozmosz tökéletes rendjén állandó és változatlan törvényszerűségek uralkodtak, így az Isteni gondviselésnek legjobb hirdetői és egyben így példát mutatnak a másik félnek. Vagyis az embereknek a hűségéről, az állandóságról, tehát az isteni akaratot fenntartás nélkül el kell fogadni, mert a Földön minden az isten akaratából történik, vagyis a kozmosz tökéletességét és a pontosságát a Földön is az embereknek tökéletesen végre kell hajtani. Hiszen az ember személyében alkotó eleme az **Ég és a Föld** uralmának úgy, mint minden csillag, vagy égitest. Az új csillagok születése a világmindenségben pontosan meghatározott törvények szerint jön létre és ugyanezen törvények alapján éli az életét, amíg a halála be nem következik, lásd ez ugyan úgy érvényes a földi emberre is, mert a születési adottságok mutatják, hogy ki milyen minőségben folytatja a földi tevékenységét. A Sumer felfogás szerint az élet szabályozója láthatatlan nagy kerék, amely a világmindenséget forgatja, és magába foglalja a tizenkét csillagképet is. Ez a láthatatlan nagy kerék nem más, mint az ember mása, vagyis a Babiloniak **La-Masu**-nak nevezték. Ebből következően tudjuk azt, hogy minden csillagnak meg van a maga titka, mikor a földön új ember születik, mindenkor abból a csillagképből hozza a tulajdonságait, amelyik csillagképben született. Az **Ég-Istennap** egységéből, az életet adó **Isteni** tömeg az a napsugár, amely reá vetül, rá szűrődik.

A Sumer papok a csillagjárások törvényszerűségeinek ismeretével és a csillagok egymáshozvaló viszonyukból meg tudták állapítani, hogy az illető milyen pályát fog befutni a földi élete során, mert rendszereztek a születési adottságokat és a korábbi ismereteket, összehasonlították és ebből jött létre a ma ismert csillagjósolás, vagyis az **asztrológia** tudománya. A fenti törvényszerűségek ismerete lehetővé tette, hogy az életben mindenki részére megállapítást nyerjen a beszolgáltatandó munka teljesítménye, amely az **Ég és a Föld** közös uralmának a hozzájárulását biztosította. (**Adó**) Ezzel kialakult a teokratikus rendszer, amely mindenki részére törvényszerű szabályokat nyert. A Sumerektől a Görögök átvették a Nagykerék fogalmát, és ezt görögül nevezték el és ma is így ismerjük, tehát a Nagykerék neve „**Zodiákus**” az asztránómia fejlődéséből jött létre az asztramentika, majd a fejlődés

eredményeként az asztrológia, amit ma is a mágusok jóslás céljaira használnak. A Sumerek az **Ég és Föld** uralmi rendszerében a világszemléletük mindenkor **Geocentrikus** volt, éppen ezért a történelem előtti népeknél ugyan így meg található volt. Ez a szemlélet az élet **Ura** rendeli így, hiszen az élet ura nem más, mint a fenséges **Nap**, mikor reggel felkel és végig halad az égbolton és a másik oldalon ismét a sötétség birodalmába, eltűnik. A legszebb, amikor az ég tetején, a trónján fényesen ragyog, mert a fényével életet teremt, az étellel szeretetet és megbecsülést ad az embereknek. Nem véletlen az, hogy a Sumer ember, de vele rokon **Mah-Gar**, vagyis a Magyar ember génjeiben ott van a rejtett tudat és a napfelkeltekor keletnek fordul és köszönti a „**Napot**” az életetadót. Ezek a megfigyelések a nyugvó napra is igazak és érvényesek, mert az ősi tudat szerint a NAP ilyenkor nyugovóra tér és másnap megújulva újra felkel keleten és új erőt ad az embereknek a munkájukhoz. Itt ezen a ponton jutunk el a „**Nagy Hős**” legendájához, ahol a Napot a **Nap-Hősét** üdvözlük, mert minden nap bejárja ugyan azt az utat, mint korábban. A Sumer emberek képzeletében a Nap egy azonos kört ír le minden nap, vagyis a **Nap** olyan körpályán mozgott, amely önmagába visszatért. Azonban szellemileg jól felkészült papok a matematika segítségével kiszámolták, hogy a körpálya nem egy szabályos kör, hanem egy összenyomott kör, vagyis ellipszis pályán mozognak az égitestek, hiszen a napok egyszer rövidülnek, míg máskor növekednek, ebből következően megfigyelték azt is, hogy vannak álló csillagok, illetve mozgó csillagok, igaz erre a jelenségre ma még úgy tudjuk, hogy nem tudtak magyarázattal szolgálni. A Sumerek fogalmai alapján, volt a **Nap** világ, vagyis a Nap birodalma a fényességes Nap udvara. Ezt a hitvilágot követve eljutunk az Oroszlán csillagképhez, mert a **Napkirály** ott ül a trónján az oroszlán csillagképében, ott van a hatalmának a teljében, mellette van az „**Ó**” hitvese a királyné a **Szűz** jegyében, a szűz csillagképében. A Szűz a nőiesség mintaképe, hiszen a legszebb illatot árássza, fényességében pompázó finom és lelkiekben igen gazdag, ki segíti a ragyogásban, és mindent megtesz azért, hogy a Napkirályt segítse az uralkodásban. Ez nem más, mint a Napkirály öröme az élet forrása a termékenység léte, mert a két test egyesüléséből jön létre az utód, vagyis megvalósul az utód nemzésének a feltétele, amely nem más, mint a termékenység forrása. A Napkirály másik oldalán ott található a kötelesség is, mert a Rák csillagképnek a csillagai nem mások, mint az irányító és kormányzó embere, akinek a pontosság a legfőbb erénye, így az uralkodás legfőbb pillére. A gondoskodás nagy figyelemmel terjed ki mindenre, az akaratát érvényesíteni tudja a hírvivővel, vagy a futárral, vagyis az **Ikrek** csillagképével, akivel továbbítja a gyorsan megoldandó feladatokat és így mindenkit rövid idő alatt, megtalál. A királyi udvarban a királyné mellett ketten vannak közvetlenül, mellette áll a bíró az igazság őre, vigyázza a javak egyenlő elosztását, valamint „**Ó**” a királyné hűséges felügyelője, minden vétségéért büntetést kap. Büntetését teljesíti a végrehajtó, **Sas a Skorpió** csillagképének a jele. A hit értelme szerint az lenne a tiszta öröm és boldogság, ha a Napkirálynak nem kellene elmozdulni a helyéről, vagyis a palotából, de az égi törvény úgy rendelkezik, hogy neki is el kell indulnia az égi útján. A Napnak a mozgása nem lehet azonos a Kelettől Nyugatig történő mozgással, mert ez az út igen hosszú, már a Sumer tudós papok kiszámították, hogy 25000-földi évet kellene megvárni, amíg a fenséges Napkirály körül ér a Nagykörúton (Körön). A tudomány ezt a mozgást **Precesszió** mozgásnak nevezi. Egy kör egy precesszió. A mitológiai elnevezése a fentitől jóval egyszerűbb, mert Napciklusnak nevezzük. A Nap mozgása egy-egy csillagképben fentiekből következően nem lehet más, mint 2160-évig tart és, ekkor egy újabb állapotba átlépve kezdődik a következő 2160-év számolása, ez folytatódik, amíg a Nap nem járja végig mind a tizenkét házat, vagyis nem teljesíti az egy precessziót (Napciklust). Képzeljük el, hogy a Napkirály a mitológia szerint elindul a trónjáról, hogy bejárja a mitológiai hősök útját és érvényt szerezzen az örök törvénynek. Az óramutató járásával megegyező a mozgása, így eléri a **Rák** csillagképet, és ott figyelmeztet arra, hogy a kötelezettségét teljesíteni kell, majd az **Ikrek**- futára viszi a hírt és segíti a király urát az utazásba. Így a Napkirály a Nyugati

horizonthoz ér a sötétség alámerülési pontjához és ott a **Bika a Vénusz** csillagképében szépséges nőalakban kapcsolja egybe a sötétségbe és ettől a Napkirály, megmámorosodik és felébred. Nincsen más választás, menni kell tovább, így a sötét világba és egyszer csak megjelenik a **Kos-** csillagkép, amely fáradhatatlan és kitartó és hűséges munkájával segíti a Napkirályt, ezért tartja a mitológia a Napkirály leghűségesebb alattvalójának és elkíséri a fenséges urát a Halak- csillagképébe. A Halak- csillagképének a bölcse felkészíti a Napkirályt arra, hogy a mélységek birodalmába érkezett, oda, ahol a halál kapuja áll. **A Halak** jóságos és tiszta jellege megérteti a Napkirállyal, hogy az örök törvény alól még „Ő” sem vonhatja ki magát. A Napkirály így megnyugodva és békében tovább halad a mélypont felé és itt történik meg az égi rend legnagyobb csodája, a halált váró Napkirály a halál kapujába érkezik, oda a mélységek legmélyebbik pontjára, ahol elébe lép egy délceg ifjú képében a **Vízöntő-** csillagképe, aki a korszából az életvizét, már - már a kialvó Napra önti, aki felfrissülve új életre kél. A Sumer ember itt éli meg a feltámadás misztériumát, ezt mutatja mindannyiúnknak az égi törvény, hiszen minden évben meg kell élni az újjászületés misztériumát. Ugyan ezt a misztériumot dolgozza fel, vagy veszi át a Júdai Kereszténység is a Krisztus urunk vértanú halálával, majd harmadnap utáni feltámadásával és a mennybemenetelével. Tudjuk azt, hogy a keresztény misztérium, az Atya oldalán kormányozza a világot, de térjünk vissza az ősi misztérium világába, hiszen ebben a világban más okból alkalmazták és volt elfogadott az életvíz - kultusz, amit úgy fejezünk ki, hogy a kereszténység előtt is vízzel kereszteltek. Ez mind igaz, de az újjászületés misztériuma alapján a **Vízöntő** az életvizét önti és új életre kelti a Napkirályt. A Júdai keresztény vallás esetében az újszülöttet az életvizével ez azt jelenti, hogy az újszülött megszabadul az **eredendő büntől**. Kérdezem én mi az oka annak, hogy az ártatlan gyermek keresztelésekor az eredendő büntől szabadítsák meg az ártatlan gyermeket. Azt gondolom, itt látszik az, hogy a keresztény vallás nem vette át azokat az elemeket, amelyek az igazi okra magyarázatot adna. Még az ősi keresztények szerint a lélek ilyenkor újjászületik. Ha arra gondolok, hogy az emberek miért is mentek a Keresztelő Jánoshoz, akkor lepődnek meg, mert akkor még nem hallottak az emberek Jézus Krisztus Urunkról és annak igehirdetéseiről, tehát nem másért menetek Jánoshoz, mint a Napkirály újra éledésének a misztériumában elnyerni a Vízöntő életet adó vizének az áldását. E gyönyörű misztériumot a Júdai kereszténység átvette a Sumerektől és a **Mah-Gar**, vagyis a magyarai népektől. A Sumer szerint a lelkileg halni készülők mélypontra voltak és miképpen a misztériumban a **Nap-Hőse**, hitték a ráhulló víz nem más, mint az élet vize, így újjá (Újra) születtek. A Sumer hiedelemvilágában felsejlik a titok, mert a legtöbb templomi szobor és dombormű és más emlékek hirdetik, hogy isszák, és az életfát öntözik az életvizével. A fentiekből következik a Sumerektől egészen a Jézusig az életvize a lélek újjászületésének a jelképe, vagyis a szimbóluma. Ha tovább követjük a Napkirály útját a Vízöntő mellett, megpillanthatjuk a BAK csillagképet, melyet az ősidőkben szarvassal azonosítottak (ábrázoltak).

Kilencedik fejezet

Legendák kialakulása

Azért említem meg az ősi elnevezést, mert itt rá ismerünk a Magyar Csodaszarvas legendára, aki a szarvaiközé emeli a Napot, és a hűségét mutatja és egyirányba rohanva egészen a másik csillagképig. Itt láthatjuk, hogy a Napkirály a Szarvas Bak csillagképet **ALUTUM**-nak nevezi, mai szóhasználattal **ÉLETEM**-nek nevezi. A sötétség birodalmába az utolsó csillagképhez eljutunk, amely nem más, mint a **NYILAS**-csillagkép, melyet a Görög mitológia lópatáival ábrázol, tehát úgy, mint a kentaúrt ábrázolják. Kétséget kizáróan Sumer szimbólum, nem maradt fenn erről a csillagképről semmi, a Sumer mitológiában gyakran fordul elő, hogy emberfejű és állattestű, valamint állatfejű és embertestű alakok szimbolizálnak valami jelképet. Valószínűsíthető a mitológiai Csodaszarvas felsőtestében a Napkirályt védő fegyveres harcossá változott, még az alsó teste megtartotta a gyors szarvaspatákat. Lópatáról szó sem lehet, mert a ló sokkal kozmikusabb világszemlélet után lép be a Sumer emberek életébe. A fentiekből következik, hogy a Vízöntő-től a Csodaszarvas és a Nyilas nyargalt el a Napkirállyal egészen napkeletig, itt adják át a **Sas-Skorpió**-csillagképnek, amely maga jellege miatt a magasba lendül a Napkirállyal, aki ismét megjelenik napkeleten a fényét szórva és maga előtt küldve messzire a **Babat**- fényességét.

A Sas szárnyú és Skorpiófarkú csillagkép nem csak világosságba emeli az **Ék-Urát**, hanem a törvényből adódóan a bíróság elé állítja a messzire kalandozó Napot, a „Hőst” és itt átadja a **Mérleg** csillagképével szimbolizált törvénynek, amely ítélezik felette, az ítélet mindenkor felmentő, a Nap-Hőst tisztán és új élettel kerül hitvese a **Szűz**- karjaiba, hogy a ketteik uralmából megkezdhessen a **Földön** egy újabb **Aranykort**. A tudomány azt a 2160- évet, melyet a precessziós nap az **Oroszlán**- csillagképében tölt, azt Aranykorának hívjuk. A vízöntő csillagkép ősi jelképe egy délceg ifjú, kinek a kezében egy korsó van, amelyből a termést fakasztó életvizét önti a Földi rögre.. A csillagjegyek közül az egyetlen, amely ifjú embert ábrázol olyan módon, hogy tevékeny munkát végez, ez nem lehet más, mint az élet megújulásának a jelképe. Önkéntelenül is a mai Keresztény ember az „Isten **Ember Fiára**” gondol, aki a világ megváltásáért az életét feláldozta és a halálából harmad nap feltámadott, ez az „Isten **Fia**” a **Halak** csillagképében áldozta fel magát. A misztérium szerint a világ megváltása a vízöntő korszakban következik be, mert a **Vízöntő** az életetadó megújulás és az újjászületés csillagképe, tehát a misztérium megvalósulása csak is ebben a korban következhet be, mert az ősi misztérium is ezt mutatja be számunkra. Tudnunk kell azt, hogy a **Vízöntő** az életvizének a hordozója, vagyis a megújulás korszaka. A fentiekből látható a „**Nap hősének**” az útja befejeződött és minden kezdődik, előről. A **Nap** visszatért a trónjára és megismertük az útjának állomásait és az ott töltött idő történetét, amely egy bonyolult, de igazságos történet törvényszerűségeinek a története, a korképe, mert a **Földi** életünket mindenkor befolyásolja az égi események sora, amely a **Földi** létünket befolyásolja, és úgy mond, igazgatja. „**Napkirály az Égi**- gondviselésnek az igazságos megértetője és felelős képviselője, az ember pedig az **Égtől** nyert képességei szerint dolgozhat, szolgálja a **Népét**, élhet boldogan, ha megteremti a jövője biztosítékát. Az ősi Sumerek erre azt mondták, ami írva vagyon, hogy „**Kita-Dim-Anta**”, vagyis ma így mondanánk- „Miképpen a menyben-úgy a Földön is”. Meg kell érteni a Sumer Mah-Gar Népek hitvilágát, hiszen nem a bűn léte volt az élete meghatározója, hanem a természeti erők biztosítéka, a Földi létben nem az ellenségeskedés volt a cél, hanem a béke, a megértés és a szeretet. Ez a hitvilág a bűn, vagy az eredendő bűn fogalmát nem ismerte, mert az élet nem az önzésre épült, hanem az

értelemre, az igaz hitre, a békességre. A Földi hatalom megszerzése nem az erőszakra épült, mert ez a fogalom ismeretlen volt a Sumer és a Magyarai népek fogalmai körében, hiszen a hatalom az **Égből szállott alá**, az égiek biztosították a hatalom birtoklásának a jogát és a hatalom birtokosa az „**Istennek Földi helytartója**” - lehetett csupán. Az ékiratos történelmünk igen sok adattal rendelkezik, különösen **Gudea** korából a hét világtájháza temploma iratai alapján ismerjük. Korábban utaltam a Zikkuratu építészet hétlépcsőjére és annak történetére, mivel ismét találkozunk vele. A Sumer Magyarai népek úgy tudták elképzelni az Istenek lakhelyét, hogy az égben laknak, de az égnek a héjazata hét rétegből tevődik össze, amely rétegek szilárd anyagból valók. Ilyen hétrétegről szóló mítoszaink vannak, így éltek az emberek köztudatába, éppen ezért a templomok építése során is ezt, és az elsődleges bolygók ismert mennyiségét vették figyelembe, tehát itt a magyarázat arra, hogy miért hét lépcsősek a toronytemplomok, vagyis a Zikkuratuk.

A Sumer korban a szertartások nem a posványosságban éltek, mint azt a szemiták állítják. Az „**Ő**” uralmuk alatt volt ez tapasztalható, mert a szemiták csak romboltak, úgy a városokat, mint a meglévő magas kultúrát, hiszen nem tudtak vele mit kezdeni. A Sumer korszakban a szertartásokat mindenkor a fennkölttség és a rituális tisztaság jellemezte. Ha közelebből megvizsgáljuk az Ég és a Föld isteneinek a lakhelyét, akkor látjuk igazán, hogy az Ég és a Föld hiedelem világának milyen alaposan kiépített rendszere volt. Hiszen az Ég Istenei közül a legelső az **An** - isten, ki az Ég hét héjazatából a hetedikben tartja fenn a palotáját, ha valaki hozzá be akar jutni, akkor hét kapun keresztül kell haladni és az ott tartózkodó démonok, vagy „Isteni” erővel felruházottak kegyét el kellett nyerni ahhoz, hogy meg lehessen közelíteni **An** - istent. Tudjuk jól, hogy a triadán belül is **An** - az első, vagyis a hetes szám az „**Ő**” általa birtokolt szám, míg **Enlil**- a hatost, **Enki** - az ötös számot birtokolta. Ebből jól látható, hogy a hét égi héjazatból a legbelsőket a három isten, vagyis az istenháromság birtokolta. A fentieket alátámasztva a Sumer **Etana** - égberepüléséről szóló mítikus költemény erről győz meg bennünket. Idézem: „**Etana**-t vivő sas a harmadik megállás után jut fel **Anu** - egéig és további három megállással az utolsó a hetedik égbe, de **Etana** megállítja ezekkel a szavakkal – nem akarok belépni az égbe – állj meg, hogy visszatérjek a Földre.”

Az égi rétegek, vagy héjazatok nem újkeletűek, mert az ősi népek hiedelme szerint a világmindenségnek is párhuzamosan futó hét egymásfölé épült világhegy alakjában települő, azon réteges elképzelés uralkodott, melyeket a kutatók korábban felfedtek. Ezt a világgépet felfoghatjuk úgy is, mint az ősi népek világgelfogásának a hagyatékát, az viszont tény, hogy ez a felfogás a Sumer gondolkodás alappilléte képezte. A Sumer emberek és a rokon népek úgy fogták fel, mint a világ zárt rendszerét, hiszen nem volt könnyű az istenek kegyét és a lakhelyét meg közelíteni, mert az istenek nem mások, mint az **Égitestek**, mint már korábban kifejtettem. A Föld is ugyan úgy hét rétegből tevődött össze. A Gilgames epos szövegében is megtalálhatjuk az utalásokat, mert **Uruk**- városa, hét **Ub**, hét **Da**, és hét **Giparu**-ból állt. Ezt a fogalmat nem is tudjuk másképpen értelmezni, mint kozmikus világszemléletet, olyan szintű kiteljesedéssel, amely a Sumer és a Magyarai népek világgépének alkotóelemeként sajátjuknak és az elképzeléseiknek valós értelmet adhat. Ebből következően a hitvilág olyan szintű értelmezése jelenik meg, amely magába foglalja az égitestek és az istenek kölcsönös kapcsolatát, valamint a kiemelkedő személyek „**ISTENI**”- cselekedeteinek és a hagyományának az őrzését és azt adják vissza a csillagok mozgása és az égitestek egymáshoz való viszonya alapján.

Így őrződött meg a **Nimród**- legenda, a **Gilgames** (Galga-más), igaz Gilgames valószínűleg élszemély volt, de az „**Ő**” hagyományozott legendája ősi időkből eredeztethető, mint az a kor, amelyben élt és uralkodott, hiszen ezeket, a legendákat első időszakban a szájhagyomány őrizte meg az utókor számára **Nimród** = **Nemrótt**. Az írás feltalálásával párhuzamosan leírták és ez az írás öröklődött az utókor számára, vagyis a mi korunkra. A mai ismereteink arra engednek következtetni, hogy ezek a legendák jóval korábbiak, mert a csillagok járásával

ismerté váló legendák és a ma ismert és leírtak néha fedik, illetve kiegészítik egymást, éppen ezért gyanítjuk azt, hogy a korok egymásra épültsége mindenkor megteremtette a kor kiemelkedő személyiségének a legendáját és ezeket valamilyen formába a csillaghithez is kapcsolták. Lassan eljutunk a csillaghit keretén belül oda, hogy meg tudjuk különböztetni a csillagok és a csillagcsoportok közötti és egymáshoz való viszonyukból, hogy ki és miért azt az utat járta, mint a csillagok és a csillagcsoportok tagjai. A hitvilág alapján képezik a csillagok elnevezéseit és a bolygók elnevezéseit, mert mindenkor valamit ki akar fejezni vele a Sumer ember, a Sumer társadalom. Ezek a mítosz elemek mind arra utalnak, hogy az **Ég**- és a **Föld** kapcsolata egy azon személyen keresztül nyer érvényt, amely a földi élet megtestesítője volt korábban. (Ilyen a Nimród a nagy vadász legendája)

Az **Ég**- és a **Föld** szétválaszthatatlanságát adja vissza egy másik legenda, amely nem más, mint a „**Hunor** és a **Magor** legendája. Az ősi hitvilágba az **Ég** és a **Föld** egybetartozásáról nem csak azért következtetünk, mert az ősi történelmet megörökítő ékiratokon **An** - neve megtalálható, és még **En-Ki** - is, hanem mindenekfelett abból a körülményből, hogy a Teremtéstörténetben az isteni erőket megszemélyesítő istenalakok leszármaztatásánál mindenkor az **Ég** és a **Föld** kapcsolatára való hivatkozással a világmindenség így kialakult rendje az **Ég** és a **Föld** egybetartozásával van szemléltetve.

A Sumerek után következő Népek, így az **Akkád** mítos az **Eenuna - Eelis**, vagyis az Akkád teremtéstörténet is ebből az egybetartozásból indul ki, amikor az **Égi**- világmindenséget **An-Sar-Gal** - nek a földi tükörképét **Ki-Sar-Gal** - Sumer és **Mah - Gar** - kifejezésekkel értelmezi. Ebből is látható, hogy az új népek, legyenek azok **SÉMI** - ták, vagy **SZEMITÁK** az első szakaszban a Sumer hitvilágot vették át, majd a Szemitáknál tapasztalhatjuk a nagyobb arányú változásokat, amelyek az „**Ő**” hitviláguk olyan kiegészítő elemeivé váltak, amelyekkel igazolni próbálják a politikai sikereiket, vagy a felsőbbrendűségüket igazolni más népek felett. Ez a szemlélet teljesen idegen volt a Sumer és a **Mah-Gar** Népek körében, mert számukra nem létezett bűn, vagy a bűn fogalma, de különösen az eredendő bűn fogalma nem. A Földről szóló képzetek rendjén kell megismerni az alvilág berendezkedésének rendjét és a létét, mert a Sumerek a léleknek a halál utáni elsőnyughelyét a test mellett képzelték el, vagyis a sírban volt, ahol a test is nyugodott és csak később fejlődött ki az össz halotti lelkeket magába foglaló közös alvilági birodalom képe. Mint emlékezünk a Föld is hét rétegből tevődik össze és a hetedik kapun kellett a halott ember lelkének átjutni a holtak birodalmába. Látni kell azt is, hogy a Sumer írás nem különbözteti meg az írásban a sír és az alvilág fogalmát, tehát azonos módon ír róla, csak a szöveggörnyezet biztosítja a sír és az alvilág különbségét. A fentiekből jól látható, hogy a Sumer képzelődés az alvilágot a Föld hetedik rétegébe képzelte, mely rétegnek külön kapukkal elzárt bejáratai vannak. Az alvilág egy földalatti külön birodalom, amelynek önálló státuszqója van (különálló kormányzata) és ennek a külön kormányzatnak és birodalomnak **Ereskigal** az úrnője. Az alvilág kifejezőjeként a Sumerek a következő elnevezéseket alkalmazták **Kur-Nu-Gin** = az Asszír **Irsit-La-Tari**, ami azt jelenti az ország melyből nincs visszatérés, **GIN** - azt jelenti „Jövés-menés.” Ha figyelembe vesszük a fentieket, akkor látható, hogy aki egyszer az alvilágba került az onnan soha többé vissza nem térhet az élők világába. Azok a kivételek térhetnek vissza, akiket az **AN**- kegye újbóli földi élethez juttatja. Ezt a jelenséget már a Sumerek ismerték, hiszen a mai emberek közül is néhányan a halál birodalmából visszatérnek a Földi gyarló életbe. Ma ezt úgy fogjuk fel, hogy a tudomány eredménye az, ami visszasegíti az embert az élővilágba, de a Sumerek az **AN** - kegyének tekintették (ma isten kegyének tekintjük), tehát a lényeg nem sokat változott. Az alvilág úrnője **Ereskigal** - ki a saját palotájában él, melyről az ékiratos szövegek annyiszor említést tesznek, ilyen írás az „**Istár** alászállása a mélységek birodalmába” című mítos. Ebben az írott anyagban számos belépési szándékozóról megemlékezik, így **Istar**-ról, akihez **Namtar** - így szól „Lépj be, úrnő, az alvilág ujjongani fog neked”, **Kurnogin** - palotája örüljön neked, tehát látható a mitológiai

kép, hogy az alvilágot és annak az Istenét elképzelték. **Ereskigal** - ról tudni kell, hogy a kedvenc állata a LÓ, ami egyben a szent állata is, az ékiratos szövegek több helyen megemlékeznek a csodálatos kancáról, ha ez így van, akkor nem igaz az, az állítás, hogy a Sumerek a lovat nem ismerték, még egy bizonyíték arra, hogy a fent említett állítás hamis volt. Nem csak a sztélén jelenik meg a LÓ, hanem a korai idők írásos emlékeiben is. Tudjuk azt, hogy a Sumer- Mah-Gar hitvilágban már a ló ismerete az ie. III.-évezredben ismert volt, mert a fent maradt ékiratokon megjelenik **Ereskigal** - lovának a neve, amely nem más, mint „**Paripa**”.

Nem csak a ló léte volt vitatott, hanem a kutya létét is sokan vitatták, pedig írásos emlékeink tanúsítják a létét, így a **Nergal** - imádkozó helye **Kuta**- városa volt, amely megegyezik a **Kutya** elnevezéssel. **Kuta** városából Szamarriába deportálták a Sumer- Mah-Gar Népeket, és pedig **Salamanssar** uralkodásának idejében (fellelési helye II. Királyok könyve 17-24-között). Ha a fenti ismereteket tüzetesen megvizsgáljuk, akkor jól látható, hogy mindegyik magyarul jól értelmezhető, így az istenek nevei, vagy a városok nevei.

Tizedik fejezet

Istenek nevei

Nergal = Nyergel-nyargal

An = Én

EN - LIL = EN = ÉN – LIL = Lélek = **ÉN - Lélek**

Maga az isten fogalom nem magyarázható meg olyan egyértelműen, mint magyarul IZ = Lélek – **Ten** = Meleg = **Izten** = Lélek melege = Szeretet melege. Az **Ég és Föld** kapcsolatáról igen érdekes hagyományokat rejt a Sumer Mah - Gar hitvilág, sőt ezen belül a Magyarok hitvilága és a mondavilága igazán jól példázza, hogy miként értjük a Föld és az Ég kapcsolatát. A magyar hagyományok sokkal árnyaltabbak, mint a Sumer. Joggal vetődik fel, hogy a Magyarok a hitvilágukat a Sumerektől vették át és azt tökélyre fejlesztették és itt a Dunamedencébe behozva színesebbé tették a környezetüket a környezetük hitvilágát. Azt is tudjuk, hogy ezen a vidéken ugyan úgy élt az ősi kultúra, mint Mezopotámia területén, mert a **Tatárlakai** agyagtáblák erre a bizonyíték. A Sumerek és a velük élő népek, így a **Subarok**, **Szabírok**, **Mah-Garok** a **Hét-Törzs**-országbeliek (Hettiták), a **Szakák**, a **Hun** népek, akik a hiedelem világukban megőrizték az ősök hitét és a hagyományait, amit ma is ki lehet mutatni a Magyarok **Hit és Hiedelem** világából. Mezopotámiát elhagyva a fenti népek - népelemek rákényszerültek arra, hogy a letelepült életformát amennyire lehetséges megtartsák és a nomádeletformára áttérve mindenkor felkészültek, mert az üldöztetés évszázadai következtek a Sumer és a testvérnépekre. A **Máguspapok** segítségével új erőre kapott a Dunamedencében (Kárpát-medence) az ősi hit és az élet, de a letelepülés és az újbóli **Hon - Alapítás** (más vallást és hitet követelt meg a Magyar néptől, a Magyar népektől.)

A hagyományok legbecsesebbike a **Misztérium** megmaradt a magyar génekbe, amelyet a Magyar nép évezredek óta híven őriz, ilyen a **Csodaszarvas**- legenda.

Tizenegyedik fejezet

Csodaszarvas legenda

A Magyar nép nagyon könnyen veszi a hagyományokat és a hagyománykincsünk őrzését. Ez a szellemi érték öregbíti a hagyományaink megőrzését, de sok esetben, úgy vagyunk vele, mint a gyermek, ki beleszületik a gazdagságba, és így könnyen hagyjuk a kincseinket az enyészetnek a feledésnek. A gazdag ember a forintjaival úgy van, hogy elgurult egy forintom nem jelent gondot, mert van másik, de egyszer a rakott szekér is lefogy, ha nem vigyázunk rá és nem őrizzük meg a javainkat. Ezért történhetett meg, hogy az elmúlt ezer évnek a hagyományaink terén történt romboló hatása miatt lassan, de biztosan feledésbe merül a hagyomány kincsünk. Talán ez az oka annak, hogy ma már sokan nem ismerik a magyarjaink közül a regősénekeket, melyről ki tudja már, hogy hány ezer éve él az emberek emlékezetében, tudatában. A hagyomány az emberek tudatában az ismeretek alapján szájhagyomány útján öröklődik nemzedékről nemzedékre és így a **nép** ajkán a „Csodaszarvas” **legenda**, úgy gondolom eddig kevés ember állt meg és gondolkodott el azon, hogy ezek a gyönyörű mondatok magáról a „Csodaszarvas”-ról szólnak. Idézzünk fel egy regőséneket:

*„Homlokomon vagyon fölkelő fényes Nap.
Oldalamon vagyon árdeli szép Hold
Jobb vesémen vannak az égi csillagok
Szarvam vagyon, ezer vagyon
Szarvam hegyein vannak százezer sövények
Gyulaszlag, gyulaszlag, holtatlan alusznak.”*

Ha megállunk, és mélyen elgondolkodunk, akkor vesszük észre, hogy ez a regősének az égboltról szól, hogy a Magyar nép tudja és hiszi, hogy a „Csodaszarvas”- misztériumába minden beletartozik, ami az égen történik, hiszen ezt egy másik néprege is bizonyítja. Idézem:

*„Csodafia szarvasnak ezer ága-boga,
Ezer ága-bogán ezer égő gyertya:
Gyújtatlan gyulladnak, oltatlan alusznak”*

Láttunk e már szebb leírást az ég jelenségeiről, mint a csillagok ragyogásának és a reggeli elmúlásának a szemléletét. Tudjuk be áll az este „**gyújtatlanul**”-kigyulnak a csillagok az öröktörvény szerint. Reggel viszont „**oltatlanul**” elalusznak, hiszen a néprege még ezt is tudja, hogy a „Csodaszarvasnak”-ahány szörszála van, annyi csillag van rajta.

Sebestyén Gyula „**regősénekek**” című munkájában állapítja meg, hogy a Magyar népköltészetben fennmaradt „Csodaszarvas” az égen tűnik fel. Ez nem más, mint a csillag mozgásából kiszűrt misztikus elképzelés, amely az ősi Magyar hitvilág alapja volt. Ugyan ez megtalálható a Sumer hitvilág hagyományaként is. A Sumerek a hitvilág alakjait a „Csodaszarvas”-t is az égen keresték, az égből jött ősök tisztelete uralkodott a Sumer nép hagyományaiban. Ma már tudjuk azt, hogy a **Júdai Keresztény** vallás térítésével igyekeztek elpusztítani azt az ősi hitet, amelyet az ősi **Magyarjaink** magukénak vallottak. Tudjuk azt, hogy csak úgy lehetett a Magyar népet a Római Keresztény hitre téríteni, ha az ősi hitet megtagadtatják velük, hiszen akkor az öntudat és a hitvilág oly módon sérül, hogy a nép az ősi hitvilágával, az identitásával is szembe kerül, tehát elveszíti az identitását. Szörnyű dolgok ezek, mert a Magyar népet egy igaz Isten hitről rá kényszerítették arra, hogy egy olyan hitet vegyen fel, amely idegen volt számára. Nem igaz az, az állítás, hogy a Magyar nép pogány lett volna, mert az akkori Magyar népnek, mint egy 40% a keresztény volt. A vallások

figyelembe vételével tudjuk azt, hogy az akkori nép kb. 30% mohamedán volt, akkor még nem beszéltünk a Zsidó vallást követőkről, valamint a más vallásokat követőkről. Ha igaz lenne az-az állítás, hogy pogányok, vagyis vallási kép nélküliek és hitetlenek lettek volna, akkor ma nem lenne értelme elemezni az ősi anyagokat, iratokat, agyagtáblákat és minden más, olyan lehetőséget, mint a régészeti leleteknek a vallatását, mert eldöntött tény lenne a fenti állítás. Nem véletlen az, hogy 1526-ban Mária (Habsburg) királynő hat uszály kincset és más anyagot elvitt az országból, amelyek a mai napig nem kerültek haza. Nem véletlen az sem, hogy a Monarchia idején egészen 1848-ig életben volt egy olyan törvény, amely megsemmisítésre kárhoztatta mind azon leleteket, írásokat, amely a Magyar Nemzet ősi létét igazolta. Mi ez, ha nem a Magyar Nemzet ellen fenn tartott diszkrimináció! A természeti vallás a **Hon-Visszafoglalás** (Hazatérés) idején már több ezeréves volt, vagyis több ezer évre tekinthetett vissza. A Júdai Keresztényítéssel igyekeztek megtörni a Népet, hiszen másképpen nem lehetett volna az európai keresztény hitet és annak igájába hajtani a **Népet**. Így is számos esetben lázongások törtek ki és nagy erőket fordítottak ezek elfojtására, lásd Koppány lázadását, vagy a **Watta** féle lázadást, az sem volt véletlen, hogy **Vászoly Herceget** oly kegyetlen kínoknak vetették alá. Az ősi hit úgy élt az emberekben, hogy a **Mah-Gar**-az isten gyermeke, tehát **En-Ki**- a fiú istenemberi alakban, vagyis az Isten gyermeke. A Sumer hit és a Sumer nyelv a bizonyíték arra, hogy az isten = **KIN-GIR**, istengyermek = **Kien-Gir**, de sokszor csak **Kin-Gir**- nek mondták, vagyis istennek. Megfigyelhetjük a Magyar ősök emlékezetében ez az isteni megfogalmazás, kiegészül és így hangzik **Kan-Gar**- ez nem más, mint **Árpad** ősi Nemzetségének a neve tehát, ha közelebbről szemügyre vesszük az Árpád Nemzetséget, akkor megállapíthatjuk, hogy égi eredetű, vagyis **Isteni**, mint tudjuk a hatalom az égből szállt alá. Azt hiszem teljesen logikus az a következtetés, hogy aki isten gyermekének tekinti magát, és az égen keresi az őseit az égből jött ősök tisztelete adja az ősi Magyar hitvilág alapját, tehát minden olyan esemény, amely az örök törvény alapján jön létre az nem más, mint az égiek akarata, vagyis isten parancsa és akarata. Ha egy kicsit belelátunk az ősi hitvilágunk részleteibe és tudjuk azok jelentését, akkor látjuk igazán, milyen magasztos volt az ősi Magyar hitvilág és mennyire emberközpontú, hiszen minden csak az örök törvény szerint következhetett be, vagyis a tiszta eszme biztosította az életet, a jelent, a jövőt. Ezért volt óriási szerepe annak, hogy a népünket és annak hitvilágét hogyan lehetett meggyengíteni. A Római térítéseknek az volt a célja, hogy olyan tiszta hittel élő népet nem lehetett a Római **Keresztény** vallás irányába hajtani, akinek az égi örök törvény szabta meg az életét, a jövőjét, éppen ezért a római térítéssel pusztították a nemes hitet, amelyet a Római keresztényvallás hirdetői pogánynak neveztek, azért, hogy tovább lehessen rombolni mind azt, ami megmaradt az ősi vallásból. A római papok tisztában voltak azzal, hogy az erős hittel szemben tehetetlenek, ezért célul tűzték ki a Magyar néphagyományinak az elpusztítását. A római papság ugyanúgy tisztában volt azzal, hogy a vallásuk számos elemét ugyanúgy az ősi istenhitből, az istentriadából vették át, azzal a különbséggel, hogy nem csak a lélek üdvére, hanem a hatalom birtoklása és lehetősége miatt. Az ige nem az volt a Római Katolikus vallás filozófiájában, hogy a hatalom az égből szállott alá, hanem a hatalom az isten kegye, melyet az Egyház szentesít, vagyis a római **Pápa** engedélyezi, vagy elismeri. A fentiekből jól látható, hogy az ősi vallást fölváltja a politikai vallás, amelyben nem csak alárendeltek és kedvezményezettek vannak, hanem a hatalom birtokosai is. Az ősi törvényt követők estében mindenki egyformán az isten gyermeke és mindenkinek a maga területén megvannak a feladatai, tehát nem igaz az-az állítás, hogy az ősi vallás hirdetői a Magyarok és a rokon népek, de a Hont-visszafoglalóink pogányok (hitetlenek) lettek volna. Bizton állíthatjuk, hogy az új Római Júdai Keresztényvallás az alapokat, mind az ősi Káld Sumer népek nagy családjának vallásából és hitvilágából vette át, melyet a maga képére átformált és ennek megfelelően került leírásra a Bibliába. Abban az időben, amikor a Bibliát írták nem gondoltak arra, hogy egyszer napvilágra kerül egy olyan kultúra írott öröksége, amely fényt

derít arra, hogy a Bibliai- i kinyilatkoztatások nem is annak a kornak a termékei, amely korra a Biblia teszi, hanem néhány ezer évvel korábban egy ősi, de magas kultúrával rendelkező nép hagyatékaként került a Júdai- bibliába. Bárhogyan is történt a római térítés az biztos, hogy minden hagyományt nem tudtak kiirtani a Magyar népből, így a „Csodaszarvas”-legendát sem. Azonban némi változást el tudtak érni, mert a „Csodaszarvas” legendát az égből a földre tudták áthelyezni. Tudni kell azt, hogy a Magyar istenhit mindenkor az örök törvény alapján valósult meg, tehát a hit „Csodaszarvasa”, csakis az égen lehetett, mert ez az egyetlen magyarázata annak, hogy a Magyar ember az eget az **Istennel** azonosította. Nézzünk erre példákat: „isten veled”, vagy „Ég veled”, látható, hogy mindegyik kifejezés azonos értelmet kap, mert az isteni örök törvény érvényesül. Az égnek a törvénye nem más, mint a „Csodaszarvassá”-vallás, amely vezeti a Napot-az, életetadó (isten) a Magyarok istenét (Ung). Ha a Nap mozgását végig követjük a tizenkét házba, akkor látjuk igazán milyen utat, kell megtennie azért, hogy értelmet adjon a „Csdaszarvas” üzenete a népre, a hitre. A Nap járását már bemutattam korábban a precesszió vonatkozásában, de most az egy év vonatkozásait kell nyomon követnünk ahhoz, hogy megértsük azt, hogy a „Csodaszarvas” nem a Földön, hanem az égen fejt ki a tevékenységét. Igaz a **HON** - visszafoglalás korában, mint említettem a „Csodaszarvas” a Földre sikerült lehozni a **Meotisz**- mocsaraiba vadászó és **Hunor és Magor** személyét érintően, valamint az **ALÁN** hercegnő személyére. Ez mind szép, csak nem valós az eseménysor, mert az égi út az, amely pontos képet ad a **Sumer-Mah-Gar**= Magyar hitvilág igazi arculatára. Sok kutató próbálja megfejteni a nagy titkot, de az ősi elemek ismerete nélkül nehéz volt magyarázatot találni arra a kérdésre, hogy miért pont az égen a csillagok mozgása közben keresendő a megoldás. A Mezopotámiai ásatások számos leletén találunk különböző motívumokat, amelyekre sokáig nem volt magyarázat, de a motívumok visszatérőek nem csak a Sumer, de a Perzsa leleteken is, de a motívumok kimutathatóak az összes rokon népeknél is. Egyszer csak fény derül arra, hogy ezek a motívumok nem a Földi jelenségek motívumai, hanem az égieké, vagyis a csillagok mozgásáé, az egymáshoz való viszonyuk mindenkor az öröktörvény szerint történik, éppen ezért meg van minden háznak a maga jelentése és értelme a Földi ember számára. Ma már tudjuk azt, hogy a „**Tündér Ilona**” motívum a Kárpát medencéből indult el valaha a hódító útjára, mert a Csallóköz szigete a **Tündérország**, valójában a mennyei útja az égen a **Tejúton** található. A Tündérország Tündér Ilonája és annak a motívuma bizonyítja azt, hogy a Sumer nép és a rokon népei benépesítették az egész Kárpát medencét a kora ókorban, ebből látható, még egy bizonyíték arra, hogy a Sumer nép nem csak Mezopotámia területét lakta, hanem hihetetlenül nagy távolságokra kiterjedt a birodalmuk, a műveltségük, a kultúrájuk. A **Tatárlakai** agyagtáblák, mellé felsorakozik még egy olyan bizonyíték, amely bizonyosságot ad arra, hogy Európában ugyanúgy megtalálható volt a magas kultúrával rendelkező Sumer nép, vagy vele közeli rokonságban élő nép, amely fenntartotta és továbbította a „**Tudás Népe**nek” a kultúráját a hitét, a vallását. Néhány évvel ezelőtt még úgy tudtuk, hogy Európának nem volt ókora. A felbukkanó leletek azonban arra engednek következtetni, hogy igen is volt, csak ma még keveset tudunk róla, hiszen mások voltak az Európai viszonyok, így az éghajlat, a vízrajzi, valamint a kultúrtörténeti viszonyok. Remélem nem egy történelmi időszaknak, kell el telni ahhoz, hogy megismerjük Európa ókorát, hiszen ez mindannyiunk érdeke. E kis kitérő után térjünk vissza az égi jelenségek megtárgyalásához, mert a Nap járását kell követnünk az ég házaiban ahhoz, hogy megértsük a „Csodaszarvas” legendát, vajon ez hogyan kapcsolódik a Sumer és a Mah-Gar= Magyarok hit és hiedelem világához.

A Nap az Ikrek csillagképében kétlényegűvé válik, így lesz az Ikrek csillagkép a Mah-Garok= Magyarok és a **Hunok** ősapjának az eredője. (erre még később vissza térek). A Magyarok Istene a **Nap** megjelenik a Tündérországba, **Tündér Ilona** országába, ahol a **Nap** a

Magyarokat nemzette. Erre idézzük fel Magyar Adorján gyűjtését, amely így hangzik. „Tündérek érkezének, Fehérközből jövének, Hozzánk betérnek, széplányt keresének”

Ebből következően a Sumer **Dingir – II - Ama**, vagyis az **Életet Isten-Anyja**- azt bizonyítja, hogy a Sumernek nevezett őseink a Dunamedencében éltek (átvétel Badiny Jós Ferenc-től). A Tündér Ilona a magyar hitvilágban több ezer éve meg volt és a Hon (vissza)

foglalás idejében újra visszakerült ez a hit arra a területre, amely a korábbi kiinduló pont volt. Ami azt jelenti, hogy az itt élő Népek átvették volna, de a Római Katalikus vallás képviselői igyekeztek ezt csökkenteni azzal, hogy mindez barbár szokás és hiedelem. Ezért támadták az újonnan bejött nép hitét és hitvilágát. Az ősi Magyar hitvilágon belül a Tündér Ilona legendája előbb meg volt, mint a Sumereknél, vagyis az élő Mah-Gar népesség előbb ismerte a Tündér Ilona Mah-Gar Itonáját, mint a Folyamközi Sumerek. A Tejutat a hitvilág szerint a Tündérek tánca, vagy a Tündérek fordulójaként Kárpát medencében nevezték, tehát így őrződött meg a nevük, ebből látható, hogy miként kap értelmet a Csallóközi lányok tánca elnevezés, amelynek a súlyát csökkenteni, illetve meg kellett változtatni, mert a Hont-visszafoglaló magyarjaink lelkében és a hitvilágában ott élt a Tündérek Országának Itonája, melyet, mint már említettem sikerült a földre lehozni és Alán hercegnővé degradálni. A Magyarok Csodaszarvasa már nem azt az életet élte, mint az- az ősi hitben jelentette a magyaroknak. Magyar Adorján gyűjtése eredményeként hívta fel a figyelmet arra, hogy a „Csodaszarvas” nem a Földön kell keresni, hanem az égen. Idézzünk fel egy részletet a Magyar Adorján gyűjtéséből. „Ahol keletkezik egy ékes nagy út, Amellett keletkezik egy halastóállás...”

„Halastóállás” a vízöntő csillagképe belenyúlik a **Bak** csillagképébe, amely azt jelenti, hogy a mi „Csodaszarvasunk”- egy szép folyóvíz melletti halastóban, vagyis „*Toállásban gázolva legelészi a sást.*” Itt a magyarázat arra, hogy a Perzsa királyok trónjának (Darrejosz) lépcsőjén ábrázolt „*Oroszlán- Bika*”- viadalát ábrázolják, mert az égbolton ugyanaz megtalálható.

Leon és Bull Combat kimutatta, hogy a jelenet nem a Földön, hanem az égen játszódik le. Ugyan is az Oroszlán csillagképe a zeniten van akkor, amikor a Bika csillagképe teljesen a horizont alá a sötétség honába kerül. Darrejosz trónján az oroszlán támadja a bikát, vagyis siettetni a bika csillagkép letűnését. Ugyan ez látható egy **Úr** városából származó agyag táblán, ahol az oroszlán harcban áll a bikával, jól láthatóan itt a bika támadja az oroszlánt annak jeléül, hogy a **Káld-Sumír** hitvilág a bikától, vagy is a bika- korszakától kezdte az időszámítást, így az égi **BIKA** a hatalom szimbóluma. A mitológia szerint szükség van az égi állatokra, így a „*Csodaszarvasra*”, ki a szarvai, közé emeli a Napot, az életet adót és így viszi a **BIKÁVAL** szemben lévő csillagkép felé, hogy abból a lehető legrövidebb időn belül felemelkedhessen a világosság fenséges birodalmába. A **Napkirálynak** a megsegítése az égi törvény szerint állandó, a misztika minden eszközét és elgondolását magába hordozza, és magába rejti. A „*Csodaszarvas*” a szarvai, közé emeli a Napot, hogy így a naperő újra éledésének legfontosabb segítője legyen, ebben a csillagképben nyeri vissza a Nap az erejét és így a „**Fény Fia**” szüntetik meg december-23-val a sötétség hatalmát járva. Ebből láthatóan a **NAP** ismét növekedni fog, tehát a fény birodalma felé veszi az útját. Tudni kell azt, hogy a Sumerek nem tekintették a **Zodiákust** egyszerű körvonalnak, ha nem egy szalagnak, vagy egy széles övnek, amely 27 foknyi széles volt, amely szerintük **Világegyenlítő** volt. A Sumerek szerint a 27-fok széles szalag közepén haladt a világ **Eklíptika**, ezért a szalagot három uralmi területre osztották, 9-fok volt az égi erő **AN**-isten uralmi területe, 9-foktól északra **En-Lil** uralmi területe, 9-foktól délre **Enki** uralmi és védelmi területe volt.

A sumerek rájöttek arra, hogy a **Vízöntő** csillagkép csillagainak többsége a déli szalagba tartozik, így a sumerek **Ku-Ur-Ku** névvel illették, vagyis a „*Csatornák hatalmas ura*”-ként tisztelték, amikor a Nap elérte és átküldi az áldást, hozó sugarait akkor tetézték a folyók a tavaszi áradás bekövetkezett és így termékennyé tette a földeket az alvilág és a vizek Istene **En-Ki=Enki**. A fentiekből látható, hogy a **Vízöntő**, milyen nagy tiszteletnek örvendett, mert

részese volt a földi emberek Isteni gondviselésének. Az őseink és a Sumerek hite szerint a Vízöntő csillagkép körül egy égi mező volt, amelyet az „Égbolt tengerének”, vagy is az élet tavának neveztek. Az „Élet tavának” gondozása, szabályozása valamint az ellenőrzése a Vízöntő feladata volt. Ez a magyarázata annak, hogy az egyetlen állatövi jegy a Vízöntő, amely férfialakkal van ábrázolva, ez nem más, mint az „Ember fia”, ki ad „Életvizét” hozza el számunkra a korszakában. A Magyar hitvilágban találjuk meg a „Cet halat” amelyben az élet „Tavát” az állatöv „Szűz”- jegyével közvetlen kapcsolatban áll. Ez a hitvilági forma csak a magyaroknál található meg.

Ez a titokzatos köd nem más, mint a Tejút ködének a levezetése a **Szűz**- jegyéből a **Mira** csillagképen át a **Cet**-hal hiedelme, legendája, tehát a cet-hal is az égi jelenségek egyikét bizonyítja. A **MIRA** csillagképe felett egyesül a **Halak** csillagképének a két ága, a Halak-innen nyerik az életet az „Élet tavából”. Ha ezen, csillagképben jobbra haladunk megtaláljuk az „Életvizének az urát” a Vízöntő csillagképet. Ezek után vesszük észre, hogy csak fele van a déli szalagon, vagyis az emberiséget istápoló **Enki** Isteni erő hatásterületén, a másikfele az **Ég-Ura** és a lélek „isten fia lélek”- területén átnyúlik. Tudjuk azt, hogy az életvizére mindenkinek szüksége van, így érthető, hogy a **Bak**- a hátsó lábait vízben látjuk, tehát az élet tavában, éppen ezért a babiloniak a **Bakot** sokszor halfarokkal ábrázolták. A halfarokkal való ábrázolás bizonyítja azt, hogy a „Csodaszarvas”-ról szóló hitvilági elem milyen erősen élt Mezopotámiában, mert a „Csodaszarvas” a tóállásban legelészi a sást, tehát látjuk, hogy a **Bak**- csillagkép „Csodaszarvassá” lényegült át és az élet tavából legelészi a sást a lába, viszont vízben van. A **Bak** csillagképnek a lábai tényleg a tóállás vizében vannak, de nem veszik el a vízbe, tehát nem merül alá. A feje messze az Ekliptika felett elnyúlik és a szarvkoronája már a lelkek isteni erő területére, nyúlik. A helyzete okozza azt a tudatot, hogy amit a magyar hitvilágba rejtett és megtartott magának belőle az mind érvényes a sumerek által leírtakra, az ékiratos agyagtáblákra. Már ezt a motívumot ie. IV.-III. évezredben ismerték. Igaz még mindent nem ismerünk a hitvilágot illetően, de meg van minden lehetőség arra, hogy megismerjük, mert az ékiratos táblák ezrei még a sivatag homokja alatt vannak, a feltáratlanok viszont talán egyharmada került megfejtésre. Tudjuk azt, a babiloni feltárásokból, hogy a „Csodaszarvas” **Népet** nevezték a „**Tudás Népének**”. Az ókori írók a „Csodaszarvas”-ról, de csak töredékek maradtak fenn belőlük, így ie. 260.- körül **Berosus** görögül író lefordította görögre „*A Bél világossága*”-c. művét, de csak töredékek maradtak az utókorra. **Hilpresht**-professzor ékirat megfejtése szerint így hangzik a mű egyik megfogalmazása, idézem:

„Ha az égi tündöklő Szarvas jegyében összeállnak a bolygók, a Föld elpusztul egy iszonyú tűzvészben”.

A „Csodaszarvas” a szarvai közt viszi az ég jelét a Napot, az életet, adót. „Az életnek a tűzét”, amelyen rajta ragyognak a csillagok (bolygók), így pörköli a tüze a világot. Ma azt tapasztaljuk, hogy az ősi titkok egyre jobban fölfedik magukat, így a „Csodaszarvasá válik” a Mah-Gar-ok és a sumerek hitvilága tele van szarvas motívummal, szimbólumokkal. Elérkeztünk oda, ahol a „Csodaszarvas” az agancsai, közé veszi a Napot az életet adót és a **Bak** csillagképében anyagi formát öltve, így isten fiává és új erőre kél. Az új erő nem más, mint a feltámadás misztériuma, melynek segítségével egyensúlyba hozza az égi rendet, a fényt, a világosságot, az erőt egyesíti az igazságot, a tudás eszközévé teszi. A Sumer és a Mah-Gar hitvilágban az **Ég és a Föld** úgy kapcsolódik egybe, mint a tükörképével, vagy az alak az árnyékával. (átvétel Bobula Idától). A **Bak** csillagképében az „**Égrend**” törvénye érvényesül úgy, hogy a Nap az „**Ég Királya**” oda belép és átlényegül „**Csodaszarvassá**”, vagyis az égrend minden mozzanata elősegíti és szolgálja a Nap új erőre való kelését, a feltámadását, a megújulását a földi életre az éltető megindulását. Ebből következik a Nap a „**Csodaszarvas**” agancsai közül szórja a sugarait és így valósul meg az élet újra indulása a haldokló világból. Láthatjuk az évszakok változásaiból, hogy a tél az elmúlás világát idézi,

amíg a Vízöntő új életet ad a Napnak és megindul hosszú vándorútján a Bak csillagkép felé, és vele elhozza a tavasz első jelét, a Napnak a fénye nem csak világít, hanem megfelelő hőt biztosít, tehát az élet melege is egy azonos úton jár. A Bak csillagképet elhagyva fut a „**Csodaszarvas**”-unk a szarvai között a **Nappal** a **Nyilas** csillagkép felé. Ez a csillagkép, amelyet a Görögök Kentaúrnak jelöltek, e sorok írójaként már utaltam rá, hogy a „**Csodaszarvas**”-unk itt átlényegül egy égi harcossá és a szarvasunk lábai semmi szín alatt, nem lehet lópata, mert a Sumer hitvilágban a ló, mint szimbólum, lényegesen későbbi. Itt **Layard** professzorra kell utalni és hivatkozni, mert az általa közölt szimbólum nem más, mint a „**Génius**”, ahol két emberalaknak szintén halfarka van, illetve a lábaik halfarokban végződnek. A fentiek semmiképpen nem vonatkozhatnak az **Ikrek** csillagképére, mert ezek igen messze vannak a „**Tóállástól**”, hanem valószínű, hogy a **Nyilas** csillagkép a „**Tóállási**” **Ikrekkel** is szimbolizálásra kerül, tehát a Nyilas - nak kettőssége van, vagyis kettős a feladata és így egyben a kifejezése is. Ugyanis a Nyilasnak segíteni kell az előrehaladásban a „**Napkirályt**”, a szállítás miatt kerülhetett alá lótest, vagy a „**Szarvas**” lényegült át az évezredek során **Lóvá**. Ma még nincsenek erre megfelelő bizonyítékaink. A Nyilas csillagképnek a nyilai viszont a **SAS** madár szívére van szegezve, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy ha nem akarná felemelni a „**Napkirályt**” a világosságra, akkor kilóné a nyilát, tehát így már láthatjuk a Nyilas értelmét, hiszen a **Skorpió** régen **Sas** madár volt. Az ősi hiedelem szerint a Nyilas csillagképet a hagyomány **Iker** jellegűnek tartotta, mert a **Hunor** és a **Magyar** vitézek, akik nyilazva üzték a „**Csodaszarvas**”, tehát üzték, nem vadászták. Ebből látható hogy a Magyar „**Csodaszarvas**” legenda régebbi, mint a Sumer hiedelem világ. Látható a Nyilas csillagképétől a Nap útja, nyilvánvalóan a világosság birodalmába halad a **Skorpió** (*Sas-Turulmadár*) csillagképébe, amely felemeli a Napot és elviszi a mi „**Tündér Ilonánkhöz**” a **Szűz** csillagképébe. Tudnunk kell azt, hogy a Szűz csillagképéhez vezető út, amelyben létre jön a kilencedik csillagállásban a „**Napkirály** és a **Tündér Ilona Násza**”, amelyből megszüli az Iker csillagkép **Hunorját** és a **Magyarját**. Ez a „**Csodaszarvasnak**” az Isteni megdicsőülésének az útja, vagy más szóval a „**Rejteki Útja**”. A hitvilág az emberiségnek a kifejezője a népek lelkiségének a kifejezője, tehát más népeknél ugyan úgy jól látható, hogy kialakulnak a legendák, a mitológiai elemek, de nagyon sok esetben a kialakult mitológiai elemek átöröklődnek az utánuk következő népekre. Néha módosulva, vagy általuk vallott nézetekre átfórmálva és így új értelmet adva mindannak a hiedelem világnak, amely az emberi kultúrát megalapozza. Lássunk erre példát, ilyen a „**Gilgames**” epos, amely valószínűsíthető, hogy a „**Nimród**” legendából került átfórmálásra. Ha megfigyeljük, akkor a görögöknél is jól látható, hogy miként veszik át a korábbi kultúrák hagyatékát, és miként formálják át a maguk hitvilágának megfelelően. A Görög kultúra látszatra önálló, de ha a mélyebb összefüggéseket megvizsgáljuk, akkor látjuk, hogy az alaptételeket Ők is az ősi kultúrnépektől vették át, így a Sumer hitvilágból. Láthatjuk az istenek feladatát, szerepét és a tevékenységét, a párhuzamokat a Sumer istenek cselekedetei és a szellemisége között. A Sumer hitvilág csillagképeinek jelentéseit megvizsgáljuk, akkor látjuk milyen csodálatos és törvényszerű az a hiedelemvilág, amely a csillagok járását követi, valamint értelmezi az egymáshoz való viszonyát. Most nézzük meg a **Szűz** csillagképétől a Vízöntőig terjedő **Tejút** szimbólumát, amely nem más, mint az **Óriáskígyó**. Ez a nemzés szimbóluma, mint tudjuk az „**Életvizét**” viszi a **Szűznek**. Ez a szimbólum a titokzatosság kifejezője, a „*”kígyóvá változva elér így a „Tündér Ilonához” és megtermékenyíti „Napkirály Tündér Ilonát”, majd ebből a szimbólumból születik meg, mint már említettem a mi Hunorunk és a Magyarunk. Igaz a szemiták bevitték a kígyó legendát az „Ő” hitvilágukba, de más formába, mert itt a kígyó a gonosz megtestesítője, mert Évát bűnbe csalja, és így létre jön az eredendő bűn fogalma. (lásd a Genezist a Mózes öt könyve I. kötet 3-15.). A Babiloni sémi hitvilágban az égi út helyett fává alakul, amely nem más, mint a tudás fája, amelyen tekereg a kígyó. Ez a gonoszság és a bűn megtestesítője. Látható miként*

kerül le a földre a kígyó a bűn kifejezője, a fenséges gondolatból hogyan lehetett a bűn, az álnokság degradált formája, hiszen a Sumer Mah-Gar hitvilágban látható volt, hogy milyen nemes feladata volt a kígyónak, vagyis a Tejútnak, a szemitáknál viszont az értelmezés hiánya miatt a bűn hordozójaként, a gonoszság jelképeként jelenik meg. Tekintettel arra, hogy Mezopotámiában és még az Égei kultúrában is, valamint a Kárpát medencében is a felkelő **Hold** nem vízszintesen, hanem csak nem merőlegesen áll, így a **Holdat** nem Bikának, hanem kígyónak nevezik. A **Bika** korszak elmúlásával a kígyó a feltámadás és a reinkarnáció szimbóluma lesz, így a 3-as szám a szimbolikus száma.

Amikor a **Vénusz**-királynője meghal hajnalban **Égi Bikává**, vagyis a fogyó **Holddal** együtt 251.-ik napon teli hold lesz. A 250.-ik napon megjelenő teliholdat a mitológia „**Égkirálynőnek, Égkirálynő Oroszlánjának**” nevezi. Ezzel a szimbólummal jut kifejezésre a vallásos hiedelem az **Égi Bika** és az **Oroszlán** a 250.-ik napon bekövetkezett telihold ünnepén a **Napisten** és a **Holdisten** tiszteletét egyazon időben teljesítették. A fentiekből látható, hogy az égi jelenségek miként függenek össze a földiekkel, valamint az örök törvény által létrejött vallásos hitvilági hiedelemmel.

Tizenkettedik fejezet

Nimród legenda

A Sumer és a Magyar nép életében úgy maradt fenn a Nimród legenda, hogy a szájhagyomány öröközte nemzedékről, nemzedékre. Igaz ma már megkopott ez a legenda, de azért sokan ismerik a magyar nép ősatyjának a történetét, de azt már kevesen, hogy a teljes legenda történéseit szintén az égen kell keresni a csillagok között. A népi hagyomány szerint Nimród - volt a Föld legelső királya és a magyarok „**Ősapja**”. A legenda szerint nála volt az ég fényes gyűrűje, amelynek önálló élete volt. Amikor Nimród valahova elment a gyűrű nem ment vele és azt is tudni véli a népi hagyomány és a hit, hogy a Nimród gyűrűje világított. Törvény volt arra, hogy a gyűrűnek mindenkor ott kellett lenni, ahol a Magyar nép volt. A világ végezetéig a Magyar nép között marad és világít, amíg a fény véglegesen el nem vész. Nimród gyűrűje volt Atillánál és a „Hont-Vissza”- foglaló Árpádéknál is, mert ez a gyűrű mutatta az utat. Ez a gyűrű addig marad a magyaroknál, amíg a „**Fényességes Ur**” vissza nem veszi, de ha visszaveszi, akkor minket (magyarokat) is visszavisz ebből, a Földi nyomorúságos világból, oda abba a fényességes otthonba, ahol fényesedik az „**ÚR**” otthona, ahol mi magyarok vétettünk, vagyis ahonnan származunk. Onnan származunk, ahol fény világít, ott ahol az örök fény van, ahol kiteljesedik a béke és a szabadság. A Néphagyomány figyelembevételével követhetjük, hogy Nimród a világ első királya volt és egyben a magyarok első királya is. Világossá válik a hagyományból, hogy Nimródnál volt a magyarok fényes gyűrűje, amely nem lehetett más, mint a „*Csillagvilágú*” fényes gyűrű. Amikor eltávozott Nimród ebből a földi gyarló világból, egyértelmű, hogy ez a gyűrű nem ment vele, tehát nem temették el. Felvetődik a kérdés, hogy miért nem temették el, mi volt ennek az oka?

Tudjuk a legendából és a hagyományból, hogy a gyűrűnek a következő uralkodónál kell maradni. Ennek a gyűrűnek a Nimród népét kell szolgálni, erre a szolgálatra törvény van. A gyűrűnek a világ végezetéig a Nimród népénél kell maradni addig, amíg ez a nép kihuny, vagyis mint nép megszűnik létezni, mint „*nép*”. A tradicionális folyamatosság hagyományát örökíti át a magyarság őseire, majd a magyar népre. A mitológikus emlékezés érdekessé teszi az ősi nép hitét, de a fényszámmissztikán alapuló „Fényes Isten” említése már elvezet bennünket az égi világba, a „*Világ Fényes Ura*” említése a fényt, a világosságot és a tudást hozza el ennek a népnek. Ha tovább követjük a mitológiai elemeket, akkor látjuk, hogy a „*Fény Istenének*”, vagyis a „*Fény Urának*” van lehetősége és kizárólagos hatalma visszavinni a gyűrűt a néppel együtt ebből a nyomorúságos Földi világból. Ha a világmindenség „*Fényességes Ura*” rendelkezhet ezzel az erővel, akkor egy vallástörténeti képet kapunk az ősi legendákról és a hagyományokról, mert nincs joga ezt a népet senkinek a földi törvények alapján megsemmisíteni, vagy más isteni erővel reá hatni. Ebből következően lehet látni, hogy az örökvilágosság a lélek és a szellem örök szabadsága él, ahogy a régi magyar mondás is bizonyítja, „*Ott mindig örök fény van és szabadság*”.

A néphagyomány mélységéről árulkodik az, hogy a szakrális hagyomány emléanyagában a szakrális király személye Nimród a magyarok ősatya, azt is tudni kell, hogy a „*Fényességes Isten*” akaratát teljesíti. Igaz az is, hogy az ősi hagyományok területén nagy a rendetlenség, szándékos felejtés, vagy az akaratlan felejtés. Erre a felejtéskérdésre vissza fogok térni a

„Hon-Visszafoglalás” és a vallási kérdések kapcsán. A magyar hagyományban Nimród neve fogalom, mert számos mítikus elem és meseszerű hagyomány öröklődött az utókorra. Ha körbe járjuk ezt a témát, akkor látjuk igazán, hogy milyen hatalmas ez a mondanévi és milyen összetett ez a történet, amelyet a magyar nép megőrzött, mint legendát. Tudjuk a Nimród legenda, milyen lehetőséget takar, és milyen mélyek a hagyományai a magyar nép életében. Tudjuk azt, hogy a magyar ember Nimród személyében tiszteli az ősatyját, a magyarok ősapját, a gyűrű első urát, az első koronás földi uralkodót, mind ezt tiszteljük Nimród személyében. A fenti felsorolást azért ismerjük, mert a Bibliában és a magyar nép ősi hagyományaiban mind megtaláljuk. Tudjuk azt, hogy az „Égi nagy vadásról” legalább két féle legenda maradt fenn az utókorra. Az egyik a „Nagy Vadász”, vagyis „Hatalmas Vadász” az Úr előtt, míg a másik a „Földi” uralkodót jelöli meg. A „nagy vadász” jelenete nem más, mint az égi küldetés „nagy vadásza”, amelyhez nem rendel a hagyomány semmiféle Földi történetet, sőt az „Asztrálmítoszi” jelentését is homályosan fogalmazza meg. A másik megkülönböztetése a Nimród legendának a „nagy vadász” földi tevékenységével függ össze. Itt arról van szó, hogy Nimród a „nagy vadász” vigyázza a földet és az eget. A bűnös embereket levadássza, illetve megbünteti, ha kell az égen, vagy a földön teremt rendet, tehát ahogy a népnyelv ismeri, levadássza azokat, kik nem teljesítik az „Égi törvény” előírásait. Tudni véli a néphit, hogy Nimród ismeri a csillagok bölcsességét, a csillagok rejteki útját és Ő maga a földi és az égi dolgok Atyja, mindent lát, olyanokat is, amit a földi ember nem láthat, tehát rendelkezik a minden tudás eszközével. A tudásának van egy olyan állomása, amivel maga Nimród rendelkezik és olyan képességgel is, mint a feledés feletti uralom, vagyis Nimród nem feled el semmit. A néphit tudni véli azt is, hogy Nimród király a föld egyik legnagyobb építetője, mint ember erőben hatalmas volt, erősebb mindenkinél, a tudás hatalmával rendelkezett, tehát Papkirály-volt. A legenda szerint az általa épített épületek elviselték az „Ég terhét” a „Fény Istenének” a tudása segítségével jöttek létre. A mítikus épületekre olyan kapukat építetett, amelyek a fény segítségével nyíltak, illetve záródtak. Ez a fény olyan volt, amelyet csak a beavatottak ismerhettek. Ez a beavatási szertartás egészen az ókortól a középkorig megvoltak, és csak a beavatottak ismerhették, vagyis titoknak minősültek. Akik ismerték ezt a titkot, azok mind a fény urává, illetve fényessé váltak, vagyis a tudás birtokosai. Nem lehet véletlen, hogy Nimród királyunkról, az maradt meg, hogy az égi és a földi hatalmát szintén a fény vezérelte, tehát a fény segítette a cselekvésben, vagy a láthatatlan tulajdonságainak elérésében. A magyarok ősatyja és egyben a föld első királya, nem csak uralkodó volt, hanem a népek lelki vezetője is. Tehát földi uralkodó, aki népének lelki és egyben avatott vezetője is. Mit érthetünk a fenti fogalmon?

Úgy gondolom nem nehéz kitalálni, hogy a hatalom az égből szállott alá és így Nimród az ősapánk a világ első királya „*papkirály volt*”, tehát „**Patesi**”. Ez a megállapítás elvezet bennünket egy mitológiai tradícióhoz, amely legsértetlenebbül az utókorra hagyományozta és így meghatározója lett a Magyar hagyománynak, de az Európai hagyományok alapjait is képezi. A Nimród legenda az archaikus hagyomány által ránk maradt, ez nem más, mint Nimród minden tevékenységében az első, így az uralkodásban, lélek ápolásában és az „Ő” világa egyben a lélek eredetének a világa is. Tudvalévő a dolgok eredete, a dolgok eleje egyben, valamint a végének is a találkozási pontja, ezért az eredet urának, magának az élet eredetéről és annak állapotáról tudósít bennünket. Az eredet mindenkor és egyben a világosság is, a fény, a hatalom, a szeretet szimbóluma is. Nimród volt az első ember, aki megismerhette az égi és a földi tudományokat, az isten tudtával azt elsajátíthatta, majd megengedték neki az égiek, hogy a tudást elrejtse, és csak azok birtokolhassák, akik megérdemlik, vagy érdemesek rá. (Pap királyok). Ez a tudás olyan tudás volt, amely a földi és az ég minden tudását magába foglalja, ez a tudás megegyezett az „Istenek” tudásával. A Magyar legendában kevésbé érvényesül Nimródnek az isteni tudása, mert az maradt meg elsősorban a hitvilágunkban, hogy a földi tudást, az emberek és a népe javára fordította.

Tudnunk kell azt, hogy Nimród ősapánk a tudást olyan mélyen elrejtette az ellenségei elől, hogy az isteni bölcsesség a csillagok bölcsessége, az emberi lélek titkának az emberi hatalmat is elrejtette az emberek elől. A hagyomány tudnivéli azt, hogy a világ teremtésének szakaszában az isten nádveszőt adott a kezébe, hogy a történeteket jegyezze föl az utókor számára (Írnok), mert egyetlen lény uralhatja a földet, ez nem más, mint az ember. A hagyomány szerint a toll, vagy a nád, helyenként aranypálcaként, jelenik meg a hagyományban, úgy tudja a hagyomány, hogy a történetek feljegyzése „*Kőben*”-történt, vagy agyagtálákba róva maradt meg az utókorra, éppen ezért beszél a hagyomány a tudás kövéről és, mint Nimród az ég csillagai közé rejtette el. Ez a kő fényt áraszt, és az égen világít, így a tudáskövét örökre megjelölte. Nimródról igen sok jelző maradt fenn szájhagyomány útján, vagy a kéznyoma által, vagyis írott formában. Nimródnak köszönhetjük azt az isteni adományt, amely nem más, mint a beszéd adományozása a világ népeinek, de különösen a magyaroknak. A hagyomány szerint jó pásztorként gondoskodott Nimród a népéről, a magyarokról, mivel a magyarok ősapja volt, névadományozó és „*Édesapja*” volt a népének. Az égigyűrű fogalmával eljutunk egy új szakrális hagyomány megteremtéséhez, amely meghatározza a király feladatát, uralkodói tevékenységét és az őrző, a vadász, az égtől hatalmat nyerő, égi fényből való, az égi gyűrű birtokosa, tehát a szakrális királyság feladatkörét és a hatalom gyakorlásának az eszközét. Tudni kell azt, hogy Nimród nem csak a hatalom gyakorlója, hanem a népének a gyógyítója, a gyógyító erejét a csillagokból nyeri, vagyis közelebből az „**Orion**” csillagképéből. A magyar néphagyomány ezt a csillaghalmazt más néven ismeri, amely nem más, mint a népnyelv által ismert *Kaszáscsillag*. A Kaszáscsillag azt mutatja, hogy a fenti világok és a lenti világok nagy vadásza Nimród, tehát az égi világok és az alvilágok vadásza, ami ebben döntő fontosságú, hogy a lenti és a fenti birodalom nagy vadásza erejével bír. A magyar hagyomány megőrizte az utókor számára, hogy Nimród a Nemzet Atyja, akire kettős szerep hárul, így az égből kapta a koronát („*Gyűrű*”), amely erőt adott neki arra, hogy egyszer lent a magyarok ősapjaként a világ első uralkodójaként, másodszer az égihatalmánál fogva égi vezetőként is megjelenik. A néphagyomány az égihagyománnyal azonosítja az égig érő fa legendáját, amelynek a teteje az ég felsőrészében van, ahol Nimród csillagként világít, mint a magyarok ősapja, ott van „*Ő*” a legenda szerint, ahol Atilla és St. László járja az égi útját. A hagyomány tudja azt is, hogy Álmos vezér ugyan úgy Nimróddal kapcsolatban állt, sőt Nimród egyenes ági leszármazottja volt Álmos vezér. A fentekből jól látható, hogy a Magyar hagyomány mennyire kötődik az ősi legendákhoz és azokhoz a karizmatikus személyekhez, amelyek a történelmünk során sorsfordító szerepet játszottak a népünk életében. Nimródnak a nyelvahagyományozó szerepe igen fontos a magyar nép életében, mert a hagyomány úgy tudja, hogy a magyar nyelv a világ első nyelve, amelyből a történelem során új nyelvek alakultak ki, fejlődtek ki. Jelentős szerepe van **Nimródnak** az őskirály és az ősapja fogalom kiteljesedésében, mert az első király, csak egy olyan karizmatikus személy lehetett, aki képes lehetett a népet úgy nevelni, hogy érvényesült a tudás, a bölcsélet, és az emberi tisztelet, tehát ezt a népet beragyogta a fény, a tudás fénye. Ennek a népnek az uralkodója nem lehet más, mint egy karizmatikus személy. Nimród további nagy érdeme, hogy az égi adományt a nyelvet lehozta a népe közé, és azt ott meghonosította. A Bibliai Nimród nem azonos azzal a Nimróddal, amelyet mi ismerünk, mert a Biblia olyan képet rajzol Nimródról, amely idegen a mi számunkra. A hagyományból tudjuk, hogy Nimród egy karizmatikus uralkodó volt, aki mindent megtett a népéért és elhozta a népének a tudást, a szeretetet és a fényt. A bibliai Nimród egy negatív figura, aki lázadozik az isten ellen és egy zsarnok uralkodó képe rajzolódik ki a Biblia anyagából. Azt kell mondani, hogy a bibliai Nimród „**idegen**” a magyar ember számára, mert a mi Nimródunk egy karizmatikus és felvilágosult, tudással rendelkező bölcs uralkodó volt. Amit a Biblia állít Nimródról azt a szemiták adták jellemzőként róla, de az igazság nem a Bibliában van, mert a legenda 5-7-ezer évvel régebbi, mert a Bibliát az ie. IV. század végén és a III. elején írták az

ősi Sumer hagyományokból és a kinyilatkoztatásokból. Az írója nevét is ismerjük (Berrosus), vagyis a görögül író Babiloni főpap személyét kell ebben látni. Az is tény, hogy a Zsidók a fogság után át vették a Sumer nép bibliai tanításait, amelyet a maguk javára átváltoztattak. Igaz már utaltam a bibliai magyarázatokra egy korábbi fejezet kapcsán, hogy miként sajátították ki egy letűnt nép kultúráját a „Zsidók”, a maguk javára átfőmálva, de arra nem számítva, hogy ennek a kultúrának és letűnt nép kultúrájának a hagyatéka egyszer napvilágra kerül, és azt mindannyian megismerhetjük. A mítoszainkat a hagyomány szintjén megpróbálták a néppel elfogadtatni, a hagyományokat idegen tradíciókra átültetni és az idők homályába azt visszaadni. A hagyományainkat és a mítoszainkat kicserélt formába azt a népnek visszaadni. Ezzel a ténnyel szembesülünk akkor, ha megnézzük a mesekincsünket és összehasonlítjuk az ősi hagyományainkkal, ekkor válik világossá, hogy a mítoszaink élnek a népünk lelkületében, annak igen mélyek a gyökerei, egy nagyon távoli világba vezetnek vissza mindannyiunkat, egy olyan világba, amely nem más, mint a régi napkelet. A mesék világában megfigyelhető, hogy a gyűrű nem kap szerepet, mert a gyűrű átalakul a „*hatalom*” jelképévé, egy olyan szakrális eszközzé, amely nem más, mint a hatalom jelképe a korona. Megfigyelhetjük a Nimród legendák mindenkor a bajba jutott embereken, vagy népeken segít, hiszen Nimródnak feladata a tisztesség megőrzése, valamint a Földön biztosítani az Égi igaz törvény végrehajtását. Ezért kapta a földön az első uralkodói jogot és feladatot, mert kötelessége példát mutatni az utána következőknek a hatalom gyakorlásából az élet tisztaságát védelmezni és ápolni kell. Az utókor nehezen talál magyarázatot arra, hogy a Nimród legenda változatok, miért verbális úton terjed, tehát beszéd, vagyis szójhagyomány útján maradtak fenn. Fölvetődik egy kérdés ezzel kapcsolatban, és pedig az, hogy a Nimród nevében a válasz is benne van, hiszen a Nimród néphit szerint „**Nem-rótt**”-ot jelent, vagyis nem írott, hanem a nép ajkán élő és hagyományozott. Ebből látható milyen összetett ez a kérdés, mert a szójhagyománynak nagyobb a súlya és a szerepe ebben a formában, mint a „**Rótt**”-betűnek, vagyis az írott formának.

Meg kell ismernünk a Bibliai miszticizmust, ahol Nimród átlényegül a gonosz megtestesítőjévé, amely igazából idegen a Nimródi hagyománytól, tehát a Biblia szerint kígyóvá változik, és sárkány alakjában rendelkezik az égből kapott hatalmával, vagyis a gonosz megtestesítője válik belőle. Az ilyen jellegű Bibliai magyarázatot vissza kell utasítani, mert ez nem más, mint Ósátyánk rossz színben való feltüntetése, amely teljességgel idegen a magyar hitvilágtól, a bűn világa nem a magyar nép hagyatéka, hanem a „*szemita népeké*”. A Biblia ószövetségi része nem más, mint a magyar nép és annak a hagyományainak a lejáratása és az ősi hitünk világának a szétzúzása elősegítő irata.

Ilyen formába már az Ókorban megkezdődött szemiták részéről a magyar nép lejáratása, valamint a hitvilágunk megalázása. A Bibliai teremtés arról beszél, de különösen a „**Talmud**”, hogy a csábítás kígyója, amely nem más, mint Nimród egyenesen Évával párosodott és így jött létre az eredendő bűn. A Biblia és a zsidó Apokrif iratok és a benne található átírások mind hamisak és rossz fényben akarják bemutatni Nimródot. Erre megkapjuk a hiteles magyarázatot, mikor a földi hagyományt az égen áttekintjük és a kapcsolódási pontokat megismerjük. Mielőtt az égi hagyományt áttekintenénk, szólni kell a korona legendájáról, mert a magyar hagyomány úgy tudja, hogy a korona kőből lett. Nimród gyermekkorában történt, hogy a tengerpart sziklás felületén sétálgatott és a felette lévő hegyről az ellenségei köveket görgettek le azért, hogy Nimródot elpusztítsák, vagyis az életére törtek. Ekkor csoda történt, mert a Nimródot fejen ütő kő egy ragyogó fényes koronává változott. Nimród ezt követően a fején hagyta azt a fényes követ, amely valójában egy királyi korona volt és így „**Ő**” a világ első királya, vagyis a Föld első koronás uralkodója lett. A „*Szent kard*”- legendáját is ismertetni kell az igen tisztelt olvasóimmal, mert ez ugyan úgy a hatalom jelképe, mint a korona. A „szent kard” legendája kísértetiesen hasonlít az „**Atilla**” kardjának a történetéhez. Nimród kardja nem más, mint az égi kard, amely arra

szolgál a földön, aki az égi törvényeknek nem tesz eleget, azt Nimród ezzel a kardal kényszeríti a törvény betartására, ha ez nem lehet célravezető eszköz, akkor Nimród levadássza azokat az égi kardal, akik a törvényt nem hajtják végre. Ebből is látszik, hogy nem a saját akaratából teszi azt, amit tennie kell, hanem az ég istene égi törvényeinek a földi végrehajtója, igaz hitet és remény oszt, fényt és tudást adó földi királya. Megemlékezésre került a gyűrű, a korona, az uralkodói kard is, de nem utolsó sorban beszélnünk kell az uralkodás egy másik eszközéről a gyémántgyűrű és aranytollú égi mítikus ragadozó madárról, amely a mai napig vitatott SAS, ma a magyarságnak ez a madár a „*Turul*”. Ez a Nimród történetbeli madár egy kardot húz ki a földből Nimróddal együtt. A véletlenek összejátszása, hogy az „**Árpádház**” totem állata éppen ez a ragadozó madár. Azonban az ábrázolásoknál az utóbbi időben a „*Turul*”-t sas ragadozó madárt már másként is ábrázolják, ha végig követjük az eredet mondát, akkor meg figyelhetjük, hogy a „*Turul*” nem más, mint egy Sólyom-féle ragadozó madár. Erre ékes bizonyítékaink vannak, mert a Hun-királyaink az ókor folyamán a fejletlen ékesítő korona tetején egy stabilizált „*Turult*” viseltek. A Hun-Szkíta kurgánokból előkerülő leletek a legékezebb bizonyítékai annak, hogy az őseink királyai milyen hatalmi jelvényeket viseltek. A származáselmélet is azt bizonyítja, hogy a Magyarok a „*Turul Nemzettség*” fiai. A „*Turul*”- madár ábrázolásakor nem véletlen, hogy a lábával hatalmi erőt sugárzó égi kardot tartja a lábával, a hármashalom ábrázolása már csak egy lépés a mitológiai megfelelésnek, mert a népnek spirituális és egyben mítikus védelmet nyújt. Az itt említett szakrális és mítikus elemek mind megtalálhatóak a krónikáinkban és természetesen a Nimród legenda bármely változatában. Ha megfigyeljük, a mai hitvilágunkat az már teljesen ellentétben áll az ősi hagyományokkal, tehát itt érthető tetten az, hogy a mai vallásunk nem azonos az ősi hagyományainkkal. Fel kellett hagynunk a hagyományainkkal a Judai Kereszténység tanainak a magyarokra való ráerőszakolásával, tehát ezt a Magyar népet a hitében és hagyományaiban alázták meg a „**Zsidó Ortodoxiával**” és annak tanaival. Bizonyára sokan nem tudtak ebbe belenyugodni és, mint ismerjük a történelmünkben lázongások törtek ki emiatt. A nép lelkületében és a hitvilágában megmaradtak az ősi hagyományok birtokában, amelyeket a génjeinkbe éppen olyan mélyen benne vannak, mint az ősi Nimród legenda, vagy az eredet tudatunk. A Nimród személye és története megmaradt a magyar nép emlékezetében, mind ez arra mutat, hogy egy „*népet*” meg lehet alázni, de az öntudatát elvenni nem lehet, vagy kiirtani úgy, mint a férget. Az eredettudatunknak köszönhetjük, hogy népek és nemzetek születésének és történelmének ismerete nem veszett el végleg a múlt távoli homályába.

„*Nimród*” által egy népnek a mi „*Nemzetünknek*” a tudata megmaradt a Magyar nép tudatában, amely biztosíték arra, hogy ez a nép újra fel tud majd támadni, emelkedni oda, ahonnan az örökségét és a tudatát, valamint a származását a fényel, a világossággal azonosítja. Ez a nép a magyar, amely a Földön egy ősi nép, még akkor is, ha ezt sokan nem akarják tudomásul venni.

Tizenharmadik fejezet

Nyelvemlékeink Nimród által

A nyelvemlékeink között tudjuk, hogy a Magyarság rendelkezett egy inicialikus képírással, amelyet a kutatók megtaláltak azokon a helyeken, ahol valaha a „**Magyari népek**” éltek és alkottak. A nyelvtudomány igen messziről vezeti le az írás kialakulásának a múltját. Abban nyilvánvalóan nincs vita, hogy az írásnak a nyelváltali kifejezőjének kell lenni, magába foglalva a nyelvet tudó és a nyelvében élő népet és annak hitét, a lelkeségét és annak kifejező erejét és annak megnyilvánulásait. Mint már említettem egy korábbi fejezetben az írás történetének a vizsgálata során minden tudományág egyetért azzal, hogy az írás első megjelenési formája a képírás, amely a kifejezés bonyolultságát igyekszik követni, és újabb kifejezővé válik, ha a képi megjelenítés mellé már egyéb jeleket felhasználunk. Ha mégis kevésnek bizonyul és így újabb jelek felhasználásával új kifejező eszköz jön létre, amely nem más, mint a jelrendszer. Jelrendszerrel már újabb fogalmakat lehet kifejezni, vagyis az írásban meg tudjuk jeleníteni. A magyarság írása egy kicsit eltér az írástörténetét taglaló tudományos munkáktól, mert a képírás után az ékírást és annak a képi megjelenítését taglalja. A magyarság írás fejlődése a rovás felé irányul, amelyet ma úgy ismerünk, hogy „**Székely Rovás**”, vagyis a hagyományaink „**Nimródi**” tehát „**Rótt**” írással van dolgunk. Miért Rótt írásnak nevezzük a rovásírást? Azért, mert ezt az írásformát igen ritkán rótták kőbe, mert az írással bíró embereknek nem volt lehetőségük a kőbevéséhez és éppen ezért késsel, vagy még korábban a jeleket éles kővel a fába vésték, vagyis bele rótták. Az írástudomány kutatói sok esetben az arabiai írást is rovásírásnak minősítik, ami a mi számunkra a legfontosabb, hogy a Szkíta írással hozzák összefüggésbe a „Székely” írásunkat. A tudomány álláspontja szerint „**Kusita**” írásnak ismeri el, vagy „**Kassu**”. Azt állítja a nyelvtudomány, hogy a rovásírás elterjesztésében a „Kusita” népek jártak az élen, azok terjesztették el „Föníciában”, majd a későbbiekben az Égei világban és nem utolsósorban Kisázsiaiban is. Azt hiszem, el kell fogadnunk Oláh Imre álláspontját abban a tekintetben, hogy az ősi ősmagyar rovásírást tűzzel, vassal irtották. Az emberek emlékezetében fenn maradt és őrizték a titkot. Ez a rovásírás nagy valószínűséggel az ősi Szkíta írásrendszerből öröklődött a magyarságra. A magyarság rovásírásának a felszámolására a történelmünk megadja a választ, mert a felszámolásnak az volt a célja, hogy ezt a népet eltávolítsa a hitétől és a hagyományaitól. A cél az volt, hogy ez a nép az írását elveszítve a hagyományait is felejtse el, hogy a későbbiekben a tőle idegen a nem inicialitikus latin írást, és annak bevezetésével lassan a szellemisége is polarizálódjon és így az új tanokat befogadva új világképe alakuljon ki benne, elfelejtve vele az ősi múltat. Árnyaltabban fogalmazva a Magyar népnek latinizálódni kellett. Az átvétel sugallt célja nem lehetett más, mint a korábbi ősi rovásírás beavató és hit örökségét adó jellege megszűnjön és elfelejtődjön.

Térjünk vissza a régmúltba és az ie. III.- században élt „**Berossust**” vegyük kiindulási pontunknak. Berossus az a Babiloni főpap, aki maga is görögül írja az írásait, és tőle tudunk meg sok olyan dolgot, amely már régen elfelejtődött. Tőle ismerjük a „**Bábel**”-tornyának a legendáját, „**Ó**” hagyományozta az utókorra és tőle vették át a Biblia-írók a „**Sumer**” (Sineár) földjének Bábeli történetét. Elöljáróban nézzük meg nyelvészetileg „**Berossus**”-nevét közelebbről. A régi korok görögösítését és latinosítását lefejtve erről a névről, már más értelmet kapunk, így a „**Ber**”, Berus, Beros, Berovó stb. Ha közelebb visszük a magyar nyelvhez ezt a nevet, akkor észrevesszük, hogy egyik, másik változata a magyar nyelvben értelmezhető, így a berovó – értelme - bevés, berója, beírja. Tudott dolog ma már, hogy a

nevek kialakulása terén valamikor a foglalkozás volt a döntő, mert a foglalkozás alapján különböztették meg az embereket, tehát feltételezhető, hogy ez a tisztességes Babiloni főpap a nevét a foglalkozásáról kapta, vagy kaphatta, hiszen írással, az írás rovásával foglalkozott. Talán neki volt meg a lehetősége, hogy az ősi Babiloni hagyományok ősi írásait megismerje a könyvtárban és azokat megismerve a saját tapasztalataival kiegészítve újra írásba foglalva hagyományozta az utókorra. Berossus volt az a személy, aki a Babiloni könyvtár anyagai között olvashatta a „Nimródra” vonatkozó legendát a kezdetek kezdetének a világról szóló történeteket. Így juthatott el a „Vízözön” legendáig, amelynek az emlékképei a Biblia által is ma ismerősök a mai ember számára a köztudatba rögzültek. Ma senki nem feltételezné, hogy itt egy régi történettel van dolgunk, amely a Biblia keletkezési időpontja előtt több ezer évvel ezelőtt történeteket ír le. Ez a történet olyan nép kultúrájának a hagyatéka, amely a történelem színpadáról már az ie. A II.-I.- évezred során eltűnt. Igaz ez a nép eltűnt, de a hagyatéka még ma is ott él az emberek tudatába és a géneken keresztül ma is tovább öröklődik. A „Teremtéstörténetet” ismerve Berossus és a Biblia írói (papság) jól ismerték a történetet és az ismert anyagot jól összegyúrva a szemita teremtéstörténet hitvilági anyagával az ószövetség részévé tették és a szemiták így a magukénak vallják. Tudjuk ma már azt, hogy ezek a történetek nem a szemiták történetei és hagyományai, hanem az ősi „Turáni”, „Sumer”, „Mah-Gar” – hitvilág aranykincsei, vagyis a hitvilágunk alapjait képező mondáinkat és a hitvilágunkat rejtő és foglalja magába. Az erőszakos görögösítés és latinizálással kapcsolatában egy magyar kiváló kultúrtörténeti írónk „Várkonyi Nándor”-, aki irodalomtörténész volt, Várkonyi észrevételezi az olyan nevek és szavak eredetiségét, hogy lefejtő róluk a ráakódott más nyelvek hagyatékát és így tiszta, vagyis letisztított neveket kapunk, akkor vesszük észre, hogy ezek a nevek valójában mit is mondanak egy régiség bűvár számára. Nézzük meg Mózes nevét, ez a híres bibliai személy egyiptomi neve „Mo-sze”, tehát a Bibliai nevek igen sok esetben szemita nevekké változnak, holott azok a személyek valószínűleg nem szemiták voltak. Erre legyen példa a „NÍLUS”- neve, mert görögül „Nílus”, de az egyiptomi neve „Nilu”, vagy „Nyila”, amely = a „Nyilas”- al egyenlő. Azt hiszem előbbi megvilágítás, jól szemlélteti, hogy a nevek milyen változásokon mennek keresztül és a rokon népek nyelvezete mennyire hasonlítanak a „Magyar nyelvre”. Nézzünk meg egy másik nevet, amelyet szintén görögül „Eufrátesznek” (Eufrates) ismerünk, tudjuk azt, hogy az ott élő népek „Euf-Rat”-nak az- az Eufrat- nak hívták. Berossus (berovó) írja „Balas” a Jupiter fia meghalt „Nimród” (Nimród) a népével „Sineár” földjéről jött, ahol kijelölt egy várost, s ott egy nagy tornyot építtetett az özönvíztől való megmenekülés emlékére. A megmenekülést követő százharmincadik évben (Nimród akkor uralkodott), „*mint a földi világ első uralkodója és az uralkodásának a földi éveinek a száma ötvenhat esztendő*”.

Ez a torony ma is a népek emlékezetében él, hogy itten történt meg az emberek nyelvének az összezavarása. Szeretném eloszlatni azt a tévhitet, hogy ez a torony Babilonba épült volna, mert az igazság az, hogy az „Istenek” szent tornya az Uruk városában található, mint már erre korábban utaltam. A Bibliai hagyomány nem azonos a Nimród hagyománnyal, mert a Bibliai hagyományban az a következmény, hogy elveszíti a nép hagyományait és a tradícióit, valamint a királyát. A biblikus hagyományban-életben tartott események kapcsán, azonban a Nimród legenda tudja azt, hogy a hagyomány alapját mindenkor az égi törvény határozza meg, vagyis Nimród atyánk a tudást, azt az égi régiókba az ég csillagai között rejtette el a Népe a „Magyarok számára”. A bibliai hagyományban, életben tartott esemény nem más, mint a **Bábel** tornyának a legendája. A legenda szerint isten nem nézte jó szemmel, hogy az isteni magasságokba törő toronyépítés továbbépítésre kerüljön, éppen ezért az építés megakadályozására az isten a népek nyelvét összezavarta, hogy ne értsék meg egymást és így az égigérő torony, már nem épülhetett meg. „*Frazer-nek és Eliad-nak*” az a véleménye, hogy ez fent említett történet jóval korábbi, mint azt a Biblia leírja, mert ezek a történetek

Nimróddal vannak kapcsolatban. A Biblia szerint az emberek maguk dicsőségére építették a Babel tornyát, és ezért az isten szétszórtja őket a világba.

Jozefus Flavius a toronyépítésről másként emlékezik meg, a Bibliával ellentétben nem hallgatja el a torony építójét, tehát az építtetőnek meg nevezi Nimródot. A toronyépítés céljaként nem a dicsőséget említi, hanem Nimród népe az isten megcsúfolására tornyot emelni készült, ha Nimród felépítette volna a tornyot, akkor újra vízözönt bocsátott volna a földre az isten, „*Föld népének*” elpusztítására. Erre nem volt szüksége az „*Égi Isteneknek*”, mert a népek nyelvének az összezavarásával elejét vették a nimródi terv megvalósításának. Ami a Nimród képet illeti a magyar hitvilágban úgy maradt fenn, hogy Nimród az óriás, a hatalmas és a jóságos uralkodó, aki a népének elhozta a tudást, a nyelvet és az írást és annak a tudományát. Gondos uralkodóként végezte a dolgát és a tudást a Magyar nép kiválasztott fiaira hagyományozta, akik nem mások, mint a „*Mágus papok*”, akik örökölték a tudást az égi törvények titkait. A Magyarország és a vezetőjük a hatalmas Nimród egyes vélemények szerint keletről költözött „*Baktriába*” a Hunok országába, amelyet „**Hunniának**” neveztek. Így emlékezik meg a történelem hajnalán élt Nimródról azt tudatva, hogy Nimród a fekete Kusok gyermeke volt, aki az emberek számára felfedezte a tudást és a mágiát, mind ezt el is rejtette a csillagok között, hogy az avatatlanok kezébe ne kerülhessen. Azt viszont a hagyomány megőrizte, hogy az embereknek adományozta a bölcsességet és a tudást, a tudományt, ezzel rejtkei úton megismert tudással felruházta a Mágus papokat, akik viszont a népet oktatják, mindazon ismeretek elsajátítására, amelyek a nép életét szebbé és jobbá teszi. Nimród ősatyánk cselekedeteit követően itt a földön egyre szaporodnak az ellenségei, és az életére törnek, éppen a vérontás elkerülése végett az ég csillagai, közé menekül, és onnan ellenőrzi, hogy a mágusok hogyan adják tovább a népnek a titkokat, figyeli a népének a múltját, a jövőjét. Tudjuk azt, hogy más népek, így a görögök és az asszírok is merítették a Nimród hagyományból, mert a Nimródról tudták, hogy ismeri a világot, ura a mágiának és azt is tudták róla, hogy a hagyomány továbbadásának is a mestere. A ránk hagyományozott hagyományból tudjuk, hogy az Asszír városok alapításánál is jeleskedett és jelentőset alkotott, mert a hagyomány úgy tudja, hogy Nimród alapította Ninivét, majd Nimród (Nimrud), melyet Kalhu néven is ismerünk. Sztrabón görög történetíró szerint „*Semiramis*” fia „*Tammus*” révén jut a nap kultuszhoz és ezt a kutatások részben már meg is erősítették. Tehát a Szemiramisz életével kapcsolatban tudjuk azt, hogy a Szír „*Deketo*” gyermekeként látta meg a napvilágot, Askelon (Aszkelón) városában született és anyja kivitte a vadonba, ahol a galambok etették a csőrükbe hordott tejjel, addig, amíg egy Szemiramisz nevű ember (pásztor) meg nem találta, a pásztor felnevelte a kislányt. Oly csodálatosan széplány cseperedett föl, hogy azt meglátta a „*Nimmus*” (Nimmusz) Asszír király és az első látásra beleszeretett a gyönyörű hajadonba és feleségül vette. Élete során számtalan csodát tett és az élete végétével galamb alakjában végleg elrepült a földről.

Igen tisztelt olvasóim szeretném azokat meg nyugtatni, akik a Bibliából ismerik a Bibliai ősatyánkra vonatkozó történeteket, vagyis a Júdai kereszténység hitvilága szerint Ábrahámot kell tekinteni a mi ősatyánknak. Azt hiszem, ki kell ábrándítani mind azokat, akik el is hiszik a Bibliai magyarázatot, mert ez a zsidókra és minden szemita népre igaz a Biblia magyarázata, de nem igaz a Turáni népekre, de különösen nem igaz ez a Magyar népre, a Magyar fajra. A Magyar nép ősatyja nem lehet más, mint az ősi hitvilágunk „Nimródja” a Föld és az Ég nagy vadásza, ki elhozta nekünk a tudást, a szeretetet és nekünk adta a **mágiát** a mágus papjain keresztül. Ha ez így van, akkor miért nem várhatjuk el, hogy több tisztelettel és atyai szeretettel legyünk irányába. Nézzük meg a mítikus világban, hogyan született meg a mi ősatyánk Nimród.

„*Egyszer történt vala igen régen „Innana” a „Nap- Isti” (Napisten) lánya letekintett a Földre és Uruk városában lévő szent kertben ott állt az „Ó” „Hulappu” nevű (Hu-Lu- Pa)*

fája és ennek a fának a tetején van Im-Di-Gud-nak a fészke, a fa aljában viszont lakik egy kegyetlen mérges nagy kígyó”.

Az ágak között meghúzódva él egy romlott „Nő”-személy, amelyet „Lilit”-nek hívnak. A kertben a fa mellett sétál Nimród és Innana, meglátja őt és kéri az apját a „Napistit” engedje Őt le a földre. Mondá, „akkor földi törvények szerint kell élned, ugyan úgy földi halandóként, ami azt jelenti számodra, hogy a földi életed után le kell menned az alvilágba oda, ahova az Én fényem már nem ér el, ott az alvilág ura nem más, mint „Ki-Gal”, vagyis „Er-As-Ki-Gal”. Tudd meg azt, hogy ottan már segíteni neked nem tudok”.

Innana vállalja a földi életet, mert az első látásra megszerette „Nimródot”, akinek álmában megparancsolta, hogy vágja ki a „Hu-Lapu”-fát és készítsen belőle nászagyat (Prof. Dr. S. N. Kramer)- szerint oltárt (Nimród agyonüti a kígyót) a kígyó a megtermékenyítés szimbóluma és így a megtermékenyítés feladata Nimródra száll át.

„Imdigud” ott hagyja a fészket és „Enki” „Ea-hoz” megy, az ékiratos tábla törött és olvashatatlan, mondja ezt S. N. Kramer Prof. A következő rész már Nimród házasságáról szól arról, hogy menyasszonyt választ a szüzek közül. Nimród és Innana földi halandóvá lett isteni személy házasságát mi sem bizonyítja jobban, mint a sémi Akkád himnus, amelyben leírják az „Istar alászállása az alvilágba” című történetet, amelyet már korábban ismertettem

(Az *Istenek című fejezetben*) Istar felajánlkozik Nimród-nak, aki az ajánlatot visszautasítja és így Ők a világvégezetéig örök ellenségekké, válnak. Ebből a részből és a történekekből jól látható, hogy a sémi Akkádok (Óasszírok) lemásolták a Sumer Himnust, amely az utókorra maradt. A fent említett Himnust átírták a maguk szája íze szerint, és a történeteket megváltoztatták. Tudjuk a Nimród a sémiták legnagyobb ellensége volt, tehát az emlékét is ki akarták irtani az átírt himnusból. Amikor a sémiták lerombolták Nippurt még a szent ligetet is elpusztították, tehát ezzel is demonstrálták, hogy az ősi hit idegen a számukra az is lehet, hogy sok mindennel nem tudtak mit kezdeni. Jól látszik a Sumer Himnusokban leírtak teljesen mások, mint, amit a sémiták, Akkádok leírtak és átírtak. Az eredeti Sumer Himnus alapján In-Na-Na a földi nevéen En - Ea- néven Nimród felesége lesz.

En-Eh-név „Isten templomát”, vagyis „Isten lányát” jelenti. Az alvilágba való alászállás úgy értendő, hogy a földi életét befejezve „Kramer Prof.” az alvilágból való alászállásról azt írja, hogy a

„Kiszabadításra két meztelen –Szexles- megy utána Kur-Gar és Gal-Tur. (Kramer Prof) szerint az egyik Enéh= Innana, tehát földi emberként meghalt és így szála alá a Mélységek birodalmába”.

Az ékiratos táblák nagyon sok homályt fednek, mert nincsen olyan bizonyíték, amely egyértelművé tenné mind azt, amit a már megfejtett táblák az utókorra hagyományoztak, így életvizet a másik az élet eledelét viszi el Nimród feleségének Innanának. A Teremtéstörténet egy új és egyben csodálatos részéhez érkeztünk el, mert Innanát meglátogatja a földön született két fia, akik elvitték az anyjukhoz a szeretetet. Ez az a pillanat, amikor Innana szarvassá, vagyis „Csodaszarvassá” változik. Nimród két fiát Hunornak és Magyarak (Magor) hívták. A fenti történetet részletesen megtaláljuk a „Taribi-Ungorosz” néven ismert „Csodaszarvas”-legenda ősi Sumer ékiratos tábláiról. A legérdekesebb dolog ebben a kérdésben az, hogy a sémi Akkádok már hozzájárultak a legenda módosulásához, mert a fent maradt táblákat nem pontosan másolták le a saját nyelvükre. Ezzel a megállapítással S. N. Kramer Prof. az értekezésében egyet ért. Innana földreszállásával és Nimróddal kötött házasságából kialakult a népünk valódi „Istenanyát tisztelő kedves szülőanya”, amely a magzatját a Földre szüli a „Hunort és a Magyar”. Ez a valóságos elhivatottság a földi népe kedvére, mert a mi égi „Csodaszarvasunk” az égi rejteki útján viszi a szarvai között a „Napkirályt” a Magyar Nemzetünk igazi eredet mondájában. Elmondhatjuk, a népek eredetmondájában sehol nem találunk hasonlót. Szent állattal történő megtermékenyítést sok helyen találunk, így a Görögöknél Zeus hattyú alakjában termékenyít, míg mások titokzatos

farkastól eredeztetik magukat, ilyenek a „*Vashunnak*” nevezett Fehér Hunok, vagy említhetem Emese álmát, aki a „Turul”-tól esett áldott állapotba, álmában. A Magyarok a „*Napkirályt*” és az „*Életanyától*”-való származásunk misztériuma a „*Csodaszarvas*”, vagy a felhőben való eltűnés (Mennybemenetel). Az Isteneknél minden lehetséges, a Hun–Mah–Gar = Magyar Nemzet alapításának a története mind odafenn az Égbe követhető az égi rend szerint, vagyis az égi törvények szerint. Úgy gondolom nincs a földnek még egy olyan népe, amely ilyen szép és csodálatos eredetmondával rendelkezne, mint a Magyar nép. Ebből következően nem csodálkozom azon, hogy a környezetünkben élő népek ellenségesen viselkednek velünk szemben, mert a mi származásunk „*Isteni*” eredetű, amíg a környező népek származására szinte nincsen magyarázat. Az ellentétek kiváltó okai alapvetően ide vezethetők vissza és nem utolsósorban az Európában meghonosodott „*Júdai kereszténység*” tanaiban keresendő, hiszen még a mi (Magyarok) származási misztériumunk „*Isteni*” eredetű és az Égen a csillagok járásában követhető, addig a környező népek számára nincsen magyarázat. Az ellenséges magatartás kialakulása a politikai „*Istenalkotások*” vallásba foglalt tételei, (kiírtási ideológiák) Júdai, dogmatikák ezek hozzánk is eljutottak és eljutnak. A népünk részét képező igaz magyarjaink nem veszik észre, hogy a vallás dogmája felhasználja a személyüket a népek iránti gyűlölet és indított halálos ítélet végrehajtóivá, és annak részeseivé válnak, mert hiszik azt, hogy a Júdai kereszténység vallása szerint az tényleg az „*Isten szava*”, vagy akarata, amit az ember a tetteivel a dogma végrehajtásával megvalósít. Súlyos szavak ezek, de a nemzetünket a népünket érintő kérdések ezek, amelyek befolyásolják az életünket, a jövőnket és nem utolsósorban a hitvilágunkat. Tudnunk kell azt, hogy a nép a nyelvében és a hitvilágában él és nem utolsósorban a származástudatában él és éli a napjait, a holnapjait. A fentiek ismeretében a Sumer mitosok nem választhatóak el a magyar hitvilágtól, hiszen azok a magyar hitvilágban tovább folytatódnak. Arról kell beszélnünk, hogy Nimród En-Lil- földi fia lett az Égi megtermékenyítő beavatás megfordított, amely azt jelenti, hogy Nimród rendelkezik a megtermékenyítés eszközével, és fiaikat nemz a népe szaporodása érdekében. Ebből következően nem az En-Ki-Ea- a megtermékenyítés eredeztetője, hanem In-Na-Na- az Istenanya, (Magnamáter a Földanya), vagyis a szűzen fogant „*Szűzanya*”, a fentekből következően az Im-Di-Gud-ra nincsen szükség, mert a felső világba történő felemelést már elvégezte, felszállt, elrepült. Így a romlott „*Nő*” megjelenítése is feleslegessé válik, mert nincsen rá szükség, tehát az esetünkben felesleges. A Magyar hitvilágban jól megfigyelhető „*Innana*” az Istenanya” földre szállva példaadással hivatástudatot mutat a földi asszonyainak, de különösen a „**Magyar anyáknak**” erkölcsből, emberi szeretetből és nem utolsósorban anyai gondoskodásból, elkötelezettségéből. „*Innana*” földreszállásával a mitológiai előjáték befejezést nyer, mert a reinkarnált „*Istenanya*” testet öltött a népének megváltójaként és a földi „*Isten-Ember*”-ként és annak formájában van jelen, amelyet a Júdai **Saul** rabbi átformált és megalkotta vele a Júdai keresztény vallást, amelyet ma is az európai népek magukénak vallanak. Azonban ez az új vallás megfosztja a népet az eredet mondáitól és elviszi őket egy olyan világba, ahol nem a szeretet az úr, hanem a hatalom és a bűn. Mint már említettem a Magyar nép hiedelemvilágától teljesen idegen a bűn fogalma és annak világa. Amikor a számító gonoszság sötét erői teret öltve „*a világ világossága*” ellen támad azért, hogy az égi törvények ne valósulhassanak meg a földön, ebből következően, így újra előjöhet az „*Imdigud*”. Azt kell gondolnom a magyarok legendájában az „*Isteni-Anyá*” ölében (méhében) megfogva a „*Turul Nemzettség*” létre jön. Ez a reinkarnáció hozza létre az új népet a Nimród nemzetségének a Hun-és a Magor-Népet. Korábban csak említettem a „*Turul*” által megtermékenyített Emese álmát, amely nem más, mint a szeplőtelen fogantatás a „*Turul*” által vezérelve, az igazság védelmében, a „*Világ világosságának a védelmében*” a teljes igazság kiderítése az Emese álma az ősi hitvilágban, már eleve elrendeltetett „*népi hivatás*”-nak a teljesítése. Azt tudni kell, hogy az isteni elrendeltetésnek mindenkor álomban kell

megjelenni, úgy a hitvilági teendők vonatkozásában, mint a vallásos megjelenítés formájában. Ha bele gondolunk a Mária szeplőtelen fogantatásába, akkor látjuk igazán, hogy az ősi Sumer jövendölések a „*Szűztől*” születendőnek hirdették a „*Fény Fiát*”. Az evangéliumok már másról írnak nem kifejezetten a fogantatás tényéről, Lukács evangélista, aki itt megjeleníti a „*Gá브리el*” arkangyalt (Turul) Máriával kapcsolatban. Máté evangélista arról ír, hogy az „*Úrangyala*” Józsefnek jelenik meg álmában, és azt mondja, hogy „*vegye maga mellé Máriát, mert az „Ő” fia szabadítja meg a népet a vétkeiktől, a bűneitől*”.

Tudni kell azt, hogy Máté az „Ő” népére, vagyis a Zsidó népre érti mind ezt a kifejezést. A mitológiai isteni cselekvés csak úgy mondható el a hitvilági valóságnak és annak az értékeinek, hogy „*Indigud-Turul*” az égbe ragadja a kiválasztott szüzet azért, hogy isten válhassék belőle „*Turul-Indigud-dá*, ugyan úgy, mint Zeusz a görögöknél, vagy a Magyaroknál Emese álmában történt. A sémi népek a maguk hitvilágának a kialakítására a Sumer Mah-Gar= Magyar tudáskincset használják fel és annak a forrásanyagából merít szinte minden nép. Mi magyarok egyenes ági örökösei vagyunk a tudás népének a Sumereknek, így a hagyományaink és a hitvilágunk is megegyezik a Sumerrel és a testvér népeinek kultúrkincsével. A Magyar nép hitvilágát a „Hon-visszafoglalás” (hazatérés) - óta ezer esztendőn keresztül üldözték és erőszakkal egy új politikai vallás elfogadására kényszerítették a magyarokat. Mint már említettem a nép hite és az ősi hiedelem világa, benne a mítoszaival, a regéivel, legendáival tovább öröklődött apáról fiúra, ez kizárólag az ősi hagyománytudatnak és annak az erejének tudható be. Csak akkor tudjuk megérteni ezt, ha tudjuk, hogy ez a hagyománytudat „*Tudatalatti*” létezésében a legősibb és így a génekbe beépülve akarva, vagy akaratlanul is az ősi tudatnak a részesei vagyunk. A történelmünk során tudjuk, hogy a Magyar népet erőszakkal térítették át az ősi hitről egy politikai vallás dogmatikus hitére, a Júdai kereszténységre, vagyis a rómainak nevezett hitre. Azt hiszem meg fognak érteni az igen tisztelt olvasóim azért, mert a népünk ősiségének vallásos kegyelettel ápolta méltóságát sértette az erőszakos térítés, és ez tovább erősítette a népben az ősi hitnek a hagyomány ápolását az újabb és újabb generációknak adták tovább. Tudatosan, vagy öntudatlanul is őrizték a hagyományokat, igaz az ősi hagyományok tiszteletében némult el a nép megőrizve a hagyományait és elfogadva az új római vallást. Ma is él a nép ajkán a legenda az ősi múltból, az ősi hagyományokról, bármennyire is igyekeztek kiölni a népből ez nem sikerült az új vallás képviselőinek, a júdai keresztény papságnak. A térítés durva módszereit némán tűrte a nép, ha kellett a megaláztatást is és a szolgaságot is vállalva, mert így tudott megmaradni a nyelvében az ősi hagyományaiban tiszta igazhíjú magyarnak, Magyar nép történelmi megaláztatásai csak megerősítették a hagyományait, az ősi múltját, annál makacsabban őrizte és a „*Nimród*” eredettudat éltette a történelme során a magyar embert, a Magyar népet. Ma már nagyon sokan nem tudják ki is volt az a „*Nimród*”, amelyet a Biblia is említ, de azt azért tudják, hogy a Magyar nép a Bibliai vadásztól származik. Ha a magyar ember nem többet, de ennyit ma is tud az eredet származásáról, akkor micsoda hatalmas erő, ami hatalmat ad a lelkiségnek, a hagyománya teljeskörű megismerésére és annak tudatosítására. Ezzel a kis kitéréssel szeretném, ha minél többen részleteiben is megismernék az ősi magyar hagyományokat, az ősi vallásunkat, a fény és a tudás világát, mert nem a mi hibánk, hogy ezt korábban nem ismerhették meg, mert a politikai viszonyaink ezt nem tették lehetővé, de a júdai keresztény tanok, viszont az ősi hitet „*Eretneknek*”, ha durvább módon fogalmazzunk „*Barbárnak és Pogánynak*” minősítették. Tudjuk jól, hogy az igaz hit bizonyítékait az Ég törvényeiben és annak törvényszerűségeiben kell keresni, nem úgy, mint a júdai (Saul rabbi) kereszténység megszervezett keresztény vallás dogmája azt elrendeli, és egyben hirdeti. A Nimród hagyományból azt tudjuk meg, hogy minden társadalom kialakulásának rendjét a vallás szemléletében kell keresni és annak a hitvilági felfogásában kell értelmezni. Abban a hitvilági felfogásban találjuk meg azokat az elemeket, melyek az „*Isten fogalmához*” kötik az emberi elképzelés és a társadalmának a kialakult rendjének a felépítését, valamint azokat a

formákat, rendszereket, amelyeket megszemélyesített a hitvilági felfogás. Így látjuk az ősi magyar hitvilágban az Isteni szellemnek a „Fiát”, vagyis a „Fény Fiát”. Ilyen az „Iz-Du-Bar”, amely azonos a „Gigamessel” (Galga-Mas), vagyis a „Gilgames” azonos a „Nimróddal”, akinek a történetét, ebben a fejezetben tárgyaljuk, tehát ez a forma megegyezik a „Nimród” legendával. Tudjuk azt, hogy „Nim-Ru” babiloni nyelven párduchóst jelent. Nib-Úr, viszont párduc urat jelent, amelynek a központját így már könnyen felismerhetjük, mert a Nib-Uru a Nippur városával, amely nem más, mint a beépített templom szolgálata, tehát Nippuri templom szolgálata tartozik. A magyar hitvilágban a földi uralom az égből szállott alá, akkor így természetes az, hogy a teremtésnek minden részlete az égnek a hatalmából jött létre. A fenti állításnak megvan a tükrözött változata is, mert a földi történéseknek megvolt az égi vonatkozása, hiszen így imádkoztak az őseink az istenekhez „*Miképpen a menyben, úgy a földön is*”. Ebből következik az, hogy a Nimru, vagy Nim-Ro nem választható el a Nimbur hagyománytól, vagyis az égi csillagképtől, amelyet az őseink „Ariannak” neveztek el. Ez a magyar nyelvben annyit jelent, hogy a „Nép-Ár”ból lett az „Égi”, tehát az ősi megnevezést a sémi Arabok innen vették át és az Ó nyelvükön „Orionnak” nevezték, ebből adódóan ide lehet vissza vezetni Nimródot az égi nagy vadászt. A Nimród név eredetét a Babiloni Sumer nép hagyatékából kell megismernünk, mert a Mah-Gar = Magyar hitvilágban Istenített földi személyeket illette meg, tehát Nimródot.

Jól tudjuk a „*Vízözön legenda*” befejező részéből, hogy a Sumer királynak a halála után végig kellett járnia az uralma alá tartozó területeket, valamint az „*Élettengerét*” és megérkezvén a „Tilmun” országába, ahol végső nyughelyet kapott. Ebből is látható, hogy egyesek a cselekedeteikért nem csak nyughelyet, hanem az istenek világába emelkedhettek, ha ez megtörtént, akkor azt az égen az ismeretanyag birtokában végig lehet követni. Ha a Nimród hagyományt követjük, akkor Nimród és Arián, vagyis az égi szállásra átköltözött az a személy, aki az Ég akaratából a földi hatalmának a részese volt, tehát az istenek (isten) teljes megelégedésére. Ebben az esetben elköltözött ebből a gyarló világból és az égben kapott helyet, vagyis tovább él. A fentiekből jól látható, hogy a továbbélés hagyománya megegyezik a Nimród hagyománnyal. Ebből a magyarázatból megtudjuk azt, hogy Nib-Úr babiloni nyelven Nim-Ru, amely nem más, mint Iz-Du-Bar, vagyis Gilgames, a fent említett szöveg Kis városában talált ékiratos táblán uralkodási sorrendben a Mah-Gar (Sumer) városok neveit is feltüntetve, ilyenek Eridu, Larak, Sippar, Surappak, Bad-Tibira (Battibira). Nézzük meg Innana történetét? Az Isztanbuli Nemzeti Múzeum őrzi a Lagas városában kiadott ie. 4000-éves agyagtáblát, amely az Innana élettörténetével foglalkozik (ennek az agyagtáblának a leltáriszáma L. sz. 1492-szám alatt van nyilvántartva). Ez, a tábla jó állapotban maradt fenn az utókor számára, Innana - eddig ismeretlen fejezete van rajta Irsema története van leírva erre a táblára. A megfejtés S. N. Kramer Prof. nevéhez, fűződik Irsema asszír szó jelentése panaszt jelent. A tábla hiányos részei ellenére is egyedülálló a magyar őstörténet kutatás tekintetében, mert további új bizonyítékot szolgáltat a magyar őstörténet kutatás terén, bizonyítékot szolgáltat a mitológiánk és a hagyományaink összetartozása terén, így a „**Tündér Ilona és a Dingir Innana**” azonosságának a bizonyítása terén. Nyilvánvalóvá válik az, hogy a Kereszténységbe is átkerült és ott is tovább él. Ha közelebbről is megnézzük mindjárt a negyedik sorban, látjuk, hogy Sumerül így hangzik „**Ar-Di-Til Ninuz-Sag-Gub A-E-An-Na Age-Par-Ku**”, amely magyarul így hangzik. Idézem

„*Öröktől Fogva Készen, Mint Fő Sarj Állók: Az Ég Házának Magja, Szent Kamra Magja*”.

A Keresztényvallás szerint:

„*Az Úr szeretett engem útjai elején, kezdetben, mielőtt bármit is alkotott, öröktől fogva rendelt engem, ősidők óta, még a föld előtt*”.

(fordítás S. N. Kramer Prof. és B. Jós Ferenc prof.-tól) ebből következik a szeplőtelen fogantatás, melynek az ünnepét december 8.-án van. A liturgia szerint a megváltás nagy napja ez, mert ekkor látjuk meg a megváltás hajnalcsillagát. Ez a felfogás mindkét keresztény

felfogásban az „Öröktől való rendeltetés tanát hirdeti”. A Szűz fölött Innana nyolcágú csillaga, amely a Hold karéján áll. A Sumer szöveg erről így hangzik „*Nana-A Tur-Sag-E-Tum*”, vagyis magyarul:

„*Nana*” (Hold) Isten kisgyermekként házhoz vezet”.

Az ősmondáinkban a Csodaszarvas két testvért vezet, akiket a Hold és a Nap a harciasság és a békesség megtestesítője. „*Innanat*” megtanította a Hold isten a harciasságra, melyet a harcok közepette már be is bizonyította. A Magyarok régi panteonja maga a Hold isten, amely egyben a magyarok védőistene is. El kell gondolkodni azon, hogy miért ábrázolják „*Innanát*” mérőpálcával a kezében, amely a Mária ábrázolások esetében is igazak, tehát ebből jól látható, hogy az ég legfényesebb csillaga és egyben a legnagyobb csillaga, amely nem más, mint az ősök „**Esthajnal csillaga**”, a szerelem és a nőiesség „*Istennőjének*” a csillaga. A Vénusz csillagkép a „*Vénusz Istennő neve*”, vagyis Innana, vagy a rokon népek által Istárnak nevezték. A Nimródi hagyományból jól látható, hogy Innana hogyan viszonyul a környező népek által ismert istenekhez, vagyis Nimród-felesége milyen befolyással van a környező népek hit és hiedelem világára. A Sumer Mah-Gar = Magyar hitvilág meghatározó szerepet játszott az új jövevény népek kialakuló hit és hiedelemvilágára, valamint meghatározó erővel bírt a népek és népelemek valláskultúrájának kialakulásában, mert minden nép ebből a Nimródi – hiedelem világból merítették a hitüket, továbbá az eszmei, gondolati világnak kialakulásában jelentős szerepet játszott. A fent említett elemek mind beépültek valamilyen formába, az új vallásba, így a keresztényként módosult formába, de az emberiség ismert világába is. Hagyományaiban ma is megtalálhatóak a „*Nimródi*” elemek, a származás misztériuma, valamint a legendák és a vallási hiedelmek. Azonban ha visszagondolunk a „*Nimródi*” hagyományra, akkor vesszük észre, hogy ma korántsem a „*Nimródi*” úton haladunk, éppen ezért az ősi hagyományainkhoz mihamarabb vissza kell térnünk, mert e nélkül a Magyar nép mindenkor csak a mások szolgája lesz. A szolgaság rabláncát le kell rázni a Magyar népnek, és ismételten szembe kell néznie az igazsággal és újra az ősi magyar hittal kell erősíteni, valamint a magyar embereknek tisztába kell lenni az ősi hagyományaival, az eszmerendszerével, a mítoszaival, valamint a származástudatával. Ha felnézünk, a csillagos égre megtaláljuk a csillagvirágok közt azt a csodálatos csillagképet, amelyet „**Orionnak**” nevezünk, amely nem más, mint a „*Nimród*” csillagképe, amely oly fényesen ragyogja be az égi csillagmezőt. Ebből következtetünk arra, hogy itt megtaláljuk a „*Nimród*” fényességes gyűrűjét, amelyet itt rejtett el. Áhítattal nézni és csodálni ezt a csillagképet, mert „*Nimród*” által megtalálható „**Magyarok Istene**”, ámulatunk pillanatában gondoljunk arra, hogy mi is „*Nimród*” gyermekei vagyunk idelent a földi gyarló világban és „*Nimród*” vigyáz reánk. A „*Nimródi*” hagyománynak szakrális üzenete van a magyar emberek számára, mert a „*Nimródi*” hit, vallást jelent, elkötelezettséget jelent, de történelmi hitet is ad nekünk. A „*Nimródi*” hitnek el kell hoznia a Magyar népének a szabadságát és annak a lehetőségét, hogy a reáknyszerített hit béklyóit levesse és visszatérhessen az övéihez, vagyis a maga ősi hitvilágához, történelmének fényes korszakát ismerhesse meg, továbbá hozza létre a világban a „*Magyar*” egységet, az együttgondolkodást, mert ebben a „*Nimród*” ősatyánk segíteni fog. Azért arról sem szabad megfeledkezni, hogy „*Nimródnak*” volt két fia „*Hunor és Magor*”, ebből látható a nimródi hagyomány összekapcsolódása a „*Csodaszarvas*” legendával. Azonban az összekapcsolódások mellett megtalálhatóak azok az elemek is, amelyek a „*Nimród*” legendát torzítják, vagy éppenséggel az eredeti anyagot a sémi Akkádok átírták a maguk szája íze szerint. Erre jó példa, hogy az Akkádok hogyan illesztették be az Orion-ba a kegyetlen gyilkos Istenüket a „*Mardukot*”, aki megöli a tudás „*Atyját az Ab-Zu-t*” és az életnek a szülő „*Anyját*” „*Tia-Ma-Tu-t*”. Nimródról tudni kell, hogy a szemita Népek „*Gil-Ga-Mes*”-nek (Gal-Ga-Mas) hívták. Az Akkádok által átvett és az átírt „*Nimród*” epos Gilgames hőstetteit helyezi előtérbe, és ma sem említi „*Nimródot*”, mert Nimród volt a

szemiték legnagyobb ellensége. A Gilgames eposról tudjuk, hogy a felépítése jól láthatóan öt részre felosztható, így: Gilgames és a **Kis-I-Aga**

GILGAMES az Ég bikája

GILGAMES az élet birodalma

GILGAMES- Enkidu és az alvilág

GILGAMES halála

A fenti tagozódást követve, valószínűsíthető, hogy az eredeti Nimród Igenda felépítése is hasonló lehetett, de az nem maradt meg az utókor számára, talán még az is lehetséges, hogy megtalálták a sok ezer agyagtábla között, de nem publikus, mert az érdekek ma is azt diktálják, hogy az maradjon meg titokba, vagy még ott lapul valahol a megfejtetlen táblák között, amely még megfejtésre vár. Ha már itt tartunk tudnunk kell arról, hogy **Iz-Du-Bar** tiszteletét még a késő Asszír korban is meglehetősen találni, de ahhoz meg kell határoznunk, hogy ki is az a Iz-Du-Bar = **Nimród**. E sorok írója akkor lenne boldog, ha a kedves olvasóim vennék a fáradságot és elolvasnák és megismernék a Nimród legendát, vagyis Gilgames epost. Azért lenne erre nagy szükség, mert ez az epos a mi származásunkról és az Ósatyánkról Nimród -ról szól, vagyis a cselekedeteit mondja el ez az epos.

Ebben a csodálatos műben benne van az intés az óvatosságra, figyelmeztetés arra, hogy hogyan használják ki a jóindulatunkat, a jóhiszeműségünket, valamint örök intés arra miként kell cselekedni azért, hogy megmaradhassunk ebben a földi világban. Gilgames = Nimród az öröklétet keresi és elmegy a Bibliai Nóé-hoz, akinek a Sumer neve **Zi-Ud-Lil-Du = Ziudsudra** (ejtsd Ziadszudra). Nimród = Gilgames = Ziudsudra = Nóé megkapja az öröklétet biztosító zöld ágat, de hazafelé menet a fáradság erőt vesz rajta és elalszik. Mialatt alszik, a gonosz kígyó megeszi az életágot, melyet a kezében tartott. Felvetődik a kérdés, hogy Gilgames hol kapta meg a zöld ágat? Azt hiszem, mivel Gilgames és Nimród valójában egy és azon személy, így nem kaphatta máshonnan, mint a tudás népének Európai ágától, vagyis a Kárpát-medencei **Mah-Garok-tól**, tehát Kárpát-medencében kapta az életágot és hazafelé menet Suméria felé történt meg vele az, hogy elaludt és az a gonosz kígyó megette az életágot. Ha elfogadjuk a fent elmondottakat, akkor a Kárpát-medence lehetett az „*Öröklét Otthona*”, mert innen vitte az életágot, amelyet a kígyó megevett. Ez a része az eposnak komoly intés a Magyar néphez azért, mert mindenkor éberem kell figyelnie a körülöttünk történő eseményekre, nem eshetünk álomba, mert elveszik tőlünk az élet lehetőségét és megmaradhatunk mindenkorra rabszolgának, vagyis a szolgaságba kényszerítenek bennünket. Azért is figyelmeztetés ez, mert ma is, de már ezer éve olyan politikai hit alapján élünk, amely kordába tartja a népet, tehát itt az ideje, hogy felébredjünk a mély álomból és győzzük le azt az alattomos kígyót. „*Nimród*” a népének szabadságot adott nem ígát, munkával szerzett boldogság megadásával a saját hitüket élve igazi istentől való tudással megerősítve magatartásunkat, a szent hagyományainkat őrizve, vallásos kegyelettel ápolva Nimródi életet élhessünk. Ezt jelenti a Nimródi életág, amely a jövőnk záloga. Ha elfelejtjük a hagyományainkat a lelkivilágunk igazi tartalmát, elveszítjük az igazi istenünket a reánk kényszerített miatt, akkor rajtunk marad a szolgaság és a ránk kényszerített hit nyomora, a gonosz kígyó megeszi az életfánkat (életág) és elpusztít bennünket, felfal bennünket a környező világ. Az elmúlt ezerév megpróbáltatásai nyomot hagytak a Magyar népben, de nem tudta kiölni a nép fiaiból azt az ősi hitet, amely ma is motiválja az embereket az ősi világunk iránt. Mi azért vagyunk, hogy amit ma még tudni lehet, azt adjuk közre, hogy ismerjék meg a nép mind azt, amely megmaradt az ősi világunkból, a hitünkéből és az ősi erkölcsi tanokból. A mai elanyagiasodott világ lassan nem ismeri az erkölcsöt, mert mindent az anyagiak határoznak meg, de ez nem így van, mert lehet pénze valakinek, ha nincs hite, erkölcsé és ebből adódóan nincsen boldogsága. Nimród erre figyelmeztet bennünket már legalább öt-ezer évvel ezelőtt, de sokszor ezt nem vesszük komolyan. A sémi népek átvették, és ezt magukra vonatkoztatták és így az utódaik is őrzik a „*Nemzeti hagyományait*”,

amelyeket úgy változtattak meg, hogy a politikai életük alapkövét képezi. Ugyan mi is lehet a sémi népek jelképe, ha nem a kígyó! Tessék már nyitott szemmel járni és látni a világba a történések összefüggéseit. A mi öröklét faágunkat a kígyó félig elfogyasztotta, és az övéinek adja jutalmul. Ne mondjunk mindenekelőtt olyan könnyen le a hitünkről, mert az életág eredetileg a miénk a Mah-Gar népé, vagyis a Magyaroké, csupa nagybetűvel. Nézzük meg közelebbről, hogy miként valósult meg a Nimród hagyomány a rokon népeknél, így a Szkítáknál, melyek a Magyarok legközelebbi rokonai. Tudnunk kell azt, hogy a Hunok és a Magyarok, valamint a Szkíták egyazon töről fakadó ősi nép, amely csak a történelmi múltban mutat eltérést, mert a Hun Népek a Kárpát-medencétől egészen az Ordos pusztáig birtokolták ezt az óriási területet. Ezen a területen találhatóak meg a történelmünk egy bizonyos szakaszában azok a népek, amelyek közvetlen rokonságban állnak velünk. Ilyenek a Szkíták (Hunok), akiket a görögök neveztek így, mert könnyebb volt kiejteni a nevüket, mint a Szittyát. Nem könnyű ezen a területen vizsgálni szimbólumok után kutatni, ugyanitt „*Totemállat a Párduc*”, ha a párduchost keressük, akkor egy „*Nemzeti*” hőst kell keresnünk, akire vonatkozik mind ez. Ha ez így van, akkor ezt komoly szimbólumnak kell tekinteni, akkor meg kell találni a mödötte rejtőzködő misztériumot és azt fel is kell ismerni és felderíteni. Akárhogyan is fogunk hozzá, de meg kell találni a párducot a Szkíta hagyományban. Évekkel korábban az Ermitázs (Leningrád ma Szt. Pétervár) Szkíta kincs gyűjteményét nézegetve láttam egy nagyméretű aranypárducot kiállítva. A fáma arról szólt, hogy a legrégebbi Szkíta királysírban találták, ie. VII. századból való. Az ilyen párducábrázolás fontos tényezője a későbbi „*Szarmata*” és „*Hun*” szimbólumnak. Ebből látható, hogy nem egyszerű „*Totemállatról*” van szó, hanem valószínűsíthető az, hogy a nép ajkán élő mitológia fontos alakját képezi. A szimbólumok keresése közben jól megfigyelhető, hogy a farkán és a körmein misztikus szörnyek vannak ábrázolva. Ha a Herodotos leírását vesszük alapul, akkor láthatjuk, a Szkítákat a Herkulestől származtatja, mondja: Herkulesnek három fia volt, „*Agitirs*”, „*Gelon*”, és „*Szkíta*”. Ma már jól tudjuk, hogy a görögök Herkules nem más, mint a Sumer - „*Nimród*”, amely a babiloniaknál átváltozik „*Gil-Games*” - sé. Az Akkád nyelvű Gilgames eposznak az eredeti Sumer töredékeit is megtalálták, amelyek alapján a babiloniak átírták. Ha a Nimród hagyományt vizsgáljuk, akkor megtaláljuk a „*Párduc*”-hagyományt is. Ez azért fontos, mert a Sumer népnél találjuk meg a párducbőrből készült kacagányt is, mint felségjelvényt, úgy kb. ie. 3000-év körül. Sumerül a párduc neve „*NIB*”, az Akkádok ugyan ezt „*Nimru*”-nak mondták és így lett „*Nimród*” jelentése „*Helyén lévő párduc*” ez a jelentése, melyet a Biblia idevonatkozó része magyarázza meg (lásd a Mózes I. 10.). Nimród a hatalmas vadász az Úr előtt és le is írja a birodalmát „*Sineár*” földjén, amelyet ma a „*Bibliakutatók*” Mezopotámiával azonosítanak. Láthatjuk a „*Párducur*” sumerül „*Nib-Úr*”. Nimródról tudjuk, hogy hatalmas birodalom fölött uralkodott a földön és nagy vadászként állt az Úr előtt. Korábban kifejtésre került, hogy miért volt Ő nagy vadász. Ezzel elértük a Nimródi Párduc hagyományhoz, amelyet a néphagyomány megőrzött az utókor számára, de az idő távolából a saját életéhez alakította. Nimród a hagyomány szerint a Szkíta mondavilág vezéralakja volt. A Nimród= Gilgames görög formája a Herkules az apja a Szkíta Népeknek, mert a görög kultúra már ezen a helyen jobban hatott rájuk, mint az ősi Sumer Babiloni kultúra. Erre legyen példa a magyarok Mátyás királya, aki Budán szobrot emeltetett a Magyarok ősatyjának „*Herkulesnek*”, mert az Ő korában a szájhagyomány ilyen történet változásokon ment keresztül. A Szkítáknál ugyanilyen formában élt az ősi hagyomány, talán hasonló formában, mint a magyaroknál, mert a „*Szarvas*” motívum a Szkíta művészetben végig vonul. Majdnem biztos az, hogy a „*Csodaszarvas*” legendát hasonlóképpen ismerték, mint a magyarok. Nimród a Hunor és a Magyar ősapja volt, mert a mondakincs erre enged következtetni. Az is lehet, hogy a szarvas motívum eredeti Szittyá (Szkíta) alapú, tehát Hunor és a Mah-Gar = Magyar, mert a mai ismereteink szerint sok az értelmezhető Szittyá alapú Sumer szavak aránya, melyek az

„Életéért küzdő népet”, vagyis a „Tudás népét” nevezzük így. A Magyar Haza nyugatra történő áthelyeződése a Magyar népet feledésre kényszerítette, tehát nem szabad azon csodálkozni, hogy ma már, csak elemeiben ismerjük ezeket a motívumokat, vagy már egyes területeken szinte egyáltalán nem lelhetők fel. A mi feladatunk nem más, mint a Magyar népet újra megismertetni az ősi hagyományokkal, az ősi motívumokkal, az ősi hitvilágunkkal. Az elmúlt ezerév csak a rombolás és az ősi tudat megölésével foglalkozott, mert az új vallás kényszerpályát szabott ki a Magyar népre. Az új vallás a Júdai kereszténység nem tűrte és nem is tűri meg, hogy egy nép közvetlenül az istentől eredeztesse magát, mert ez nem fér bele a keresztény dogmák világába. Nem volt véletlen, hogy I. István után tűzzel, vassal irtották a Magyarort azért, hogy a tudás birtoklásától megfosszák, tehát a hitét „*Barbárnak*” és „*Pogánynak*” nevezték, holott a tudása a tapasztaláson alapult írt olvasott, gyógyított és a „*Tudás papjait*” a „*Mágus Papok*” a népet oktatták a jóra, az odaadásra nevelték a népet. A hagyománykincsünk legszebb darabjait szeretném bemutatni, mert a hagyományaink egyik ékessége a „Nimród” legenda. Nimród uralja az eget, hiszen „*Ő*” a nagy vadász, a nagy király emlékét látjuk benne, akit valamikor „*Nib-Úr*”-nak, vagy „*Párduc-Hős*”-nek nevezett a népe. A Szkíták párducát biztosan tekinthetjük „*Nimródnak*”-nak a „*Hős-Párduc*” ábrázolásának. Tudjuk azt, hogy Nimród személyét hatalmas misztika övezi, éppen ezért a Biblia is megemlíti a földi hagyomány misztériumába, éppen ezért a párduc szimbólumát meg kell találnunk. Mezopotámia területén sok ékiratos agyagtáblát találtak a kutatók, melyeken szerepel Nimród neve. A Sumer „**NIB-ÚR**” néven ismerték, a Nib = Párduc és az Úr = az Úr szavunkkal azonos, tehát együtt olvasva „*Nibur*”, vagyis „*Párducur*”. Mint már korábban kifejtésre került a „*Világ Világosságának*” Enlil-nek a fia volt. „Enlil” szent városa viszont „En-Lil-Ki”, melyet „Nib-Rui”-nek neveztek, vagyis Akkádul „*Nippur*” (Napur) néven vált ismerté. A Sumer királyokat a szerint értékelték, hogy „Nib-Úr, vagyis Hős Párduc jellege milyen volt, de volt még egy másik tisztelet a Sumer királyok számára, mert „Du-Mu-Zi”-néven „*Isten Feséges Fia*”-ként is tisztelték, aki már eltávozott erről a földi gyarló világból az-az égből vigyáz rájuk. Megerősít bennünket az, hogy Akkádul „*Nim-Ru*”, melyből létrejött a „Nimrud”, vagyis a „Nimród”. A hiedelem szerint Nimród a Magyarok ősatya az égbentartózkodik és onnan felügyeli a népet. Nagy vadász „*Ő*” az isten előtt, mert az Orion csillagkép, mely a Földünk bármelyik pontjáról látható az égi egyenlítőn helyezkedik el. A Sumerek az Orionnak igen szép nevet adtak, mert Ők „**Siba-Zi-Anna**” névvel illették, mely az „*Ég Hűséges Pásztor*”-a jelentése, ennek szellemében is tisztelték. Azt tudni kell, hogy a sémi Akkádok nem így néztek az „*Orionra*”, amely így egyenlő a Nimróddal, félték tőle, mert a sémi nagy ellensége volt Nimród. Az a hiedelem járta a sémi népek világában, hogy Nimród megbosszulja azt, hogy a békés Sumerek földjére olyan kegyetlen módon törtek rá, a javaikat elvették és az ott élő Sumer népet viszont földönfutóvá tették. A félelmek miatt Nimródot- **Sitadalu-nak** mondták, melynek a jelentése nem más, mint „*széles vállú, hatalmas*”, óriás ember, de az Akkád hiedelem szerint agyonvert, megölt embert is jelentett. A régi hiedelem szerint a Párduc hőst Nimródban látták „*Lélek Sugara*”, az Egyiptomiak a „**Fény Fiát**”-látták benne (Ozirisz) nem véletlen, hogy Oziriszt párduc képében ábrázolják, és abból adódik az, hogy *Oiont* = *Ozirisz* csillagképpel azonosítják. A népi tudat alapja az, hogy minden nép megmarad a hiténél a hagyományait vallásos kegyelettel ápolja. A Nimród hagyomány Nimród népének az isteni oltalmát hirdeti, melyet láthatunk az égen „*Nimród Orion*” mindenhová elérő tekintetében. Nimród népének meg kell őrizni a hagyományait és annak tiszteletével tovább kell élni és nemzeti vallássá kell tenni, mert mint korábban fogalmazva vagy a nép hitében, vallásában és a nyelvében, valamint a hagyományaiban él ez Nimród tisztelete. Ha ez nem így van, akkor az a nép halálra van ítélve, mert nincs az a kapcsolat, amely egybe forrasztja a népet és ebből következően a széthúzás, a megnevezés, és a másik fél lejáratása az eredmény, amely a Magyar néptől a hitébe mindenkor idegen volt. A valós hitünk nem volt más, mint az „**Ég Istenek**” a tisztelete a „*Fény Istenének*” az ég

törvényeinek a földi betartására, a földi emberek által. Láthatjuk azt, hogy a Szkíta népek ugyanúgy tisztelték az ősi Nimród hagyományt, mint a Sumernek nevezett, vagy Mah-Garnak és Hun-nak nevezett népek. Ebből következően senki sem állíthatja azt, hogy ezek a népek a Magyarokkal nem rokon népek, mert a hivatalos történelemírásunk még ma is azt állítja, hogy semmi közünk nincs a fent említett népekhez-nekünk Magyaroknak. Egyszer és mindenkorra oda kell figyelni erre a területre, hogy a kutatásokat összpontosítva megtudjuk már egyszer a teljes igazságot a népünkről és annak eredetéről, mert az tény, hogy a Magyar nép egy ŐSI nép, amely a kultúrájával, a hitvilágával más, mint a többi Európai nép. Más, de nem különb, hanem szebb kultúrával rendelkezik, mint a környező népek. A népek tengerében mi sem egyszerűbb annál, mint az, hogy egyik nép átvesz bizonyos dolgokat a másiktól, de ezt nem azért teszi, mert azt a népet meg akarná semmisíteni, hanem azért teszi, mert a saját kultúráját igyekszik vele szebbé és színesebbé tenni. A mi hagyományaink és a kultúránk sokat adott a világnak, amit szintén sokan el akarnak tőlünk vitatni, de mind ez mire jó, hiszen az emberi faj miért nem érti meg egymást? Miért nem akar lemondani az egymáson való uralkodás téves dogmájáról! Az ősi Nimród hagyomány a népek isteni oltalmát hirdeti az égen látható „Nimród Orion” csillagképből mindenhová elérő tekintete által. A Nimródi népek hagyomány tisztelete „Nemzeti” vallásszintjén állott és ez kapcsolta össze, illetve egybe azokat a népeket, amelyekkel rokoni viszonyban álltak és egyben ez biztosította ennek a népnek a boldogulását.

Nézzük meg mely népek, mit tudtak átvenni a „Tudás Népétől”, mint látható a szemita népek sok mindent átvettek, így az építészet terén, az irodalom terén, még a matematika terén is, de a séminek nevezett arabok, akik Chozm-ben ismerkedtek meg a csillagászat tudományával, az Oriont- „Aljajuzak”-nak hívták, úgy tartották, hogy az Ikrék csillagképe az Orion-ba tartozik. A káldeus bölcsek is ugyan ezt tanították, mert a saját mondaviláguk is ezt vallja. A szíriai (Ebla) agyagtáblák egyikén az Orion neve „Gabara”- néven jelenik meg, amely arabul „Al-Gabar”, amely azt jelenti hatalmas, vagy óriás. Ebből a kifejezésből alakult ki a matematika illetően történő elnevezése, melyet ma Algebra néven ismerünk. Az Adzsem bölcsei az arab hódítások idején Chozm (Korezm) városába menekültek és az innen megmaradt írásos emlékek, és a szájhagyomány az Orion-Nimród csillagképhez kapcsolja az Ikrék Hunor és Magor csillagát. Ez arra utal, hogy a „Csodaszarvas” legendánk Nimródra és a két fiára vonatkozó része az égi rend szerint való és az Orion-Nimród-hoz tartozik, az Ikrék csillagképével szimbolizált fiai a Hunor és a Magor. Ez arra utal, hogy minden az égirend szerint van, vagyis az égről a földre vetített a Hun-Magyar őstörténet. Tudjuk azt, hogy az ég közepén található az Orion csillagkép, amely az északi és a déli féltekéről is jól látható, éppen ezért az „Ég Urának” is szokták nevezni. Az „Ég Urához” való tartozás a hívó népek hiedelme szerint az istenes kötelezettségek elvégzése és annak a hivatásnak a gyakorlása tartozik a „Nemzeti” vallásunkba, az istenes hitünkbe. Nimródnak a két fia Mezopotámia területén két városnevet is kapott, vagyis „Mugeir” (Magor) és „An-Sa-An” (Angyzsem)- ben „Hun-Uri”, az-az „Hunor” nevet. A Sumer nyelvben Idzubar = Nimróddal, míg Akkádul Gil-Ga-Mes-sé változik át. Idzubar igazi jelentése „Lélek szülte pár”, vagyis fogalmazhatjuk úgy is, hogy a „Lélek mása”. Ma sem világos, hogy miért változott át Nimród Gilgamesté, hiszen a legjobb tudomásunk szerint az Akkádban a Gil- szó nincsen, hanem csak Gis. Ezt az átalakulást tudomásom szerint még senkinek nem sikerült megmagyarázni. Viszont arra sem kaptunk magyarázatot, hogy az ábrázolásokon Gilgamest, vagyis Nimródot miért úgy ábrázolják, mint ahogyan elterjedt, a hóna alatt szorongat egy oroszlánt. Magyarázni sokmindent lehet, de mi erre a mitikus magyarázat, hiszen az Asszírok ugyan így ábrázolták, mint a Káldeaiak. Az Orion csillagkép egész évben uralja az eget, vagyis az égboltot. Az Oroszlán és a Szűz csillagképpel minden ötvenedik holdfordulókor együttálló Vénus-csillagkép megszenteli a jelenlétével az Oroszlánt a napnak a házáat, vagyis a „Napházat”. A fenn maradt hiedelem szerint Nimród erősebbnek tartotta az Oriont és az égi Oroszlánt, és

ezért vette Nimród a hóna alá az oroszlánt. Ez mind lehetséges, de mi erre az elfogadható magyarázat, ma még nem tudjuk, de megvan rá minden reményünk, hogy a megfejtetlen agyagtáblák erre magyarázattal szolgálnak. Tudjuk azt, hogy Nimród személyéhez kapcsolódik a „*Világ világossága*”, mert Enlil fiának hitték, a lelke viszont az Orion csillagképben lakozik és „*Ó*” az „*Ég hűséges pásztora*” az *Ó* népe fenséges lelke. Nimród a földi ügyek segítője úgy, mint Nib-Úr-Ta, vagyis a másvilágra költözött „*Párduc Ur*”. A hős Párduc úr sokféle változatban jelenik meg a Közép Kelet ősi kultúrájában, de ezeket a változásokat mindenkor az élő „*Nib-Úr-ra*” kell vonatkoztatnunk, de ebben az esetben fel is kell ismernünk, melyeket a halál után Istenítettként nevezünk meg. A Nimród legendát gyakorlatilag minden környező nép felhasználta, vagyis a saját mondakincsükbe beépítették, oly módon átalakítva, hogy már jó szemmel kell figyelni, hogy ezt felismerjük. Sajnos az ősi népek hagyatékának a feltárása még nem történt meg, vagy csak részben és ma még nem tudjuk, hogy a történelem színpadáról eltűnt népeknél milyen mély nyomot hagyott az ősi hagyomány és milyen mélyen ivódott be az akkori emberek lelkületébe. Igazán erre akkor kapunk választ, ha régészetileg és kultúrtörténetileg feltárássra kerülnek azok a területek, amelyeket a Szittya–Magyar–Hun népek bebarangoltak „*Ordos pusztától Mezopotámián keresztül egészen a Kárpát-medencéig*”. Tudjuk azt, hogy Európa keleti és középső részeit bírták a Hun-Szittya-Szkíta népek éppen ezért ezen, területek feltárása lenne a legnagyobb feladat a Magyar őstörténet és kultúrtörténet feltárása területén. Igaz az Ordos területek egy részén a Kínaiak feltárták, a Szovjetunió területének egy részének a feltárása megtörtént, de felvetődik a kérdés, hogy a Magyar érdeklődő nagyközönség miért nem juthat még ma sem ezekhez a kutatási eredményekhez, anyagokhoz, mi az oka annak, hogy lassan minden nemzet többet tud a Hun-Magyar kapcsolatokról, mint mi „**Magyarok**”!

Ébresztő a magyar kutatásnak, ébredjünk fel a mély álmunkból és revidiáljuk a nézeteinket a származási elméletet illetően, mert a külföldi tudósoknak már régen feltűnt, hogy a Magyarokat érintő kérdések kutatása terén szinte alig lehet magyar kutatót találni. Tiszteletet mind azon kutatóknak, akik bátran vállalkoztak és ma is vállalkoznak a megmérettetésre, a kutatás eredményeinek a buktatóira. Nem kell arra várni, hogy mások megoldják ezt a feladatot helyettünk, hanem tevékenyen részt kell vállalnunk és egyben cselekvő részesei legyünk a Magyarság kutatásának, a Magyar őstörténet kutatásának, a Magyar szellem kutatásának.

Térjünk vissza a Szkíták világába és nézzük meg, hogy mit is alakított ki a hagyomány a Szkíta népekről. Meg kell állapítanunk, hogy az erkölcsöt mindenképpen lelkiségként élték meg, így az erkölcsi tanokat, de azt sem csak az egyének, hanem az egész társadalom felfogását és életmódját is meghatározta és irányította. Bizton állíthatjuk, hogy ez úgy működött, mint ha nemzeti vallás lett volna. Tudjuk azt, hogy semmiféle hierarhikus szervezet erre nem épült rá spontánul, ennek ellenére érvényesült az a híres Szkíta erkölcs, a Szkíta világ alakította így. A Szkíta hitvilág sarkalatos elemeit mind megörökítették a híres aranymivességükben, vagyis a szkíta kincsekben, azokon található művészi ábrázolásokon, de tudjuk azt, hogy ismerték a „*Világ világosságát*” az „*Egy igaz Isten*” a „*Fény Fiát*” a „*Fény Szüzét*”. A fent felsorolt isteni személyeknek az alakját, illetve a tevékenységét, oly művészien tudták ábrázolni, amely már a tökély szintjét elérte a művészi ábrázolásuk. A híres Ermitázs gyűjtemény a látogatót lenyűgözi, különösen akkor, ha meg is értjük, hogy mit is akar tudatni velünk az ötvösművész, jól látszik a mitológiai alakok mellett, hogy a maguk szabadságáért is sokat küzdöttek, mert örökös téma a Szkíta harcos tevékenysége, a ló szeretete és a harcosok tisztelete. Az ellenségeik sok negatívot emlegetnek róluk, mert fenevadaknak tartották őket, mert olyan nyilzapot zúdítottak az ellenségre, hogy viharként hullott rájuk. Aki nem ismeri a Nimród hagyományt, az nem tudja érzékelni a Szkíta testvéri jósággal az általuk alkalmazott kíméletlen harcmodort. Ennek egyik oka lehet a Szkíták istenükbe való hite, tiszta erkölcsű életük az „*Égi Nimródban való hitük*” segítségért nem

folyamodtak, mert tudták azt, hogy a harcokban csakis teljes odaadással lehet eredményt elérni. A harcba indulás előtt nem az ég istenéhez fordultak segítségért, hanem a halottak országában lakó „Nib-Úr-Ta”-t kérték arra, hogy adjon nekik erőt a Szkíta harcosoknak „Ner-Gal-i erőt. Ebben a Nergáli segítségben hittek és ez a hit tette Őket legyőzhetetlen harcosokká. A hitükből kizárták a „Jó isteni” segítséget, mert tudták azt, hogy a fegyveres vetélkedést az emberek teremtik meg és éppen ezért az embereknek is kell megoldani a felmerült problémákat, ha fegyverrel, akkor fegyverrel. Tudták azt, hogy az istennek a fegyveres konfliktus megoldásához nincsen köze, mert az emberek által való konfliktusokról van szó. Az istenek a Sumer - Szkíta hitvilágban teljesen más szerepet töltött be, mint más népeknél a hit és a hiedelemvilágukban. A Sumer- Szkíta népeket nem fenyegette a pokol rémülete, vagy a mennyország díszes világa, mert az érdemtelen volt és nem is ismerték. A Hun – Szkíta népek a földi létben éltek és annak szellemében cselekedtek. A Sumer felfogás szerint voltak égilakók és léteztek a földiek. Az égi lakó a holtak birodalmába került, ahonnan bármikor az élők árnyelkébe visszatérhetett (reinkarnáció). Ha valaki nem ad tiszteletet az ősöknek, akkor a visszatérő árnyelkek a halottak országának minden átkos betegségét, rosszaságát, rosszindulatát a tiszteletlenekre átadja. Ezért volt az, hogy a lakomákon, vagy vendégségben az első pohár italból kiloccsantottak a földre, mert így adóztak a halottak emlékének. Ez a felfogás csak megerősíti az ősök öröklétben való hitét a „Halottak Birodalmába”, mert ha valakire rá öntik az életvizét az új életre kél (lásd a fenséges Nap járását a házainak a látogatásakor). Az égilakók ura nem más, mint „En-Lil” az életetadó és az életet őrző istenanya „In-Na-Na”, vagyis „Innana”. Mint tudjuk Innana Nimród felesége volt, amely két fiat szült Nimródnak „Hunort és Magort”. A Nimródi hagyomány felidézése ma nem könnyű feladat, mert az ókor nagy történésze Herodotosnak sem volt könnyű, amikor azt írta le, hogy Herkules újat három fia közül csak a Szkíta tudta felhúzni. Ez a feltevés onnan ered, hogy a valóságban a Szkíta Hun Magyar népek készítették azokat az íjakat, amelyeknek csodájára jártak, ha tudták volna, hogy hogyan készítették ezeket a visszacsapó íjakat. A Szkíta Hun népek készítették azokat a messze hordó íjakat, amelyekhez hasonlót nem találunk az ókor folyamán. Ebből azt is megtudjuk, hogy az íjkészítés művészi mestersége a kettős Nimródi hagyomány egyik részét képezi. A Szkíta harcos, amikor az íjat készítette valószínű, hogy felnézett az égre és erőt kért az „Orion-Nimród”-tól, hogy olyan kiváló legyen az íja, mint az égi ősatyjáé, akinek az íja a csillagok között fenn ragyog, ha úgy akarja a föld minden pontját, eléri a nyila természetesen, ha Nimród is úgy akarja. Ha a Szkíta harcos elkészült az íjjal, akkor „Nergal”-hoz szólt és kérte, hogy a csatában az alvilági szörnyek minden erejével legyen a segítségére. Valószínűsíthető az, hogy a Nimródi kettősség:

„népére vigyázó nagy vadász az Úr előtt és a halottak országának Nergál-ja átélte a pusztításokat, mint ahogyan Herkules is a pokol ördöge”.

Láthatjuk a keleti őskultúrából a görögök jókora szeletet kivettek a maguk kultúrájának a javítására, mert maguk is Szkíta népek nagy családjának voltak a tagjai. Az általuk barbárnak nevezett kultúra már megfelelt nekik, mert a mondanivalójukat tudták vele kifejezni és gyarapítani. A Nimród – Herkules megmaradt az ördögarcúnak nevezett Nergallal együtt. A Szittyák őseink sohasem kérték a „Jó Istent” arra, hogy segítsék meg a harcosokat a győzelem elérésére, mert erre nem volt szükségük. A Szittyák őseink azért imádkoztak, hogy a naperőn át megmutatkozó hatalmához, valamint az „Istenanyához”, ki a Szkíta - Szittyák mitológiájában magán viseli a mezopotámiai „Szűzanya - Innana” jellegének minden szimbólumát. A Szittyák sohasem kérik arra az istent, hogy segítsen nekik a háborúkat megvívni. Tudni kell azt, hogy az alapelv, amiből kiindulnak az nem más, mint a tízparancsolat egyik tétele, hogy ne ölj. A háború öléssel jár és ez a dolog motiválta a Szittyák embert arra, hogy az istentől erre a tevékenységre nem kér és nem is kérhet segítséget az égiektől.

Befejezésképpen látható az előzőekből, hogy milyen szép és egyben összetett a magyar mondakincsünk, szerteágazóak a hagyományaink, de viszont az eredetmondáink a világirodalom legszebbikei közé tartoznak. A mi feladatunk nem más, mint az általunk ismert ősi hitvilági anyagainknak az olvasókkal való megismertetése. Mondanivalóm szolgáljon arra, hogy a Szittyá Hun Sumer Mah-Gar = Magyar hitvilágunk megőrzése mellett a hagyományainkat megőrizve ez mind az őseink tiszteletéhez vezessen. Úgy gondolom, vissza kell térnünk az ősi hagyományainkhoz a kialakult ősi gondolkodásunkhoz, amely lehetővé tette azt, hogy a világot a maga nemében és formájában tiszteljük. Ha nem térünk vissza az ősi hagyományainkhoz, akkor a Magyar Nemzetre csak a pusztulás és a további felejtés jut, mert mint már említettem az „*Az életágot a kígyó lassan fogyasztja*”, amely azt jelenti, hogy a Nemzet tudata folyamatosan leépülőben van, ez nem jó sem nekünk és különösen nem a **Magyar Nemzetnek**. Nem elhallgatni kell a múltunkat, hanem tenni azért, hogy minél jobban megismerjük. Az Isten adjon erőt arra, hogy szebbé és jobbá tegyük a jövőnket. Kell, hogy legyen a „*Magyar Nemzetnek*” tudata, mert ez vezeti ki a Magyarot az ezeréves mély kábulatából.

Tizennegyedik fejezet

A Turul legenda

A Turul madár nem más, mint az ég felé repülő égi madár, amely az embereknek elhozza a fényt. Ősidők óta a Turul a lélek közelében való szárnyalásának a jelképe. Jelentős helyet foglal el a magyar hitvilágban a Turul, vagy más néven a lélek madara.

A magyar hitvilág központi kérdésként kezelte a „*Csodaszarvas*” legendát, a „*Nimród*” legendát és természetesen a „*Turul*” legendát.

A Turul a magyarok fényjelképe, amely mindenkor a fénybirodalmában és annak az örök körforgásában kell keresni. A Turul madár ábrázolása megossza a magyarokat, mert sokan a Turul képében sas madarat látnak, még mások sólyomféle madárnak vélik.

A magyaroknak az eredetmondájában szereplő Turult isteni ősnak tartják. A Turul ismeretét szinte kizárólag az „*Emese*” álmában törtétek alapján ismerjük. Tudnunk kell azt, hogy a rokon népeknél ugyan úgy megtaláljuk a Turult, mint a magyaroknál, tehát itt is megállja a helyét az, hogy a „*Szkiták*”, vagy a „*Hunok*” a magyarok rokonai voltak.

A Turul jelentése az ősi hitvilágban ugyan úgy megtalálható, mint a középkor ismert világában. Tudjuk jól, hogy az ősi Sumer ábrázolásokon a Turul az ég madara, vagy is ez az ábrázolás megtalálható a Sumer ábrázolásokon. (Lásd az ősi Istár kapuábrázolásokat). A Sumer ábrázolásokon keresztül igaz ez a hitvilágra is. Tudjuk azt, hogy a Sumerek a Turul képében képelték el a „*Boldogasszony*” (Imdigud) megtestesítőjét, mely nem más, mint az ég madarának a jelenléte a földi uralkodó személyén keresztül.

A Turul olyan madár, amely sokak szerint sas formájú madár, mások szerint sólyomszerű madár.

A Nemzeti történelmünk sajátos eredetiségű mitológiai képünk a Nemzeti mitológiánk hős madara a Turul.

A krónikáink a Turul nevet helyenként „*Astur*”, vagy „*Aqiula*” néven említi, ilyen a „*Dubnici*” kódex-vagy krónika, melyben „*Astur*” névvel található.

„*Astur*” kifejezés elsősorban sólymot jelent, de van aki, úgy gondolja saskeselyűt jelent.

A magyarázatok közül a legelfogadottabb a sólyom, mert az ősi Hun-Szkíta leletek is ezt bizonyítják, a sólyom az a madár, amely nagy szerepet játszott a Hun-Szkíta-Magyar hitvilágban.

Az ősi Hun uralkodói jelvényeken (koronán) ugyan úgy megtalálható, vagy is a Turul, mint a magyar hitvilágban. Lásd a Hun koronát, melynek a tetején turul található, mégpedig olyan formában, hogy minden helyzetben előre néz, vagy is stabilizált állapotban.

A magyarság hitvilágában a Turul mindenkor jelentős szerepet játszott, és pedig „*Védő*” és „*Erőt*” adó szerepe ismert a magyar hitvilágban.

Tudatunkban kell lenni, hogy az ősi hit szerint, ha felettünk kering a Turul, akkor védelmet nyújt nekünk az ég madara, hiszen örködik felettünk, messze a látóhatáron túl az ég alatt lebegve a Magyar nép megelégedését fejezi ki. Ha leereszkedik a föld fölé, ilyenkor látni lehet a szárnyait, melyet a fehér fellegekben szétterjeszt. A hiedelem szerint ilyenkor a

gabonatermés gazdag lesz, az ég a termést minden területen gazdagon adja, a vadászok ilyenkor gazdag zsákmánnyal térnek haza. Tudomásul kell venni, ha a dolgok nem az égi törvények szerint valósulnak meg, akkor a Turul tud haragos is lenni.

Ilyenkor fellegetek küld a föld fölé és a bosszúját haragos mennydörgésben fejezi ki a villáma haragjának a jelképe, amely azt jelenti, hogy a szeme villanása a megtestesítője a villámban, amely nem más, mint a szeme fénye villanása. Az őseink ilyenkor imával fordultak az ég madarához és kérték az engesztelését és a békesség eljövését.

A harcosok nem véletlenül illesztették a sas, vagy a sólyom tollát a süvegükhöz, mert a hiedelem szerint a toll tulajdonosa védelmet élvez élvezett, és így legyőzhetetlen harcos maradhatott, vagy legalább is sebezhetetlen. A pusztai népek világában ma is megtaláljuk az ég madarának a tiszteletét. Az iráni hősrégékben pl. Fardusi-nál a „*Simurg*”, vagy is az ég madara egy csodás madár, mely a sebezett hőst a vérével táplálja és gyógyírt jelent neki. Vagyis a saját vérével meggyógyítja a hőst a sebezett harcost, tollát adja neki azért, hogy óvja, ha veszély leselkedik rá, akkor a harcos a tollat tűzbe veti és mindjárt a segítségére siet a „*Simurg*” az ég madara így a veszélytől meg menti a harcost.

Az is tény, hogy a magyar legenda tudni véli, hogy a Turul a magyarok vándorlását hogyan segítette. A vándorlás során a magyaroknak mindenkor megmutatta az utat az új haza keresésében, mert a Turul a vezér előtt repült a látóhatáron belül, amikor a Turul leszállt és láthatatlanná vált a magyarok előtt az a hely megfelelt a letelepedésre.

A hosszú évszázados vándorlások során ilyen segítséggel jutottak el Baktriától egészen a Kárpát-medencéig. Ez a segítség nem más, mint az égiek támogatása a Turul által a vándorló magyarok számára.

A Turulvezérlő tulajdonságáról és más hitvilági állatról is tudunk, ilyen a galamb, vagy a párduc segítése, mely meghatározó egy nép életében.

A Turul nem csak a segítő készségéről vált elfogadottá a magyar hitvilágban, hanem azért is, mert a fény Istenének a küldötteként megtesz mindent annak érdekében, hogy a fényt, az életetadó a földnek biztosítsa, vagyis a nap házainak a haldoklás időszakában a fényt biztosítsa.

Nem véletlen az, hogy a Rakamazi Turul a szarvas alatt fejfelé lógva látható, de erre majd későbbiek során visszatérünk.

A Turulvezérlő tulajdonsága mellett meg kell említeni az isteni végzetnek az időbeni felismerését, ilyenkor új útra való téréssel kell átállni a megfelelő világra, vagyis észre kell venni, ha rossz úton járunk és azt időben korrigálni kell.

A magyar hagyomány gyakran emlékezik meg az Isteni hagyományról a megfelelő időben kialakított határokról, az isteni sugallatról.

Tudnunk kell azt, hogy a Turul nem más, mint az Égi fény évente történő megújulása, amely minden év decemberében történik meg.

A fény évente történő megújulásának az ünnepe a Karácsony, amely nem más, mint az új napnak a születése, ez egyben azt is jelenti, hogy új élet születik, az új élet születésének a szimbóluma is.

Az égi sötétből előtörő fény az anyaméhben meglévő magzat világrajövetelének az időpontja, vagyis az égi sötétből előlépő új életnek a születése. Nem véletlen az, hogy a Szkíta-Hun-Magyar népek a Karácsonyt az újjá születés ünnepeként ünnepelték, majd várták a Fény Fiának a születését, amelyet a kinyilatkozások ezer évekkorábban megfogalmaztak. A Fény Fia eljövetele meg is történt „**Jézus**” születésével, hiszen nem véletlen az, hogy a Betlehemi csillag mutatta az utat és hirdette a Mágus papok számára, hogy megszületett a „*Fény Fia – Jézus*”.

Nézzük meg a természetben, hogyan is néz ki az újjá születés, hiszen a mag a földben pihen az ég sötétjében, csak vegetál, de a fény születésével fokozatosan megindul a fejlődése, de ez

igaz a fák keringésére is, mert a fogyó nappal párhuzamosan a fák keringése szinte teljesen leáll, a fény születésével fokozatosan újra megindul a keringés.

A „*Szarvas legendánál*” is láthattuk, hogy a haldokló nap hogyan kél életre, mert a vízöntő az élet vizét reá zúdítja és ez által új életre kel.

Az életnek a körforgását jól megfigyelhetjük ebben az időben az égen keringő madarak esetében, ilyenek a sasok, sólymok, vagyis a vadászmadarak.

Az Ősanyánkat látogató *Turul* nem idegen népek találománya, hanem a Magyar nép sajátja, mert a megfigyelések összekapcsolódtak a hit és a hiedelem világunkkal. Ebből következően elmondhatjuk, hogy a *Turul* története nem más, mint az „*Őseink*” magas kultúrájának szellemi terméke, amely tudja, hogy a férfi és a nő egyesüléséből soha nem lenne mag, ha az Isten nem rejtené a fényt a megtermékenyített magocskába.

A magyar hit szerint minden Anya tudja, hogy a gyermeke nem kizárólagosan az Anyáé és az Apáé, hanem a teremtő Istené is.

Tőlünk Magyaroktól más kultúrák csak a jelképeket vették át, példaként álljon itt a „*Léda-története*”, amely az átvevő Népek szellemi szintjét is számunkra bemutatja, tehát az átvevő népeknél nincs hitbéli kapcsolat a történetben.

Így válik rokonalanná egy történet, ha nincsen megfelelő kapcsolat, nincs előzmény. Ha az eredeti történetből csak a születés marad meg, akkor úgy vagyunk vele, mint Jézus születésével, mert a „*Júdai Keresztény*” vallás, csak a Messiásvárásról beszél, de nincsen mögötte az a rendszer, amely szerint érthető lenne.

A magyarázat nagyon egyszerű, mert a történet nem más, mint a Magyar - népek hitvilága és annak az ismerete, hiszen a születés előzményeiben megtaláljuk az Ég madarának a jelentését, a Fény születésének az örökké megújuló élet jelképét.

A Mágus papok tudása adja meg erre a magyarázatot, mert a „*Napkeleti*” bölcsek csak úgy szerezhettek tudomást arról, hogy a „*Fény Fia*” megszületett. Ha közelebb jutunk a misztériumhoz, látnifogjuk a *Turul* nélkül nincsen *Angyali üdvözlét*, nincsen „*Istenkép*” és nincsenek *mágusok*, tehát az egész cselekménysor nyilvánvalóan a *Turul* legendakörbe tartozik.

Sokan ezt másként látják, de magyarázatot nem tudnak rá adni, hiszen lehet beszélni eleve elrendelésről, de a dolgoknak értésére kell lennie olyan magyarázatának, amellyel a rendszer életszerűvé, és hitszerűvé válik., tehát a dolgoknak van kezdete és van vége.

Fordítsunk figyelmet arra, hogy a görög történészek, feljegyzéseiben szerepel egy olyan város, amely komolyan összekapcsolható a Szkíta-Hun-Magyar népekkel ez nem más, mint Decopolisz városa, amely valamikor Scyriopolisz (Szittyaváros) néven ismerték, tehát ez nem lehet véletlen.

Ebből is látható, hogy a hagyományok, és a történelem mennyire összefügg. Az sem véletlen, hogy a tavaszi légből származó szárnyas magokat, magocskákat lelkecskének nevezi a népünk ősi tudata, előfordul az is, hogy angyalkáknak nevezzük.

Az angyal a fényben a lélek, vagyis az életnek a hírnöke, ugyan úgy, mint a légből szálló madarak.

Az imáinkban az angyal és a madár okszerűen egymást fedik.

Megfigyelhetjük az angyalok ábrázolása területén, hiszen az angyalokat mindenkor madárszárnyakkal ábrázoljuk, tehát nem tagadható le a *Turul* jelenléte. Az imáink madarai viszont nem a légből szállonganak, hanem az égen mennek és így emlékeztetnek a fény-jelkép voltukra.

Azt is figyelembe kell venni, hogy a népünknek a tudata légtelenség nélkül anyag nélkül hang nem lehetséges.

A *Turul* mondakörünk bizonyossága szerint már az őseink tudták azt, hogy a fény megjelenési közege nem lehet más, mint az anyag, jelképe viszont nem lehet más, mint az önmagába visszatérő vonal, amely a kör és annak a felmagasztosult fényes alakja a Korona.

Látható, hogy hogyan lehet eljutni a szakrális király fogalmához a fényen keresztül. Ha jól következtetünk a hit alapján mindenkor a fény, amely nem más, mint a tudás szinonímája a sötét viszont a tudatlanságot testesíti meg. Ha a fentieket veszem kiindulási alapnak, akkor az „Igaz” szavunk nem lehet más, mint a fény szinonímája, amely azonos az Éggel.

A koronában megjelenik az igaz hit, az igaz hitben megtaláljuk a Boldogasszonyt, vagyis a terméstörténetünket látjuk magunk előtt, mert a teremtő fényben benne foglaltatik az őanyag a Magna-Máter, vagyis a mi Boldogasszonyunk.

A szent oltárunkon az igaz szűz nyugszik, így az őseink oltára nem lehetett más, mint a Föld s annak a sík mezője, amely mint az aranyasztal, melyen az isten teste a kenyér van és ez a nap hirdette az istenéltető erejét. Az istenéltető ereje megjelenik az életfa képében is, mert fából készül az az átjáró kapu, amelyen keresztül az Isteni szeretet beáramlik a befogadásra képes emberekhez.

A Turul képében megjelenő világosság nem más, mint a Népünk tiszta lelkülete, amely nem téveszthető össze semmi mással.

Tizenötödik fejezet

Boldogasszony

Ma a Boldogasszonyt a „**Szűz Máriával**” azonosítjuk, de ez korábban nem így volt. A magyarok nagy asszonya Szűz Mária. I. István óta a Magyar nép mindenkor nagy figyelmet szentelt és szeretettel övezte a **Boldogasszonyt** a „*a magyarok nagy asszonyát*”, mert I. István Mária-kegyeibe ajánlotta az országát.

Azóta is kegyelettel óvja Mária az országot, mellyel más népek, országok, vagy Nemzetek nem dicsekedhetnek. Nemcsak védő asszonya lett ennek az országnak, hanem az Államalapítás koronáját tartotta meg, mint egy ezer évig szentséges fényében, de a korona népét kegyelettel védte és a hatalmával áldotta meg vigasztalásoknak közepette.

A nyugati határunkon, a Fertő partján találjuk azt a fejedelmi templomot, amely az égbe nyúló tornyával hirdeti a mi Boldogasszonyunk dicsőségét. Ennek a falunak sokáig Boldogasszony-volt a neve, ma „*Trouenkihchen*” a neve, de a templom hosszú évszázadok óta ugyanott áll és hirdeti a Boldogasszony dicsőségét, ez a templom a magyarok áldozatos munkája révén jött létre, a magyar emberek hitének a hirdetője. A vérzivataros történelmünk múltját, a magyar emberek izzadságát és a könnyeinek fájdalmát láthatjuk ebben a templomban.

A templom pazar díszítése a magyar emberek szeretetét és munkájuk értékét láttatja velünk.

A magyar Nő mindenkor a Boldogasszonyban látta a nőiességnek a példaképét, a magyar férfi ezért tisztelte mindenkor a Nőt, mert a *Boldogasszonyt* látta benne. A nőben mindenkor a földi megtestesítőt, a *Boldogasszonyt*, vagy annak a mását látta.

Nem véletlen az, hogy a krónikáink dicsérik az őseink tiszta erkölcsét és a példás családi életét. Európának példát mutatva a lovagiasságról ez mind követendő volt, ezért Európában úgy fogalmaztak, hogy „*a lovagias Magyar Nép*”, jóleső érzéssel tölt el az, hogy a népünkről így, vagy ehhez hasonlóan szólnak, hiszen ebből is látható, hogy a magyar kultúra semmivel nem alábbvaló, mint a művelt nyugaté, talán a műveltségünk szintje meg is előzi a nyugatét. Tudjuk azt, hogy a lovagoknak az volt a feladatuk, hogy a „Nő” tisztelete mindenkor előtérbe kerüljön. Az sem véletlen, hogy a középkor legelfogadottabb eszményképe éppen a magyar király volt. Az Árpád-házi dinasztia *Táltos-ritus* alapján beavatott szent király I. László, vagy is Szt. László.

Az ősi hagyományokból sok minden tovább öröklődött az utókorra, így a Babba Mária fogalma, melyről tudnunk kell, hogy a néphitben a *Csíksomlyói Szűz Máriával* azonos. A Székely és a Csángó néphit megőrizte az utókor számára az ősmagyarságnak az isten hitvilágából, hiedelméből, rítusaiból, mindazt beolvasztotta a keresztény (Júdai) hit és hiedelem világába. Ma viszont keressük erre a kapcsolatra a magyarázatot, amely összeköt bennünket az ősi magyar mitológiával, a Boldogasszony hitével, az ősvallásunk *Holdistenasszonyával*, majd ezen túlmenően a keresztény *Boldogasszony a Boldogságos Szűz Máriával*.

Az Ókori vallások változatos hatásokat gyakorolt a mai hitvilágunkra, amely ma is meghatározza a gondolkodásunkat, a vallásos világnézetünket. Nézzük meg, hogy mennyire

így van ez, mert a *Babám* kifejezés nem más, mint a kedvesem, az életem, vagy az életem párja, vagy az életem megtalált párja, másik felének az egyszerűsített változata, ebből is jól látható, hogy az ősi kifejező eszköz a beszéd, ma is szebben hangzó, mint a modernnek tartott hölgyem kifejezés.

A baba kifejezés az élet olyan szinonimája, amely azt juttatja eszünkbe, hogy az életünk párja nem lehet más, mint a földi mennyországunk, vagyis, „Ő” az ki biztosítja nekünk az élet magas szintű feltételét a földi *boldogságot*. A család olyan pillérét alkotja a baba fogalom, mint az életben a hű társ, az életünk királynője, amely biztosítja a családunknak az oltalmat. A családunk királynője nem lehet más, mint az életem párja, vagyis az életem másik fele, aki védi és oltalmazza a családot, tehát szinte kézzel tapintható a *Boldogasszony* fogalma és annak a családban betöltött szerepe. A Moldvai Csángók ma is a beszédük hanglejtéséből érezzük az otthon kiejtésének mítikus hatását, amely felteszi a koronát az otthon szentségére a családot óvó és vigyázó asszony szerepére, arra az asszonyéra, amely a családi tűz őrzője és védője, a család *Boldogasszonya*. Az otthon nem lehet más, mint a család hajléka, hona, fészke, vagy nem utolsósorban a szállása.

Ugye ha bele gondolunk milyen csodálatosan hangzó szavak ezek, de vajon mindenkor megtalálható benne a családi tűzhely?

Azt hiszem, ahol igazán Hon van, ott béke és szeretet honol, tehát ott a családi tűzhely őrzi az élet és a szeretet parazsát, a szeretetünk melegét. Az őseink Hona úgy hiszem mindenkor a Babalak volt, mert ott volt az őseink hitében a mi *Boldogasszonyunk*.

Tudjuk, azt hogy a magyar asszony a párját (Férj) uramnak nevezi, ezzel az asszony elismeri a férje által urának, úrnak, így az isteni hit titkát avatja a jelenlévő családba, ebből jól látható a családban a férfi az úr, az asszony viszont az úrnő, tehát a család otthona nem lehet más, mint egy kultikus hely.

A férj a családot beborítja a kultikus szeretetével és a szállása, lakása mindenkor a részére nyitva áll a feleség jelenlétével és szeretetével, ahol meg tud pihenni, új erőt gyűjtve a holnap feladatainak ellátására. A család háza nem más, mint az ő kicsiny hazája, ahová bármikor hazamehet megpihenni, de a sok család, sok kicsiny háza hozza létre a Hont, a Hazát. A sok család alkotja a Népet, a Nemzetet, amelyért néha meg kell küzdeni és harcolni érte a honfi - társainkkal együtt.

A férj külsőleg öleli át az életet, amely magába foglalja azt a helyet ahol él a családjával együtt, odabent pedig a családdal ki más lehet, mint a feleség, vagyis az Úrnő, a háziasszony, amely egyenlő a Boldogasszony fogalmával. Az úrnő kötelessége rendezni a belső feladatokat, így a család meleg fészket és annak megteremtését, ami a család tartózkodási helye, itt kell megteremteni a család örökös honát, a Hon tartós és meg nem szűnő boldogságát. A férfierő és a női meleg szív megteremti az otthon melegét, az otthon központja mindenkor a család Úrnője a feleség.

A nő a feleség, az anya az áldozatra kész jóságával és a szeretetével a férfi szívét magához köti. A férfi az erőt képviseli annak minden feladatával, és a kihívások megoldása a feladata. Egymagában a férfi és a nő is csak félember, éppen ezért alakult ki a társadalomban a párkapcsolat, mert a férfi és a nő így válik egésszé, vagyis teljes emberré. A párkapcsolatból kialakul a család, amelynek a szentségén öröklik a Boldogasszony.

Ezért kell szenthelynek tekinteni a családi fészket, mert ez az otthon ez a családi tűzhely, ez a család szentélye. Régen a magyarok családi istentisztelete a „*Babba szentély*” volt, amely a családi fészektől elkülönített volt, ahol a család tagjai ezen a kultikus helyen áldoztak az istennek, istentiszteleti helyként szent és sérthetetlen volt.

A Babba- ház a magyaroknál a családi háznak egy elkülönített része volt, ahol végre lehetett hajtani az istentiszteletet, az istennek lehetett adózni hálával és emberséggel.

A lelkiesség fogalmába beletartozik a baba fogalma, amely mindenkor bearanyozza a család életét, a baba teszi teljesé a Babba házat, vagyis a család piciny szentélyét, ahol az istennel

lehetett elmélyült imával lelkiekben találkozni. Az ősi magyarság a történelmünk során más népek kegyetlenkedéseinek kiszolgáltatottságában sokat szenvedett, éppen ezért ma van rá a legnagyobb esélyünk, hogy szükségszerűen létre hozzuk a lelki egységet, és újra megismerjük az ősi hitvilágunkat, vele együtt állítsuk helyre a magyar lelkiiséget. A magyar tenniakarással helyre kell állítani a család és a Haza- szentségét.

Az őseink Európai megjelenése óta Európában tényező volt és ma újra célul kell kitűzni, hogy újra az legyen, a szellemi hatalmunknak meghatározónak kell lenni, hogy újra a Magyar szellem nagyhatalommá válhassék.

A lelkiiségünket évezredekre visszamenőleg meghatározta a Boldogasszony - unk szeretete és tisztelete. Ma ez a fogalom egy kissé megkopott, mert az anyák, a feleségek, a nők tisztelete megváltozott, de tegyük fel magunknak a kérdést, hogy miért?

A dicső múltunk legyen erre példa, ne a töke határozza meg azt, hogy egy Anya, vagy nő, vagy az asszony munkaerő, vagy családi tűzhely, amelynek mindenkor magasztosabbnak kell lenni, mint a munkaerő!

A dicső múltunkban megtaláljuk erre a választ, mert a Boldogasszony az anyákat és a nőket védelmezte és tisztelte.

Tudnunk kell, hogy a Magyar nép a Nimród fiaiként népesítették be valamikor, úgy Ie. 3000- év előtt Mezopotámiát, a történelem fintora úgy hozta, hogy a Szkíta-Magyar népeket a Szemiták elsodorták és a vándorlás nehéz évszázadai jutottak osztályrészül.

Felvetődik a kérdés, hogy ki őrizhette ezt a népet, hogy nem olvadt be más népekbe, hogy a népek tengere nem szivta fel őket. Ki lehet az, ki vigyázta ezt a Táltos népet, ki őrizte, hogy ma is létezzünk, létezik ez a nép!

Ki lehet az- az égi ősanja, aki minden bűnünk és engedelkenységünk ellenére vigyázta ezt a népet? Nem lehet más, mint a népünk *Boldogasszonya*.

Az évezredek múltával az ősi Boldogasszony szerepe módosult és a helyére a Fény fiának az Édesanyja került, akit „**Boldogságos Szűz Máriának**” hívunk, tehát Mária népe vagyunk. Hány és hány törzsfő, vagy fejedelem és király ajánlotta fel az országát Máriának, ezt nem tudjuk-, de valószínű I. István nem az első a sorban, mert úgy vélem „Ő” csak az ősi hagyományt követte.

Nagy volt a Hun – Szkíta - Magyar népek, mint tudjuk Eurázsia nagy részét uralta. A történelem a történelemkönyvek nem beszélnek róla, hogy a Hun birodalom az ismert világ legnagyobb birodalma volt, mert a határai Európát és Ázsiát átívelte, pontosabban Ordospusztától az Északi Jeges tengerig, valamint az Atlanti Óceánig húzódott a határa.

Tudjuk azt is, hogy az Avar-birodalom mekkora volt. Kiterjedése a Fekete tengertől a Rajna-folyóig terjedt. Tudjuk azt, hogy Baján - kagán büszke lova a Rajna vizét itta, mostanság kérdezhetnék, hogy hol vannak ezek a népek?

Árpád vezérünk utódai különböző indokkal egész Nyugat-Európát végig harcolták, igaz a történelemkönyvek ezt a mintegy 100 évet kalandozásoknak nevezi. A történelmi hűség kedvéért azt hiszem más célzattal hadakoztak a magyar vitézek Nyugat-Európa különböző pontjain. Alapvetően nem a zsákmányszerzés volt a fő cél, hanem a Karoling - birodalom megbüntetése és az avarok kincseinek a visszaszerzése volt a fő cél. Valószínű hallottak már arról, hogy a kincsek között volt a királyi korona is, amelyet visszakövetelt az akkori fejedelmi vezetés. A kincsek között ott voltak azok a kultikus tárgyak, amelyekhez az akkori fejedelemség ugyan úgy ragaszkodott, mint a meggyengült Avarság. Tudjuk azt, hogy az Avarok és a Magyarok testvérnépek voltak. Az elrabolt avar kincseket részben ma is meglehet tekinteni a művelt nyugat templomaiban és a múzeumaiban, igaz nagyrészüket átalakították, de ezzel részletesen nem kívánok foglalkozni, mert erről Fehér Máttyás Jenő öt kötetben foglalkozott. Ma már részben Magyarországon is hozzáférhető (eredetileg Kanadában íródott) ez a könyv sorozat. (Sajnos a szerző halálával az írásai nem hozzáférhetőek, mert a háza leégett és állítólag a kéziratok benne égtek a házba.)

A Magyar nép fölött őrkdött a mi Boldogasszonyunk, amikor megérett arra az idő félre húzta a fátylát és megmutatta magát a népünknek, mert az „Ő” népe mindenkor a magyar volt és ezt a népet nem engedte az enyészetnek. A Boldogasszonyunknak terve volt ezzel a néppel, mert I. István az ország nagyjai előtt ajánlotta föl az országát a *Boldogságos Szűz Máriának*, tehát mint már említettem valószínűleg nem István személye volt az első, hanem az ősi hagyományok alapján ajánlotta fel az országát. De nem ez a lényeg, mert ekkor már a felajánlást Nagy Boldogasszony fogadta el. Ebből következően álljon itt egy középkori mondás, mely ma is érvényes: idézem:

„*Extra Hungariam non est vita! Si est vita, non est ita!*” vagyis magyarul „*Magyarországon kívül nincsen élet! Ha van is élet az nem élet!*”

Miért lehetséges ez? Úgy gondolom azért, mert az égi Ősanyánk gondoskodik az igazi életről a Magyar nép jövőjéről. Boldogasszonyunk dicsőséges tevékenysége nem más, mint az otthonunknak a védelmezője, a nőiességünk példaképe, a földi boldogságunknak a szerzője s annak áldozatos tevékenysége a jóság és a szeretet, az embereknek a tanító mestere.

A magyar embereknek a bábája a Nimród fiaknak a Szkíta – Hun – Magyar - népeknek az oltalmazója az országunkról gondoskodó „**Égi Édesanya**”, az ő evangéliumunk évezredeken keresztüli hordozója, amelynek az útján kisebb-nagyobb sikerrel járunk. A magyar történelmünkben hány olyan példás asszony szerepet vállaló személy található, akik az anyáink példaképei lehetnek. Lássunk erre néhány példát: ilyen az Árpád házi *Szt. Erzsébet*, a *Skóciai Szt. Margit*, vagy a *Portugália Szt. Erzsébet*, de említsük meg az *Árpád házi Szt. Margitot*, aki a kitartásával, a hitével és az akaraterejével példát tudott mutatni a Magyar nőknek, az Anyáknak, a HON leányainak. Tudnunk kell az itt felsorolt személyek mind az Árpádház gyermekei, mert mindannyiúknak az Árpád Nemzetség vére folyt az ereiben. A Magyar anyák a jövőben is, aki tekintsék ezeket az Árpád - Hon leányokat, asszonyokat példaképként, mert rajtuk keresztül lehet igazán megérteni a Boldogasszony –történelmi és szakrális értelemben vett küldetését. A Nimród fiak Boldogasszonya ma nem más, mint a *Boldogságos Szűz Mária* „*Magyar Nép Patrónusa*.”

A történelmünk során több Boldogasszonyt ismerünk, csak felsorolásként.

1, **A Földtöltő Boldogasszony**: az *Anyaföld* szűzi érintetlensége és szántatlansága adta a tiltó szinbólumot, vagyis a szűzi érintetlenség a Boldogasszonyra utalt.

2, **Mária születésnapja**: Szeptember 8.-án van a napja, ez az ünnep a Kis Boldogasszony ünnepe, Szűz Máriának az emléknapja, vagyis a születésnapja. Ez a nap nem más, mint az Úr megváltásának az ünnepe, mert a megváltás sugarai reá vetültek arra a nőre, aki a „Fény Fiának” az anyja lesz, vagyis Mária, kinek az Úr gyermeket adott.

Magyarország területén a Boldogasszonyt Kisasszonynak is nevezik, más néven *fecskehajtó* Boldogasszonynak is nevezik, azért nevezik így, mert a fecskék általában ezen a napon indulnak a hosszú útjukra.

3, **Jézus fogantatásának az ünnepe** a március 25.-e, amely nem más, mint a Gyümölcsoltó Boldogasszony, vagy a fogantatás ünnepe. A Boldogasszony a népünk hitében úgy is él, hogy Testfogadó Boldogasszony, erről megemlékezik a szegedi Lányi Kódex is, mert ezen a napon az Úr irgalmasságot hint a világra, tehát március 25.- e nem lehet más, mint irgalmas nap.

4, **Sarlós Boldogasszony**: A neve ismert a magyar hitvilágban, mert a szükségükben szenvedők és a szegények patrónusa és nem utolsó sorban a gondviselője is. A betegségben szenvedők, fogságban sínylődők, valamint a halottak pártfogója és oltalmazója. A magyar hitvilágunk rugalmasságának köszönhetően a Mária anyaságával kapcsolatban a szertartást a fent felsoroltakért bármikor el lehet végezni.

5, **Mária Istenanyaságának az ünnepe**: Minden év január 1.- én a Fény Fia istenségéből és az emberekhez való ígével és az azzal való egységből következik, hogy Mária a Boldogasszony az isten gyermekének az anyja, vagyis nyilvánvalóan istenszülő. Az ősi magyar hitben ez a nap a szülő Boldogasszony ünnepe.

6, **Boldogasszonyunk tisztulásának** az ünnepe: Gyertyaszentelő napján tartjuk, mert ezt az ünnepet Gyertyaszentelő Boldogasszonynak hívjuk Mária a Fény Fiát, Jézust ezen a napon mutatta be a templomba, ez a nap a világ világosságának a napja, vagyis a világ világosságával való találkozás napja.

7, **Nagy Boldogasszony**: Augusztus 15- e a Szűz Mária halálának a napja, mert ezen a napon költözött a lelke a mennyek országába, ahol a fia várta már Őt.

Az ősi hitünk szerint ezért nevezzük a Napba Öltözött Boldogasszony napjának, vagy más néven a Világnak a Nagyasszonnya az Édesanyák és a Nagymamák patrónusa, vagyis a Boldogasszony mindenkié, különösen Édesanyja a családnak. A fentiekből is látható, hogy a magyar hitvilágba milyen mélyen beivódott a Boldogasszonyunk szeretete és a tisztelete, mert a Boldogasszony az Égi Anyánk, így nem lehet más, mint a családunk Édesanyja is.

Ha a Boldogasszony fogalmát meg akarjuk érteni, akkor a misztériumot is meg kell érteni, mert akkor nem a Mária dogmából kell kiindulni, mert a Mária ritust, dogmát a Római (Júdeó) vallás iu.-a 4. században kanonizálta a Katolikus egyház.

A kor szellemiségét kell ahhoz kutatni, hogy rá lehessen jönni arra, hogy Saul (Pál) korában kik imádkoztak a Szűzanyához, azt hiszem erre a kérdésre, nem kell másként felelni, mint a NÉP. A zsidóság valláspolitikai úton totális ideológiai háborút vívott ez ellen. A Sumer Nemzetnek a vallásos ideológiájában megjelent az Astere = Istár, amely egyenlő az „Egyisteni örök teremtő erejének szűz formájú megnyilatkozásával”.

A fentiekből láthatjuk a Boldogasszonyunk fogalma mindenkor, a szeplőtelenfogantatáshoz kapcsolódik, vagyis a színes palettán a Magyarok és a Hun – Szkíta – népeknél elsősorban az ÉG madarával van összefüggésbe, lásd az Emese álmát, vagy Mária esetében az angyalt, tehát minden esetben a Turul jelenléte ma már bizonyított. Meg kell érteni, hogy a nagy misztérium nem más, mint a teremtés szűzi állapotban való eredetének a megvalósulása. Nem lehet félre érteni az Isteni eredetileg le nem mérhető erőforrásai a teremtés szűzi állapotából erednek.

A Fény Fia az isteni nagy misztérium eredetileg le nem mérhető volta az erőforrásnak. Így nem lehet más, mint a létezése is csak ősi, vagyis szűzi állapotból fakadó. Ebből is látható, hogy Jézus urunkat is csak szűzen fogantatott, isteni misztérium alapján érthetjük meg, hiszen ebben a misztériumban nincsen helye az eleve elrendelésnek, mert ilyen az ősi magyar hitvilágban nem volt, de még a testvérnépeknél sem.

Jézusnak a Fény Fiának emberi alakban való megjelenése csak a:

„Földre vonatkozó törvények betöltése a feladata”-

ebből következően nem az isten lelke, hanem az isten Fiának a teste született Máriától.

A Boldogasszony valahol egy és azonos a Szűzanya fogalmával, de nem Máriát kell itt kizárólag értelmezni ezen a fogalom alatt. Ugyan is a Boldogasszony fogalmából fakad minden szeretet és minden „Édesanya a Fény Fia Édesanyja is Mária”.

A Nagy Boldogasszony lánya a gabona Istennőnél az élet és a hlál kettőssége jelenik meg, tehát archaikus formában. A két nagy Istennő fogalma Mezopotámiában a Sumír-Babiloni Innana, majd Istár Egyiptomban Ísis (Izisz) Hettitáknál Asztere.

A színmagyar hitvilágban is meghatározó a szerepük, a tulajdonságaik meghatározóak a mai hitvilágunkban. A Kárpát–medencében meghonosodott istennő kultúrája az Égei kultúrán keresztül, de a kora ókor idején már megvolt, hiszen a Kárpát–medence lakói és a Mezopotámiai Sumer kölcsönösen kapcsolatban álltak egymással, ami azt jelenti, hogy a Kárpát–kultúra eredményei eljutottak Sumériába, illetve Sumériából a Kárpát–medencébe.

Ha közelebbről megnézzük, az istennő kultúrája igen mélyen beivódott a mediterrán népek hit és hiedelem világába, mert az égei kultúrából még ma is kimutathatóak.

Ezek az istennő fogalmak kb. 5000-évet ölelnek át, melyek következményeként kezd beépülni az égei, majd az Európai népek kultúrájába, ha közelebbről megvizsgáljuk, akkor látható igazán, az európai kultúra fejlődése következtében egy megtorpanásnak lehetünk a tanúi

éspedig az európai kultúra fejlődésére rá tapadó Júdeó- kereszténység megjelenésével, vagyis a Boldogasszony, mint istenanya szerepkörét igyekeznek a Júdeó-keresztény tanok kicsinyíteni, illetve annak hatását teljesen leállítani.

Sajnos ez utóbbi sikerült is, azonban korszakonként különböző neveken találhatunk istennő fogalom neveket, tehát ebből is látható, hogy még a tiltások és az ellen tanok ellenére is megmarad a köztudatban a *Boldogasszony* fogalma.

A Sumer felfogás szerint az Ősanya megszületése az Ősóceánból- jön létre, melyet **Innana** történetét (Nimród legenda) megelőző korban Nammunak, vagy Nimhurszagnak neveztek. De néhány évszázad, de talán néhány évezred múltán Tiamat néven találjuk meg, aki Mardukkal vívott szimbolikus harcával megsemmisül úgy, hogy a Marduk kettévágja és a felső részéből a „*Mennyet*” alkotja meg, míg az alsó részéből a „*Földet*” – alkotja meg, tehát megjelenik a Teremtő.

A fenti fogalmak nőneműek és egyben szimbolikusak is, ami azt jelenti, hogy a fent említettekkel együtt értelmezhetőek. A legtöbb kultúrában nem ismerik a Magyar - Menny fogalmát, lásd a görög, vagy a latin, a francia, a német, az angol, vagy a szláv nyelvekben, tehát ebből jól látható miként alakult ősidők óta a magyar nyelv kifejező eszköztára, sőt ebből következtetünk arra, hogy a magyar nyelv nem lehet más, mint Ősnyelv. Az Ősóceánból nem csak a Nammu születik, hanem a *Világhegy*- is abból emelkedik ki, amely nem csak mennyet és földet tartalmazza. Ezek a fogalmak a külföldi tudósok számára újabb gondokat okoznak, mert a tudomány a fenti fogalmat hímneműként kezeli. Az előbbi érveim alátámasztására nézzük meg **Károly Gáspár** (Károli) Biblia fordítását, melyben már az első fejezetben bemutat egy magyarázatot, mert „*Kezdetben teremté az isten az Mennyet és Földet*” a Menny szóhoz jelzést tett amiatt, hogy értelmezni lehessen – ime.

„*Az Mennyen és Földön, Mélségen, vizeken, mind egyet ért, tudniillik azt, amiből Mennyet, Földet minden ékességével egybe teréte*”.

Ime a példa, ékesszóló magyarázata, mert meglepő módon a kettőssége egybe tartja. A nőnemű gondolkodás a Mennyet és a Földet annak a kettősségnek rendeli alá, amely a halmazokon való gondolkodáshoz vezetnek el. Láthatjuk azt, hogy ha két azonos számértéket egymásmellé rendelünk, akkor a számoknak megváltozik az értelme, mert nem azt jelentik gyakorlatilag, mint maga a szám maga. (Német Germán gondolkodás eredménye). Nem ugyan ezt jelenti e gyakorlatilag ez a fajtagondolkodás, amely elvezet olyan fizikai és szellemi gondolkodáshoz, amely elősegíti megérteni az atomok működését és az egymásra hatásának a lehetőségét. Tehát a fizikai gondolkodásunk olyan szintre tud emelkedni, mellyel ma már meg tudjuk érteni a bonyolult rendszerét. A fentiekből látható módon miként jutunk el a mai atom matematikai gondolkodáshoz az ellentétek kettősségének egy új lehetőségéhez. A szám értelmezése nem csak mennyiséget, hanem annak minőségét jelzi, így válik lehetővé az érthetőség és a fogalmi használatát teremti meg. Amikor megjelent az emberi gondolkodásban és az antikvitásban a fent vázolt ismeretanyag az emberi tudatosság fejlődését lökészerűen nagymértékben kitágította.

A mai modern ember megérti újra az őseink gondolkodását, mert a Női fogalom olyan teremtő fogalom, amellyel a férfi nem érhet fel, pontosan azért nem, mert csak a Női fogalom képes új életet, új alapokat teremteni, legyen az bár mi, élet, vagy tárgy. Ha a fenti gondolatmenetet követem, akkor könnyű megérteni a Női istenanya fogalmát, olyan erővé válik, ami a földi életet létrejöttében és annak változataiban isteni és mindenható szerepet biztosít, így lehet az, hogy a Női elv az élet és a halál urává válhat, tehát érvényesül a kettősség elve. Az érthetőség megjelenítésével létre jön a közösségi együttélés törvénye is.

A magyar nyelv alakulása kezdeti időszakában a „*Nőközpontú*” gondolkodás (kőkor, korabronzkor, stb.) az emberi szellemiségben teljes erővel benne van.

Az ie. II. és I.- évezrede során kezd kialakulni egy új szellemiség, amely nem más, mint egy átmeneti állapot egy új szellemiség befogadására. Gondoljunk bele, ebben az időszakban

jönnek létre az új ideológiák, új eszmék, új vallások, amelyek behatárolják a természeti népek gondolkodását, látásvilágát, filozófiai gondolkodását. Az új gondolatok befogadására megérett a szellemi szint, mert ebben az időben jönnek létre az új vallások (Buthizmus, Zarathusztra, később a Maniheizmus stb.) filozófiai gondolkodás alapját viszont a kínai „Konfúciánizmus” határozta meg. Európa irányába terjed az új gondolat, egy új hitvilág teremtésének a lehetősége, a „Helléngondolkodás” és nem utolsósorban a filozófia, amelyet később a rómaiak méginkább Európa irányába terjesztenek ki. A mai társadalomtudományok alig foglalkoznak a pásztor és a természeti népek kultúrájának alakulásával, éppen ezért tudunk keveset a Hont-Foglaló- magyarjaink szellemiségéről, kultúrájáról, viszont azzal szembesülünk, ha ezt a kort kutatjuk, hogy barbáraknak és pogányoknak nevezték a Hont-Foglaló – magyarjainkat.

Senki nem vizsgálja, vagy legalább is nem tudunk róla, hogy az itt élő népek kultúrája milyen volt, illetve a magyaroké milyen lehetett, mert a kultúrák színes kavalkádjából ki lehetne következtetni az akkori életet és annak milyensége és minőségének létét. Lehetne tudni milyen volt az eleinknek a szellemi szintje, tudása az életfelfogásuk.

Ma lehetne látni a Júdeó-Kereszténység és az ősi világ közötti különbségeket, de ma erre a kérdésre csak következtetni tudunk. Azt tudjuk a magyarság szellemi szintje messze meghaladta az akkori Európa népeinek szellemi szintjét, ma már tudjuk a tudományokban jártasak voltak, így a matematikában, csillagászatban, orvoslásban stb.

A Máguspapok tudása még a XII. században is az európai egyetemeken végzett orvosok tudását felül múlták, mind amelletts ebben az időben már erőteljesen üldözték a Máguspapokat, a gyógyítási tevékenységüket viszont kuruzslásnak minősítették, illetve nevezték, holott a Máguspapok még koponya műtéteket is végeztek sikerrel, de ugyan ez elmondható a csillagászatra is, vagy a matematikára. A mai napig nincsen rendezve, hogy mit vettek el és mi került a feledés homályába az új Júdeó-Keresztény- tanok magasabb rendűségének hirdetésével. Ha ma is kutatható lenne a Kassai Códex, abból sok mindent meg tudhatnánk, de ez ma lehetetlen, továbbá tudnunk kell, hogy a Habzburg-ház minden olyan ősi iratot megsemmisített, amely a magyarság ősi történetével foglalkozott. Felhívom a figyelmet Habsburg Mária 1526-os tevékenységére, aki hat uszály kincset és ősi iratokat vitt el Magyarországról, amelyből szinte semmi nem került vissza. Magyarságnak az ősi tudatáról, vagy a származásáról szinte semmit nem volt szabad tudnia, mert akkor veszélyt rejtő, önálló gondolkodással bíró emberek lettek volna, tehát módszeresen kiirtották az emberekből a származástudatát, az őseink szellemi tudatáról nem volt szabad semmit tudni, sem ismerni a múltunkat.

Az eddigi vizsgálódásaink azt mutatják, hogy a „Hon-Vissza-Foglalás” (Hazatérés) – katonai következményei számunkra meghatározóak voltak, mert a betelepülés jogosan és megfelelő időben meg is történt. Európában talán mi Magyarok voltunk az utolsók, akik az ősi jogunk alapján, de talán utolsóként tudtunk letelepedni. A legnagyobb szerencsénk az volt, hogy ezen a területen a testvéreink éltek és velük együtt megerősödve tudtunk itt Hont- alapítani, Hont- foglalni, sokat köszönhetünk azoknak a néptörzseknek (Avar, Hun stb.), akik a Magyar Hon-foglalást elősegítették és a rokon kultúrájukkal még színesebbé, és vonzóbbá tették a magyar kultúrát, az ősi magyar nyelvükkel hozzá járultak a Hont foglalók nyelvének szebbé és vonzóbbá tételéhez. A Kápát-medencében élő népek, néptörzsek kultúrája szorosan kapcsolódott a Magyar nép kultúrájához, de megfigyelhető az is, hogy sok más szállal kötődtek az Égei kultúrán keresztül az ősi Sumer- kultúrához.

Az istennő elnevezése nyilvánvalóan változó volt a hely, a területtől függően.

A Nagy istennőt mondták *Nammu*-nak, vagy *Nimhurszag*-nak, *Tiamat*-nak, vagy éppenséggel *Innanának*.

A mitológiából annyit tudunk, hogy magába foglalta az Eget és a Földet. Az istennőnek a címe érdekesen alakult, mert már említettem korábban, hogy többféle Boldogasszony létezett,

de a nagy istennőnek a címe „*Menny és a Föld Királynéja*”. A fentieket látva megállapíthatjuk, hogy ez az időszak (Neolitikum) emléket állított a Nagy istenanyák a Magna-Máternek (Földanya), vagyis a *Boldogasszonynak* és ebből adódóan láthatjuk az istenanya arcvonásait.

Nagyon szép emlék őrzi az Istenanyánkat az utókorra maradt „*az Innana alászállása a mélységek birodalmába*”. Idézzük fel ennek a Sumer eposznak a tartalmát.

A Sumer Innana elhatározza, hogy teljes királynői díszben fölkeresi az alvilág szerepében uralkodó nővérét *Ereskigalt*, hogy valóban képviselhesse saját személyében a megélt halálvilágát. Átmegy az alvilágot őrző hét kapun, melynek mindegyik őrsége elvesz valamit a rajta lévő királynői ékességekből, s végül mezítelenül találkozik a nővérel, aki tudatja vele, hogy innen nincs visszatérés. Sikoltva esik össze, halál állapotába kerül, s nővére a testét a régi henteseknél ismert szöggre akasztja. A Földön az élet meg áll, az élet szerves folytatását biztosító kapcsolatok megszűnnek, mind a növényi, mind az állati és az emberi világban.

Az istenek egyike, akit az istennő megbízott, az ilyen következmény esetében vonatkozó figyelem és segítségadás közreműködésével látja el a helyzetet és elindítja a segítséget az alvilágba, olyan isten és démonok segítségével, közreműködésével, akik képesek lesznek visszahozni az istennőt az életbe. Ez meg történik, de az is feltételekkel (valakinek vissza kell menni az Istennő helyett). Belépve a trónterembe ott látja a saját trónján ülni fiát- hitvesét Dummuzeit- hölgybarátnőivel szórakozva. Mindjárt tudta ki lesz, ki megy helyette vissza az alvilágba, s ezt azonnal közölte is *Dummuzeival*, korábbi fiával és hitvesével. Végül az lett, hogy Dummuzei az „*Alvilágban*” a nővérel *Gestinnana*-val felváltva töltötte el a következőkben az időt. A fenti történet nem más, mint a letelepült életformában élő népeknek, a vetésnek a szimbolikus megjelenítése. A történet a mag földbekerülésének az élettörténetét mutatja be, mert a gyűjtögető életmód és a vadászattal megszerzett javak helyett a gabonavetéshez szükséges szellemi kultúra kialakulását mutatja be. Az égen megjelenő történet arról szól, hogy a gyűjtögető kultúrával szemben megindul a gabonakultúra szellemi kiteljesedése, működése. Teljesen más világnézet alakul ki, melyben a Hold kétneműsége a női és férfi tulajdonsága jelentős szerepet kap. Így az Istennő lesz, aki kialakítja az emberek számára az együttélés szabályait, törvényeit, mert a *Hold*, mint társ (Innana) „*Ő*” testesíti meg a földön az igazság elvét. Az Istenanya, aki nagy szerepet vállal az életadás keretében, vagy annak elvételében. A megtermékenyítés és a fogantatás kérdésében „*Ő*” testesíti meg a ciklikusságot, amihez hozzátartozik az élet és a halál. Ezzel a tudással és a fenti cselekvési sorral a termékenység Istennő-jévé válik. A mitológiában a sötét és a világosság ciklikus változásai közötti összefüggést teremti meg a föld termékenységének és terméktelenségének a ritmusát, ciklusait. A Teremtő Szűz mit tehet az életben? Azt látjuk, hogy búslakodó anyaként és hitvesként éli meg az életet, aki ebből adódóan változóan ad életet és veszi el, mert „*Ő*” vállalja a halálban is az élet teljességét. Az istennő, mint Anya az isten fiatalabbik leány testvére (a lány és a fiú anyja) mutatja a világos holdfázisokat és annak a hármasságát. Itt következik a negyedik fázis, amely nem más, mint a sötét fázis. Az imént mutattuk be Innana nővérel *Ereskigal*-lal testesül meg az a misztérium, amely az alvilág királynőjével megtörtént. A zsidó mitológiában új formát kap Innana, mert a formák, visszavonulásában megváltozik Innana szerepe, mint *Lilith* megörökli az életerő sötét nézetek szerepkörét, melyet a fenti eseményekkel teremtett meg. A görög mitológiában ugyan így megfigyelhetjük az eseménysort, mert *Hekate* az éjszaka királynője ugyan úgy jár el, mint az elődje. Ha ezt a kérdést tovább vizsgáljuk, akkor mindenkor vissza kell térnünk a *Nagy Anyához*, mert „*Ő*” a szüzesség megtestesítője és az őrzője, ez tartozik a Hold istennő képéhez, mert maga az élet, az élet olyan, mint a *Hold* ciklusa. Magától van, egyesülés nélkül, magában külső egyesülés nélkül. Az istennő semmit nem tesz a szexualitás területén, csak tisztaságban hagyja azt a mi kultúránkban. Így az istennő szűz, mert a saját megtermékenyítő erejében mozgatja magát, az élet kitesztja ennek a megnyilvánulásában az ölének tengerében sohasem befejeződő

hullámaiban. Ez abban fejeződik ki, hogy a férfi megtermékenyítő fallosza a női ivarsejtbe kerülve áldott állapotban már ölhet, de az életetadó ölésként ismételve egyesülhetnek. Ebből következik az élet, mely belőle születik, azt ki is veszi vissza magába, örökön az „Ő” gyermeke marad. Az istennő nézete szerint, aki alakot ad a férfi láthatatlan lényének, az nem más, mint az „Ő” titkos arca. Idézzük fel Kerényi Károly fogalmazásában *Baring- Casohford* után rövidítve:

*„Nemzet anyja vagyok én, a szellemen belül
Elviselem, és nem látsz engem
AN-nak a szavában én viselem el
És nem látsz engem
Enlilnek a szavában én viselem el
És nem látsz engem
A szent templom szavában én viselem el
És te nem látsz engem”*

Innana szimbólumai közé tartozik a herculesbot a két kígyóval, ez a szimbólum ad lehetőséget arra, hogy kettőserőt birtokolhasson. Innana szomorú hitves és anya, a nagy Hold és a sötét nézete és sír a szeretett fia miatt, sír azért is, mert az élet elmegy az üresség felé, az életnívó csökkenésébe, valamint az elmúlásba. Nagyanyaként sugározza a fényt, a sugárzás forrása és annak a hanyatlása is benne van a sötét Hold-ban. A fehér galamb az a madár, amely a holdat jelképezi, de a fekete fecske képezi az élet termékenységét. A feketeképzet skorpiója és a viperája képezi az élet termékenységét. A feketeképzet skorpiója és a viperája visszahúzza és a romboló szerepe elárulja azt. A Nagy istenasszony megtestesül a nagy lélekben, valamint a haragos érzésében, de a szeretet elutasításában is. A Nagy istenasszonyhoz ugyan úgy imádkoztak, mint ma Máriához. Idézet:

*„Hozzátok kiáltok Istenek úrnője
Úrnők úrnője, Istennő nincs hozzád hasonló
Istár, ki minden élő embert alakítasz
Te felséges világkirálynő, az ég uralkodója
És a menny házigazdájának női főszereplője
Előkelő a te neved...óh isteni fény”*

Innana templomát felékesítették a felkelő Hold szarvával, melyről már az isteneknél már beszéltünk, ami nem más, mint a holderőnek a képzete, ami a földet megtermékenyíti, ugyan úgy, mint a tehén, amely táplálja a borját. A Nagy istenanya, ki tejjel táplálja a gyermekét, szoptatta az ország királyait, ahol a napnak az égető sugarai a növények elpusztulását jelentik, ott a Hold hűvös sugarai a növényeknek felfrissülést jelenti. Ezt hitték a Sumerek a megtermékenyítő harmatról, hogy az a hold ajándéka, hiszen a mi hagyományainkban sem ismeretlenek ezek a fogalmak. Az emberi képzet tudni vélte, hogy az élet nedve az istenanya kezében van, ami megmutatta az eget és látva, hogy az istennő keze tele van felhővel. A felhő jelentette a tejet, mellyel szoptatta a királyait és ezzel a tejjel (esővel) biztosította az embereknek az életet. A nagy súlyos felhők voltak az égi tehén tögyei, melyből adott Innana a „*Nagy Istenanya*” tejet a földi embereknek. Így vonult be az ég és a föld istenanya, vagyis az ég és a föld Boldogasszonya. Nimhurszag tekintélye hanyatlásnak indul és Innana a teremtésben, és az alkotásban felnő és így válik belőle a „*Népek Nagy Boldogasszonya*”, aki szebbé és jobbá teszi a földi gyarló életet. Azt viszont tudjuk, hogy Nimhurszagnak köszönhetjük azt, hogy házasította az állatokat, különösen a szarvast és az oroszlánt. **Innanáról** tudjuk, hogy a föld királynője volt, aki a búza, az árpa, a szőlő, a cédrus, a füge, az olajbogyó és az almafát házasította, ez mind neki volt köszönhető. Csupa olyan növény, amely az emberi létfenntartást szolgálták. Innana istennő szimbólumairól beszéltünk az isteneknél, de itt is el kell mondani, hogy a szimbóluma az oroszlán, valamint a tehén. Azonban meg kell jegyezni, hogy fontos tudni, hogy az ég és a föld királynői

szerepe, mint istennőé a Júdeó keresztyénség hagyományába nem került be. Nem csak a Nagy Boldogasszonyé nem, hanem a *Fény Fiának* az édesanyja Mária tisztelete is csak később vált elfogadottá, de nem olyan formában, mint azt eredetileg ismertük. Ma már Máriát fogadjuk el, mert a hagyományban ma ez áll közelebb a Magyarok *Boldogasszonyaként*. Innana a termékenység istennője az utak és a csatornák a természet mind az „Ő” védelme alá került, mert minden teremtmény ettől a rendszertől függött. A termés begyűjtése ettől a rendszertől függött, az istennő feladata volt a termények igazságos elosztása, valamint a kenyér egy bizonyos részének a felajánlása áldozatként az oltárra. Uruk (Warka)-ban található Innana temploma, melyben megtalálható Innana kőbevésett szobra. A templom kapujában megfigyelhető két nádköteg (kőben) ez nem más, mint az „Ő” szimbólikus jelenlétét tárja elénk, olyan formában, hogy fogadja az adományokat egy edényben. Az edény alján látható a víznek a megjelenítése, amely az élet legfontosabb eleme, eszköze, vagyis az életet adó isteni ajándék. A természet istennője így látja el a feladatát, mert neki gondoskodnia kell a „*Népéről*”. Az istenanya fogalmáról még ma is vannak képzeteink, mert a néprajz tudománya azt ki is tudja mutatni. A gondolatvilágunk mélyén még ma is megtalálható a bölcs istenanya, ki mindent megtesz a népéért, a Sumer - Mah - Gar népért. A Mezopotámiai ásatások leletanyagai között számos tárgy utal arra, hogy milyen nagy tisztelet övezte a „**Nagy Istenanyát**”. Tudjuk azt, hogy nem csak a földreszállt istenanyaként tiszteljük, hanem Nimród asszonyaként és Nimród gyermekei anyjaként is tiszteljük.

Szójegyzék

Archeológia	Magyarul régészet
Alpacsye	Kulcslyuk házak elnevezése(koraókori építészet Elnevezése).
Astere	Megegyezik az Istárral
Astur	Lásd a TURULT
Aquila	Lásd a TURULT
Akkád	Sémi nép Középkéleten
Ammiszuduqa	Ókori Mezopotámiai uralkodónak a neve
Asszír	Észak Mezopotámiai szemita nép az ókorban
Amorru	Közélkeleti Hun Magyarai nép
AN	Sumer nép főistene
Alkhameida	Perzsa uralkodóház ókori ága
Allah	Muszlimok istene, más szóval teremtő istene.
Adale	Ninhurszag temploma, legnagyobb házat jelent.
Abzu	Az ősi hiedelem szerint a földalatt elterülő édesvíz óceánjának a neve.
Aranykor	A csillagászat vonatkozásában a LEO csillagkép időszakát Nevezük aranykornak.
Behisztum	Zagros hegységben lévő sziklafal, amelyre az ókori perzsa uralkodók a felirataikat kb. 100 méter magasba felvésették.
Biblia	Vallási irodalom, Múzeuma Búblosban található
Babil	Görögül Babilon (istenek kapuja a jelentése)
Berrosus	Babiloni főpap az ie. III. sz-ban, a görögül író.
C-14	Szénizotópos vizsgálat (régészeti tárgyak meghatározására)
Clunn-Dobigaja	Lelőhely Mezopotámia területén
Csogma-Mami	Ókori település Mezopotámia északi területén
Dzsemeth-Naszr	Régészeti kor elnevezése Mezopotámiában
Demostikálás	Háziasítás (szelídítés)
Dingir	Sumerül, magyarul istent jelent
Dubnici	Középkori magyar kódex
Decopolis	Ősi Szikítha város neve
Dummuzit	ISTÁR fia
Fardusi	Az iráni hősregék összegyűjtője
Fény Fia	Jézus a vallásos irodalomban
Enlil	AN isten elsőszülött fia
Enki	AN isten második szülött fia, mind ketten istenek.
Euftrat	Mezopotámia legnagyobb folyója, görögül Eufrátesz.

Eridu	Ősi Mezopotámiai város
Eunna-Elis	Magyarok származás története
ETANA	Késő Mezopotámiai isten a szerelem és a háborúk istene
Ebla	Ókori Szíriai város északon
Erek	Azonos az Urukkal, ősi város nem ismerjük az alapításának a korát. (Nimród alapítású város)
Ereskigal	A mélységek birodalmának az istene
Ennatumi	Lagasi király az ókorban
Ensi	Király, vagy Patesi
Gilgames (Galgamás)	Azonos a magyarok nagykirályával NIMRODDAL.
Girszu	Ősi Sumer város Mezopotámia területén.
Grotenfeind	Német középiskolai tanár, nyelvész az ékírás egyik megfejtője.
Gerens	Pártus isten (tűz istene)
Gestinanna	ISTÁR fia
Gudea	Lagas városának az uralkodója az ókorban
Gyermo (Gyzsermó)	Észak Mezopotámiai kultúra.
Guti	Hun Magyarai nép a közel és a Középkéletem
Igiguk	Égi istenek
Istár	Babiloni isten, szerelem és a háború istene.
INANA	Sumer istennő Nimród király felesége
ILU	Akkádul, magyarul isten
Jarim-Tepe	Lelőhely Mezopotámia területén
Julius Jodana Nöldicke	Uruk városának egyik legismertebb régésze
John Peters	Pensilvániai egyetem Biblia kutatója, nyelvésze, és régésze.
Kis	Ősi Mezopotámiai város Sumériában
Lagas	Ókori város Mezopotámia területén
La-Masu	Magyarra fordítva nagykereket jelent
Louvre	Párizsban található Múzeum
Layard	Angol régész diplomata
Marduk	Babiloni Isten
Matrialhalis	Anyajogú (társadalmakra szoktuk használni)
Mohendzsó-Daró	Észak indusvölgyi kultúra
Mózes	Bibliai alak a zsidók vezetője Jetró veje.
Mitras	Perzsa isten a tűz istene
Mukajjar	Úr város településhalmának az arab neve
Magor	Innana Napisti lányának a fia, vagyis Nimród fia
Mah-Gar	Magyarai népek tudományos elnevezése.
ME	Sumer kifejezések eszköze, a jelentését ma sem ismerjük
Ningirsu	Sumer isten Girszu város istene
Ninurta	Magyarul a föld ura
Nammu	Magyar jelentése ósanya
Nimmu	Magyar jelentése ósanya
Nigzidu	Jogot jelent, vagy Ningirszui igazságot jelent
Nintu	Lagas városának az istene, MAMÁNAK is hívják
Nergal	Az alvilág istene
Nimród	A magyarok ősatya az első koronás uralkodó
Robert Kolwey	Angol régész Babilon feltárója
Obszidián	Vulkáni üveg
Oppert	Francia régész, nyelvész az ékírás egyik megfejtője.

Proto- körös	Korai Körös kultúra
Precesszió	A nap a nagy körútján egyszer körbejár, lásd a földi időt 2160 évet jelent
Paripa	Ereskigal lovának a neve
Patriarhak	Főpapok a biblia elnevezése szerint
Pierro del Valle	Itáliai utazó Középkor kései időszakában
Patrialhális	Apajogút jelent(általában a társadalmakat nevezzük így)
Rawilson	Angol katona, nyelvész, konzul Mezopotámiában az ékírás egyik megfejtője.
Robert Kembell Tombzon	Angol elhárító tiszt British Múzeum munkatársa Úr Városában dolgozó régész
Seton Liloyd	1860-as évek legismertebb angol régésze
Scípiópoli	Ósi Szkítha város
Sarzeck	Francia régész a Telló feltárója.
SEOL	Sumer szó mélységet jelent, ami megegyezik a mi pokol kifejezésünkkel.
Samas	Sumer Akkád természeti istennek a neve
Sir Leonard Voolley	Angol régész Úr városának a feltárója, a Vizözön réteg megtalálója.
Sir M.E.L. Malowan	Angol régész Uri ásatások folytatója, segítő társa Keeling Kisasszony, híressé vált, mint Agathe Kriszti
Sztatografia	Magyarul rétegtannak nevezzük
Surappak	Ósi város Suméria területén
Hamurappi	Akkád nagy király, törvényeiről ismert király.
Hurri	Hun Magyarai nép Közép-keleten
Hadzsi- Muhammad	Lelőhely közép Mezopotámia területén
Harappa	Dél Indiai lelőhely, melyről a kultúrát elnevezték.
Halévi	Oláh származású francia nyelvész prof.
Hincks	Angol nyelvész Rawilson munkatársa, segítője.
Herodotos	Ókori görög történetíró
Herman Hilpreckt	Filadelfiai egyetem régésze
Henry Robert Hall	Úr városában dolgozó angol régész a nagy Zikkuratu feltárója
Hunor	Innana Napisti lányának a fia, vagyis Nimród fia
ISKUR	Akkád isten, Asszíriul ADAD
IULIL	Sumer istennő
IZISZ	Egyiptomi istennő a szerelem istennője
Insitu	Régészeti kifejezés, jelentése bolygatatlan
Tilmunn	Jelentése édesvíz, sumer királyok temetkezési helye, ma Bahrejn néven ismerjük.
Tell-Esz-Szavan	Ókori település Mezopotámia területén, ma híres lelőhely.
Tholloszok	Kerek alapzatú házak a Halaf kultúra idejéből, ma dél Török- Ország területén használják
Tuten Hamen	Egyiptom XVIII. dinasztia fáraója.
Tell-Awalli	Mezopotámia egyik leg régebbi régészeti lelőhelye.
Talmud	Zsidók vallási és viselkedési kódexe
Táltos	A magyar rítus szerint MÁGUSPAP
Tronenkircken	Nyugat ausztriai település, magyar neve Boldogasszony
TURUL	A magyarok égimadara, vagy az égmadara
Tiamat	Alvilág istene a Sumer Akkád korban
Taud Safart	Az egyik legismertebb Iraki régész, sajnos autó baleset

	áldozata lett. (személyesen ismertem)
Samas	Napisti gyermeke.
Sumer	Nép Középkeleten Mezopotámia területén, nevezik még MAH-GAR néven is (1958-S. N. Kramer)
Szongor-A	Mezopotámiai ősi település, ma lelőhely.
Simurg	Lásd a Turult
Szamarra	Ma is élő ősi város Mezopotámia területén
Uruk	Ősi Mezopotámiai város, ma Warka a neve
Úr Nammu	Úr királya a város nagy építője
Urukagina	Lagasi király a kora ókorban
UM	Sumer Napisti, vagy Napisten, származási helye Surappak, hívják még UTU-nak is
Szabír	Ősi Mezopotámiai nép a Sumerek előtt
Williem Keuneth Lotus	Úr városának a feltáró régésze, származása angol
Vászoly	Árpádház második vértanúja, Vazul herceg
Zodiákus	Csillagrendszerek égi elrendeződése.
Zikkuratu	Magyarul toronytemplom.

Felhasznált idegen nyelvű irodalom

- Charvat P
Ancient Mesopotamia: Humankind's Long Journey into Civilization (Praha. 1993)
-The Name Anzu Sud in the Texts from Fara K Hecker and W. Sommerfeld (Berlin 1986)
- Ancient Mesopotamia: (Praha 1993)
- Charpin D.
Assur avant l' Assirie' in Marri: (London 1997)
- Dalley S
Mitos from Mesopotamia: (Oxford. NewYork 1989)
- Samuel Noa Kramer
The Sumerian Sakred Marriage Texts' Proceeding of the Siciaty of Biblical Archeology.(NewYork 1963)
-Bread for Enlil, Sex for Inanna (orientalista tanulmány Chicago 1985)
-The Sumerians (Chicago 1963)
- Linck G
Sex and Eroticizm in Mezopotamian Literature (London NewYork 1994)
-Über Tradition und Bedeutung thematischer Listenwerke' In I. Seybold (Graz 1983)
-Dictionary of Ancient Near Eastern Mitology (II kiadás London 1996)
- Michalowski P.
Erly Mesopotamian communicative Sistems: (Chicago. London 1990)
- Pettinato G
The Archives of Ebla (NewYork 1980)

Magyar nyelvű irodalom

- Anonimus
Bíró József
Gesta Hungarorum (Bibliotéka Historika 1977 Budapest)
A Szabír-Magyarok őstörténete (Magyar közírók
Közössége Budapest 2000)
-A Szabír-Magyarok a „Sumirok” tanítómesterei (A szerző
kiadása Budapest 2002)
-Kőrösi Csoma Sándor és a Szabírok (A magyar közírók
Nemzeti Közössége Budapest 1998)
- Dr Baskovics József
A Magyarok Története –Tárh-i Üngürüsz Madzsar
Tarihi (Fordítás 1740 ismeretlen, a javított fordítás
Baskovics József nevéhez fűződik, magyarnyelvű
megjelenése, 1988 Cleveland a II. Szittya Világkongresszus
Alkalmából. Magyarországon 1998 nyarán)
- Gwendolyn Leinck
Mezopotámia: A városok evolúciója (Gold Book K.f.t.
2001)
- Gyűjteményes kiadás
Óvilági Kultúrák – Az ember Képes Története, Városok és
Születése (Officina Nova Magyar Könyvklub 1996
Budapest)
- Ékiratos Akkád eposok
-Fordította Rákos Sándor és válogatta Komoróczy Géza
(Magyar Helikon Budapest 1960)
- Stephen Bertram
Klima Josef
Élet az ókori Mezopotámiában (Gold Book K.f.t. 2003)
Mezopotámia (1976 Madách Pozsony Gondolat Budapest)
1983)
- Kállai Ferencz
Kandra Kabos
Baráth Béla, Éber László, Felvinci Takács Zoltán. A Művészet Története (javított kiadás
Dante Budapest 1934)
- Eltűnt Civilizációk
Gyűjteményes sorozat –Sumer: Az Éden Városai (Gyoma
1993)
- Vámbéry Ármin
Badiny Jós Ferenc
A Magyarság Bölcsőjénél (Atheneum Budapest 1914)
Káldeától Ister-Gamig (Sumír-Magyar lelkiség és
Mitológia) (Kárpáti Ház kiadó 2004)
-Sumír őstörténet (Magyar Ház kiadó 2003 Budapest)
- Káld Pártus Hagymány és a Magyarok Jézus Vallása
(Magyar Ház Budapest 2005)
-Ballada (Magyar Ház Budapest 2006)
- Molnár Ádám szerkesztésében
Csodaszarvas (Őstörténet, hagyomány, vallás -Budapest
2005)
- Marton Veronika
A Somogyi Rovásírásos Táltos Kövek (Martona Győr 2001
javított kiadás 2008)
- A Sumír Kultúra Története (Magán kiadás 2000)
- A Káldeai Teremtés Mítosz – Enuma Elis (magánkiadás
Győr 2000)

- Sumer Kultúra Története (Magánkiadás 2000)
- A Napkeleti Pecsétnyomók és Pecséthengerek (Martona Győr 2004)
- Az Ékirás Története (Martona Győr 2005)
- I. András Király Korabeli Imák (első magyar nyelvemlék) (Martona Győr 2005)
- Cikk, írások az Ősi Gyökér folyóiratból és egyéb Más helyekről, így az Arany Tarsolyból

Magyar Adorján

Az Ősműveltség (Kiadta a Magyar Adorján Baráti Köre 1995 Budapest)

Margaret Oliphant

Ősi Világok Atlasza (Inkvizitor kiadó Budapest 1997)

Falvay Károly

Nagyboldogasszony (női szerepkör a magyar ősvallás tükrében) (Kiadta a Püski kiadó 2005)

Dr Padányi Viktor

Dentu-Magyararia (Püski 2000 Budapest)

Vámos Ferenc

Kozmosz a Magyar Mesében (Magánkiadás 1943 Budapest)

Várkonyi Nándor

Sziriat Oszlopai (M. K. Egyetemi nyomda 1942)

Reader's Digest

Letűnt civilizációk (Reader's Digest kiadó 1990 Magyar Nyelven)

Írta: Adacsi Veszelszki Ferenc. 1985.-2006